

Begroting 2016

Gemeente Maastricht

t.b.v. raadsvergadering 3 november 2015

Colofon

Programmabegroting 2016
Gemeente Maastricht

Samenstelling

Gemeente Maastricht
Concernzaken
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

INHOUDSOPGAVE

KERNGEGEVENS	5
HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING.....	7
1.1 SOCIAAL EN SAAMHORIG	7
1.2 FINANCIËEL BEGROTINGSBEELD.....	12
1.3 INFOGRAPHICS.....	14
1.4 STAND VAN ZAKEN COALITIEAKKOORD.....	15
HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN.....	25
PROGRAMMA 1 BESTUUR EN DIENSTVERLENING.....	29
PROGRAMMA 2 VEILIGHEID	43
PROGRAMMA 3 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID.....	51
PROGRAMMA 4 SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	65
PROGRAMMA 5&6 SAMENLEVEN	73
PROGRAMMA 7 SPORT EN RECREATIE	85
PROGRAMMA 8 KUNST EN CULTUUR	91
PROGRAMMA 9 ONDERWIJS	99
PROGRAMMA 10 STADSONTWIKKELING	105
PROGRAMMA 11 WONEN.....	121
PROGRAMMA 12 VERKEER EN MOBILITEIT	125
PROGRAMMA 13 BEHEER OPENBARE RUIMTE.....	133
PROGRAMMA 14 NATUUR, MILIEU EN AFVAL.....	139
PROGRAMMA 15 ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN.....	149
HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING.....	153
3.1 TOELICHTING OP DE FINANCIËLE BEGROTING	153
3.2 UITGANGSPUNTEN VAN DE RAMINGEN.....	153
3.2.1 INDEXERING.....	153
3.2.2 ONVOORZIEN EN RISICOBUFFER.....	153
3.2.3 RENTE	154
3.2.4 GEMEENTEFONDS SEPTEMBER CIRCULAIRE 2015.....	154
3.3 VAN BEGROTING 2015 NAAR BEGROTING 2016.....	155
3.3.1 TOELICHTING OP HET BUDGETTAIR KADER	155
3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE SITUATIE	159
3.4.1 RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	159
3.4.2 INVESTERINGSPERSPECTIEF	162
HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN.....	167
4.1 LOKALE LASTENPARAGRAAF.....	167
4.1.1 INLEIDING.....	167
4.1.2 ONROERENDE ZAAKBELASTINGEN (OZB).....	168
4.1.3 AFVALSTOFFENHEFFING/DIFTAR	168
4.1.4 TOERISTENBELASTING	169
4.1.5 RIOOLHEFFING	169
4.1.6 PARKEERTARIEVEN	169
4.1.7 LEGES	170
4.1.8 PRECARIOBELASTING	171

4.1.9	BEGRAAFRECHTEN	172
4.1.10	RECLAMEBELASTING	172
4.1.11	HONDENBELASTING.....	172
4.1.12	LASTENDRUK BURGERS EN BEDRIJVEN	172
4.1.13	KWIJTSCHELDINGSBELEID.....	173
4.2	BEDRIJFSVOERING.....	175
4.2.1	BEDRIJFSVOERINGSPROGRAMMA/PROJECTEN.....	175
4.2.2	CIJFERS OVER BEDRIJFSVOERINGSTHEMA'S.....	178
4.3	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	179
4.3.1	WEERSTANDSCAPACITEIT	179
4.3.2	RISICO-INVENTARISATIE	179
4.3.3	RATIO WEERSTANDSVERMOGEN.....	185
4.3.4	KENGETALLEN.....	186
4.4	FINANCIERING	187
4.4.1	INLEIDING.....	187
4.4.2	TREASURYBELEID	187
4.4.3	ONTWIKKELING VAN DE KORTE EN LANGE RENTE / RENTEVISIE	187
4.4.4	KASGELDLIMIET, FINANCIERINGSBEHOEFTE EN RENTERISICONORM	187
4.4.5	ONTWIKKELING LENINGPORTEFEUILLE	188
4.4.6	FINANCIERING ACTIVA EN RENTEOMSLAG	189
4.4.7	SCHATKISTBANKIEREN	189
4.4.8	WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN (HOF).....	189
4.5	VERBONDEN PARTIJEN.....	189
4.5.1	KADERNOTA GOVERNANCE	190
4.5.2	RISICOANALYSE.....	190
4.5.3	DEELNEMINGEN.....	192
4.5.2	PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING (PPS)	204
4.5.3	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	208
4.6	DUURZAME KAPITAALGOEDEREN.....	217
4.6.1	INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE.....	217
4.6.1	VASTGOED	222
4.7	GRONDBELEID	227
4.7.1	GROND- EN VASTGOEDBELEID ALGEMEEN	227
4.7.2	VIGERENDE BELEIDSKADERS	227
4.7.3	GROND- EN VASTGOEDBELEID IN RELATIE TOT DE PROGRAMMA'S	228
4.7.4	ONTWIKKELINGEN	229

BIJLAGEN 233

BIJLAGE 1	SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN B&W	235
BIJLAGE 2	ORGANISATIESHEMA IN 2016.....	236
BIJLAGE 3	RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	237
BIJLAGE 4	OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	249
BIJLAGE 5	OVERZICHT SUBSIDIES	255
BIJLAGE 6	EU SUBSIDIES.....	259
BIJLAGE 7	HERCALCULATIES GRONDEXPLOITATIES	261
BIJLAGE 8	BEREKENING EMU SALDO	263
BIJLAGE 9	FINANCIEEL PRODUCTENOVERZICHT.....	265
BIJLAGE 10	STAND VAN ZAKEN BURGERINITIATIEVEN.....	267
BIJLAGE 11	LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	271

KERNGEGEVENS

Sociale structuur	jaarrekening 2014 (per 1-1-2015)	begroting 2016 (per 1-1-2016)
<i>Aantal inwoners</i>		
0 - 19 jaar	21.621	21.620
20 - 24 jaar	15.445	15.450
25 - 29 jaar	9.508	9.510
30 - 49 jaar	27.408	27.410
50 - 64 jaar	24.735	24.740
65 jaar en ouder	23.771	23.770
Rectificatie CBS	-91	0
Totaal aantal inwoners	122.397 ¹	122.500
Aantal cliënten Wet Werk en Bijstand	3.600	3.900
Uitkeringsgerechtigden op basis van IOAW en IOAZ	190	210

Fysieke structuur	jaarrekening 2014 (per 1-1-2015)	begroting 2016 (per 1-1-2016)
Oppervlakte gemeente (ha)	6.006	6.006
- waarvan binnenwater	324	324
- historische stads- of dorpskern	101	101
Oppervlakte van de wegen (ha)	590	590
Oppervlakte openbaar groen (ha)	488	488
Lengte van de riolering (km)	574	574
Lengte van de waterwegen (km)	20	20
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	60.800	61.408

Financiële structuur (x € 1.000)	jaarrekening 2014	begroting 2016
	2014	2016
Totaal lasten	440.060	540.847
Algemene uitkering gemeentefonds	112.522	117.843
Integratie-uitkeringen Sociaal Domein	110.647	102.942
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	24.183	24.626
Opbrengst algemene belastingen (ozb, honden- en toeristenbelasting)	32.527	35.350
	31-12-2014	31-12-2016
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	461.734	473.700
Omvang reserves ²	268.796	169.200
Vaste schuld (exclusief doorverstrekte leningen)	52.732	86.260

¹ Cijfers CBS inclusief rectificatie.

² Forse daling is als gevolg vrijval reserve A2.

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING

1.1 Sociaal en Saamhorig

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef- werk- en verblijfsklimaat voor bewoners en bezoekers. Dat is onze identiteit, dat is het profiel waar we aan werken, en dat is de belofte die we doen aan mensen die we willen boeien met, en binden aan onze prachtige stad. Bij deze visie hoort een plan van aanpak: ons coalitieakkoord. We bouwen aan de stad waar zorg en ondersteuning voor kwetsbare inwoners een vanzelfsprekendheid zijn. Waar burgers volop meedoen aan de samenleving. We ontwikkelen en profileren ons als een internationale universiteitsstad, door het aanpakken van de ontgrenzing, door studenten uit alle delen van de wereld een warm welkom te heten en te investeren in voorzieningen die zij zoeken in een internationale studentenstad. We versterken het werk- en leefklimaat voor huidige en nieuwe bewoners, door te investeren in de economische structuurversterking en weloverwogen te kiezen voor duurzame oplossingen. In het besef dat een optimale betrokkenheid van de inwoners de onmisbare schakel vormt voor een vitale, duurzame toekomst. En tegelijkertijd dat perspectief en een gezond leefklimaat de pijlers zijn onder een betrokken samenleving. Met deze overtuiging presenteert het college van Burgemeester en Wethouders de sluitende begroting voor 2016.

De crisis loopt ten einde, de eerste tekenen van herstel zijn hoopgevend. Ten opzichte van de Kaderbrief (juli) blijkt dat het voorzichtige goede nieuws van Prinsjesdag niet aan Maastricht voorbij gaat. De uitkering van het Rijk valt hoger uit, onder meer doordat het Gemeentefonds is versterkt en studentensteden gunstiger in de verdeelsystematiek scoren. Hierdoor ontstaat een overschot op onze begroting. Dit overschot wordt gebruikt om een bezuinigingstaakstelling te laten vervallen, het risicobuffer te verhogen en de tekorten in het investerings/cofinancieringsfonds te verkleinen.

Maar de stad heeft tijdens de crisis ook zelf allerminst bij de pakken neergezeten, waardoor hij nu sterk uit de laagconjunctuur komt. De financiën zijn op orde en met inventiviteit is de kanteling van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving ingezet. Het is geen gemakkelijk opgave, het betekent een continue zoektocht naar een andere rolverdeling tussen overheid, burgers en organisaties. Maastricht heeft aangetoond de bakens te kunnen verzetten als de omstandigheden daar om vragen.

Het bewijs daarvan is de wijze waarop de ingrijpende stelselwijziging binnen het sociaal domein (de drie decentralisaties) is opgepakt. Maastricht bouwt aan een samenleving waarin steeds meer stadsgenoten, ongeacht hun mogelijkheden of beperkingen, zinvol werk hebben – betaald of vrijwillig. Waarin jongeren verzekerd zijn van mogelijkheden om hun toekomstplannen te kunnen ontplooiën. Van scholen wordt verwacht dat opleiding en werk naadloos op elkaar aansluiten.

Sociale en saamhorige stad

Een sociale stad heeft op de eerste plaats zijn zorg en ondersteuning op orde. Daarbij is eigen regie de maatstaf. Eerst wordt gekeken naar wat iemand zelf kan, vervolgens naar zijn omgeving bij kan springen en daarna wat er aanvullend nog nodig is. In ieder geval krijgt hij of zij de hulp die nodig is. De kwaliteit van zorg en ondersteuning is gegarandeerd via goede algemene voorzieningen, vrijwilligersinitiatieven en via professionals. In algemene zin geldt dat Maastrichtenaars omzien naar elkaar, ten faveure van een solidaire gemeenschap.

Op weg naar een vitale toekomst zijn niet langer protocollen en regels van het oude systeem leidend, maar het denken in oplossingen. Bewoners bepalen zelf hun doelen. Professionals hebben ruimte om waar nodig ondersteuning te bieden op maat. Daarbij is het essentieel dat de relatie tussen de professional en de inwoner of de familie goed is.

Vrijwilligers en verenigingen zitten in de haarvaten van de Maastrichtse samenleving. Zij spannen zich via maatschappelijke initiatieven in voor het welbevinden van mensen. Kennis en faciliteiten, zoals kerkgebouw, sportkantine of gymzaal, worden breed beschikbaar gesteld. De professionals van gemeente en (welzijns)organisaties bieden op een deskundige, efficiënte en respectvolle wijze aanvullende hulp aan mensen in nood.

Maastrichtse ondernemers tonen hun maatschappelijke betrokkenheid. Werkgevers bieden mensen met een beperking een baan, stage of leerplek. Vrijwilligerswerk zien zij als een waardevolle toevoeging op het cv. Werkgevers verbinden zich met kennis en faciliteiten aan initiatieven uit de samenleving.

In deze Maastrichtse maatschappij vertolken de corporaties een belangrijke rol. Zij hebben betaalbare huizen in portefeuille, aanpasbaar aan de wensen en behoeften van mensen. Woningen zijn beschikbaar

voor mensen in noodsituaties zoals bijvoorbeeld bij een echtscheiding, maatschappelijke of financiële tegenspoed. Corporaties signaleren in overleg met instanties problemen in wijken en gebouwen waarbij huisuitzettingen worden voorkomen. Lege ruimtes stellen ze beschikbaar voor burgerinitiatieven. Een *samen*-leving wordt door veel partijen samen gedragen. De overheid heeft vooral als rol om die partijen bij elkaar te brengen en te stimuleren hun maatschappelijke opdracht op te pakken. Daarnaast ontwikkelt dit college, soms samen met buurgemeenten, eigen instrumenten als Podium24 en het Sociaal Investerings Fonds.

Podium 24

Het Sociaal Akkoord en een nieuwe Participatiewet zijn termen die de laatste tijd vaak vallen als we spreken over ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid. Ontwikkelingen die veranderingen teweegbrengen in de bestaande verhoudingen tussen de overheid, werkgevers en burgers. Zowel gemeenten als bedrijven hebben de opdracht om mensen met een arbeidsbeperking of met grote afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Het gevolg hiervan is dat nieuwe strategieën, ideeën en innovatieve samenwerkingsvormen nodig zijn om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Podium24 is een innovatieve samenwerking van publieke en private partners in Maastricht en Heuvelland, die er op gericht is om werkzoekenden sneller aan een baan te helpen. Deze service voor werkgevers heeft het ondernemen als uitgangspunt en bedenkt personeelsoplossingen. Kort samengevat: Podium24 bouwt netwerken tussen ondernemers en opdrachtgevers. Door business te creëren, creëert het werk, waaruit vervolgens vraag naar (tijdelijke) arbeidskrachten voortkomt. Podium24 levert het personeel onder andere – op maat – uit het bestand van de sociale dienst en ontzorgt de ondernemer van de papierbrij. Het maakt gebruik van de modernste digitale instrumenten, zoals de social media. Het loket gaat dus niet om vijf uur dicht, maar vraag en aanbod krijgen vierentwintig uur per dag een online podium.

In de proefperiode heeft Podium24 zijn effect bewezen. Zeker 700 mensen zijn aan een baan geholpen. Gelet op deze positieve resultaten zal Podium 24 worden versterkt met medewerkers die overkomen van de stichtingen Annex en Phoenix. Daarmee wordt de éénloketfunctie voor arbeidsmarktbegeleiding verstevigd. En kan de sprong naar de Euregionale arbeidsmarkt worden gemaakt.

Sociaal Investeringsfonds

Van groot belang in het innovatieve sociale beleid is het Sociaal Investeringsfonds (SIF) van 2,8 miljoen euro. Dit fonds is bedoeld om de doelstellingen van de kanteling te realiseren. Dat wil zeggen: het streven om meer algemene voorzieningen voor inwoners te realiseren, waardoor er minder relatief dure individuele voorzieningen nodig zijn. Het fonds is gericht op preventie, het versterken van de burgerkracht en het versterken van de eerstelijns zorg. Uit het fonds worden burgerinitiatieven gefinancierd die de potentie hebben een sociale taak van de gemeente over te nemen en die vervolgens op eigen kracht goedkoper en kwalitatief beter weten uit te voeren.

Inmiddels heeft de nog maar kort geleden geïntroduceerde aanpak via het SIF al meerdere succesvolle projecten opgeleverd.

Bijvoorbeeld het wijkhuis Masterhome van The Masters als vernieuwend zorgconcept (met cofinanciering van Provincie Limburg). In dit concept worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt – ‘masters’ – in normale werkomstandigheden begeleid of opgeleid tot maatschappelijk ondernemer; worden studenten en masters samen gehuisvest waardoor zij elkaar kunnen versterken en worden de studenten ingezet in de begeleiding en stimulering van de jonge masters. Ook kunnen buurtbewoners in het Masterhome terecht voor laagdrempelige hulp bij de huishouding, onderhoud en klussen. Een dergelijke multifunctionele inzet vanuit een locatie komt in Nederland nog nauwelijks voor.

Een ander voorbeeld: circa 70 nieuwe zorgplekken bij Stichting Kinderboerderij Daalhoeve en Athos Eet-Maakt-Doet. Deze plekken kunnen deels worden ingezet als vervangend aanbod van huidige professioneel ingekochte zorgtrajecten en deels als preventief aanbod. Zowel Daalhoeve als Athos werken met gemengde groepen, waardoor mensen uitgedaagd worden actief mee te doen aan activiteiten die anders wellicht voor hen een drempel zouden opwerpen. In en rond Daalhoeve zijn al gemeentelijke taken overgenomen op het terrein van openbaar groen en dierenverzorging.

Derde voorbeeld van een SIF-project is een proef in de wijken Wittevrouwenveld en Nazareth om te komen tot een nieuwe vorm van zorgverlening. Deze wordt opgezet samen met zorgverzekeraar VGZ onder de titel Blauwe Zorg. Inzet is het ontschotten van de financiering van de zorg, centraal stellen van de burgers in plaats van het systeem, meer invloed van de zorgverleners zelf en afbraak van bureaucratie. Met als resultaat meer gezondheid in de buurt. Het project bevindt zich in de opstartfase.

Internationale universiteitsstad

Een sociaal en saamhorige stad investeert niet alleen in zorg en ondersteuning, maar ook continu in de vernieuwende kracht van de samenleving. Maastricht ontwikkelt zich als internationale universiteitsstad en brengt daarmee elan, verjonging en nieuwe bedrijvigheid met zich mee.

De Universiteit Maastricht (UM) telt momenteel 16.000 studenten, waarvan 43 procent van buitenlandse afkomst. Wat betreft de directe werkgelegenheid is de impact groot: 3.500 medewerkers bij de UM en 5.250 bij het daaraan verbonden MUMC. De economische betekenis wordt berekend op ruim een miljard euro per jaar. Alleen al de studenten besteden 133 miljoen euro per jaar in de stad.

Door de aanwezigheid van de UM transformeerde de stedelijke werkgelegenheid reeds van industrie naar kennis- en dienstensector. Waardoor het aantal banen tussen de jaren vijftig en negentig zich verdubbelde en Maastricht banenmotor van de regio is geworden.

De groeiende groep van nationale en internationale studenten doet een appel op onze gastvrijheid en service. Deze ontwikkeling vraagt ook een attitude van de studenten. Dat wil zeggen: meedoen aan het sociaal-maatschappelijke leven in de stad, maximaal integreren. En het vergt een nieuwe dynamiek bij de gemeente, de universiteit zelf, de ondernemers en de bewoners.

'Buidling the community' is ook het thema van het academisch jaar 2015-2016. De universiteit zet in op een aantal projecten die de verbinding verstevigen tussen student en stad, zoals het refugee-project dat vluchtelingen in contact brengt met studenten om hun verhalen en ervaringen te delen. Maastricht bewijst daarmee een sociale en saamhorige stad te zijn, niet alleen voor de traditionele bewoners, maar voor en met alle Maastrichtenaren.

We richten ons daarom ook op de vraag hoe Maastricht als een van de oudste steden van het land met de jongste universiteit van het land de concurrentie met andere universiteitssteden in Europa aan kan.

Anders gezegd: Maastricht moet voor studenten een buitenwonen aantrekkelijke stad zijn. Zonder dat de leefbaarheid voor alle bewoners wordt aangetast; zelfs verbeterd kan worden.

Binnen de eerder vastgestelde lijst met actiepunten in het programma Student en Stad zijn topprioriteiten aangeduid: imago van de stad, b(l)oeiend studentenleven, openbaar vervoer & bereikbaarheid, informatie & ondersteuning en integratie & leefbaarheid.

Een specifiek onderdeel hiervan is de groeiende vraag naar studentenhuysvesting. De veiligheid voor kamerbewoners alsmede de leefbaarheid voor bewoners heeft de stad hoog in het vaandel staan. De handhaving op brandveiligheid en illegale kamerverhuur wordt in 2016 dan ook volop doorgezet en in samenspraak met buurten, studenten en de gemeente wordt bekeken waar extra inzet nodig is om te zorgen voor een veilige en leefbare woonomgeving.

Top leef- werk- en verblijfsklimaat

Een sociale en saamhorige stad belooft vanzelfsprekend een top leef- werk- en verblijfsklimaat aan zijn inwoners en bezoekers. Stadsontwikkeling speelt daarin een wezenlijke rol. Daarvoor is het nodig om fundamenteel anders naar stedelijke ontwikkelingen te kijken. Er is immers sprake van een 'nieuwe stedelijkheid': de periode van grote woningbouwplannen is voorbij.

Maastricht streeft naar de juiste plannen voor de juiste doelgroep op de juiste plek in de juiste maat. Voor iedereen moet er een woning zijn waarin hij of zij zich prettig voelt.

Enerzijds koesteren we dat wat we hebben in de stad aan woningaanbod. Anderzijds trekken we nieuwe doelgroepen aan. Die bieden we een nieuwe omgeving, zoals het Sphinxkwartier, de Groene Loper, Tapijn en de Health Campus. Plekken voor experimenten en pionieren. Bovendien zetten we in op herbestemming van monumentale gebouwen.

Er wordt de komende jaren voor twee miljard euro verbouwd en gebouwd, aan en in Maastricht. Dit alles met een tweeledig doel: onze zoektocht naar de 'nieuwe stedeling' en het bieden van geborgenheid aan onze huidige inwoners.

In 2016 worden onder meer de volgende stappen gezet:

Er worden concrete afspraken gemaakt met de corporaties over een passend woningaanbod voor verschillende doelgroepen. Deze afspraken worden niet meer op wijkniveau gemaakt, maar stadsbreed op thematische doelstellingen die een sociale, saamhorige en leefbare stad vormgeven: wonen en zorg, doe-democratie en eigen kracht, betaalbaarheid en duurzaamheid, beschikbaarstelling/woonruimteverdeling en woonmilieus.

In het Sphinxkwartier, de plek waar historisch en innovatief Maastricht samenkomen, starten we in 2016 met het cascoherstel van het Eiffelgebouw. Hiermee wordt steeds concreter invulling gegeven aan de belofte die we doen om traditie en vernieuwing in onze stad te verbinden, en ruimte te bieden voor innovatie, creativiteit en experiment.

We beginnen met de verlegging van de Noorderbrug, waardoor het Sphinxkwartier wordt vergroot en er een nieuw stuk centrum Maastricht bijkomt. Meer dan 100.000 vierkante meter industrieel erfgoed krijgt een nieuwe bestemming. Bijvoorbeeld in de voormalige Vredesteinfabrieken waar het labgebouw

ingevuld wordt met creatieve industrie. Door de verlegging van de Noorderbrug wordt het Frontenpark, de groene long in dit gebied, de komende jaren meer dan 20 hectare groter. De opening van twee grote filmhuizen in 2016, ingepast in industrieel erfgoed, zal een enorme impuls geven aan de bezoekersstromen in dit gebied.

De stad laat op meer plekken zien dat ze de spannende combinatie van traditie en vernieuwing moeiteloos weet te verbinden. Zoals de Groene Loper, die volledig beschikbaar komt als de eerste auto's eind 2016 de Willem-Alexandertunnel induiken. Bovengronds worden de ontwikkelingen al eerder gestart, zoals op de winkellootatie achter de Gemeenteflat op de hoek met de Scharnerweg. Ook Tapijn is zo'n plek, waar komend jaar wordt gestart met de plannen om dit nieuw stuk binnenstad te verbinden met het eeuwenoude stadspark. In een saamhorige stad doen we dat uiteraard in dialoog met bewoners en belanghebbenden.

Innovatie cultuur

Het college van B&W investeert 1 miljoen euro in de innovatie van de culturele infrastructuur, met als doel het traditionele aanbod te verbinden met nieuwe uitingen. Hierbij wordt vooral ingezet op het versterken van de culturele ketens: van opleiding tot beroep. De exacte investeringen worden bepaald in overleg met de inwoners van de stad en het culturele veld.

Duurzaamheid

Naast prettig wonen in een spannende leefomgeving, zorgt een veilige, gezonde, schone en duurzame omgeving ervoor dat iedereen zich thuis voelt in Maastricht. Bij duurzame ontwikkeling is er sprake van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. De keuzes die wij maken resulteren in een kwaliteit van leven, die ook op de lange termijn houdbaar is. En die niet ten koste gaan van de allerarmsten in de wereld en toekomstige generaties.

Duurzaamheid is integraal beleid en wordt over alle beleidsterreinen toegepast. Dat geldt voor luchtkwaliteit, de transities in het sociale domein, economie, inkoop en aanbesteden, groenbeheer en energietransitie. Ook het meerjarenafvalplan speelt hier op in en draagt zo bij aan onze ambitie. Maastricht wil in 2030 een klimaatneutrale stad zijn. Dat vraagt om meer gebruik van (oneindige of hernieuwbare) energiebronnen als zon, wind en water en het verminderen van het gebruik van olie en gas. Die omslag maakt alleen kans als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt en duurzamer gaat leven en werken. Daarom werken gemeente, bedrijven, organisaties en bewoners samen aan de ambitie Klimaat Neutraal in 2030 onder de vlag van het Maastrichts Energie Akkoord.

Daarnaast gaan we verder met het verbeteren van de luchtkwaliteit. Anno 2015 is er geen sprake meer van normoverschrijdingen. Dit niveau gaan we de komende jaren vasthouden en verder verbeteren. Zo starten we in 2016 onder meer met een pilot voor E-carsharing, het realiseren van een laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, zero-emission openbaar vervoer en een campagne voor bewustwording en gedragsverandering. Want we krijgen nog schonere lucht als alle partijen in de stad (overheden, bedrijfsleven en bewoners) een extra tandje bijzetten

Mobiliteit en economie

Het college werkt het komende jaar gestaag verder aan bereikbaarheid van de stad. De bouw van de ondertunneling van de A2 ligt op schema en de bovengrondse plannen voor de Groene Loper krijgen steeds meer vorm.

De verlegging van de Noorderbrug is gestart. Deze nieuwe verkeersstructuur in Maastricht-Noord optimaliseert de oost-west verbinding met onder meer het Belgische achterland, maar verbetert ook de leefbaarheid in en rond de stad.

Het college geeft daarnaast ruim baan aan de fiets. Het fietsplan wordt versneld uitgevoerd, voor de gemeentelijke fietsenstallingen gelden ruimere openingstijden en met de bouw van de ondergrondse stalling bij het Centraal Station wordt het aantal bewaakte en gratis stallingen voor de fiets aanzienlijk uitgebreid. Samen met Maastricht Bereikbaar, een coöperatie van vele werkgevers in de regio, continueren we onze inzet op gedragsverandering en het stimuleren van slimme mobiliteitskeuzes. Mobiliteit en economische structuurversterking gaan hand in hand. Daarom wordt geïnvesteerd in Maastricht Aachen Airport. Dit met het oog op het tot stand brengen van een luchtverbinding met een internationale luchthaven (mainport), waardoor 'MST' weer vindbaar wordt op internationale boekingsites.

Dit laatste is een absolute voorwaarde voor een sterk congresstoerisme. Samen met de SAHOT (samenwerkende hotels Maastricht) en het Maastricht Convention Bureau is een convenant opgesteld om onder meer via het congresstoerisme het aantal overnachtingen substantieel te verhogen.

Agenda stad

Zuid-Limburg is de op een na aantrekkelijkste regio van Nederland om te wonen, werken en leven, mits het zijn grenzen openbreekt. Dat blijkt uit een studie van de Atlas voor Gemeenten. Maastricht brengt daarom 'ontgrenzing' als hoofdthema in de landelijke Agenda Stad: een beleidsinstrument om de kracht van centrumsteden te versterken. De sterk verstedelijkte Euregio met haar 4 miljoen inwoners biedt enorme kansen op het gebied van economie, innovaties en carrières, maar grenzen staan nog vaak in de weg. Het afbreken daarvan is dan ook een van de topprioriteiten van dit college, dat niet alleen in Agenda Stad zichtbaar wordt, maar ook in de International Service Desk Maastricht Region. Een ander speerpunt wordt de viering van 25 jaar Verdrag van Maastricht (2017).

Veilige stad

Een leefbare stad is een veilige stad. In het voorjaar van 2015 is het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 vastgesteld. Daarin zijn vijf prioriteiten gepresenteerd waaronder de aanpak van drugsoverlast en drugscriminaliteit. Sinds 1 mei 2012 wordt hier in het project Frontière aan gewerkt: een integrale aanpak van drugsoverlast en drugscriminaliteit, waarbij meldingen bij het drugsmeldpunt het uitgangspunt zijn. Door Frontière met één jaar te verlengen hoopt de gemeente Maastricht blijvende verbeteringen op dit gebied te kunnen realiseren.

Door ontwikkelingen in de maatschappij doen zich nieuwe vormen van criminaliteit voor waar de overheid adequaat op in moet springen zoals bijvoorbeeld op het gebied van radicalisering. In navolging van de landelijke intensivering van de aanpak werkt Maastricht aan een lokale aanpak in samenwerking met partners in de stad, regio en Euregio.

Ook in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit trekt Limburg één plan. Samenwerken in één overheid, onder meer met politie en openbaar ministerie, is van groot belang bij informatieuitwisseling en de aanpak van ondermijning, high impact crimes (zoals straatroof, woningbraken en overvallen) en drugsoverlast.

Tot slot

Maastricht is klaar voor de toekomst. Burgers, professionals, ondernemers en bestuurders bundelen hun krachten. In de volle overtuiging dat het in de nieuwe tijdsgeest *samen* moet, dat de mens centraal staat en de menselijke maat terugkeert in onze netwerksamenleving.

Maastricht is ambitieus. De stad wil innovaties aanjagen en energie opwekken. De stad wil uitdagen en inspireren. Maar de stad wil ook comfort bieden in een veilig en vertrouwd thuis voor alle Maastrichtenaren, jong en oud. Deze verbinding van traditie met vernieuwing is een spannende zoektocht, die hier kan hier slagen omdat de stad een sterk sociaal en saamhorig fundament heeft, dat stevig genoeg is om daarop een internationale universiteitsstad te laten groeien. Door een kanteling in denken en nieuwe ordening bouwen we samen aan een duurzame en innoverende stad waar iedereen meetelt en meedoet. Waar mensen, bedrijven en organisaties meer ruimte krijgen om kansen te benutten en problemen op te lossen.

Maastricht is vol vertrouwen. De financiën zijn op orde, essentiële keuzes voor de toekomst zijn gemaakt, er ontstaan tal van initiatieven en de saamhorigheid is groot.

Het college van B en W biedt u bij deze de begroting voor 2016 aan.

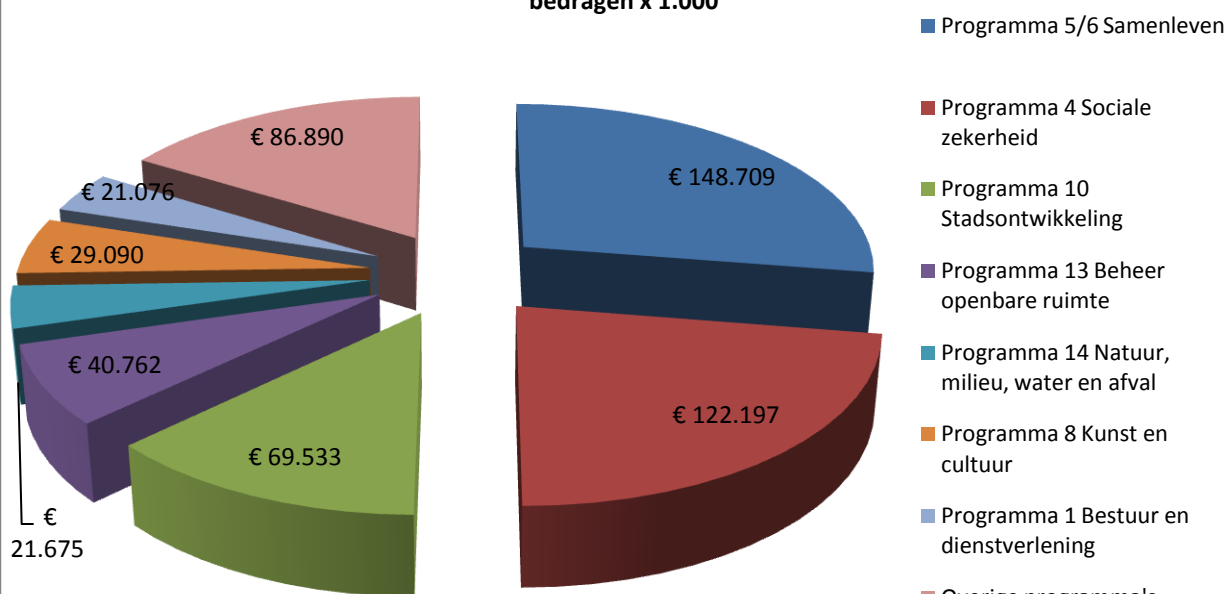
1.2 Financieel begrotingsbeeld

Op basis van deze begroting ziet het financieel totaalplaatje er op dit moment als volgt uit:

Samenvatting programmabegroting 2015-2019						
(bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening	programmabegroting				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten						
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	22.100	21.311	21.076	20.537	20.215	20.242
Programma 2 Veiligheid	13.142	14.353	14.189	13.861	13.561	13.561
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	7.861	8.259	8.620	8.549	8.136	8.126
Programma 4 Sociale zekerheid	114.347	123.164	122.197	121.437	119.940	118.916
Programma 5/6 Samenleven	62.599	156.892	148.709	144.146	141.649	142.128
Programma 7 Sport	15.788	13.538	15.778	12.701	12.683	12.222
Programma 8 Kunst en cultuur	27.195	29.214	29.090	28.827	27.042	27.023
Programma 9 Onderwijs	15.971	14.896	12.720	12.393	12.556	12.544
Programma 10 Stadsontwikkeling	68.278	112.533	69.533	38.269	38.250	35.537
Programma 11 Wonen	5.030	3.717	3.337	3.267	3.100	1.807
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	17.741	19.551	18.629	16.747	16.145	16.550
Programma 13 Beheer openbare ruimte	39.203	42.856	40.762	40.698	41.640	41.630
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	19.697	21.883	21.675	21.984	21.868	21.986
Programma 15 Algemene inkomsten+uitgaven	11.108	31.555	14.532	9.651	9.261	9.596
Totaal lasten exclusief toevoegingen reserves	440.060	613.722	540.847	493.067	486.046	481.868
Baten						
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	2.935	1.918	1.906	1.886	1.887	2.086
Programma 2 Veiligheid	1.281	1.031	714	844	944	944
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	503	395	330	324	324	323
Programma 4 Sociale zekerheid	97.841	72.660	72.572	72.318	72.472	72.452
Programma 5/6 Samenleven	9.786	27.465	22.440	20.630	20.630	20.629
Programma 7 Sport	5.366	5.272	3.692	3.697	3.702	3.707
Programma 8 Kunst en cultuur	5.558	7.050	7.156	6.664	6.153	6.175
Programma 9 Onderwijs	3.975	2.381	2.169	2.169	2.169	2.169
Programma 10 Stadsontwikkeling	30.477	47.800	56.310	27.485	28.174	26.239
Programma 11 Wonen	39	94	40	40	40	40
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	15.451	12.048	11.976	11.974	11.975	11.975
Programma 13 Beheer openbare ruimte	25.874	23.241	22.438	23.047	23.783	23.810
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	17.855	20.719	20.557	20.886	20.743	20.881
Programma 15 Algemene inkomsten+uitgaven	203.166	308.749	301.135	296.240	294.397	293.939
Totaal baten exclusief onttrekkingen reserves	420.107	530.823	523.435	488.204	487.393	485.369
Totaal van saldo van baten en lasten	19.953	82.899	17.412	4.863	-1.347	-3.501
Toevoeging reserves	65.655	41.058	59.980	31.727	31.591	32.208
Onttrekking reserves	79.589	123.957	77.393	36.473	30.257	28.820
Geraamd Resultaat	6.019 N	0	1 V	117 N	13 V	113 V

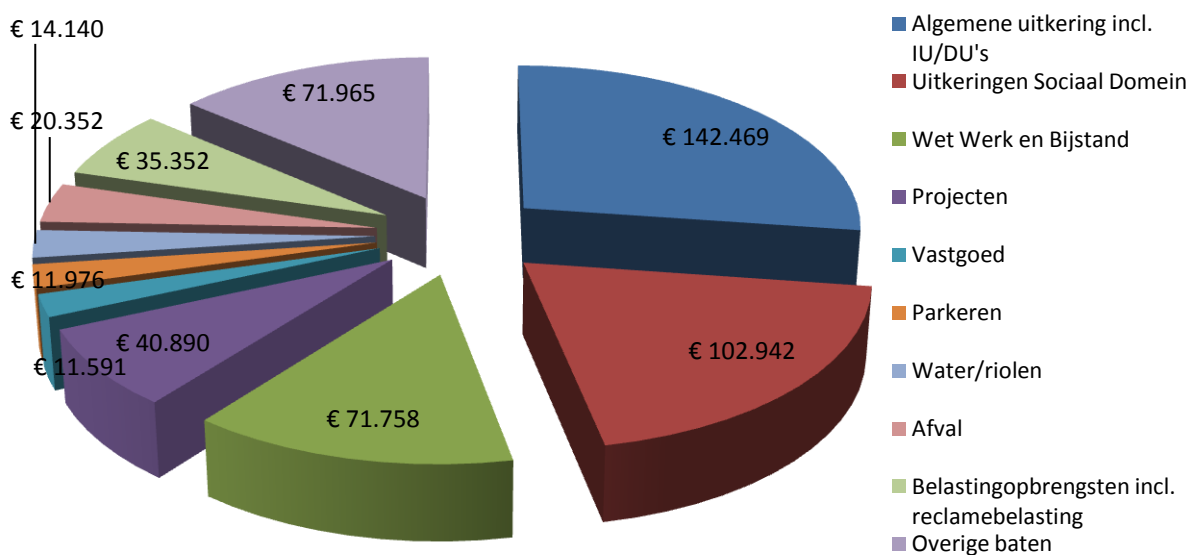
Totale lasten 2016

bedragen x 1.000

Totaal baten 2016

bedragen x 1.000

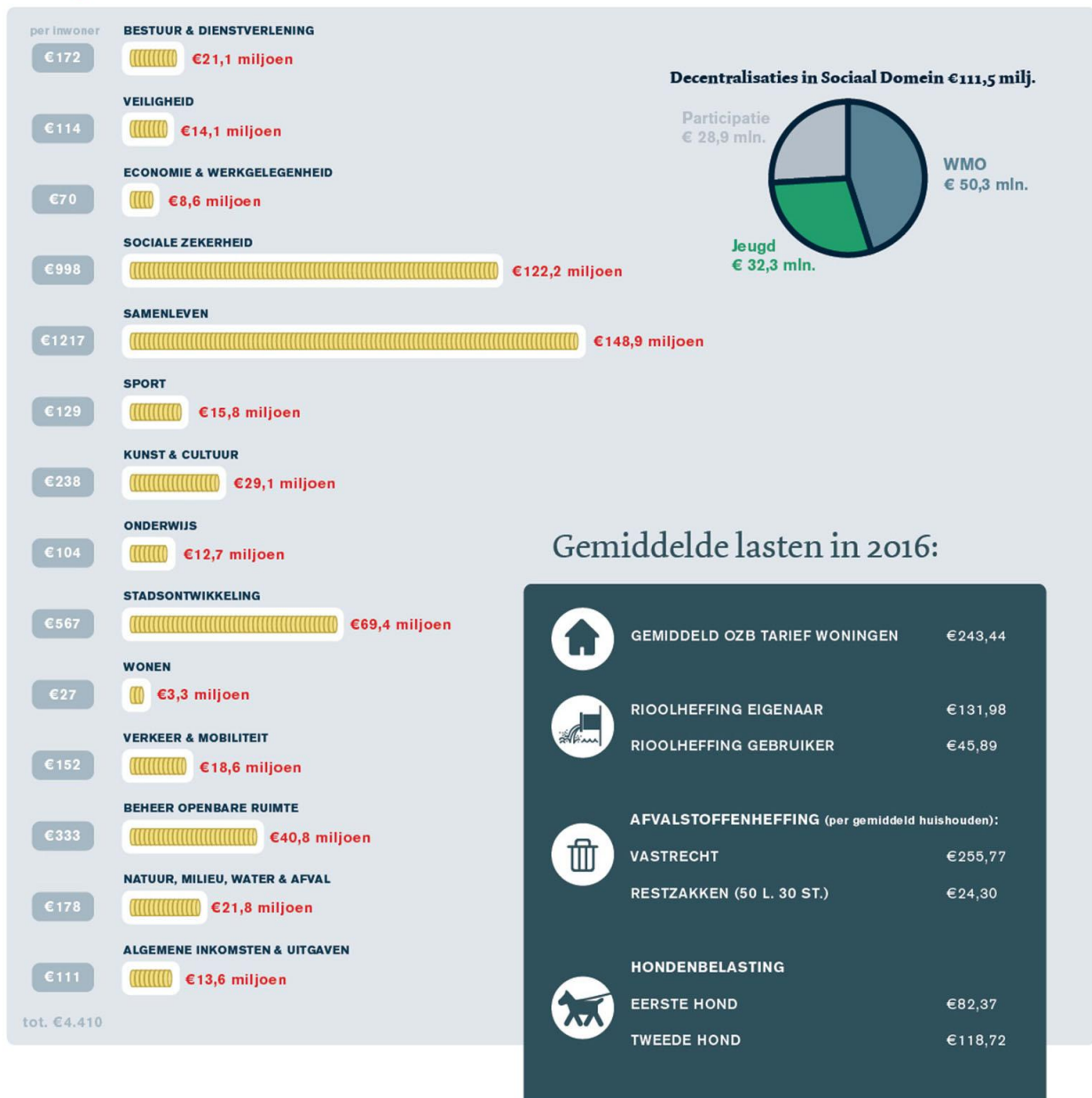

Begroting 2016 in één oogopslag

Inkomsten TOTAAL 540 MILJOEN

Uitgaven TOTAAL 540 MILJOEN

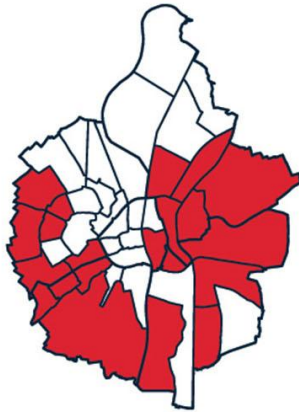

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners en bezoekers.

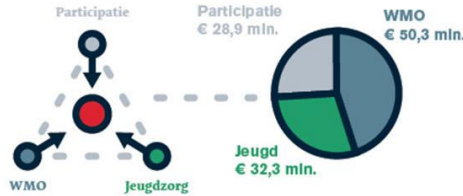
Speerpunten voor 2016

Sociale en Saamhorige stad

Nieuwe aanpak buurt- en wijkgericht werken

Overheveling rijkstaken

Sociaal investeringsfonds

€ 2,8 miljoen

Investeren in burgerparticipatie

Scotmobieleluliepunten

van 20 naar 40 in 2016

Innovatie armoedebeleid

Bestrijden meervoudige oorzaken van armoede.

Aanvalsplan

Jeugd- en ouderenwerkloosheid

Jongeren vinden een baan om hun toekomstplannen waar te kunnen maken. De ervaring van 45-plusser wordt volop benut op de arbeidsmarkt.

Meerjarige Investeringen stedelijke projecten Maastricht. Meer dan € 2 miljard.

BANEN
71.000

Internationale universiteitsstad

€ 2 miljoen investering in Maastricht Aachen Airport / luchtverbinding van/met de stad

€ 15 miljoen investering MECC

Agenda Stad: ontgrensd Zuid-Limburg 2de aantrekkelijkste regio van NL

Limburg Economic Development

6 euro per inwoner per jaar

Brainport 2020

Maastricht en regio Z-Oost Nederland in 2020 laten behoren tot top 3 van kennisregio's in Europa

Student en stad

€150.000

programma dat inwoners en studenten nader bij elkaar brengt

International Students Club

Sphinxkwartier € 650 miljoen

Tapijn

Maastricht Health Campus € 200 miljoen

MECC € 15 miljoen

Top leef-, werk- en verblijfsklimaat

Stimuleren OV en fiets via Maastricht Bereikbaar

€30 miljoen

Start bouw ondergrondse stalling bij het station

€13 miljoen

Start verlegging Noorderbrug

€168 miljoen

Convenant toeristenbelasting

€300.000

impuls voor zakelijk toerisme per jaar

Veilige stad en een veilig gevoel

aanpak radicalisering en aanpak van drugsoverlast

Cultuur

INNOVATIE CULTUUR

Muziekgieterij Euregionaal poppodium voor 1500 toeschouwers

Duurzaamheid

Maastrichts Energieakkoord

Financieel solide

Geen lastenverhoging voor inwoners en ondernemers bovenop de inflatie

Sport

Boulodrome ≥ €500.00

Iron Man €100.000

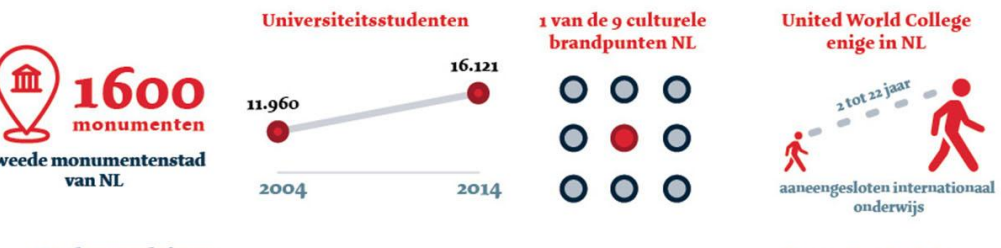
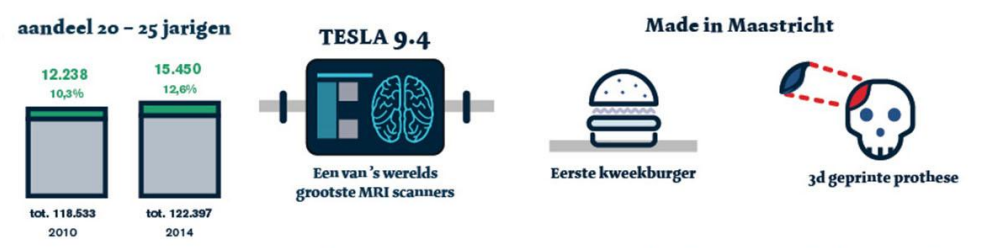

Project Jongeren Op Gezond Gewicht €200.000

De staat van de stad 2015

Hoe gaat het met Maastricht?

Bronnen

CBS, ZKA, Boerda, Mariot, Maastricht in Cijfers en Waarstaatjgemeente.nl

Ontwerp & Realisatie

Studio Brandstof
www.studiobrandstof.nl

1.4 Stand van zaken coalitieakkoord

Opdrachten coalitieakkoord 2014-2018		
Opdracht	Stand van zaken (sept. 2015)	
A Maastricht biedt zorg en perspectief		
A1	<p>Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.</p>	<p><u>Onderhanden</u> <i>De implementatie van de 3 D's heeft conform de uitgangspunten plaatsgevonden en er wordt nauwlettend gemonitord en waar nodig bijgestuurd om te borgen dat zorg en ondersteuning voor iedereen die het nodig heeft, beschikbaar is en blijft.</i></p> <p><u>Gerealiseerd</u> <i>Uitwerking van de ombudsfunctie heeft plaatsgevonden en geresulteerd in oprichting van een 3D-helpdesk ('Bel Cindy') en een burgerpanel dat momenteel wordt opgericht. De voorzitter hiervan is reeds benoemd, net als de ambtelijk secretaris.</i></p>
A2	<p>Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.</p>	<p><u>Onderhanden</u> <i>Dit is van start gegaan in een proces waarbij armoede breed wordt beschouwd als meer dan een tekort aan inkomen. Een proces met diverse partijen in de stad die op enige manier met armoede in aanraking komen.</i></p> <p><i>Er hebben inmiddels drie bijeenkomsten plaatsgevonden over armoede in brede zin, armoede onder kinderen en het basisinkomen. Dit gecombineerd met diverse gesprekken met ervaringsdeskundigen, netwerkpartners en charitatieve organisaties, wordt verwerkt in een plan van aanpak armoede.</i></p>
A3	<p>De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.</p>	<p><u>Onderhanden</u> <i>Het traject is gestart met als eerste stap het interactief met de raad en de stakeholders ontwikkelen van een visie op gemeenschapsvoorzieningen. Deze zal ruimtelijk worden vertaald in de te actualiseren structuurvisie en in het uit te werken accommodatiebeleid.</i></p>

- A4 Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
- Onderhanden
Met steun van BZK, Provincie, centrumgemeenten en schoolbesturen is het Instrument Transitieatlas aangeschaft en gevuld voor Maastricht-Heuvelland. In interactieve sessies in de regio zijn scenario's voor spreiding van onderwijshuisvesting besproken. In de tool worden per scenario de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt.
- A5 Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking.
- Continu proces
Er is inmiddels een lokale coalitie voor inclusie. Deze coalitie heeft een nulmeting uitgevoerd. Door middel van focusgroepen is de beleving van een groep mensen met een beperking in kaart gebracht. Aan de hand van een rapport over (bestaand) gemeentelijk beleid op het gebied van toegankelijkheid wordt een plan van aanpak 'Toegankelijk Maastricht' opgesteld. Acties uit dit plan van aanpak zullen worden opgenomen in het sociaal investeringsfonds (SIF).
- A6 Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming
- Continu proces
Nieuwe projecten ouderenbeleid zijn opgestart zoals de week van de Ouderen, seniorennetwerken (o.a. Koffiepot in Amby) en de aanpak van ouderen mishandeling via Veilig Thuis. Een nieuwe uitvoeringsagenda Ouderenbeleid, wordt in november 2015 ter besluitvorming voorgelegd.

B Maastricht werkt en innoveert

- B1 Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
- Continu proces
Het actieprogramma is aangescherpt (5 prioriteiten) en de realisatie van een ISC in de Timmerfabriek is in voorbereiding (zie investeringsoverzicht)

B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Het proces aangaande de actualisatie van de stedelijke programmering woningbouw is in volle gang en loopt parallel aan het regionale proces om te komen tot een structuurvisie wonen zuid Limburg en een regionale programmering. Het afwegingskader als eerste stap voor deze programmering is inmiddels vastgesteld. Alle drie de processen worden naar verwachting begin 2016 afgerond.</i></p> <p><i>De actualisering t.a.v. detailhandel is onderdeel van de op te stellen gemeentelijke detailhandelsnota. Dit proces is recent van start gegaan. Dit laatste geldt ook voor de regionale retailvisie.</i></p> <p><i>T.a.v. kantoren loopt in het kader van het POL een regionaal proces.</i></p>
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein.	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Onderwerp staat geagendeerd voor stadsronde 1 december</i></p>
B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Besluitvorming over de bezuinigingen heeft plaatsgevonden en een gedragen startnotitie is gepresenteerd. Het innovatieproces is breed ingestoken. Op 22 september vindt een thematische stadsronde plaats.</i></p>
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.	<p><u>Continu proces</u>
<i>Reeds gerealiseerd is de vaststelling (inhoudelijk en financieel) van de nota creatieve industrie, het project LaunchBase, Fashion Clash, het Werkgebouw op de Tapijnkazerne, Carracola in Wittevrouwenveld en de Brandweerkazerne in het Centrum. Huisvesting van jong talent m.b.v. SAM en Zuyd Hogeschool. In ontwikkeling zijn Mode Maastricht in het Labgebouw (Belvédère) en de international student club in de Timmerfabriek (zie ook investeringsoverzicht).</i></p>
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.	<p><u>Continu proces</u>
<i>De muziekgieterij heeft een nachtontheffing en stadsbreed is sinds eind 2014 het digitaal ondernemersdossier voor horecaondernemers operationeel.</i></p>

B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.	<u>Gerealiseerd</u>
<i>Deze plannen zijn vastgesteld als onderdeel van de kaderbrief 2015. Momenteel worden van hieruit actieplannen ontwikkeld.</i>
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.	<u>Continu proces</u>
<i>Dit is vanuit de sector zelf opgepakt (o.a. sectorplan). Vanuit de Provincie is er gesproken over subsidiemogelijkheden. Van gemeentelijke zijde is de inzet van Podium 24 aangeboden. Verder zijn er door gemeenten door ondermeer garantiecontracten zekerheden geboden.</i>
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).	<u>Continu proces</u>
<i>Maastricht-Lab is een nieuwe fase ingegaan waarbij zij anderen faciliteert met als resultaten ondermeer enkele van de onder B5 genoemde voorbeelden. Ook heeft een TED-Ex salon Maastricht plaatsgevonden. Ook binnen Belvédère is en wordt aan diverse relevante ontwikkelingen gewerkt, denk aan de tijdelijke programmering van de gashouder en het Frontenpark.</i>

C Maastricht betrokken, veilig en duurzaam

C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.	<u>Gerealiseerd</u>
<i>De bestuursopdracht is geformuleerd en verder uitgewerkt. Alle hierin opgenomen acties zijn uitgevoerd. In november/december 2015 worden de bevindingen gepresenteerd</i>
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.	<u>Gerealiseerd</u>
<i>De bestuursopdracht is geformuleerd De uitwerking ervan vindt plaats in nauwe samenwerking met alle betrokkenen. Besluitvorming is voorzien in november/december 2015.</i>
C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.	<u>Onderhanden</u>
<i>In juli 2015 is het uitvoeringsplan Maastrichts EnergieAkkoord inhoudelijk en financieel vastgesteld. Op basis hiervan worden de komende jaren op verschillende actielijnen akkoorden gesloten.</i>

C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.	<p><u>Gerealiseerd</u>
<i>Het vigerende fietsplan is geëvalueerd en er zijn maatregelen geformuleerd die versneld uitgevoerd worden. Deze maatregelen zijn in voorbereiding of al gerealiseerd. De realisatie van de fietsstalling: raadsbesluit inclusief dekking is afgerond. In november 2015 wordt het bestemmingsplan ter vaststelling voorgelegd. De fietsstallingen in het centrum zijn gratis gebleven en diverse oplaadpunten voor de fiets zijn gerealiseerd (o.a. in Kesselskade). Ook is € 50.000 extra uitgetrokken voor uitbreiding van de tijden waarbinnen fietsen gratis bewaakt gestald kunnen worden en is het fietspad ten zuiden van de Kennedybrug mogelijk gemaakt. De fietssnelweg tussen Maastricht en Sittard is ondergebracht bij BBMB. Uitvoering van de eerste fase is gepland voor 2016-2017.</i></p>
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Op 15 september heeft in de stadsronde een discussiebijeenkomst met ca. 60 raadsleden, burgers en belanghebbenden plaatsgevonden. Dit is de start van het proces.</i></p>
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Dit onderzoek is in voorbereiding. Verwachting is dat in het najaar van 2015 de onderzoeksopzet wordt vastgesteld.</i></p>
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).	<p><u>Onderhanden</u>
<i>Het plan van aanpak zal in september – oktober worden vastgesteld. Onderdeel van het plan van aanpak is een debat in de stadsronde van 1 december.</i></p>
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.	<p><u>Onderhanden</u>
<i>In nauwe samenspraak met raad, corporaties en andere betrokkenen (o.a. huurdersverenigingen) worden afspraken op 5 prioritaire thema's naar verwachting eind 2015 begin 2016 afgesloten. Onderdeel is ook hoe naar de toekomst huurdersverenigingen betrokken worden bij het maken van samenwerkingsafspraken met de corporaties.</i></p>

C9 Nieuw integraal veiligheidsplan.

Gerealiseerd

Het nieuwe Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 is 31 maart 2015 door de raad vastgesteld. Een plan met nadrukkelijk oog voor preventie en met 5 duidelijke prioriteiten: Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving, drugsoverlast, vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes, een veilige jeugd en ondermijning. Het college heeft inmiddels een op dit MJP gebaseerd Uitvoeringsplan Veiligheid voor de jaren 2015/2016 vastgesteld. De uitvoering loopt. De reeds vastgestelde plannen van aanpak HIC (overvallen en straatroof/zakkenrollerij) worden uitgevoerd, voor de overige HIC's worden dergelijke plannen voorbereid; een plan voor woninginbraken nadert zijn afronding. Ook de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt vanuit het (regionale) Plan Geweld in Afhankelijkheidsrelaties vormgegeven. Het Veiligheidshuis is een belangrijke partner in deze aanpak, evenals bij de aanpak van de zogenaamde "onaantastbaren". Veiligheid is een nadrukkelijk aandachtspunt bij de uitwerking van de bestuursopdrachten "burgerparticipatie" en "buurt- en wijkgericht werken". Vanuit de bestuursopdracht "Burgerparticipatie" loopt momenteel een pilot woninginbraak waarbij burgers zelf initiatief nemen (organiseren alertheid) om inbraken te voorkomen. In relatie tot buurt- en wijkgericht werken zal samen met de politie bezien worden of de functie "wijkagent" doorontwikkeld kan worden in een systeem van wijkgerichte politiezorg. Door ook op wijkniveau de komende jaren gebruik te maken van de landelijke Integrale Veiligheidsmonitor krijgen wij een concreter beeld van de veiligheidssituatie in onze wijken. Hierdoor kan gericht en naar behoefte gewerkt worden aan door burgers in hun wijk ervaren veiligheidsproblemen.

- C10 We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugsoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.
- Continu proces
Door de inzet vanuit Frontière wordt drugsoverlast aangepakt (samenwerking politie en gemeentelijke handhaving). Gecoördineerd vanuit onze gemeente wordt een Limburgbrede preventiecampagne rondom hennepsteelt en drugshandel voorbereid. Naar verwachting start deze campagne eind dit jaar. Illegale handel vanuit panden (en het sluiten hiervan) heeft onze voortdurende aandacht. Het Flexteam is hierbij een belangrijk instrument. Voor het dossier "spreiding van coffeeshops" wordt momenteel gewacht op actie van de zijde van de coffeeshophouders. Zij zijn gevraagd verdere stappen te zetten dan wel aan te geven of zij hun medewerking aan het spreidingsbeleid gestand willen doen.

D Maastricht houdt koers en oogst.

- D1 Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.
- Continu proces
De bestuursopdracht is vastgesteld en de uitvoering loopt op koers (zie programma 1 voor meer details).
- D2 Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomstpakket, welkomstceremonie).
- Onderhanden
Nieuwe inwoners ontvangen na inschrijving bij de gemeente een welkomstkaart van de burgemeester met daarin een welkomstwoord. Daarbij wordt eveneens verwezen naar de belangrijkste informatiebronnen waar men terecht kan voor meer informatie over de gemeentelijke dienstverlening.

E Maastricht financieel solide.

- E1 De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.
- Gerealiseerd
Een reserve t.b.v. het sociaal investeringsfonds is gevormd (€ 2,8 mln.) en er zijn afspraken gemaakt over verdere voeding.
- E2 Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 0,3 mln. structureel. Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.
- Gerealiseerd
Het zogeheten SAHOT convenant is in maart 2015 vastgesteld

E3	Wij maken investeringsplannen voor:	
	- restauratie Stadhuis	- gerealiseerd/onderhanden
	- een vierde hockeyveld	- onderhanden
	- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium	- gerealiseerd
	- onderhoud wegen	- gerealiseerd
	- Tapijnkazerne	- onderhanden
	- Frontenpark	- gerealiseerd/onderhanden
	- Health Campus	- gerealiseerd/onderhanden
	- Boulodrome	- onderhanden
	- Ondergrondse fietsenstalling bij het station	- gerealiseerd
	- Duurzaamheidsinvesteringen	- gerealiseerd

Zie ook paragraaf 3.4.2

E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).	<u>Onderhanden</u>
<i>De innovatie van cultuur is gaande. Ook subsidies zijn en worden tegen het licht gehouden (zie o.a. kaderbrief 2015 en bijlage 5 van deze begroting). Ook het sociale domein kenmerkt zich door innovatie en transformatie.</i> |
|----|--|--|

F Nieuwe werkwijze raad

F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	<u>Gerealiseerd</u>
<i>Per 2015 is een nieuwe werkwijze ingevoerd</i> |
|----|---|--|

HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN

Toelichting op het programmaplan

► *Hoe zien de programma's eruit?*

Programmaopbouw		Toelichting								
1	Wat willen we bereiken?									
	► Wat is de programmadoelstelling?	Beschrijft het doel van het programma op strategisch niveau.								
	► Beleidsmatige context <ul style="list-style-type: none"> • Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 • Coalitieakkoord 2014 – 2018 • Strategische nota's 	<ul style="list-style-type: none"> • Beschrijft de relatie van het programma met de herijkte stadsvisie. • Geeft een overzicht van de opdrachten uit het coalitieakkoord, die een sterke relatie vertonen met het programma. • Geeft een overzicht van de strategische beleidsnota's, die een sterke relatie vertonen met het programma. Per nota wordt ook aangegeven, wanneer deze door de raad is vastgesteld (via de gemeentelijke website kunt u op die manier de betreffende nota vinden). 								
	► Wat merkt de burger daarvan?	<ul style="list-style-type: none"> • Beschrijft de beoogde maatschappelijke effecten (lange termijn). • Omvat indien op dit moment al mogelijk een tabel met bijbehorende effectindicatoren. 								
2	Wat gaan we daarvoor doen?	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de vraag "Wat gaan we daarvoor doen?" worden de prestaties beschreven, die het college aan de hand van inspanningen wil (laten) realiseren in 2016. • Opgave hierbij is de prestaties zo resultaatgericht mogelijk te formuleren (groeiproces). • Om het lezen van de prestaties te vergemakkelijken zijn bij elkaar horende prestaties geplaatst onder een bepaald "kopje". De naam van het "kopje" sluit - indien mogelijk – aan bij de naam van een financieel product van het programma. Zo ziet u in programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie bijvoorbeeld het kopje "Werk". Onder "werk" vindt u de aan "werk" gekoppelde prestaties. In de bijlage 'Financiële producten' is aangegeven dat "Werk" een financieel product is binnen programma 4. • Op verzoek van de raad worden de programma's in de begroting en in de jaarrekening weergegeven via de kolommen 'Beoogde prestaties 2016' en "Realisatie 2016". In de begroting is alleen de kolom "Beoogde prestaties 2016" ingevuld, de kolom "Realisatie 2016" is leeg. In de jaarrekening 2016 zijn beide kolommen ingevuld. Het lezen van de programma's in de jaarrekening wordt door deze manier van weergeven makkelijker leesbaar. 								
	► "Kopje"									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Beoogde prestaties 2016</th> <th>Realisatie 2016</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prestatie</td> <td><leeg></td> </tr> <tr> <td>Prestatie.....</td> <td><leeg></td> </tr> <tr> <td>.... Etc</td> <td><leeg></td> </tr> </tbody> </table>	Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016	Prestatie	<leeg>	Prestatie.....	<leeg> Etc	<leeg>	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016									
Prestatie	<leeg>									
Prestatie.....	<leeg>									
.... Etc	<leeg>									
3	Wat mag het kosten?									
	► Lasten en baten	<p>Hier worden per programma aangegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de geraamde lasten en baten en het saldo hiervan; • de beoogde stortingen in en onttrekkingen aan de reserves; • het geraamd resultaat. <p>Het financieel overzicht per programma is opgebouwd uit de lasten en baten per programma. Het saldo hiervan is het geraamde totaal saldo van baten en lasten. Daaronder worden de geraamde</p>								

		stortingen in en onttrekkingen aan de reserves per programma weergegeven. Het totaal saldo van baten en lasten plus de stortingen in de reserves en minus de onttrekkingen aan de reserves leiden tot het geraamde resultaat per programma. Het geraamd saldo per programma komt ten laste van de algemene middelen uit met name gemeentefonds en OZB (programma 15).
	► Toelichting belangrijke ontwikkelingen	Beschrijft kort de belangrijkste ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2016. Waar dit van toepassing is, worden per programma ook de investeringen weergegeven en de intensiveringen/ombuigingen van de begroting 2016.
	► Inkomsten en uitgaven	De inkomsten (baten) en uitgaven (lasten) worden per programma visueel gepresenteerd in taartdiagrammen: <ul style="list-style-type: none"> • Het <u>taartdiagram “baten”</u> laat zien waar de specifieke inkomsten voor het programma vandaan komen. Bijv. op programma 4: ... % van de totale inkomsten op het programma komt uit het Inkomensdeel of op programma 14:% van de totale inkomsten komt uit de afvalstoffenheffing. • De bijdrage uit de algemene middelen per programma is hierin niet opgenomen omdat dit niet onder de specifieke inkomsten valt. • Het <u>taartdiagram “lasten”</u> laat zien hoe het geld binnen het programma is verdeeld over de financiële producten die bij het programma horen zoals opgenomen in de bijlage Financieel productenoverzicht.

► *Welke verbindingen zijn er tussen het coalitieakkoord en het programmaplan?*

Het coalitieakkoord 2014-2018 heeft als bijlage een bestuursopdracht inzake de ‘raad-nieuwe-stijl’. Naast deze opdracht kent het stuk nog andere opdrachten die actie behoeven. In onderstaand overzicht wordt per opdracht beknopt weergegeven met welke begrotingsprogramma’s de opdracht de meeste raakvlakken heeft.

Opdracht		Meeste raakvlakken met Begrotingsprogramma
A	Maastricht biedt zorg en perspectief	
A1	Implementatie 3 D’s inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P56: Samenleven • P9: Onderwijs
A2	Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven • P9: Onderwijs • P10: Stadsontwikkeling
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario’s en financiële consequenties.	<ul style="list-style-type: none"> • P9: Onderwijs • P10: Stadsontwikkeling
A5	Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven
A6	Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven
B	Maastricht werkt en innoveert	
B1	Het actieprogramma ‘Student en Stad’ wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P9: Onderwijs

B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P10: Stadsontwikkeling • P11: Wonen
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P10: Stadsontwikkeling
B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.	<ul style="list-style-type: none"> • P8: Kunst en Cultuur
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.	<ul style="list-style-type: none"> • P8: Kunst en cultuur
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid • P3: Economie en werkgelegenheid
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P9: Onderwijs
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening • P4: Sociale zekerheid en re-integratie
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).	<ul style="list-style-type: none"> • P10: Stadsontwikkeling
C	Maastricht betrokken, veilig en duurzaam	
C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.	<ul style="list-style-type: none"> • P14: Natuur, milieu en afval
C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietsnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).	<ul style="list-style-type: none"> • P14: Natuur, milieu en afval
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven • P11: Wonen
C9	Nieuw integraal veiligheidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid

C10	We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid
D	Maastricht houdt koers en oogst.	
D1	Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
D2	Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomstpakket, welkomstceremonie).	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
E	Maastricht financieel solide.	
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P56: Samenleven • P9: Onderwijs
E2	Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 0,3 mln. structureel. Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrome - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen 	<ul style="list-style-type: none"> • P7: Sport en recreatie • P10: Stadsontwikkeling • P12: Verkeer en mobiliteit • P13: Beheer openbare ruimte • P14: Natuur, milieu en afval
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse programma's
F	Nieuwe werkwijze raad	
F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Werken aan het Maastricht van morgen. Maastricht is de ster onder de steden.

► Beleidsmatige context

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.
D1	Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.
D2	Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomstpakket, welkomstceremonie).
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.

• Strategische nota's

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, juni 2008)
- Regionale Rijksontwikkelingsagenda (raad, juni 2007)
- Programma Brainport Zuid Oost Nederland 2020 (raadscommissie ESZ, 2011)
- Burgerhandvest, gemeente Maastricht (raad, december 2005)
- Governance gemeente Maastricht (raad, december 2011)
- Nota internationalisering gemeente Maastricht (raad, november 2013)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma wil de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- 1) Democratische besluitvorming door een daadkrachtig stadsbestuur. Regionaal perspectief en regionale mogelijkheden worden meegenomen.
- 2) Betrokkenheid en invloed van de burger op gemeentelijk beleid en besluitvorming.
- 3) Dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen.

Klanttevredenheid*	2012	2013	2014	2015	Ambitie 2016
Balie GemeenteLoket	7,7	7,7	8,1	8,3	8,3
Callcenter 14043	7,6	7,6	8,3	8,8	8,8
Online via www.gemeentemaastricht.nl	7,1	6,2	7,6	7,8	7,8

* Bron Benchmarking Publiekszaken

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Raad

Bestuursopdracht: Raad nieuwe stijl	
De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	
Ambitie	<ul style="list-style-type: none">• Betrokkenheid Maastrichtse inwoners en organisaties bij het werk van de raad vergroten.• Een meer zinvolle en efficiënte besluitvorming mogelijk maken.• Duidelijkheid bieden aan stad en raadsleden door op een vast moment bijeen te komen.• Meer gelegenheid bieden om (informeel) informatie met elkaar te delen.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	Raadsleden hebben hiertoe een voorstel ontwikkeld dat in de raad van april 2014 is besproken. In de raadsconferentie van juni 2014 is gebleken dat het gehele vergaderstelsel diende te worden gewijzigd. De voorkeur is uitgesproken voor een model uitgaande van een vaste vergaderavond met vaste vergadertijden per onderwerp en parallelle programmering van thema's. Inwoners, organisaties en instellingen hebben makkelijker toegang tot de raad. Zij kunnen ook zelf een verzoek doen iets te presenteren of aan de orde te stellen. De griffie kan hen daarbij ondersteunen. De wijziging heeft behalve voor de stad en de raad en de griffie ingrijpende gevolgen voor het college en de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld voor de planning, de manier waarop stukken worden aangeboden en besluiten voorbereid. Ook vergt het de nodige aanpassingen aan vergader- en ontvangstruimtes. Voordat dit model verder werd uitgewerkt is in 2014 een conferentie met de stad gehouden. Doel: komen tot een stelsel waarbij de inbreng van inwoners en organisaties optimaal is gewaarborgd. Op 1 januari 2015 is de nieuwe werkwijze ingevoerd.
Wat gaan we doen in 2016?	In 2016 wordt de nieuwe werkwijze geëvalueerd. Gekeken wordt in hoeverre de beoogde doelen zijn bereikt en wat de ervaringen zijn van de raadsleden.

► Bestuurlijke en (eu)regionale samenwerking

In de eerste helft van 2016 zal de lidstaat Nederland het voorzitterschap van de Europese Unie voor haar rekening nemen. Nederland wil gedurende die periode afspraken maken over een nieuwe Europese agenda voor steden, de Europese Urban Agenda. Binnen Nederland wordt aan dit initiatief mede vormgegeven door het ontwikkelen van de Agenda Stad. Agenda Stad stimuleert de totstandkoming van coalities, groot en klein, binnen en tussen stedelijke regio's, integraal en sectoraal. Agenda Stad is daarmee ook een katalysator om tot afspraken te komen rond concrete, complexe stedelijke vraagstukken. De meest toonaangevende initiatieven kunnen uitgroeien tot City Deals. City Deals onderscheiden zich in het feit doordat ze een aansprekende ambitie formuleren ten aanzien van een of meerdere grote maatschappelijke opgaven. Daarnaast organiseren City Deals agglomeratiekracht door samenwerking tussen steden en stedelijke regio's, zowel nationaal als grensoverschrijdend. City Deals zijn innovatief en zijn gericht op doorbraken die ook internationaal aansprekend en uitventbaar zijn. Zuid-Limburg wil samen met publieke en private partners in de (Eu)regio een City Deal opzetten waarbij het thema grensoverschrijdende metropoolvorming speerpunt van de City Deal is. Met de partners wordt een Living Lab voorbereid waarin met een 'hands-on' aanpak concrete problemen worden aangepakt en opgelost die bedrijven en burgers ervaren als ze over de grens willen werken, ondernemen, wonen etc. In 2016 moet deze City Deal, als essentieel toekomstig (Eu)regionaal stedelijk living lab (Euregion LIVE) zijn beslag gaan krijgen.

De samenwerking tussen de drie steden Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen op basis van een gezamenlijke strategische agenda en de samenwerking tussen de 18 Zuid-Limburgse gemeenten samen met de provincie Limburg zal in 2016 worden voortgezet.

Ook blijft Maastricht in 2016 als centrumstad samen met de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals en Valkenburg werken aan het verbreden van de samenwerking op diverse beleidsterreinen.

De in het coalitieakkoord 2014-2018 verwoorde open blik naar de (Eu)regio wordt in 2016 nader ingevuld door een pragmatische samenwerking te zoeken en op te zetten met partners in België en Duitsland.

Uiteraard wordt daarbij ook gebruik gemaakt van de bestaande samenwerking binnen het MAHHL (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen en Luik) netwerk.

De activiteiten op het gebied van Europeanisering, internationalisering en lobby en netwerkvorming zoals deze in 2013 in de nota internationalisering gemeente Maastricht zijn opgenomen zullen in 2016 verder worden versterkt en waar mogelijk uitgebreid. Er zal daarbij ook nadrukkelijk aandacht blijven voor het vergroten van het internationale bewustzijn binnen de gemeentelijke organisatie.

Samenwerking: effectief en flexibel	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Internationalisering gemeente Maastricht</u> De uitvoering van de in 2013 vastgestelde nota internationalisering wordt in 2016 voortgezet. Via de verschillende reguliere begrotingsprogramma's wordt er uitwerking gegeven aan internationalisering. In de begroting 2016 is internationalisering in de vorm van concrete prestaties terug te vinden in de begrotingsprogramma's 1, 3, 9, 10, 11, 12 en 14. Speciale aandacht is er daarbij ook voor het verder vergroten van het internationale bewustzijn binnen de gemeentelijke organisatie.</p>	
<p><u>Lobby en netwerkvorming</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van een prioritaire lobbyagenda wordt een gestructureerde lobby uitgevoerd, waar mogelijk in samenwerking met relevante stedelijke en (Eu)regionale partners. • Positionering van Maastricht in relevant(e) netwerken/draagvlak voor Maastrichtse projecten creëren door: <ul style="list-style-type: none"> ○ het systematisch, proactief en strategisch opbouwen en in stand houden van voor de stedelijke en regionale lobby relevante netwerken op regionaal, nationaal en Europees niveau; ○ het verkennen van nieuwe Euregionale en Europese contacten, intensiveren opbouw en onderhoud relevante netwerken. 	
<p><u>Europese samenwerking en projecten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwerven van externe geldstromen en subsidies op basis van de strategische projectenagenda van de stad Maastricht. In 2016 blijft de focus daarbij nadrukkelijk gericht op de subsidiemogelijkheden die de nieuwe Europese programma's voor de periode tot 2020 bieden; • Waar mogelijk en gewenst worden er Europese samenwerkingsprojecten opgezet met andere steden en regio's in Europa. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van het bestaande MAHHL (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen en Luik) netwerk. 	
<p><u>Euregionale samenwerking en grensoverschrijdende projecten</u> Samenwerking met de Duitse en Belgische partners binnen de Euregio Maas-Rijn krijgt in 2016 een meer pragmatisch karakter. De inhoudelijke meerwaarde van de samenwerking staat daarbij voorop. Het MAHHL netwerk kan hiervoor worden gebruikt maar ook onze bilaterale relaties met bijvoorbeeld Tongeren en onze buurgemeenten Riemst en Lanaken. De samenwerking met diverse partners op het gebied van belangrijke veiligheidsthema's wordt in 2016 voortgezet.</p>	
<p><u>Internationale samenwerking en stedenbanden</u> Ook in 2016 wordt er verder gewerkt aan de internationale samenwerking. Enerzijds in het kader van de twee stedenbanden en anderzijds in het kader van het benutten van de Europese Structuurfondsen. We ontvangen, op verzoek, buitenlandse delegaties die een werkbezoek aan Maastricht willen brengen. Uitgangspunt blijft dat de partners in de stad het initiatief moeten nemen bij de activiteiten. De gemeente is enkel faciliterend en zorgt voor de verbinding op overheidsniveau. Naast deze stedenbanden bekijken we verzoeken van andere steden om samenwerking. Deze samenwerkingsrelaties kunnen uitmonden in vriendschapsverbanden maar niet in een stedenband.</p> <p>Chengdu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangen inkomende delegaties uit Chengdu met focus op gebied van Economie, Toerisme en Life Sciences. Samenwerking en ondersteuning van partners (UM, Zuyd Hogeschool, musea) bij ontvangen van delegaties op het gebied van Cultuur, Onderwijs en Archeologie; • Continuering van samenwerking met Maastricht Health Campus en UMC+ met betrekking tot de MOU samenwerking met Sichuan University, Sichuan Hospital en medische technologische bedrijven in Chengdu; 	

<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van een bestuurlijk en thematisch bezoek uit Maastricht aan Chengdu op gebied van Economie en Bestuur. Periode september – oktober 2016; • Continuering van de samenwerking met Provincie Limburg gericht op China. Dit ter uitbreiding en versterking van de stedenband Maastricht – Chengdu. <p>El Rama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 wordt de samenwerking met het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland Nicaragua (LBSNN) beëindigd en wordt de stichting conform afspraak opgeheven; • Projecten die in dit verband zijn opgestart worden in 2016 afgerond en/of overgedragen aan lokale partners; • De Stichting Rama en vele andere Maastrichtse partners geven inhoudelijk invulling aan de samenwerking en initiëren in samenspraak met Nicaragua projecten; • Projecten zijn gericht op het gebied van economie, (beroeps)onderwijs en goed bestuur; • Een delegatie uit Nicaragua brengt een werkbezoek aan Nederland. 	
<p><u>Bewustmaking inwoners Maastricht</u></p> <p>In een internationale stad, waar verschillende culturen, religies en nationaliteiten naast elkaar wonen en werken, moet er aandacht zijn voor de ontwikkelingen die zich wereldwijd voordoen. Het Mondiaal Centrum is een van de partijen die een rol speelt in de bewustmaking van deze ontwikkelingen bij de inwoners van Maastricht. Bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten. Dat kan bijvoorbeeld door het organiseren van debatten. In 2015 is Maastricht gestart met het Shelter City programma (de opvang van mensenrechtenverdedigers). In 2016 wordt onze deelname geëvalueerd.</p>	
<p><u>Internationale instellingen en instituten</u></p> <p>Naast regulier reactief accountmanagement, gerichte representatie en gastheerfunctie worden de vele internationale kennisinstellingen en instituten meer betrokken bij gezamenlijke activiteiten met de gemeente Maastricht. Vooral geldt dit voor activiteiten in het kader van de Europese week 2016 en bij de voorbereiding van activiteiten in 2017 rondom de viering van het 25-jarig jubileum van het Verdrag van Maastricht. De ondersteuning van EIPA wordt gecontinueerd. De relatie met UNU-MERIT wordt omgezet naar een subsidiebeschikking ten behoeve van huisvesting in plaats van directe betaling van deze kosten.</p>	
<p><u>Holland Expat Center South Maastricht</u></p> <p>De dienstverlening naar internationals wordt versterkt. Beoogd is een hogere instroom en een lagere uitstroom van kenniswerkers. De formaliteiten voor kenniswerkers worden vanaf 1 januari 2016 voor alle gemeenten van Zuid Limburg (pre inschrijving) in Maastricht uitgevoerd. Ook wordt versterkt ingezet op front office diensten voor internationals en hun werkgevers. Zij worden ontzorgd voor wat betreft de vragen die zij hebben wanneer zij hier willen wonen en/of werken. Met gerichte pr/evenementen wordt de dienstverlening uitgedragen en worden internationals meer gebonden aan onze regio. Zo wordt er ook een partnerprogramma ontwikkeld met bedrijven die diensten aanbieden aan internationals. De samenwerking met Holland Expat Centre South Eindhoven wordt voorgezet, echter vanuit een sterkere eigen positie van stad/regio. Om deze ambitie te kunnen realiseren worden o.a. subsidieverzoeken ingediend bij Provincie Limburg en OP Zuid (EFRO). Naast dienstverlening aan kenniswerkers is vanaf 1 januari 2016 een grensinformatiepunt in Maastricht voor grenswerkers (naar en van Belgisch Limburg) operationeel. De IND organiseert de uitreiking van verblijfsdocumenten voor alle internationals die gaan wonen in Zuid Limburg. Beoogd is dat deze 3 functies worden uitgevoerd vanuit Centre Ceramique. Tot slot is het kennisinstituut ITEM in 2015 van start gegaan. Met de UM en Provincie is afgesproken dat het Dagelijks Bureau van dit instituut ook vanuit Centre Ceramique gaat opereren waardoor de krachten kunnen worden gebundeld en de internationale dienstverlening en gastvrijheid wordt vergroot.</p>	
<p><u>Europese week</u></p> <p>De Schumanlezing die, in samenwerking met de universiteit, wordt gehouden door een prominent spreker staat volledig in het teken van de Europese samenwerking. Ook in 2016 wordt in deze week (mei 2016) toegewerkt naar een meerdaags programma rondom deze lezing: zoals de wandeling langs de Europese instituten, en het openstellen van de Europese projecten. Ook zullen er activiteiten zijn in de aanloop naar de viering van het Verdrag van Maastricht in 2017.</p>	

<p><u>Zuid-Limburgse samenwerking (publiek-privaat)</u> Via de triple-helix netwerkorganisatie Limburg Economic Development (LED) en de daarbinnen actieve programmacommissies wordt in 2016 verder gewerkt aan het verder versterken van de Zuid-Limburgse samenwerking.</p>	
<p><u>Stedelijke samenwerking regionaal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 wordt de samenwerking met de drie Zuid-Limburgse steden voortgezet. Elk kwartaal is structureel een gezamenlijk overleg voorzien van de drie colleges. • De gezamenlijke lobby is gericht op het goed positioneren van de regio in de Haagse en Brusselse netwerken waarbij eenduidig ons standpunt gecommuniceerd wordt waardoor wij onze slagkracht in de lobby vergroten. 	
<p><u>Stedelijke samenwerking nationaal</u> De grote steden - samenwerkend in G32-verband - volgen nauwgezet het kabinetsbeleid voor de steden en voeren in directe afstemming met de VNG daarnaast lobby richting Rijk en Europa. Maastricht is hierbij aangesloten.</p>	
<p><u>Borgen regionale aanhaking vanuit Maastricht als centrumstad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Decentralisaties in het sociale domein worden in gezamenlijkheid aangepakt. Op de eerste plaats tussen de zes gemeenten van de subregio Maastricht-Heuvelland. De centrumstad Maastricht neemt het voortouw (naast de beleidsvoorbereidende werkzaamheden) bij alle uitvoeringswerkzaamheden op bovenlokaal niveau. Daarnaast treedt Maastricht op als primus inter pares namens de regio-gemeenten in overleg met de drie steden om die zaken te behartigen die in het sociale domein aangepakt moeten worden op de schaal van Zuid-Limburg of in groter verband richting Rijk. Tenslotte is op het niveau van de drie steden een verdeling aangebracht in het trekkerschap van de decentralisaties. Maastricht coördineert daarin de jeugdzorg op de schaal van de 18 Zuid-Limburgse gemeenten. Sitard-Geleen ziet toe op de Wmo en Heerlen neemt de participatie voor haar rekening. • Uitwerken door portefeuillehouders van de ruimtelijke agenda met concrete projecten. In december 2014 is het provinciaal omgevingsplan vastgesteld door Provinciale Staten. Het POL bevat een breed gedragen integrale visie op de ontwikkeling van, en de opgaven en ontwikkelingsprincipes voor, Zuid-Limburg. Deze dienen als kader voor in 2015 te maken bestuursafspraken tussen Provincie en Zuid-Limburgse gemeenten. De Provincie borgt die afspraken in de provinciale Omgevingsverordening. Begin 2016 wordt een intergemeentelijke structuurvisie Wonen aan de gemeenteraden ter vaststelling voorgelegd, waarin is uitgewerkt hoe we in Zuid-Limburg met elkaar zorgen voor een woningmarkt waarin vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten en waarin de noodzakelijke kwaliteitsslag gehaald wordt. Daarnaast worden bestuursafspraken gemaakt over: <ul style="list-style-type: none"> ○ de ontwikkeling en aanpak van leegstand van detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen in Zuid-Limburg tegen de achtergrond van het huidige overaanbod en (deels) kwalitatieve mismatch; ○ de concrete aanpak van de energieopgave voor Zuid Limburg en de rol van de gemeenten, provincie en maatschappelijke partners daarin in het licht van het SER akkoord inzake duurzame energievoorziening; ○ de bescherming en ontwikkeling van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de ontwikkelingsmogelijkheden van landbouw en vrijetijdseconomie daarin. Door het maken van de bestuursafspraken wordt het POL beleid ook voor gemeenten een bindend kader. • Sinds 2015 wordt op de schaal van de 18 gemeenten van Zuid-Limburg afgestemd ten behoeve van de economische agenda in LED-verband. De portefeuillehouder economie van de gemeente Maastricht is sinds 2015 lid van het bestuur van LED. Daarnaast geldt dat er op onderdelen op het niveau van Zuid-Limburg specifiek overleg wordt gevoerd over economische onderwerpen zoals o.a. de POL-uitwerking economie (detailhandel, kantoren, toerisme). • Naast de strategische samenwerking wordt daar waar mogelijk samengewerkt met de Zuid-Limburgse partners op het gebied van de bedrijfsvoering (zie paragraaf 4.2 Bedrijfsvoering). 	

► *Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken*

Bestuursopdrachten Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken	
<p>In het coalitieakkoord hebben wij burger- en overheidsparticipatie hoog op de politieke agenda gezet. Naast onze ambitie om burgers meer te laten meedoen én meebeslissen, hebben wij als ambitie geformuleerd dat in juni 2016 kan worden geconstateerd dat burgerparticipatie-nieuwe-stijl tot stand is gekomen, passend bij het tijdsgewricht en de veranderingen in de samenleving.</p>	
Ambitie	<p>Buurtten, wijken en inwoners worden intensief betrokken bij het gemeentelijk beleid. In juni 2016 is de burgerparticipatie-nieuwe-stijl tot stand gekomen.</p>
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<p>Beide bestuursopdrachten zijn conform afspraak gerealiseerd. Gerealiseerde prestaties zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vijf leertrajecten zijn ingesteld met concrete leervragen voor ambtenaren, collegeleden en raadsleden • de adviesorganen hebben een eerste voorzet gedaan voor een nieuwe adviesstructuur voor het sociale domein; • een nieuw subsidiesysteem is ontwikkeld voor vrijwilligersorganisaties welzijn, zorg en buurtplatforms welke wordt bijgesteld en vastgesteld in een verordening medio 1e halfjaar 2016; • de wijkenaanpak 'oude stijl' is beëindigd en vervangen door nieuwe afspraken met de corporaties; • een werkgroep van de buurtplatforms is zelf aan de slag gegaan om kritisch te kijken naar hun eigen rol en taken. <p>Bij de uitwerking van deze bestuursopdrachten is vastgesteld dat burgerparticipatie en buurtgericht werken centraal moeten landen in de gemeentelijke organisatie en dat daarom een vernieuwingsprogramma moet worden doorgevoerd. Meer ambtenaren moeten adequaat kunnen reageren op bewoners- en burgerinitiatieven. Hiervoor is een leerprogramma uitgezet. De verwachting is dat er in december 2015 besluitvorming kan plaatsvinden over het toekomstige buurtgericht werken, waarbij het accent komt te liggen op het faciliteren van maatschappelijke initiatieven en het stimuleren van zelfsturing in combinatie met vaste aanspreekpunten. Hierdoor zal burgerparticipatie – nieuwe – stijl daadwerkelijk tot stand worden gebracht.</p>
Wat gaan we doen in 2016?	<p>Constateren dat de burgerparticipatie-nieuwe-stijl in juni 2016 tot stand is gekomen. Hierbij zal nadrukkelijk aandacht zijn voor de verankering van burgerparticipatie en buurtgericht werken in de organisatie.</p>

Bestuursopdracht Dienstverlening
 In 2018 is de dienstverlening zo veel mogelijk gedigitaliseerd en op hoofdonderdelen en belangrijke thema's Engelstalig. De loketfunctie blijft. Het uitgangspunt is een verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van onze gemeenteambtenaren. Hiertoe is een bestuursopdracht dienstverlening geformuleerd, die inzet op een 10-tal thema's.

1.	Online Dienstverlening																																																			
	Gemeentelijke informatie is nu al 24 uur per dag beschikbaar via www.gemeentemaastricht.nl Daarnaast zijn er steeds meer producten en diensten online verkrijgbaar. Dat aantal bouwen we de komende jaren waar mogelijk snel uit. Voor een behoorlijk aantal producten en diensten zal online afgifte niet mogelijk worden. Bijvoorbeeld in verband met identiteitsvaststelling, geringe aantallen of complexe dienstverlening. Er blijft dus altijd een fysieke balie.																																																			
Ambitie 2018	Alle producten die geschikt zijn voor online dienstverlening zijn in 2018 online verkrijgbaar.																																																			
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie van alle 340 producten in de Producten- en Dienstencatalogus (inclusief producteigenaar, indeling per organisatieonderdeel en per begrotingsprogramma). • Per product is bepaald wat het bestaande en gewenste niveau is wat betreft aanvraagproces, afhandelingsproces en dienstverleningskanaal. Bepaald is dat 208 producten in meer of mindere mate geschikt zijn voor online dienstverlening. • Campagnegebruik online producten is gestart. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Aantal beschikbare online producten</th> <th>2014-2015</th> <th>Ambitie 2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gereed</td> <td>72</td> <td>208</td> </tr> <tr> <td>In voorbereiding</td> <td>17</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Nog opstarten</td> <td>119</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>208</td> <td>208</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">72 beschikbare online producten gemeente Maastricht (stand sept. 2015)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- Aansprakelijkstelling</td> <td>- Afvalkalender</td> </tr> <tr> <td>- Afvalstoffenheffing</td> <td>- Vergunning afvalwater lozen</td> </tr> <tr> <td>- Alarminstallatie installeren</td> <td>- Archief van de gemeente</td> </tr> <tr> <td>- Asbestverwijdering</td> <td>- Automatische incasso</td> </tr> <tr> <td>- Afschrift Basisregistratie personen</td> <td>- Betalingsregeling belastingen</td> </tr> <tr> <td>- Kopie van belastingaanslag</td> <td>- Kwijtschelding belastingen</td> </tr> <tr> <td>- Bereken uw recht</td> <td>- Inzage bestemmingsplan</td> </tr> <tr> <td>- Bestemmingsplan wijzigen</td> <td>- Bijzondere bijstand aanvragen</td> </tr> <tr> <td>- Bijstand, verblijf in buitenland</td> <td>- Bijstandsuitkering aanvragen</td> </tr> <tr> <td>- Bodemkwaliteitsrapportage</td> <td>- Kapvergunning</td> </tr> <tr> <td>- Bouwvergunning</td> <td>- Vergunningsvrij bouwen</td> </tr> <tr> <td>- Brandveilig gebruik, melding</td> <td>- Brandveilig gebruik, vergunning</td> </tr> <tr> <td>- Burgerlijke stand, afschrift</td> <td>- Declaratieregeling 1</td> </tr> <tr> <td>- Declaratieregeling 2</td> <td>- DigiD aanvragen</td> </tr> <tr> <td>- DigiD buitenland aanvragen</td> <td>- Drank- horecaverunning</td> </tr> <tr> <td>- Drugsmeldpunt</td> <td>- Leidinggevende toevoegen</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- Drank- horecaverunning</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal beschikbare online producten	2014-2015	Ambitie 2018	Gereed	72	208	In voorbereiding	17	0	Nog opstarten	119	0	Totaal	208	208	72 beschikbare online producten gemeente Maastricht (stand sept. 2015)		- Aansprakelijkstelling	- Afvalkalender	- Afvalstoffenheffing	- Vergunning afvalwater lozen	- Alarminstallatie installeren	- Archief van de gemeente	- Asbestverwijdering	- Automatische incasso	- Afschrift Basisregistratie personen	- Betalingsregeling belastingen	- Kopie van belastingaanslag	- Kwijtschelding belastingen	- Bereken uw recht	- Inzage bestemmingsplan	- Bestemmingsplan wijzigen	- Bijzondere bijstand aanvragen	- Bijstand, verblijf in buitenland	- Bijstandsuitkering aanvragen	- Bodemkwaliteitsrapportage	- Kapvergunning	- Bouwvergunning	- Vergunningsvrij bouwen	- Brandveilig gebruik, melding	- Brandveilig gebruik, vergunning	- Burgerlijke stand, afschrift	- Declaratieregeling 1	- Declaratieregeling 2	- DigiD aanvragen	- DigiD buitenland aanvragen	- Drank- horecaverunning	- Drugsmeldpunt	- Leidinggevende toevoegen		- Drank- horecaverunning
Aantal beschikbare online producten	2014-2015	Ambitie 2018																																																		
Gereed	72	208																																																		
In voorbereiding	17	0																																																		
Nog opstarten	119	0																																																		
Totaal	208	208																																																		
72 beschikbare online producten gemeente Maastricht (stand sept. 2015)																																																				
- Aansprakelijkstelling	- Afvalkalender																																																			
- Afvalstoffenheffing	- Vergunning afvalwater lozen																																																			
- Alarminstallatie installeren	- Archief van de gemeente																																																			
- Asbestverwijdering	- Automatische incasso																																																			
- Afschrift Basisregistratie personen	- Betalingsregeling belastingen																																																			
- Kopie van belastingaanslag	- Kwijtschelding belastingen																																																			
- Bereken uw recht	- Inzage bestemmingsplan																																																			
- Bestemmingsplan wijzigen	- Bijzondere bijstand aanvragen																																																			
- Bijstand, verblijf in buitenland	- Bijstandsuitkering aanvragen																																																			
- Bodemkwaliteitsrapportage	- Kapvergunning																																																			
- Bouwvergunning	- Vergunningsvrij bouwen																																																			
- Brandveilig gebruik, melding	- Brandveilig gebruik, vergunning																																																			
- Burgerlijke stand, afschrift	- Declaratieregeling 1																																																			
- Declaratieregeling 2	- DigiD aanvragen																																																			
- DigiD buitenland aanvragen	- Drank- horecaverunning																																																			
- Drugsmeldpunt	- Leidinggevende toevoegen																																																			
	- Drank- horecaverunning																																																			

	<p>72 beschikbare online producten gemeente Maastricht (stand sept. 2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exploitatievergunning - Gemeentegids - Gevonden voorwerpen - Hond afmelden belasting - Huwelijksaangifte - Inrit vergunning - Leerlingenvervoer - Monument vergunning - Bewijs van Nederlanderschap - Omgevingsvergunning milieu - Aanvraag ouderlijk gezag - Podium 24 voor werkzoekenden - Rijbewijs jongeren - Melding slopen pand of woning - Tegemoetkoming premie zorg - Verhuizen - Aangifte verloren voorwerpen - WOZ-beschikking - Woonwagen(standplaats) - Verklaring omtrent gedrag - Vuurwerk, opslag en verkoop - Evenement organiseren - Exploitatievergunning wijziging - Kandidaatstelling verkiezingen gemeenteraad - Kandidaatstelling verkiezingen Provinciale staten - Hond aanmelden belasting - Horecabedrijf beginnen - Individuele inkomenstoelag - Kiezerspas aanvragen - Monument financiële regeling - Muziekmelding horeca - Omgevingsvergunning - Taxatierslag OZB - Podium 24 voor ondernemers - Rijbewijs eigen verklaring - Sloopvergunning monument - Vervangende stempas aanvragen - Ontheffing bijzonder transport - Vergunning werkzaamheden - Melding openbare ruimte
Wat gaan we doen in 2016 - 2017?	<p>Verder werken aan het online brengen van producten die hiervoor geschikt zijn. Ambitie is de volgende 17 producten in 2016 online beschikbaar te hebben: Aanvraag afvalcontainer, Afvalpas aanvragen, Berm gebruiken, Bezoekerspas parkeren, Bezwaarschrift indienen, Container of steiger plaatsen, Gehandicaptenparkeerplaats, Geld inzamelen, Ontheffing milieuzone, Parkeervergunning woon/werk, Parkeren bewoners/bedrijven, Reclame verspreiden, Spandoek plaatsen, Standplaatsvergunning, Uitstalling exploiteren Melding speelterrein, Verwijzingsborden plaatsen.</p>

2.	Kanaalsturing
	<p>De gemeentelijke diensten en producten kunnen via verschillende kanalen aan burgers, bedrijven en instellingen worden geleverd. Online, telefonisch, aan de balie, per post of e-mail en via social media. Burgers en bedrijven kiezen zelf hun contactkanaal. Middels actieve campagnes brengen we de verschillende mogelijkheden om producten aan te vragen onder de aandacht.</p>
Ambitie	<p>Burgers, bedrijven en instellingen leiden naar het meest optimale, vaak digitale, kanaal. De gemeente stuurt daarbij niet alleen op klanttevredenheid maar ook op efficiëntie. Niet alles hoeft via alle kanalen, en complexe producten hoeven niet volledig gedigitaliseerd te zijn. Verder kunnen verschillende doelgroepen naar verschillende kanalen worden geleid.</p>
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • De inventarisatie van producten die voor kanaalsturing in aanmerking komen is klaar en sluit aan op de dimensies uit de inventarisatie "online dienstverlening" (onderdeel 1 uit deze bestuursopdracht). • Communicatie om het gebruik van het digitale kanaal te stimuleren heeft plaatsgevonden.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	<p>Verdere oriëntatie of, en zo ja hoe, de invoering van een kanalenstrategie in Maastricht gewenst is. Een overweging kan zijn sommige producten alleen nog online of online en telefonisch aan te bieden. Een andere optie is om bijvoorbeeld de online producten goedkoper aan te bieden of sommigen zelfs gratis.</p>

3.	Engelstalig
	Maastricht is een internationale stad met hoogwaardige kennisindustrie en een universiteit. Daardoor wonen, werken, verblijven en studeren er steeds meer mensen die geen Nederlands spreken. Als gemeente passen wij de dienstverlening daar steeds meer op aan door relevante thema's en producten ook in het Engels aan te bieden. Daar gaan wij de komende jaren mee door.
Ambitie	Op hoofdonderdelen en belangrijke thema's is de dienstverlening steeds meer Engelstalig.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Sinds 2014 worden de meest gevraagde 40 producten uit de Producten- en Dienstencatalogus op de website aangeboden in het Engels. • Informatie voor internationale studenten wordt aangeboden op de website "Ten things that you should know as a student in Maastricht" • De portal www.MyMaastricht.com van de Internationale Service Desk en Holland Expat Center South; • Engelse les voor medewerkers via Learn@maastricht.nl • Studenteninfopunt bij het GemeenteLoket. • Samenwerking Maastricht University en Zuid Hogeschool.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	Continueren bovenstaande prestaties en nieuwe mogelijkheden benutten.

4.	Servicenormen
	Als gemeente willen wij burgers en bedrijven goed en snel van dienst zijn. Daarbij is het belangrijk dat bekend is wat men van ons kan verwachten. Daarom zijn er servicenormen o.a. voor telefonie, baliedienstverlening GemeenteLoket en afhandeling restpost.
Ambitie	Voor 1 januari 2016 zijn de servicenormen geactualiseerd voor alle organisatieonderdelen.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • De verschillende servicenormen zijn geïnventariseerd. • De klanttevredenheidsonderzoeken en benchmarks waar we als gemeente aan meedoen zijn in kaart gebracht; • Onze servicenormen zijn vergeleken met die van andere gemeenten en diverse landelijke standaards; • De servicenormen zijn geactualiseerd.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	Beheer en resultaten communiceren.

5.	Callcenter en telefonische bereikbaarheid medewerkers
	Als gemeente hebben we sinds 2003 een callcenter en in 2011 is het centrale telefoonnummer 14043 ingevoerd. Jaarlijks komen er zo'n 140.000 gesprekken binnen. Tachtig procent van deze bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Vervolgens worden klanten in 80 procent van de gevallen in één keer geholpen. Om dit te realiseren is in 2013 de personele bezetting in het callcenter tijdelijk opgeplust en is er een verbeterplan geformuleerd. Daarnaast meten we de telefonische bereikbaarheid van individuele medewerkers.
Ambitie	De gemeente is goed telefonisch bereikbaar in lijn met de servicenorm voor het Callcenter en de gedragscode telefonie voor individuele medewerkers.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de in 2014 uitgevoerde evaluatie tijdelijke maatregelen is naar voren gekomen, dat de omvang van de bezettingsgraad van het Callcenter van cruciaal belang is voor het beantwoorden van de vraag hoe lang het duurt eer telefonische klanten een medewerker aan de lijn krijgen. Continuering van de per 1 juli 2013 ingevoerde personele uitbreiding in het Callcenter van 3,6 fte vindt daarom plaats in 2015 en 2016 (raadsbesluit, Programma-begroting 2015). • Inmiddels krijgt 85% van de klanten die 14043 bellen binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn; • Lopende projecten en het effect op de telefonische bereikbaarheid zijn in kaart gebracht en de implementatie is gestart;

	<ul style="list-style-type: none"> • De aanbevelingen assessment gemeentelijk Callcenter zijn waar relevant overgenomen en geïmplementeerd; • Om de terugbeldispline van medewerkers inzake het tijdig terugbellen van een ingesproken voicemailbericht te verbeteren zijn we in 2014 gestart met het maken van terugbelnotities. Het maken van terugbelnotities en de opvolging daarvan is mogelijk sinds 2014 dankzij het nieuw ingevoerde klantcontactstelsel. Inmiddels werken 25 teams met terugbelnotities. • In 2014 zijn de mogelijkheden van het eventueel extern positioneren van het callcenter verkend door een extern bureau. • Om inzicht te krijgen in de telefonische bereikbaarheid van teams via individuele nummers zijn een drietal metingen uitgevoerd. Inzicht in welke teams goed en minder goed telefonisch bereikbaar zijn is hierdoor verkregen.
Wat gaan we nog doen in 2016-2017?	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueren tijdelijke uitbreiding personeel callcenter en besluiten of deze uitbreiding voor 2017 en volgende jaren wel/niet wordt voortgezet. • Uitvoeren meting naar telefonische bereikbaarheid teams in ambtelijke organisatie via individuele nummers.

6.	Leanmanagement
	Leanmanagement is een methode die erop gericht is om maximale waarde voor de klant te realiseren met zo min mogelijk verspillingen. Door de "slanke" productie gaan de kosten omlaag en de afhandeltermijnen worden verkort. Praktisch betekent dit dat je per proces (product) alle stappen analyseert en zoveel mogelijk stappen uit je proces probeert te halen. Een aantal organisatieonderdelen is al gestart met het "lean" maken van een aantal processen. Medewerkers, management en externe procesbegeleiders werken intensief samen om deze procesverbeteringen tot stand te brengen. Vanaf 2015 starten we met het implementeren.
Ambitie	Uiterlijk 2018 zijn de relevante gemeentelijke processen lean.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Alle organisatieonderdelen zijn met één of meerdere leantrajecten gestart; • Sommige leantrajecten zijn afgerond. Deze komen nu in een volgende fase: het beheer waarbij het zaak is het behaalde resultaat vast te houden.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	De organisatieonderdelen gaan verder met de diverse leantrajecten en het beheer van de processen die lean zijn.

7.	Klantgericht werken
	Dienstverlening is mensenwerk. Leiderschap, klantgerichte houding, goed geschoold personeel, afstemming processen, slimme ICT, kortom goede dienstverlening raakt de gehele organisatie. Om dit belang te onderschrijven is klantgericht werken, naast samenwerken en integriteit, als één van de drie kerncompetenties in de gesprekkencyclus opgenomen. Klantgericht werken wordt daarbij gedefinieerd als: "Je onderzoekt en houdt rekening met de wensen en behoeften van de in- en externe klant en partners. Je handelt hiernaar en geeft hoge prioriteit aan de servicebereidheid en klanttevredenheid".
Ambitie	Het klantgericht werken van medewerkers is gestegen ten opzichte van 2014.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Door nieuwe HRM-instrumenten is het mogelijk de klantgerichtheid van medewerkers te meten. • In 2015 is een nulmeting verricht. • Via learn@maastricht volgen medewerkers trainingen die met klantgerichtheid te maken hebben.
Wat gaan we nog doen in 2016-2017?	Opstellen beknopte rapportage verbetering klantgerichtheid medewerkers.

8.	Heldere taal
Ambitie	In 2018 zijn al onze formulieren en brieven begrijpelijker en compacter dan nu.
Wat is al gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Publieke Dienstverlening heeft 39 formulieren/brieven onder de loep genomen en waar mogelijk verbeteringen doorgevoerd; • Ook Sociale Zaken heeft inmiddels haar formulieren verbeterd; • Veiligheid & Leefbaarheid hebben tijdens het leantraject een groot aantal formulieren verbeterd; • Learn@maastricht.nl biedt medewerkers de training “Heldere brieven en e-mails schrijven” aan; • Het project ‘Heldere taal’ is in september 2015 gestart.
Wat gaan we nog doen in 2016-2017?	Continueren project ‘Heldere taal’. 40 formulieren/brieven verbeteren.

9.	Dienstverleningsmonitoring
	Dienstverlening heeft alles te maken met tevredenheid bij burgers en bedrijven over de bejegening via balies, op straat, schriftelijk, telefonisch en online. Een hulpmiddel om de jaarlijkse vooruitgang te meten is een dienstverleningsmonitor. Er is al veel informatie beschikbaar maar deze is gefragmenteerd en het kost veel tijd om deze te verzamelen. Om te weten waar we nu staan en te sturen op verbetering is meer inzicht nodig.
Ambitie	Er is een actuele online dienstverleningsmonitor.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • De bestaande interne mogelijkheden zijn in beeld gebracht; • Er is aansluiting gezocht bij het in ontwikkeling zijnde dashboard dienstverlening van de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken en de landelijke pilot “Vensters voor Dienstverlening”. • In het derde kwartaal van 2015 wordt een eerste versie van een dashboard dienstverlening via intranet ontsloten.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	Actueel houden dashboard dienstverlening en waar mogelijk aansluiten bij relevante landelijke ontwikkelingen.

10.	Beelden bijstellen
	De beeldvorming over de gemeentelijke dienstverlening is nog te vaak negatief, terwijl er in de praktijk veel goed gaat. Incidenten krijgen veel aandacht. Via de social media gaat dit steeds sneller. Goede resultaten en mooie ontwikkelingen worden niet actief genoeg gecommuniceerd c.q. krijgen te weinig aandacht. We zetten in op actieve communicatie via bestaande kanalen, maar vooral ook via social media.
Ambitie	De dienstverleningsresultaten worden proactief gecommuniceerd.
Wat is gerealiseerd in 2014-2015?	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie over dienstverlening naar inwoners en bedrijven gaat via 1Maastricht (rubriek Bericht uit Maastricht). • Vernieuwde gemeentelijke website; • wekelijkse e-mail nieuwsbrief voor inwoners; • e-nieuws voor ondernemers; • reacties team webcare op social media berichten; • informatie op schermen in de gemeentelijke gebouwen. • Raad informeren via planning & control documenten en raadsinformatiebrieven. • Medewerkers informeren via intranet en het dashboard Dienstverlening.
Wat gaan we doen in 2016-2017?	Continueren bovenstaande prestaties.

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

A: Raad exclusief raadsgriffie

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	1.805	1.493	1.746	1.746	1.746	1.746
- Kapitaallasten						
- Apparaatskosten	1.232	1.061	1.311	1.311	1.311	1.311
- Storting in voorzieningen						
- Overige lasten	573	432	435	435	435	435
(b) Totale baten	192					
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	1.613	1.493	1.746	1.746	1.746	1.746
Storting in reserves						
Onttrekking uit reserves						
Geraamd resultaat	1.613	1.493	1.746	1.746	1.746	1.746

B: College inclusief raadsgriffie

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	20.295	19.818	19.330	18.791	18.469	18.496
- Kapitaallasten	16	45	36	239	285	312
- Apparaatskosten	15.546	15.442	15.227	14.717	14.606	14.606
- Storting in voorzieningen						
- Overige lasten	4.733	4.331	4.067	3.835	3.578	3.578
(b) Totale baten	2.743	1.918	1.906	1.886	1.887	2.086
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	17.552	17.900	17.424	16.905	16.582	16.410
Storting in reserves	398	403	328	330	330	330
Onttrekking uit reserves	415	192	216	439	484	312
Geraamd resultaat	17.535	18.111	17.536	16.796	16.428	16.428

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Intensivering N / bezuiniging V				
Aanpassing begroting raad	240 N	240 N	240 N	240 N

Aanpassing begroting raad

Hierover heeft u reeds een besluit genomen. Zie ook separaat raadsvoorstel 2015-16841.

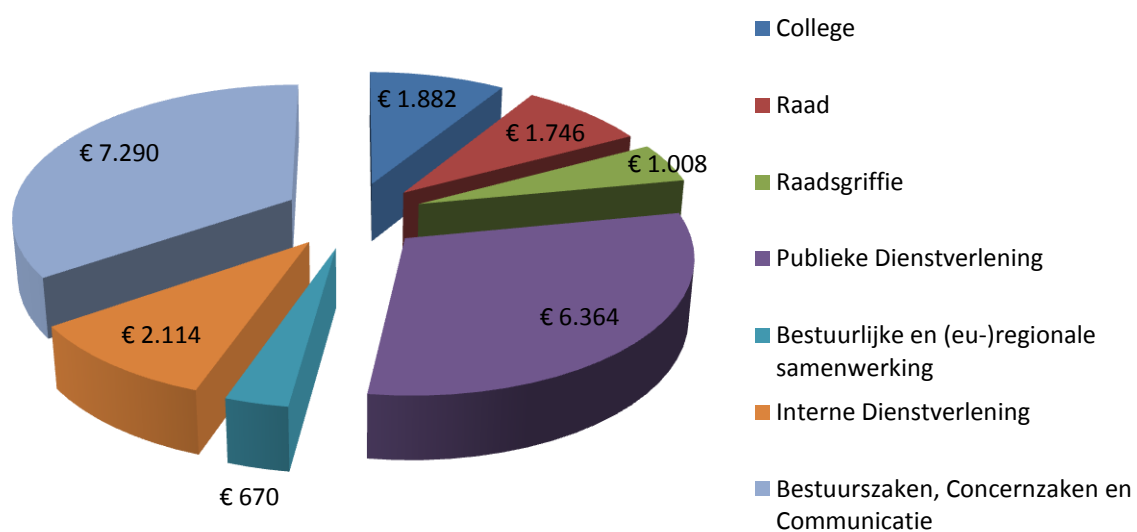
Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
Onrendabel					
Stadshuis	40 jaar	2.000	2.000	0	0

Stadshuis

Zie raadsnota 2015-12629. Hierover heeft u reeds een besluit genomen.

Programma 1: lasten

bedragen x 1.000

Programma 2 Veiligheid

In 2015 is het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 (hierna MJP) vastgesteld, en hiervan afgeleid het Uitvoeringsplan Veiligheid Maastricht 2015/2016 (hierna UP). De opbouw van begrotingsprogramma 2 is afgestemd op dit nieuwe MJP en UP. Niet alleen is conform de terminologie van het MJP, de programmamaanam gewijzigd in “Veiligheid” (was “Integrale Veiligheid”), ook de opbouw van het programma wijkt hierdoor af van voorgaande jaren. Het programma wil met name laten zien hoe aan de prioritaire thema’s van het MJP in het begrotingsjaar wordt gewerkt. Daarnaast worden de in het MJP genoemde belangrijkste niet-prioritaire thema’s kort aangehaald.

Het moge duidelijk zijn dat in het begrotingsjaar niet alleen aan deze prioriteiten/thema’s wordt gewerkt, maar dat daarnaast ook een “reguliere” aanpak van uiteenlopende veiligheidsonderwerpen zijn dagdagelijkse doorgang vindt. Voor de inhoud hiervan verwijzen wij naar de jaarlijkse uitvoeringsplannen veiligheid. Deze wijzigingen indachtig, hebben wij getracht, omwille van de leesbaarheid, het programma zo compact mogelijk weer te geven.

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

De relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is het scheppen van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat waarin veiligheid een kerntaak is van de overheid en een basisvoorwaarde voor een samenleving waarin mensen zich vertrouwd, vrij en verbonden voelen.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.
C9	Nieuw integraal veiligheidsplan.
C10	We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.

- *Strategische nota’s*

- Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2015-2018 (vastgesteld 31 maart 2015)
- Beleidsvisie externe veiligheid Maastricht (vastgesteld in mei 2012).
- Meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte 2015-2019 (vastgesteld 23 juni 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten te bereiken:

- 1) Het verbeteren van de objectieve (geregistreerde) veiligheid
 - het verminderen van incidenten bedreiging
 - het verminderen van incidenten drugoverlast
 - het verminderen van misdrijven vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes (HIC)
- 2) Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)
 - het verminderen van ervaren overlast van buurtbewoners
 - het verminderen van overlast van drugsgebruik en -handel

- het verlagen van het slachtofferschap van vermogensdelicten
- het verminderen van overlast van jeugdgroepen in de eigen buurt

In het MJP en bijbehorend UP Veiligheid Maastricht 2015/2016 zijn diverse (hoofd- en sub-) indicatoren geformuleerd waarlangs de uitvoeringsstand en de effecten hiervan, gemeten worden. Vanuit met de raad afgesproken kwartaal- en jaarrapportages wordt over de stand van zaken hiervan gerapporteerd. In onderstaand overzicht worden alleen de hoofdindicatoren vermeld.

Indicatoren	Realisatie		Ambitie		Bron
	2013 ^a	2014	2016 ^b	2018	
Totaal aantal geregistr. misdrijven /1000 inwoners*	104	Nnb	-	≤ 90	c
Totaal aantal geregistr. overlastincidenten/1000 inwoners*	≤ 39,3	Nnb	-	30	c
% burgers dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	27,5	34,1		≤ gemid. G32	d
- Maastricht	22,9	22,2	≤ 26		
- gemiddelde G32					
Rapportcijfer veiligheid in de buurt				≥ gemid. G32	d
- Maastricht	6,6	6,5			
- gemiddelde G32	6,9	7,0	≥ 6,8		
a) Cijfers 2013 ontleend aan Integrale veiligheidsanalyse gemeente Maastricht (rapportage mei 2014). Deze analyse vormde de basis voor het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018.					
b) Ambitie 2016 ontleend aan Uitvoeringsplan veiligheid 2016.					
c) Cijfers ontleend aan GIDS/BVI Politie. Een vervanging naar het VNG-INP model heeft in april 2015 plaatsgevonden. Door deze vervanging kan het zijn dat de in het MJP Veiligheid en deze programmabegroting opgenomen getallen iets naar boven of beneden moeten worden bijgesteld. Realisatie 2014 is om deze reden nog niet bekend (nnb).					
d) Integrale Veiligheidsmonitor					
* Hoofdindicator MJP Veiligheid. Het vertrekpunt (2013) is afgeleid uit de veiligheidsanalyse die aan het MJP ten grondslag ligt. Vandaar is de ambitie 2018 geformuleerd. Ambities voor de tussenliggende jaren (waaronder 2016) zijn niet geformuleerd.					

Ter verwezenlijking van deze doelstellingen wordt de komende jaren ingezet op vijf prioritaire thema's:

- Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving
- Drugsoverlast
- Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes
- Een veilige jeugd
- Ondernijning

Overige thema's:

Naast de hiervoor genoemde "prioritaire" thema's, zijn daarnaast als "overige belangrijke, maar niet-prioritaire thema's" aangemerkt:

- Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied
- Veilig uitgaan
- Veilige evenementen
- Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid, crisisbeheersing
- Radicalisering
- Veilige Publieke Taak

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit de strategische lijnen verbreden (qua thematiek, benadering en samenwerking), verbinden (met strategie en beleid, verbinden en borgen vanuit een gestructureerde aanpak, verbinden met buurt- en wijkgericht werken) en verandering (in beleidsverantwoordelijkheid, maatschappelijke verantwoordelijkheid en in perspectief (context stad) werken wij aan de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Uitvoering geschiedt vanuit door het college vastgestelde (in beginsel jaarlijkse) uitvoeringsplannen veiligheid.

► *Prioriteit Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving*

Verminderen (zware) woonoverlast	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Structurele interventies/ handhaving bij (zware) overlast huishoudens</u> Sommige huishoudens, gezinnen, individuen veroorzaken veel overlast, achten zich zelfs 'onaantastbaar'. Ook overlast als gevolg van psychosociale problematiek en huiselijk geweld (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) is een aandachtspunt. Daarom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intervenieren we bij (zware) woonoverlast middels gerichte combinaties van zorg en repressie door instellingen, politie, handhavers c.a.. • Werken wij vanuit een gerichte samenhangende aanpak aan complexe sociale problematiek. Het Veiligheidshuis functioneert hierbij als regisseur. • De aanpak van GIA wordt gecontinueerd met als belangrijke pijlers: preventie, vroegtijdige signalering, hulpverlening en tijdelijk huisverboden. Op basis van de Regiovisie GIA zal evaluatie plaatsvinden van de samenwerking tussen betrokken partners. Besluitvorming over de samenwerking vindt plaats in 2016. 	

Verbeteren veiligheid in de buurt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Versterken wisselwerking veiligheid en buurt- en wijkgericht werken</u> Het thema "veiligheid" is een structureel aandachtspunt bij de integrale aanpak van het buurt- en wijkgericht werken. We werken vanuit een integrale aanpak aan het voorkomen en bestrijden van overlast, geweld en bedreiging. De Veilige Buurten Aanpak wordt voortgezet vanuit de huidige teams in vier wijken.</p>	
<p><u>Versterken positie wijkagent</u> Wijkagenten en wijkgebonden medewerkers vervullen een sleutelrol en worden vanuit een afgestemde aanpak structureel ingezet op items overlast, geweld en bedreiging. Samen met de politie werken we toe naar een adequaat netwerk van wijkgebonden politiezorg.</p>	
<p><u>Voorkomen onrust bij terugkeer ex-gedetineerden</u> Ter voorkoming van maatschappelijke onrust bij terugkeer van ex-gedetineerden in de stad/buurt worden zo nodig met partners afgestemde interventies getroffen.</p>	

Structureel betrekken van burgers en ondernemers bij veiligheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Bevorderen burgerparticipatie bij uitvoering veiligheidsbeleid</u> Samen met bewoners, instellingen, flankerende beleidsterreinen kiezen en implementeren we bij het werken aan veiligheid de goede manieren van bewonersparticipatie. (Alternatieve) vormen van buurtpreventie in relatie tot veiligheid worden verkend, mede in relatie tot initiatieven van woningcorporaties zoals Bewonerskracht van Servatius. Vanuit de bestaande afspraken wordt buurtbemiddeling (het oplossen van conflicten tussen personen uit een buurt of straat) voortgezet.</p>	

Verbeteren veiligheidsbeleving openbare ruimte	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Veiligheid structureel betrekken bij ontwerp en beheer/toezicht openbare ruimte</u> Een veilig ontwerp en effectief beheer van en toezicht in de openbare ruimte hebben een forse impact op het veiligheidsgevoel van bewoners. Bij het ontwerp van de openbare ruimte is "veiligheid" een structureel en zichtbaar aandachtspunt. De inzet van BOA's/wijkgebonden medewerkers wordt vooral gericht op veiligheidsdoelen in relatie tot leefbaarheid (signalering van (zware) woonoverlast, drugsoverlast, jeugdoverlast). Dit conform de deze zomer vastgestelde prioriteiten voor handhaven openbare ruimte.</p>	

► *Prioriteit Drugsoverlast*

Verminderen drugsoverlast/voortzetten en verbreden drugsbeleid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Voortzetting bestrijding drugsoverlast</u> De afgelopen jaren is stevig ingezet op de bestrijding van drugsoverlast. Dit heeft geleid tot een forse afname van het drugstoerisme in de stad. Drugrunners en straatdealers blijven de aandacht trekken. En de overlast is voor een deel verschoven van het centrum naar woonwijken daarbuiten. Derhalve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt de aanpak van drugsoverlast (Frontière-aanpak) met de betreffende partners onverkort doorgezet. • Illegale handel/teelt in woningen/lokalen wordt op basis van artikel 13b Opiumwet middels woning- en lokaalsluitingen aangepakt (Flexteam). • Vanuit een integrale, dadergerichte aanpak, worden drugrunners en straatdealers aangepakt; Voor de aanpak hanteren we de Top X- methodiek, waarbij het Veiligheidshuis de regie heeft. 	
<p><u>Integrale aanpak drugs</u> We zetten de sterke punten van onze drugsbeleid voort. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de aanpak van ondermijnende effecten van drugsriminaliteit. In 2016 wordt de verbreding van het drugsbeleid naar gezondheid, onderwijs, preventie en zorg verder vormgegeven en geborgd.</p>	

► *Prioriteit Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes*

Intensivering aanpak vermogenscriminaliteit/HIC	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Integrale aanpak vermogenscriminaliteit/HIC</u> De afgelopen jaren is de aanpak van verschillende vermogensdelicten/High Impact Crimes (HIC) met succes geïntensiveerd vanuit een opgesteld integraal plan van aanpak. Het gaat daarbij om overval, straatroof, zakkenrollerij en woninginbraak. Deze integrale werkwijze zetten wij door: per HIC-thema willen wij een dergelijk integraal plan van aanpak opstellen en uitvoeren. In 2016 betreft dit in elk geval de thema's auto-inbraak en fietsendiefstal. De reeds vastgestelde plannen worden eveneens verder uitgevoerd.</p>	

► *Prioriteit Een veilige jeugd*

Een veilig klimaat voor onze jeugd/ voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Inzet gecombineerde preventieve en repressie aanpak</u> Wij kiezen nadrukkelijk voor de combinatie van preventie en repressie: we investeren samen met onze partners in een veilig klimaat voor onze jeugd en zetten ons in om overlast en ander problematisch gedrag te voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zorgen dat de aanpak van feitelijke overlast en criminaliteit effectief is. Dit geldt voor zowel jeugdgroepen als individuele jongeren. Het Veiligheidshuis is hierbij een belangrijke schakel, evenals jongerenbuurtbemiddeling, de "aanpak jeugd op maat" en het straathoekwerk. • Samen opgroeien, met elkaar kennismaken en leren van de (sociale en culturele) diversiteit van onze samenleving is van groot belang. Verbreding van de in Wittevrouwenveld opgestarte dialoogbijeenkomsten naar andere wijken behoort tot de mogelijkheden. • In 2016 wordt verder uitvoering gegeven aan het door raad vastgestelde Meerjaren preventie- en handhavingplan Jeugd, Alcohol & Omgeving). • Het Convenant 'Veiligheid op school krijgt voorrang, de gezonde en veilige school' wordt verder uitgevoerd. 	

► *Prioriteit Ondernijning*

Voortzetting inzet lokale handhavinginstrumenten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Structurele inzet lokale handhavinginstrumentarium</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ons BIBOB-instrumentarium wordt ook in 2016 toegepast. • Ten aanzien van in RIEC-verband benoemde handhavingknelpunten vindt ook in 2016 (gebiedsgerichte) integrale handhaving plaats. 	

Voortzetting Bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Aanpak georganiseerde criminaliteit/ondernijning</u> We werken samen met andere Limburgse gemeenten en betrokken partners aan de aanpak van ondernijning. Op basis van door het RIEC Limburg gemaakte ondernijningsbeelden worden risicoanalyses gemaakt en handhavingsopgaven gesignaleerd en opgepakt.	
<u>Outlaw Motor Gangs</u> De ontwikkeling van Outlaw Motor Gangs (OMG's) wordt gevolgd; indien nodig wordt actie ondernomen.	
<u>Aanpak georganiseerde hennepcultuur</u> Vanuit het regionaal hennepconvenant wordt gericht gewerkt aan het bestrijden en aanpakken van georganiseerde hennepcultuur. Ook growshops en smart- en headshops hebben onze aandacht.	
<u>Aanpak prostitutie, mensenhandel, loverboys</u> Gerichte controles op prostitutie, mensenhandel, loverboys vinden plaats door gemeente en politie. Waar mogelijk vindt een gerichte aanpak plaats.	

► *Overige (belangrijke, maar niet prioritaire) thema's*

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Bedrijvigheid en veiligheid</u> <ul style="list-style-type: none"> • Het participeren in Keurmerken Veilig Ondernemen (KVO's) wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Bestaande keurmerken worden voortgezet. • BOA's zijn preventief aanwezig in winkelgebieden en treden handhavend op bij overlast en overtredingen. • Het bestaande cameratoezicht wordt gehandhaafd. 	
<u>Veilig uitgaan</u> <ul style="list-style-type: none"> • Het Keurmerk Veilig Uitgaan wordt verder toegepast. • De aanpak van zakkenrollerij in het uitgangsleven wordt samen met politie, Koninklijke Horeca Nederland en de nachtzaakondernemers voortgezet. 	
<u>Veilige evenementen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de verlening van de evenementenvergunning wordt vanuit veiligheid geadviseerd over de flankerende maatregelen die uit veiligheidsoverwegingen aan deze vergunning verbonden dienen te worden. • In het kader van een veilig verloop van het betaald voetbal in de stad vindt structurele afstemming met in – en externe betrokkenen plaats (waaronder MVV en KNVB). Risicowedstrijden hebben hierbij onze bijzondere aandacht. 	
<u>Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het vastgesteld beleid wordt preventief en repressief aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van brandonveilige situaties. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar de doelgroepen horeca en studenten. • In relatie tot de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt een actieve bijdrage geleverd aan de organisatie en bijbehorende processen van waaruit crisissituaties effectief aangestuurd en tegemoet getreden kunnen worden. 	

<u>Radicalisering</u> Vanuit het Plan van Aanpak Radicalisering wordt in 2016 verder uitvoering gegeven aan het voorkomen van/de aanpak van radicalisering en de maatschappelijke risico's daarvan.	
<u>Veilige Publieke Taak</u> <ul style="list-style-type: none"> Maastricht is aangesloten bij de landelijke en regionale aanpak Veilige Publieke taak (voorkomen agressie/geweld bij uitoefenen (semi-) publieke taak). De VPT-aanpak wordt zowel intern als bij andere (semi-)publieke organisaties (zoals Brandweer, politie, AZM, woningcorporaties) onder de aandacht gebracht. Landelijk is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. De minister heeft hierover een Kamerbrief doen uitgaan waarin ze gemeenten oproept om triage en opvang vorm te geven. Dit is een aandachtspunt dat vanuit het oogpunt van zorg (P5/6) en veiligheid (P2) vorm zal krijgen. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 2 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	13.142	14.353	14.189	13.861	13.561	13.561
- Kapitaallasten	66	2				
- Apparaatskosten	4.148	4.473	4.358	4.358	4.358	4.358
- Storting in voorzieningen	306					
- Overige lasten	8.622	9.878	9.831	9.503	9.203	9.203
(b) Totale baten	1.281	1.031	714	844	944	944
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	11.861	13.322	13.475	13.017	12.617	12.617
Storting in reserves	850					
Onttrekking uit reserves	679	425	100			
Geraamd resultaat	12.032	12.897	13.375	13.017	12.617	12.617

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 2 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
<i>Intensivering N / bezuiniging V</i>				
Veilige kamers en woningsplitsing	400 N	300 N		
Rijksvergoedingen Mulderbonnen	430 N	300 N	200 N	200 N
Voortzetting Frontière	250 N			

Veilige kamers en woningsplitsing

Ter uitvoering van de wens van de raad (amendement 14 juni 2014) is in januari 2015 gestart met de inhaalslag controles bij kamerverhuurpanden. De inspecties richten zich op brandveiligheid en gebruik in relatie tot de ter plaatse geldende bestemmingsplannen. De werkvoorraad bestaat uit 500 panden. Bij alle tot nog toe gecontroleerde panden dienen aanpassingen te worden verricht en hercontroles te worden uitgevoerd. Ook worden strijdigheden met het bestemmingsplan geconstateerd. Om de inhaalslag succesvol te kunnen voortzetten en in 2017 te kunnen afronden is op basis van de constatering tot nu toe financiële borging in 2016 en 2017 noodzakelijk. Het project ligt op schema.

Wegvallen rijksvergoedingen Mulderbonnen

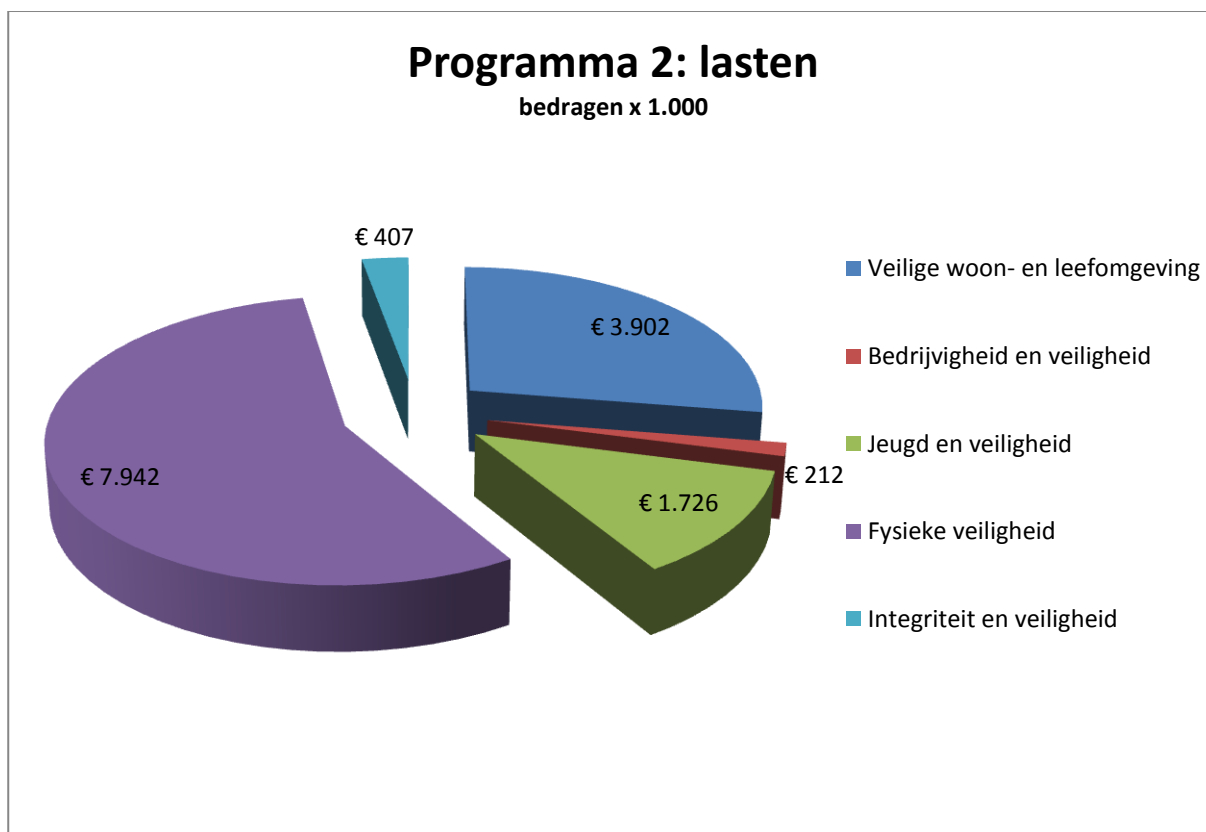
De stimuleringsregeling pv-vergoeding voor gemeenten vanuit het ministerie is per 31 december 2014 geëindigd. De gemeente krijgt geen vergoeding meer van €40 per opgelegde bestuurlijke strafbeschikking (bijv. wildplassen) en geen vergoeding meer van €25 voor Mulderbonnen (foutparkeren). Concreet betekent dit per 1 januari 2015 een gemis aan inkomsten van € 430.000 (hoofdzakelijk Mulderbonnen) op jaarbasis die wel meerjarig begroot waren.

Er is geen alternatief voor het compenseren van het wegvallen van de vergoeding voor Mulderbonnen

(VNG is hierover wel in gesprek met de minister). Niet meer bekeuren is geen optie. Optreden tegen parkeerovertradingen is immers een kerntaak van handhaven en een voorwaarde voor de kwaliteit van de openbare ruimte. De medewerkers van team Handhaven, dus ook de BOA's die bevoegd zijn tot het uitschrijven van de Mulderbonnen, werken integraal. Zij letten tijdens hun werkzaamheden op alle overtradingen en treden waar nodig handhavend op. In drie jaar tijd zal de formatie van handhaven OR met 3 fte afnemen om een gedeelte van deze Rijksbezuiniging op te vangen. Dit zal mogelijk tot herprioritering van de activiteiten leiden. Door optimalisering en prioritering van inzet alsmede nieuwe ontwikkelingen als kentekensparkeren denken wij dat een afbouw van de extra benodigde middelen mogelijk is. Daarnaast worden de gesprekken tussen ministerie en VNG nauwlettend gevolgd.

Voortzetting Frontière

De aanpak van drugsoverlast / -criminaliteit is recentelijk als één van de topprioriteiten benoemd in het Meerjarenplan Veiligheid Maastricht 2015-2018 . Aanpak middels Frontière is één van de specifieke activiteiten in dit dossier om de drugsoverlast en -criminaliteit terug te dringen tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau. Uit de evaluatie Frontière 2015, zoals gedeeld in de Stadsronde van 31 maart j.l., blijkt dat deze werkwijze zijn vruchten afwerpt; continuering schept de mogelijkheid om d.m.v. burgerparticipatie (meldingen) en intensieve samenwerking met politie en andere partners verdieping op drugsoverlast en drugscriminaliteit te krijgen. Voor het eerst sinds jaren is er vooruitgang in dit dossier meetbaar. Er is dan ook gekozen voor continuering voor een jaar met een gedegen evaluatie.

Programma 3 Economie en werkgelegenheid

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht ambieert een duurzame internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Maastricht kiest voor cultuur en creativiteit als een belangrijke economische factor zowel qua werkgelegenheid als vestigingsvoorwaarde en wil de internationale ontmoetingsstad van de toekomst zijn waar gewinkeld, gewerkt en gecreëerd wordt. Het stimuleren van ondernemerschap wordt de spil van deze dynamiek.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

De relatie met dit programma met de stadsvisie is de uitdaging om economische dynamiek op gang te brengen, die Maastricht weerbaar maakt en een robuuste toekomst garandeert als internationale kennisstad.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

B1	Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
E2	Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 300.000 structureel (uit meeropbrengst toeristenbelasting). Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013)
- Masterplan Maastricht Health Campus (2011)
- Evaluatie en herijking evenementenbeleid 2011-2014 (mei 2011)
- Plan van aanpak citybranding Maastricht (december 2010)
- Detailhandelsnota 2008 (16 september 2008)
- Hotelnota (2015)
- Binnenstadsvisie (2015)
- Horecanota 2008 (januari 2008)
- Kadernota "een innoverend arbeidsmarktbeleid" (2007)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Behoud van werkgelegenheid;
- 2) Toename arbeidsparticipatie Maastrichtse beroepsbevolking;
- 3) Toename gemiddeld inkomen Maastrichtse burgers;
- 4) Toename weerbaarheid stad en regio op lange termijn;
- 5) Toename vitaliteit stad en regio op lange termijn;
- 6) Toename kennis en innovatie in de regio.

Indicatoren ¹	2011	2012	2013	2014	2015	Ambitie 2015-2016	Bron ³
Werkgelegenheid							
Aantal arbeidsplaatsen in Maastricht	73.610	73.496	71.615	71.076	Nnb ²	Handhaven	1
% netto arbeidsparticipatie in Maastricht van de potentiële beroepsbevolking	57,7	59,8	59,1	58,3	nbn	>=G32	2
Werkloosheid							
Werkloosheid ⁴ per 1 januari							3
15-64 jaar ⁵							
- Maastricht (aantal)	5.233	4.255	4.563	5.263	-		
- Maastricht (%)	10,1	8,5	8,6	9,7	-	-	
- Gemiddelde G32 (%)	8,1	7,4	8,7	11,2	-		
15-75 jaar ⁵							
- Maastricht (aantal)	-	-	-	-	6.276		
- Maastricht (%)	-	-	-	-	10,3%		
- Gemiddelde G32 (%)	-	-	-	-	11,0%	<= G32	
Starters / bedrijven							
Aantal starters in Maastricht	1.007	954	1.319	1.422	nbn	Handhaven	1
Bedrijvendynamiek in Maastricht ⁶							1
- netto aantal nieuwe vestigingen	447	447	209	404	Nbn	Toename	
- netto aantal werknemers nieuwe vestigingen	159	-135	-876	-137	nbn	toename	

- 1) Vanuit kosteneffectiviteit wordt gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken en gegevens. De onderzoeken worden niet door de gemeente zelf uitgevoerd. Derden zijn verantwoordelijk hiervoor vanuit de eigen kerntaak c.q. in opdracht van derden (niet zijnde de gemeente).
- 2) Nbn: nog niet bekend
- 3) Bronnen: (1) Vestigingsregister Limburg; (2) CBS; (3) UWV
- 4) Werkloosheid = aantal niet werkende werkzoekenden in % van de beroepsbevolking. In de tabel is het aantal bij het UWV ingeschreven werkzoekenden weergegeven, die minder dan 12 uur p/w werken en beschikbaar zijn voor een baan van tenminste 12 uur/week.
- 5) De nationale definitie van de beroepsbevolking in de Enquête beroepsbevolking is in 2015 aangepast aan het internationale begrip beroepsbevolking dat de International Labour Organization (ILO) gebruikt. Hierdoor is de leeftijdsgrens van 64 naar 75 jaar verschoven.
- 6) Periode van 1 jaar lopend van 1 april tot 1 april, aantal starters minus aantal opheffers + aantal vestigers minus aantal vertrekkers en het corresponderende werkgelegenheidseffect.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

In 2013 is de nieuwe economische visie "Made in Maastricht" vastgesteld door de raad. Hierin zijn drie pijlers (de speerpunten) met subdoelen benoemd, evenals randvoorwaarden. Vanaf deze programmabegroting wordt deze indeling gebruikt als kader. Daarmee staan, conform de wens van uw raad, in dit programma niet meer de instrumenten centraal maar de gewenste (sub)doelen en de beoogde prestaties daarin. De opbouw is als volgt:

1. Internationale kenniseconomie;
2. Economie en cultuur;
3. Bezoek, werk- en ontmoetingsstad;
4. Randvoorwaardelijk.

De meerjarige actieagenda volgende uit hoofdstuk 4.4 van de nota "Made in Maastricht is vertaald in deze programmabegroting, daar waar dat in 2016 tot concrete prestatie leidt.

► **Pijler 1** *Internationale kenniseconomie*

Maastricht streeft naar een duurzame, internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers op alle niveaus banen bereikbaar blijven. Daartoe werkt de gemeente Maastricht samen met andere overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen om ervoor te zorgen dat de **kennisintensieve** werkgelegenheid stijgt. Kennisas Limburg staat voor een samenwerking van alle betrokken partijen UM, MUMC+, AZM, Zuyd, Hogeschool, campussen, provincie, gemeenten, bedrijven om de komende tien jaar in te zetten op de verdere ontwikkeling van de campussen in Limburg. Reden hiervoor is ook dat een stijging van deze werkgelegenheid op zijn beurt leidt tot veel directe en indirecte werkgelegenheid op andere niveaus. Daarnaast blijft er een groeiende behoefte aan goed opgeleid personeel op mbo niveau.

Bijdragen aan Brainport 2020 voor volledige werkgelegenheid in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Bijdragen aan realisatie Brainport2020 en LED agenda op het niveau van Zuid-Limburg</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ondersteunen en aanjagen van initiatieven/projecten van MKB, onderwijs en kennisinstellingen, gemeenten en campussen gericht op duurzame economische ontwikkeling en realisatie van een economische topregio. Ca.20 projecten per jaar. Duurzame groei is mogelijk door versterking van de de Zuid-Limburgse topsectoren: chemie & materialen en life sciences en health. Daarnaast zijn er andere sectoren met veel groeipotentie zoals zorg, leisure, nieuwe energie, logstiek, agrofood en en smart services. Die sectoren zijn elk voor zich van belang, maar vooral in de verbinding ertussen. De ambitie voor 2020 is: 17.000 nieuwe banen; vrijwel geen werkloosheid meer; 8,5 miljard extra omzet in het MKB. Bijzonder focus voor 2016 is de (economische) branding van Zuid-Limburg en aanhaking van het MKB. Zorgen voor voldoende aansluiting en afstemming van Maastricht en de (regio)gemeenten op de de LED agenda. 	

Faciliteren Campusontwikkeling Maastricht Health Campus (MHC): 1100 banen en 40 spin-offs	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Accountmanagement</u> Pro actief accountmanagement gericht op vestiging van bedrijven die via acquisitie van LIOF/Provincie en de Campus BV MHC worden aangedragen. Deelname aan cluster, netwerk- en informatiebijeenkomsten tezamen met alliantiepartners zoals de UM, Zuyd Hogeschool, LIOF, Kamer van Koophandel, Provincie e.a.</p>	
<p><u>Acquisitie</u> Met een gerichte inzet van acquisitie beogen we het regionaal en internationaal aantrekken van nieuwe bedrijvigheid met specifieke aandacht voor o.a. de clusters Life Sciences, Contact & Customer Service Centers, Topwinkels en nieuwe winkelconcepten. Belangrijke ontwikkeling hierin is de wijze waarop de Provincie Limburg acquisitie op provinciaal niveau gaat inrichten en de afstemming en inrichting van acquisitie-activiteiten van de verschillende campussen. Daarnaast is het nieuwe ondernemingsplan van de MHC-Campus-BV waarin ook een acquisitieplan is toegevoegd relevant. En tot slot spelen de ontwikkelingen bij LIOF waarbij de focus is verlegd en de provincie als grootaandeelhouder meer richtinggevend zal worden. In 2015 aangezet, en in 2016 verder te verankeren, zal in afstemming met onze alliantiepartners (LIOF, EVD, KVK, UM, ZUYD, AZM) bepaald worden welke consequenties deze ontwikkelingen dienen te hebben op de gemeentelijke inzet op acquisitie en de wijze waarop deze naar de toekomst toe het meest effectief vorm kan worden gegeven.</p>	

<p><u>Faciliteren projecten</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen in de opstartfase, ontwikkeling en uitvoering van diverse projecten en initiatieven vanuit de Campus BV zoals Maastricht study, Mosae Vitae, Brains Unlimited/Scannexus, Daarbij wordt aangetekend, dat sommige van deze projecten de startfase al zijn ontgroeid. • Een start maken met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte, verkeersafwikkeling en bereikbaarheid (gebiedsontwikkeling MHC) evenals aanpassingen in en om het MECC zodat het algemeen vestigingsklimaat verbetert. Hiertoe is een visie gezamenlijk met alle partijen ontwikkeld en bijdragen afgesproken (zie passage Masterplan gebiedsontwikkeling BrightlandsMHC/ programma). 	
<p><u>Versterking samenwerking congresstad plus</u> Hierbij wordt de inzet van de partners (MCB, MECC, SAHOT, MHC, UM) nog sterker gericht op het aantrekken van congressen rond de speerpunten van de campussen van de Kennis-as. Ondermeer uit de meeropbrengst toeristenbelasting. Naast MHC ook aandacht voor de kansen rond Chemelot en Greenport. Daarbij wordt de samenwerking met Connect Limburg verkend, alsmede Luik en Aken.</p>	

<p>Faciliteren en verankeren internationale kennisinstellingen voor betere kennisvalorisatie, versterking van het vestigingsklimaat en het vergroten van de participatie van de kennisinstellingen voor gezamenlijke economische doelstellingen.</p>	
<p>Beoogde prestaties 2016</p>	<p>Realisatie 2016</p>
<p><u>Realiseren Kennis As Limburg en Student en Stad</u> Vervolgen van de acties uit het programma student en stad zoals dat in december 2013 is vastgesteld en uitvoering geven – daar waar rol van de gemeente Maastricht gevraagd is in de Kennisas Limburg. Doel is de kennisinstellingen optimaal te faciliteren in hun ontwikkeling tot het behoud en aantrekken van nieuwe studenten en valorisatie, maar ook meer kenniswerkers voor stad en regio te behouden. Hiervoor wordt samengewerkt met de kennisinstellingen op de thema's imago van de stad en branding van Maastricht als internationale universiteitsstad, bloeiend studentenleven, openbaar vervoer en bereikbaarheid, communicatie en informatie, integratie en leefbaarheid. Om meer slagkracht en flexibiliteit te ontwikkelen en nieuwe initiatieven van onderop te kunnen blijven aanjagen op deze prioritaire thema's is er een extra stimuleringsfonds. Dit zal worden ingezet op o.a. de viering van het veertig jarig bestaan van de UM, de jaarlijkse open dagen, de INKOM, de week van het entrepreneurship en het aanjagen van debatten en/of initiatieven van studenten gericht op het verbeteren van de leefbaarheid en integratie. 2016 zal in het teken staan van de viering van het 40 jarig bestaan van de UM en hun focus op communitybuilding (leefbaarheid en integratie).</p>	
<p><u>Proactief accountmanagement internationale kennisinstellingen en instituten i.r.t. viering 25 jarig verdrag van Maastricht</u> Op basis van een inventarisatie uit 2015 op welke wijze de vele internationale kennisinstellingen en instituten meer kunnen samenwerken zal hier voor een nieuwe aanpak gekozen worden. Een van de thema's die daarbij centraal staat is de viering van het 25 jarig verdrag van Maastricht.</p>	

Faciliteren van innovatieve ondernemers in de topsectoren met als doel meer start ups, meer groei en doorontwikkeling en in het algemeen en een verbeterd vestigingsklimaat (Made in Maastricht)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Meer start ups en groei van innovatieve ondernemers.</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbetering van en meer zichtbare positionering van het accountmanagement als aanspreekpunt voor startende, (innovatieve en vaak ook internationale) ondernemers. • Vanuit proactief accountmanagement wordt nagegaan hoe en welke MKB bedrijven beter ondersteund kunnen worden in hun wensen en mogelijkheden te innoveren. Op basis van een door de HSZuyd af te ronden onderzoek najaar 2015, volgt hier een nieuwe aanpak. • Voortdurend uitdragen van het ondernemersklimaat en waarden van innovatief ondernemerschap tezamen met ondernemers onder de noemer 'Made in Maastricht', zodat het beeld van Maastricht als innovatieve ondernemende stad wordt versterkt. • Binnen het Base programma van het project Launchbase, gestart in mei 2015, worden innovatie starters gefaciliteerd. Project in samenwerking met UM. • Vanuit het project CitiLab wordt een platform geboden aan ondernemers voor ondernemers waarbinnen zij kennis delen over de wijze waarop zij van idee naar product/proces komen (het zgn. 'gardening' principe) en daarmee 'the valley of death' (=ideeën die op de plank blijven liggen) voorkomen. 	
Versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Transformatie Holland Expat Centre South naar International Service Desk</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per 1 januari 2016 worden te Centre Ceramique operationeel de doorontwikkelde Holland Expat Centre South Maastricht, het nieuwe grensinformatiepunt voor Belgisch Limburg (grenswerkers) en het dagelijks bestuur van het nieuwe UM kennisinstituut ITEM (voor de aanpak van grensoverschrijdende problematieken). • In 2016 wordt de synergie tussen deze gebundelde partners verder versterkt • Maastricht zal binnen de samenwerking Holland Expat Center South diverse bijeenkomsten/evenementen organiseren zoals Meet&Greets tezamen met diverse partners. • De gebundelde dienstverlening naar internationals wordt ingebed binnen de programmacommissie basics van LED. 	
<p><u>Nota Internationaal</u> Uitvoering van de nota internationalisering (zie verder bij randvoorwaarden).</p>	
<p><u>Startersondersteuning</u> In de startersondersteuning gaan we uit van een brede basisfaciliteit. Deze ondersteunt het netwerk, verbindt partijen en is het eerste aanspreekpunt voor advies en informatie. Op dit moment wordt de frontoffice ingevuld door de stichting Startercentrum Zuid-Limburg. De netwerkvorming met ZZP Fabriek, Launchbase, MC4E, Ondernemersklankbord, Bedrijfscontactpunt en zelfstandigenloket complementeert de dienstverlening. Specifiek voor bepaalde sectoren zoals mode, film en podium kunsten is er het uitvoeringsprogramma creatieve industrie.</p>	

Verbeteren van de aansluiting op de arbeidsmarkt en het versterken van het internationaal vestigingsklimaat	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Versterken vestigingsklimaat</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Lobby – ook het niveau van Brainport en middels de Agenda Stad - voor het wegnemen van belemmeringen in de arbeidsmarktsituatie juist door de internationale positie van de stad en regio en ondersteuning aan concrete initiatieven die bijdragen aan meer en betere informatievoorziening aan weerszijden van de grenzen. O.a. op basis van een onderzoek dat door Marlet in 2015 hiertoe afgerond wordt. • Meertaligheid van native speakers inzetten als vestigingsfactor. O.a. door het versterken en beter positioneren van de Customer Service Sector binnen het programma 'Customer Service Valley' ,als een belangrijke sector voor stad en regio door samenwerking tussen de verschillende sectoren, dienstverleners en overheden o.a. voor de werving van/opleiding van nieuw personeel. 	

► *Pijler 2 Economie en cultuur*

Cultuur wordt steeds meer een speerpunt in de stedelijke omgeving. Nu het winkelaanbod langzaam maar zeker meer en meer verschaalt en per stad steeds meer overeenkomsten vertoont is het culturele aanbod en de kwaliteit ervan een qua belang groeiend onderscheidend element geworden in de concurrentie tussen steden. (onderzoek Beerda Consultancy 2015: Maastricht sterkste stedenmerk zowel onder inwoners als bezoekers waarbij de combinatie van cultuuraanbod, historisch centrum en de sterke reputatie van landelijke provincies en streken bepalende factoren zijn) Concurrentie op het terrein van bezoek, bewoning en beleving. Kortom in de economie van het bestaan van de stad. Maastricht heeft als cultureel brandpunt sterke troeven om van de kunst-, cultuur- en creatieve productie, aanwezig in de stad, een topsector te maken. En om die topsector te profileren in de euregio Maas-Rijn, die als 'thuismarkt' moet gaan functioneren voor Maastricht. De sinds 2010 opgestarte dynamiek en samenwerkingsverbanden zijn niet meer weg te denken in de acties op het snijvlak van economie en cultuur. De culturele en creatieve sector, geënt op de eigen opleidingen en ons DNA, is een stabiele groeisector, die fijnmazig (ZZP en MKB) opgebouwd is en daarmee weerbaar blijft in economisch zware tijden.

Creatief Maastricht meer zichtbaarheid en uitstraling geven	
Beoogde prestaties 2015	Realisatie 2016
<u>Profileren creatieve sector als topsector in Maastricht, regio, Nederland en Europa</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • 'MADE IN MAASTRICHT' explicieter gaan vermarkten: uitdragen ondernemersklimaat en waarden zowel innovatief als ambachtelijk ondernemerschap in al zijn facetten. • Uitvoeringsprogramma Creatieve industrie, in samenwerking met Provincie, LED, Rijk en Bedrijfsleven: aansluiting zoeken bij Topsectorenbeleid en instituut Click door profilering Maastrichtse creatieve sector op het eigen sterke en productieve DNA (podiumkunsten, media, grafische vormgeving, (interieur-) architectuur, mode). • Zelf initiëren van nieuwe stimuleringsprogramma's die de grensoverschrijdende economische activiteiten van de creatieve bedrijven van Maastricht en Euregio/binnen de Euregio bevorderen. • Inzetten op verwerving steun uit het Europees meerjarenprogramma Creative Europe 2014-2020. • Uitvoering van het programma Mode Maastricht. Gericht op de 4 lijnen; marketing, stimuleren van ondernemerschap, fysieke huisvesting en het verknopen van verbindingen. 	

Creatief Maastricht meer ondernemend maken en verbeteren ondernemersklimaat voor creatieve ondernemers: doel 1500 starters extra in 2020	
Beoogde prestaties 2015	
<u>Verbeteren ondersteuning creatief Maastricht</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:	
<ul style="list-style-type: none"> • Beter zichtbaar en toegankelijk maken van de schakel- en makelaarsfunctie bij het Bedrijfscontactpunt voor creatieve bedrijven. Faciliteren transparante informatievoorziening en begeleiden (accountmanagement Creatieve Industrie) starters en doorgroeiërs. • Het programma om creatieve starters te ondersteunen wordt in 2016 verder uitgevoerd via de inzet van stichting Ondernemers Klankbord (OKB) en stichting StartersCentrum Limburg (SSCL) als coaches en mentoren. • Meer en intensiever benutten van bestaande en nieuwe (ondernemers) netwerken: zzp-netwerk, TATTOO, programma LaunchBase en euregionale netwerken e.a. verbinden met creatieve sector • Het ontwikkelen van een incubator (bedrijfsverzamelgebouw, co-creatie-plek en begeleidingsprogramma) in het LAB gebouw (Vredestein) voor de mode-sector. • Uitbouwen van een productiecentrum voor Toneelgroep Maastricht in het LAB-gebouw. • Het doorontwikkelen van AINSI tot cluster van bedrijven in de podiumkunsten en aansluiting van de publieksfuncties op de Transformatiezone ENCI • Het branden van de Belvédère als de creatieve HUB en het zoeken naar nieuwe creatieve werk- en woonmilieus. • Opzetten van een monitor voor de creatieve industrie als sector binnen het project Made2Measure. 	

Cultureel aanbod in zichtbaarheid vergroten waardoor het internationaal vestigingsklimaat voor kenniswerkers verbeterd wordt.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Euregionale informatieuitwisseling cultuuraanbod</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • De meertaligheid van het Maastrichtse cultureel aanbod vergroten, zowel in de communicatie als in de vorm van het aanbod. • Samenwerking met Cultureel Overleg Maastricht (KOM) en de grote aanbieders (Theater aan het Vrijthof, Toneel Groep Maastricht) om waar mogelijk boventiteling – gelijktijdige vertaling in beeld brengen boven het toneel - te realiseren. • Het voortzetten van de samenwerking tussen lokale en regionale overheden en particulier initiatief in euregionaal verband met betrekking tot de informatie uitwisseling en vermarkting van het cultuuraanbod. 	

Topcultuur bevorden	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Aantrekken, ontwikkelen en verbinden</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • De eigen gemeentelijke culturele instellingen (Theater aan het Vrijthof, Centre Céramique, NHMM) zullen versterkt inzetten op het naar Maastricht halen of hier coproduceren van aanbod dat Europese relevantie heeft op artistiek vlak o.a. During Tefaf. • Het aanbod voor de internationale kenniswerkers- studenten en expatgemeenschap wordt vergroot door het stimuleren van o.m. de Muziekgieterij om internationaal pop- en rockaanbod naar de stad te halen. • De Maastrichtse professionele festivals behouden hun internationale programmering en uitstraling door samenwerking met internationale producenten en festivals (Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen Maastricht, Bruis). • Versterking van de internationale uitstraling van de in Maastricht aanwezige musea en kunstencentra door middel van internationale programmering. • Maastrichtse cultuurinstellingen sluiten aan bij het Interreg V project 'Impact' onder leiding van Théâtre de Liège (vervolg op Euregio Theater/Dans – Interreg IV). 	

► **Pijler 3** *Bezoek- werk- en ontmoetingsstad*

Maastricht is de stad van het nieuwe werken en bezoekstad. Hier komen mensen uit de stad, (eu)regio en ver daarbuiten om te werken, te studeren, te ontspannen en anderen te ontmoeten. Maastricht zet hiervoor in op:

- Maastricht in de top 3 als winkelstad (met bijvoorbeeld nieuwe concepten),
- Meer en langer verblijf in Maastricht (waaronder het zakelijk toerisme),
- Meer ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren en internationals (zoals Meet and Greet),
- Maastricht als werkstad van de toekomst (op kwalitatieve bedrijventerreinen en kennis van transformatie van kantorenlocaties)

Maastricht in top 3 als winkelstad	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Functieverbreiding en nieuwe concepten</u> <ul style="list-style-type: none"> • Via accountmanagement ondernemers faciliteren bij nieuwe ontwikkelingen en concepten. • Verder uitvoering geven aan plan van aanpak Aanloopstraten op basis van stand van zaken najaar 2015. • Ontwikkeling en versterking van de detailhandelsfuncties rondom de Noorderbrug (onderdeel Belvédère). 	
<u>Met de stad realisatie uitvoeringsagenda Visie op de Binnenstad</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering visie op de Binnenstad integreren in diverse trajecten, zoals: evenementenbeleid, deregulering nieuwe stadsontwikkeling, en detailhandelsnota. • Monitoren voortgang. 	
<u>Afronden evaluatie detailhandelsnota en opstellen nieuwe beleidsnota Detailhandel</u> <ul style="list-style-type: none"> • Interactief en participatief traject. • Ter besluitvorming voorgelegd aan de raad voor de zomer 2016. 	
<u>Versterken gastvrijheid Maastricht door verdere uitrol projectplan Gastvrij Maastricht</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ook in 2016 uitvoering geven aan verlengd convenant met Stichting Centummanagement, Maastricht bereikbaar en de VVV. Daarin zal aandacht worden besteed aan de communicatie richting bezoeker via flyers en digitale oplossingen. De inzet van hospitalityguides wordt opgevoerd. Voor verkeersregelaars komt een regelmatig terugkerende training beschikbaar. Verder zijn de partners bezig om tot gezamenlijk onderzoek te komen om met de resultaten daarvan de bezoeker beter te kunnen faciliteren. 	
Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder het zakelijk toerisme	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Stimuleren congressen</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling van het project Congresstad+, Hierbij wordt de inzet van de partners (MCB, MECC, SAHOT, MHC, UM) nog sterker gericht op het aantrekken van congressen rond de speerpunten van de campussen van de Kennis-as. Positie en kansen voor samenwerking met Luik en Aken worden meegenomen. Inspanningen leveren om extra congressen in medische hoek te doen realiseren (impuls via meeropbrengst toeristenbelasting) en monitoren hiervan. Bevordering verbinding Mecc en Binnenstad. • Lobby lijnverbinding MAA actief doorzetten. 	

<u>Een evenwichtig evenementenprogramma</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Implementatie van het nieuwe evenementenbeleid, • Opstellen integraal afgewogen Jaarprogramma Evenementen 2017, • Proactief accountmanagement nieuwe evenementen gericht op doelgroepen jongeren – studenten – creatieven en internationals • Verkenning van de wenselijkheid en haalbaarheid voor (meer) externe verantwoordelijkheid voor de afstemming en facilitering van evenementen • Verdere versterking van het stadsbrede concept van Magisch Maastricht (met VVV en centrummanagement), in lijn met het vigerende evenementenbeleid 	
<u>Versterken Vrijtijdseconomie</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen nieuw convenant met VVV/Maastricht Marketing ingaande per 2017. 	

Meer ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren en internationals	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Ontmoetingen stimuleren</u> In het licht van de nieuwe afspraken rond de serviceverlening aan internationale kenniswerkers zal de inzet van meer of andere kanalen dan alleen bestaande netwerkbijeenkomsten worden verkend (zie pijler 1).	
<u>Poppodium optimaliseren, ook in relatie tot studenten en jongeren.</u> Bevorderen van het door derden organiseren van optredens en acts, gericht op studenten en jongeren.	
<u>Actieprogramma Student en Stad</u> Uitvoeren van actieprogramma (zie eerder bij pijler 1). Realiseren International Students Club in de Timmerfabriek	

Maastricht werkstad van de toekomst	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Versterking accountmanagement</u> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie werkwijze accountmanagement en overlegtafels aan de hand van concrete casussen • Regionale samenwerking BCP's verder vormgeven • Aanhaken innovatieve Maastrichtse bedrijven aan LED versnellings tafels, challenges, campussen • Pro actief accountmanagement waarbij meer programatisch/projectmatig gewerkt wordt aan versterking, verankering en groei van sectoren: Customer Service Valley, Steel Cluster, Creatieve Industrie, Innovatie MKB, Investeringsagenda MECC • Verdere digitalisering van dienstverlening aan ondernemers. 	
<u>Revitalisering bedrijventerreinen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijventerrein visie: beeldkwaliteitsplan Maastricht Zuid. Stimuleren parkmanagement door ondernemers 	
<u>Provinciaal Omgevingsplan (POL)</u> Regionale uitwerkingen detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen	

► *Randvoorwaardelijk*

De economische visie “Made in Maastricht” geeft aan met welk economisch beleid een bijdrage kan worden geleverd aan de welvaart en het welzijn van de burgers van Maastricht. Made in Maastricht markeert ook een overgang naar een nieuw tijdperk waarin flexibiliteit, ondernemersgerichtheid en pro-activiteit en trots op het ondernemerschap centraal staan. Externe gerichtheid krijgt een nieuwe impuls. Daarvoor is invulling van onderstaande randvoorwaarden noodzakelijk.

Optimale servicegerichtheid en gastvrije gemeente Maastricht	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Werking accountmanagement en bedrijfscontactpunt (BCP) blijvend optimaliseren</u> <ul style="list-style-type: none"> Mee invulling geven aan de ontwikkelfunctie van gemeentelijke projecten, te formuleren economisch en ruimtelijk beleid en verwervingen door marktonderzoek. Versterkte samenwerking met alliantiepartners (SIM, MKB Limburg, LIOF, KvK, UM, Syntens, Zuyd, etc.) ten behoeve van specifieke ondernemersprojecten en vraagstukken. 	
<u>Stroomlijnen gemeentelijke informatievoorziening</u> De gemeentelijke website vernieuwd. Ook is een nieuwe stadsportal ingericht voor Maastricht als werk-, woon- en bezoekstad. Tezamen met partners, met focus op de doelgroepen uit de economische visie, wordt nauwlettend bekeken op welke punten aanpassing noodzakelijk is. Daar waar nodig worden aanpassingen gedaan. In 2016 zal extra aandacht uitgaan naar het beter toegankelijke maken van en een verdere digitalisering van informatie en dienstverlening aan ondernemers	

Optimale branding van stad en regio	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Versterking van het (inter)nationaal imago van Maastricht</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie en herijking beleidskader citybranding Sturing van convenantpartner VVV Maastricht op verdieping van branding Maastricht binnen de diverse partners; Sturing op verankering van Maastricht Branding in Regiobranding Zuid Limburg en Limburg branding; Facilitering unieke evenementen/gebeurtenissen zoals TEFAF en Magisch Maastricht. 	
<u>Internationaal beter inbedden binnen eigen organisatie, o.a. door:</u> <ul style="list-style-type: none"> Minimaal 2 bedrijfsbezoeken aan internationale bedrijven door leden van college/raad/directie. Optimaliseren Engelstalige informatievoorziening zowel mondeling als schriftelijk. 	

Optimaliseren van de (grens)overschrijdende infrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Verbeteren Internationale trein- tram en busverbindingen</u> In nauwe samenwerking met andere betrokken disciplines binnen de gemeente de lobby richting bevoegde instanties en potentiële vervoerders voortzetten. Zie programma 12 voor de uitwerking.	

Investeren in internationalisering en vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Experimenteren met de Euregio als proefregio</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering actiepunten uitvoeringsprogramma Internationalisering. • In het kader van Agenda Stad is met het rijk een City Deal gesloten in het thema versterken grensoverschrijdend werken, ondernemen en innoveren. • Er zullen, aanhakend bij de bestaande structuren in Zuid-Limburg, zoals o.a. de grensinformatiepunten, HECS, ITEM, Zwecksverband Charlemagne en in samenwerking met het rijk en relevante partners in de setting van Living Lab, een aantal ateliers worden gehouden om ervaren knelpunten op te lossen in concrete casus op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en grensoverschrijdend ondernemen en innoveren door MKB. 	
<u>Stedenband met Chengdu</u> Onderhouden en verder concretiseren van de samenwerking op gebied van kennis, economie en cultuur, gericht op bevordering van vestiging van chinese bedrijven en instellingen in Maastricht en het bevorderen van verblijfstoerisme	
Faciliteren nieuwe woonmilieus en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw</u> Zie programma 11.	
Investeren in een duurzame Maastrichtse economie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Programmaplan Klimaatneutraal Maastricht in 2030 (routekaart)</u> Zie programma 14.	
<u>Warmtenet bevorderen</u> Aangaande het warmtenet volgen we twee lijnen. Enerzijds bewaken we als gemeente de belangen van de gebruikers van het huidige warmtenet vanwege de mogelijke verkoop door ELES. Anderzijds is een uitbreiding van het warmtenet (al dan niet gekoppeld aan het bestaande net) één van de mogelijkheden die bekeken wordt om stappen te kunnen zetten t.a.v. de klimaatambities. Uitgangspunt is dat het vanuit gebiedsontwikkelingen danwel marktpartijen de wenselijkheid en haalbaarheid aangetoond moet worden.	
<u>Duurzaam vervoer/transport</u> <ul style="list-style-type: none"> • In samenhang met programma 14 daar waar mogelijk en noodzakelijk faciliteren en stimuleren van particuliere initiatieven zoals het 'zero-emissie busproject' van Veolia en elektrische laadpalen van Stichting E-laad. • Zie programma 14 voor de uitwerking. 	
<u>Ontwikkeling energietransitie op bedrijfslocaties</u> Via het platform Cool (bedrijven en kennisinstellingen) wordt kennis uitgewisseld over kansen en best practices ten aanzien van energietransitie op (bedrijven)locaties, om op termijn op basis daarvan tot betere en gevarieerdere bedrijvenlocaties te komen.	
Realiseren van draadloze verbindingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Pilot Wifi</u> De pilot wifi in openbaar gebied Vrijthof en pilot wifi in openbaar gebieden Plein 1992, Markt, OLV plein, Health Campus en Belvédère zijn in 2015 afgerond. Op basis van de bevindingen zal worden onderzocht of een structurele oplossing mogelijk is en zo nodig besluitvorming worden voorbereid.	

Afgestemd (eu)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Verbeteren meertaligheid</u> Via het project Gastvrij Maastricht wordt dit verder opgepakt en vormgegeven.	
<u>Gezamenlijke aanpak op Zuidlimburgs niveau</u> Dit geven we vorm via de programmacommissie people van LED door ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de regiovisie Toptechniek in bedrijf sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Maastricht & Heuvelland in een vakmanschapsroute (niveau 2/3) en een technologieroute (niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO, • Sturen op de afstemming Toptechniek in Bedrijf en het Techniekpact vanuit de provincie en de programmalijn LED/people, en de impact daarvan op het onderwijs in Maastricht & Heuvelland. 	
<u>Stimuleren starters</u> Bovenop de generieke dienstverlening voor starters zijn er enkele speciale aandachtsgebieden. <ul style="list-style-type: none"> • Voor mensen uit een uitkering is er reguliere dienstverlening in het kader van het Bijstand Besluit Zelfstandigen (BBZ) voor ww-ers. Variërend van levensonderhoud tot een lening. Deze dienstverlening wordt in 2016 verder uitgevoerd. • Daarnaast wordt voor nieuwe uitkeringsgerechtigden de pilot Qredits i.s.m. met het ministerie van Sociale Zaken voortgezet. Dit houdt een e-learning en een coaching traject in. (Zie verder ook P 9). 	
<u>Actualisatie arbeidsmarktbeleid incl uitvoeringsprogramma</u> Vaststelling in de raad voor de zomer 2016.	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 3 (bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening	programmabegroting				
		2014	2015	2016	2017	2018
(a) Totale lasten waarvan:	7.861	8.259	8.620	8.549	8.136	8.126
- Kapitaallasten	990	963	914	869	861	853
- Apparaatskosten	2.461	2.501	2.526	2.526	2.526	2.526
- Storting in voorzieningen		60				
- Overige lasten	4.410	4.735	5.180	5.154	4.749	4.747
(b) Totale baten	503	395	330	324	324	323
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	7.358	7.864	8.290	8.225	7.812	7.803
Storting in reserves	81	72	73	73	73	73
Onttrekking uit reserves	230	100	100	80	75	76
Geraamd resultaat	7.209	7.836	8.263	8.218	7.810	7.800

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Programma 3 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
<i>Intensivering N / bezuiniging V</i>				
Impuls (zakelijk) bezoek	310 N	380 N		
Student en stad	150 N	150 N		

Impuls (zakelijk) bezoek

Als er één gebeurtenis is waaraan Maastricht zijn internationale bekendheid ontleent, dan is het aan “the Maastricht Treaty”. In 2017 is het 25 jaar geleden dat het verdrag van Maastricht werd ondertekend. De brandingwaarde van het verdrag voor de stad Maastricht, de provincie Limburg en de (eu-) regio is groot. Het 25 jarig jubileum biedt dan ook een uitgelezen kans om de stad Maastricht en de omliggende regio nationaal en internationaal opnieuw in de spotlight te zetten en van een economische impuls te voorzien. Door het organiseren en faciliteren van een reeks congressen en internationale bijeenkomsten rondom het thema Europa – successen én lessen voor de toekomst- kan MT25 fungeren als een eenmalige marketingimpuls voor de stedelijke en regionale congres- en verblijfseconomie. Een van deze congressen waar nu reeds op ingezet kan worden is het jaarlijkse VNG-Jaarcongres, te houden op dinsdag 6 en woensdag 7 juni 2017 (kosten circa € 190.000).

Bovenop een eenmalige marketingimpuls kan MT25 fungeren als een duurzame, langjarige, versterking van het imago van Maastricht als internationale stad in het hart van Europa. Niet het Europa van de instituties, maar het Europa van de mensen. Onze bewoners en die van de Euregio steken elke dag elkaars grenzen over en bewijzen dat Europa bestaat en voor hen uiterst relevant is. Het programma MT25 realiseert zodoende een duurzaam economisch effect.

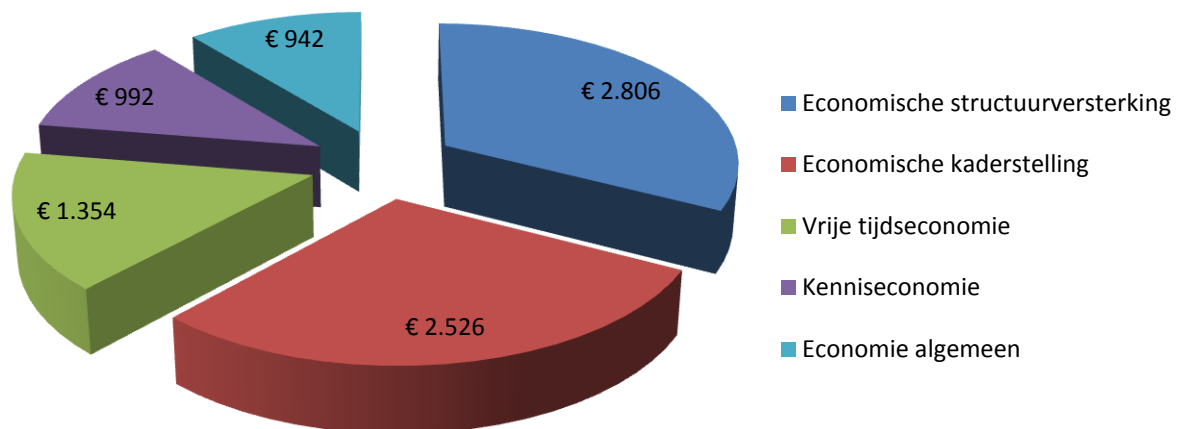
Wij zijn dan ook met partners zoals de Provincie in gesprek om een brede basis te verkrijgen, zowel inhoudelijk als financieel. De gemeente Maastricht wil € 0,5 mln. investeren in het project MT25 onder voorbehoud dat de provincie Limburg minimaal dezelfde investering doet. Vervolgens worden ook andere partners benaderd, als de EU zelf, het Rijk en ConnectLimburg. Als het definitieve budget is gezekerd, wordt het programma definitief ingevuld.

Student en stad

Vanuit de aangebrachte prioritering binnen student en stad willen we meer slagkracht en flexibiliteit ontwikkelen en initiatieven van onderop aanjagen die passen in die prioriteiten van het actieprogramma student en stad. Er is nu vaak te weinig ruimte om goede initiatieven van onderop te ondersteunen of snel te kunnen anticiperen op gevraagde actie. Vandaar dat wordt voorgesteld voor 2016 en 2017 een stimuleringsfonds (2 maal € 150.000) voor student en stad te reserveren om sneller en flexibeler gezamenlijke initiatieven te ontwikkelen, gericht op de prioriteiten (zie ook bladzijde 10 van de Kaderbrief 2015).

Programma 3: lasten

bedragen x 1.000

Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Maastricht is een stad waar alle inwoners de kans wordt geboden erbij te horen en volwaardig mee te doen op sociaal, cultureel en economisch gebied.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
De programmadoelstelling levert een bijdrage aan het tot stand komen van Maastricht internationale kennisstad, stedelijke woonstad en cultuurstad met name door middel van de bevordering van participatie en het verbeteren van de mogelijkheden van sociale stijging.
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*
Opdrachten:

A2	Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.

- *Strategische nota's*
 - Economische visie "Made in Maastricht" (vastgesteld 19 februari 2013)
 - Armoedeplan 2006-2010 (vastgesteld 19 september 2006)
 - Onderwijsvisie "onderwijs als troefkaart" 2005-2010 (vastgesteld 22 maart 2005)
 - Invoering nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) 2008 (vastgesteld 27 mei 2008)
 - Sociale visie Maastricht (18 juni 2013)
 - Nota samenhangende kaders 3 decentralisaties en in het bijzonder het beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (vastgesteld 18 februari 2014)
 - Nota Beleidsplan, verordeningen en uitvoeringsbesluiten Participatiewet Maastricht-Heuvelland (vastgesteld 16 december 2014)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Meer arbeidsparticipatie
- 2) Minder werkloosheid
- 3) Minder armoede
- 4) Minder uitkeringen
- 5) Strikter handhaven

ME	Indicatoren	2013	2014	2015	Ambitie 2016	Bron*
1/2	Aantal niet-werkende werkzoekenden van de beroepsbevolking** per 1 januari: 15-64 jaar <ul style="list-style-type: none"> Maastricht (in aantal) Maastricht (in %) Gemiddelde G32 (in %) 15-75 jaar <ul style="list-style-type: none"> Maastricht (in aantal) Maastricht (in %) Gemiddelde G32 (in %) 	4.563 8,6% 8,7%	5.263 9,7% 11,2%	- - -	LAGER DAN G32	1
1/2	Langdurige werkloosheid (> 1 jaar) per 1 januari <ul style="list-style-type: none"> Maastricht (aantal) M'tricht als % van beroepsbevolking Gemiddelde G32 	2.254 4,3% 3,5%	2.528 4,6% 4,8%	3.728 6,1% 5,4%	DICHTER BIJ G32	1
1/2	Netto arbeidsparticipatie in Maastricht in % van de potentiële beroepsbevolking (jaartotaal)	59,1%	58,3%	N.N.B.	59,0 %	2
3	Aantal huishoudens met inkomen tot 110% sociaal minimum.	8.270	8.620		***	3
2/4	Uitkeringen in kader van Wet werk en bijstand(WWB) /Participatiewet (PW) per 1 januari <ul style="list-style-type: none"> Maastricht, aantal uitkeringen Maastricht, toe/afname uitkeringen% gemiddelde G32 	3.090 +2,3% +4,1%	3.450 +11,6% +8,9%	3.460 + 0,3% + 2,9%	LAGER DAN G32	2
* Bronnen: (1) Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV); (2) CBS; (3) Minimascan StimulanSZ wordt achteraf gecorrigeerd.						
** Aantal bij UWV ingeschreven werkzoekenden, minder dan 12 uur p/w werken en beschikbaar zijn voor baan van tenminste 12 uur/week. De nationale definitie van de beroepsbevolking in de Enquête beroepsbevolking is in 2015 aangepast aan het internationale begrip beroepsbevolking dat de International Labour Organization (ILO) gebruikt en hierdoor is de leeftijdsgrens van 65 naar 75 jaar verschoven.						
*** Hoogte van het aantal huishoudens met een inkomen tot 110 % hangt samen met teveel factoren die buiten de reikwijdte van de gemeente liggen. Een gemeentelijke ambitie kan daarom niet worden weergegeven						
**** Op basis van cijfers december 2014						

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Deze paragraaf is ingedeeld naar de onderwerpen die ook in de Participatiewet terugkomen. In volgorde van belangrijkheid: het belangrijkste is de toeleiding naar werk en als dat niet kan, kan een uitkering worden verstrekt. Ook bestaat de mogelijkheid van verstrekkingen in het kader van het armoedebeleid (zorg).

Opgemerkt wordt dat de zes gemeenten van de regio Maastricht-Heuvelland gezamenlijk een nieuw beleidsplan Participatiewet Maastricht-Heuvelland met daarop gebaseerde verordeningen en nadere regels opstellen. Ingangsdatum hiervan is 1 januari 2016 en ultimo 2015 vindt hierover besluitvorming plaats.

► Werk

Bij de ontwikkeling van de nieuwe structuur voor de uitvoering van de Participatiewet is de opgave om zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan het werk naar vermogen te helpen. Het Participatiebudget voor 2016 is verder verlaagd en bedraagt naar verwachting € 29 mln. Hiervan is € 6,0 mln. voor re-integratie bestemd en € 23 mln. voor de WSW.

Uit het Participatiebudget worden de WSW en de meeste onderstaande re-integratie-instrumenten betaald voor de totale doelgroep van de gemeente. Sommige instrumenten, zoals de loonkostensubsidie, moeten worden gefinancierd uit het Inkomensdeel (I-deel).

Wij streven ernaar om een slimme combinatie te realiseren van beschut werken en (arbeidsmatige) dagbesteding. Het streven is om de dienstverlening aan de doelgroep ondanks de rijksbezuinigingen op peil te houden.

Om de doelstellingen van de Participatiewet, te weten iedereen met arbeidsvermogen toeleiden naar (bij voorkeur regulier) werk en waar dit (nog) niet mogelijk is participatie naar vermogen te halen, worden resultaatafspraken gemaakt voor het hele bestand van de Participatiewet. Hierbij is er aandacht voor de verschillende doelgroepen binnen dit bestand, met name voor jongeren en ouderen. Voor beide laatste groepen zijn actieplannen opgesteld om de werkloosheid onder deze groepen te bestrijden.

Om bovenstaande resultaten te halen kunnen onderstaande instrumenten van re-integratie worden ingezet in 2016.

Creëren van mogelijkheden op de arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoeren Social Return</u> In 2016 worden 75 mensen (Maastricht) geplaatst via het project Social Return (inclusief A2 school). Getoetst zal worden of de doelgroep van social return kan worden uitgebreid met Zzp-ers.	
<u>Sluitende aanpak</u> Alle nieuwe instroom in een Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers- (IOAW) en Wet inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)-uitkering wordt sluitend via work first opgepakt in een traject (terug) naar de arbeidsmarkt. Hierbij vindt de diagnose plaats door de consulent sociale zaken. Deze diagnose ziet op zowel inkomen als re-integratie en bestaat uit een quickscan, verdiepende diagnose (praktijk, medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede testen) en loonwaardebepaling. Ook wordt aan de burger een zoektermijn van vier weken opgelegd, waarin hijzelf actief op zoek gaat naar werk.	
<u>Vraaggerichte werkgeversbenadering</u> De Participatiewet gaat er vanuit dat mensen regulier werken naar vermogen. Eén van de instrumenten om mensen aan het werk te krijgen is de werkgeversdienstverlening. De werkgeversdienstverlening is vraaggericht vormgegeven in Podium24 en de <i>plaatsing</i> van burgers wordt aldus gerealiseerd vanuit één loket. Hierbij wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt van publiek-private samenwerking. De werkgeversbenadering die op deze manier wordt vorm gegeven is vraaggericht en aanbodgeschikt. Ten behoeve van de plaatsing van mensen wordt een detachingsfaciliteit ingericht, voor werkgevers die mensen niet rechtstreeks in dienst willen nemen. Met de komst van de Participatiewet en de garantiebannen breidt de vraag van de werkgevers aan Podium24 uit met onderwerpen als dienstverlening ten behoeve van het plaatsen van mensen die (nog) niet arbeidsfit zijn. Vanuit de vraaggerichte werkgeversbenadering worden de vragen aan Podium24 dus ruimer dan voorheen.	
<u>Begeleiding via servicepunten werk en bemiddeling</u> Via de servicepunten werk en bemiddeling worden in de buurten Malberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, Wittevrouwenveld-Wyckerpoort en Mariaberg werkzoekenden begeleid naar een baan (125) en naar participatie (40).	
<u>Inburgering</u> Per 1 januari 2014 is de nieuwe wet Inburgering van kracht geworden. De gemeente heeft vanaf dat moment nog maar een beperkt aantal taken op dit vlak.	

Toeleiden naar regulier werk/participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Aanbieden trajecten jongeren en ouderen</u> In 2016 worden vanuit het Actieplan Ouderenwerkloosheid Maastricht en het Actieplan Jongeren Werkloosheid Maastricht trajecten gericht op werken en participeren naar vermogen aangeboden.	

Toeleiden naar gesubsidieerd werk	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Loonkostensubsidie arbeidsgehandicapten</u> Op basis van de Participatiewet kan de gemeente een loonkostensubsidie (artikel 10d) verstrekken aan werkgevers die mensen in dienst nemen die vanwege hun beperkingen niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Deze subsidie bedraagt maximaal 70% en financiert vanuit het I-deel het verschil tussen de loonwaarde van de werknemer en het wettelijk minimumloon. De gemeente bepaalt aan de hand van de diagnose en de loonwaardebepaling wie voor dit instrument in aanmerking komt. In 2016 kan dit instrument in totaal voor een maximaal bedrag van € 1,5 mln. worden ingezet om mensen te laten werken naar vermogen.	
<u>Afbouw WSW</u> Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom. De afbouw vindt voornamelijk via natuurlijk verloop plaats. In 2014 bedroeg de realisatie ongeveer 980 arbeidsjaren. Vanaf 2015 neemt dit aantal met ongeveer 50 arbeidsjaren per jaar af. Wij willen de know-how van de MTB met betrekking tot de doelgroep behouden en daarom worden de instrumenten arbeidsmatige dagbesteding en leerwerkbedrijf toegevoegd aan het palet van de MTB.	

Werken met behoud van uitkering	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Realiseren plaatsingen Werken met behoud van uitkering</u> In 2016 wordt het instrument werken met behoud van uitkering ingezet om mensen te laten werken en participeren naar vermogen. Hierbij zijn twee mogelijkheden, te weten: <ul style="list-style-type: none"> - Werken met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden gericht op een reguliere plaatsing en - De participatieplaats (artikel 10a Participatiewet), waarbij mensen gedurende maximaal twee jaar (eventueel 2 x met een jaar te verlengen) kunnen werken met behoud van uitkering. Daarnaast is de inzet van het instrument tegenprestatie mogelijk om mensen te laten participeren naar vermogen.	

► *Inkomen*

In september 2015 wordt het voorlopig budget vastgesteld voor het betalen van de uitkeringen in 2016. Het in 2015 ingevoerde nieuwe verdeelmodel wordt voortgezet, zij het met aanpassing van enkele verdeelcriteria. Wat de gevolgen hiervan zijn voor Maastricht wordt wellicht pas in september 2015 bij bekendmaking van het voorlopig budget duidelijk. Omdat de verwachting is dat het model ook na aanpassing van de criteria nog steeds forse herverdeeleffecten heeft wordt er ook nog een demping van deze effecten doorgevoerd. Omdat ook binnen het nieuwe model tekorten voor rekening komen van de gemeente en overschotten vrij besteedbaar zijn is een effectief bestandsbeheer van groot belang. Uitgangspunt blijft dan ook dat volop wordt ingezet op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Daarnaast wordt consequent gehandhaafd.

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen: PW, WWB, Bbz, IOAW, IOAZ	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Beperken uitkeringsvolume</u> Sturing op het uitkeringsvolume vindt voornamelijk plaats door beperking van de instroom (poortwachtersfunctie), handhaving en toeleiding naar arbeid.	

<p><u>Uitvoering handhavings- en sanctiebeleid</u> Naar verwachting wordt per 1 januari 2016 een wetswijziging inzake het opleggen van boeten ingevoerd in de Participatiewet. Daarbij wordt meer ruimte geboden om de hoogte van de boete te matigen. In de uitvoeringspraktijk wordt daar al vol op geanticipeerd. Het gemeentelijk handhavingsbeleid wordt per 1 januari 2016 samen met de Heuvellandgemeenten verder afgestemd. Ook wordt gezamenlijk nagegaan hoe handhaving binnen de drie decentralisaties optimaal op elkaar kan worden afgestemd.</p> <p>Per 1 januari 2016 moet de gemeente in voorkomende gevallen de beheersing van de Nederlandse taal gaan toetsen ("Taaleis") en eventueel gaan sanctioneren.</p>	
<p><u>Monitoring gevolgen invoering Participatiewet</u> De monitoring van de uitvoering van de Participatiewet wordt meegenomen in de 3-D-monitor, waarin wordt meegenomen het aantal ingevulde garantiebanen. Daarnaast 2016 wordt het jaar waarin de eerste effecten zichtbaar worden van de wijzigingen die de Participatiewet met zich mee heeft gebracht. Hierbij moet worden gedacht aan de gevolgen van de kostendelersnorm, de komst van de gewijzigde inkomensvoet, de invoering van de studietoelage en de inzet van loonkostensubsidie. De ervaringen die hiermee worden opgedaan worden gevolgd. Het kan zijn dat het gemeentelijk beleid indien mogelijk op punten moet worden bijgesteld.</p>	

► *Zorg/bijzondere bijstand*

Toelichting ontwikkelingen

Naast de reguliere werkzaamheden (declaratieregelingen (sociaal-culturele kosten en kosten schoolgaande kinderen), bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, individuele inkomensvoet, tegemoetkoming collectieve aanvullende ziektekostenverzekering) streven we een optimalisering van dit aandachtsveld na.

Daarom wordt in het najaar 2015 invulling gegeven aan een actieplan armoede in Maastricht. Dit actieplan wordt erop gericht armoede in samenhang te zien met andere algemene maatschappelijke vraagstukken. Hierin vervullen schuldhulpverlening, preventie, nazorg en Vertrouwensexperiment Participatiewet een belangrijke rol. Daar waar armoede zich in de laatste jaren vooral heeft gericht op het leefgebied inkomen, wordt in 2016 armoede vanuit een breder perspectief benaderd waarbij ook de velden wonen, gezondheid, zelfredzaamheid, opleiding en participatie worden betrokken. Dit betekent dat armoede niet alleen terug te vinden is in programma 4, maar ook de raakvlakken tussen de budgetten in de andere programmalijnen inzichtelijk worden gemaakt.

Naast de verbreding van de aanpak van de armoedeproblematiek worden ook verbindingen gezocht en gelegd tussen de diverse partijen in de stad die op enige manier met armoedeproblematiek in aanraking komen. Daarmee wordt onderstreept dat armoedeproblematiek een vraagstuk is waar niet alleen de gemeente een rol in speelt.

Beleidsmatig wordt armoedebeleid verbonden met de 3 decentralisaties.

Wij streven naar:

- meer aandacht van de samenleving voor armoedebestrijding;
- meer effectiviteit van de geboden hulp en
- dat meer mensen gebruik maken van inkomensondersteunende voorzieningen.

Meer aandacht van de samenleving voor armoedebestrijding	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Ketenbenadering</u> Verbindingen zoeken en leggen met en tussen de diverse (vrijwilligers) organisaties, charitatieve organisaties, professionele organisaties, en burgerinitiatieven in de stad die met armoedeproblematiek in aanraking komen zodat er een totaalaanpak ontstaat en daardoor een vermindering van de armoede in Maastricht.</p>	
<p><u>Stadsspel voor jongeren</u> Het in 2015 gestarte interactieve stadsspel bedoeld voor bewustmaking van jongeren van 16+, voor financiële problematiek wordt in 2016 verder uitgebreid.</p>	

Meer effectiviteit van geboden ondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoering en monitoring Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)</u> Door de inzet van screeningsmethodiek (klantprofielen) schuldhulpdienstverlening (Mesis), wordt invulling gegeven aan schuldhulpverlening zoals omschreven in het beleidsplan Schuldhulpverlening.	
<u>Regionale aanpak schuldhulpverlening</u> De Regionale samenwerking in het Heuvelland op het gebied van schuldhulpverlening intensiveren. Dit doen we ondermeer door te onderzoeken naar de mogelijkheden voor het afsluiten van een gezamenlijke dienstverleningsovereenkomst met de Kredietbank Limburg voor 2016.	
<u>Implementatie plan van aanpak beschermingsbewind</u> In 2015 is onderzocht op welke wijze wij als gemeente met de rechtbank, bewindvoerderskantoren, kredietbank Limburg en doorverwijzers naar bewindvoerders kunnen samenwerken op te komen tot een aanpak waarbij bewindvoering als vangnet bij financiële problematiek kan worden ingezet, daar waar de geijkte instrumenten vanuit de sociale zekerheid en schuldhulpverlening niet toereikend blijken of niet inzetbaar zijn. In 2016 worden de actiepunten die voortkomen uit dit onderzoek geïmplementeerd.	

Meer mensen maken gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Budgetwijzer Maastricht "Pas op je geld"</u> In 2016 wordt de gemeentelijke digitale budgetwijzer verder uitgebreid, geïmplementeerd en geëvalueerd.	
<u>Uitbrengen inkomenskaart</u> In 2016 gaan we een geactualiseerde inkomenskaart van Maastricht uitbrengen en organiseren we netwerkbijeenkomsten. Hierbij worden inkomensondersteunende voorzieningen belicht aan groepen hulpverleners in de stad.	
<u>Uitbrengen schuldenkaart</u> In 2016 gaan we een geactualiseerde schuldenkaart van Maastricht uitbrengen.	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 4 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	114.347	123.164	122.197	121.437	119.940	118.916
- Kapitaallasten						
- Apparaatskosten	15.465	17.174	17.235	17.011	16.764	16.760
- Storting in voorzieningen						
- Overige lasten	98.882	105.990	104.962	104.426	103.176	102.156
(b) Totale baten	97.841	72.660	72.572	72.318	72.472	72.452
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	16.506	50.504	49.625	49.119	47.468	46.464
Storting in reserves	138	645	123	123	123	123
Onttrekking uit reserves	269	353	421	600	376	395
Geraamd resultaat	16.375	50.796	49.327	48.642	47.215	46.192

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

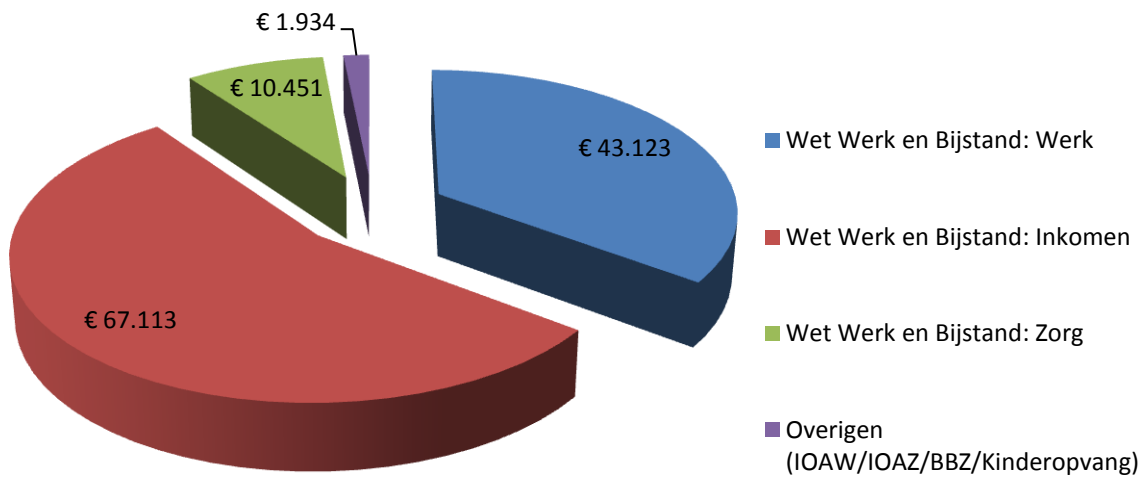
Programma 4 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Intensivering N / bezuiniging V				
Herstructurering MTB	1.988 N	2.610 N	2.370 N	2.290 N
> Dekking via I-deel/W-deel	1.988 V	2.610 V	2.370 V	2.290 V

Herstructurering MTB

Over de herstructurering van de MTB en het toekomstbestendig maken van de Participatiewet bent u voor de zomer geïnformeerd door middel van een presentatie d.d. 26 mei 2015 en een raadsinformatiebrief. De verwachting was dat we bij de begroting 2016 meer concrete dekking zouden kunnen aangeven voor het structurele tekort van de MTB. Dat is echter nog niet het geval. De reden is gelegen in het feit dat de gevolgen van de herverdeling van het nieuwe geobjectiveerde verdeelmodel van de BUIG middelen nog niet bekend zijn. Derhalve kan nog geen uitspraak worden gedaan over het structureel inzetten van mogelijke overschotten hierop.

Programma 4: lasten

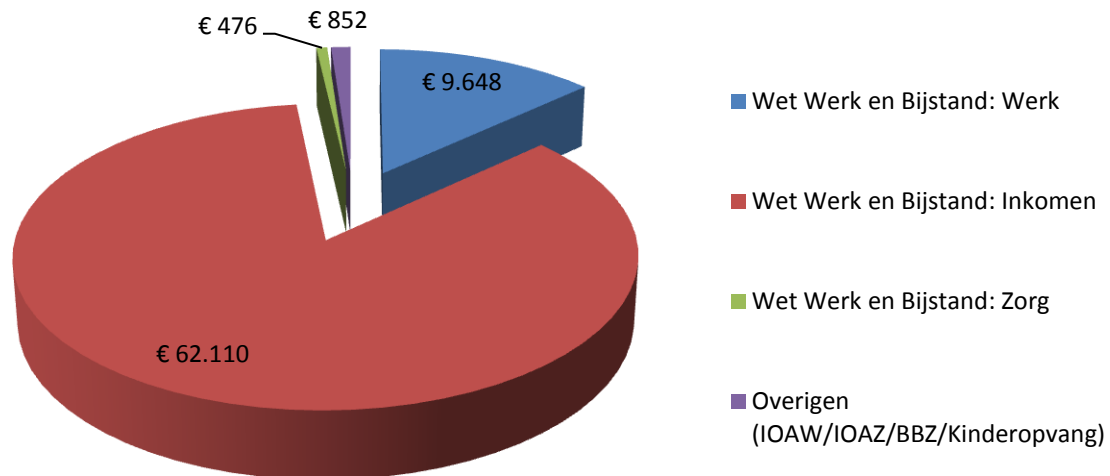
Bedragen x 1.000

* De lasten Wet Werk en Bijstand ad € 43,123 mln. zijn inclusief de uitgaven 3D onderdeel Participatiewet € 28,9 mln.

Programma 4: baten

Bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Nu de drie decentralisaties per 2015 op een verantwoorde wijze zijn ingevoerd, zijn we gestart met de daadwerkelijke transformatie van het sociale domein. Hierdoor is de programmadoelstelling gewijzigd in:

De inwoners van Maastricht kunnen gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijven ontwikkelen en naar vermogen meedoen aan onze samenleving. Ze zijn zo veel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze stad biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is zijn /haar eigen onderhoud en eigen inkomen kan voorzien. Iedereen telt mee, doet mee en zorgt mee.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008):*
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is de bijdrage aan twee van de drie daarin opgenomen beleidsprincipes, namelijk:
 - Sociale stijging;
 - Vitalisering: duurzaamheid en gezondheid.
- *Sociale Visie (algemeen kader, 2013):*
De Sociale Visie beschrijft hoe we vanuit het sociale domein werken aan het realiseren van de ambities uit de Stadsvisie. Opnieuw komen de leidende thema's uit de andere visies aan de orde: diversiteit, dynamiek en vitaliteit; ontmoeting, verbinding en ontwikkeling; identiteit & identificatie, cultuur en zekerheid. In de sociale visie staat daarbij de vraag centraal naar de kwaliteit van (samen-)leven van de honderdduizenden mensen die de komende decennia (tijdelijk) inwoner van onze stad zullen zijn.
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*
Opdrachten:

A1	Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes
A5	Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking (A5).
A6	Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden)

- *Strategische nota's:*
 - Beleidsplan Wmo-WPG 2012-2015 "Meer voor Elkaar" (20-12-2011) en het addendum op dit beleidsplan (14 oktober 2014)
 - Regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 "een gezonde koers voor Zuid-Limburg" (31 mei 2011).
 - Structuurvisie maatschappelijk vastgoed 29 mei 2012)
 - Sportnota Mee@ Bewegen 25 april 2013
 - Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht (19 februari 2014)
 - Beleidskader Wmo 2015 (19 februari 2014)
 - Beleidskader Participatiewet (19 februari 2014)
 - Kaderbrief 2015 hoofdstuk SIV (7 juli 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Iedereen telt mee. 1A Meer burgers voelen dat ze ertoe doen.
 1B Minder mensen worden buitengesloten.
- 2) Iedereen doet mee. 2A Meer burgers organiseren zelfstandig activiteiten en voelen zich verantwoordelijk voor de eigen omgeving.
 2B Meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving, zelfsturing.
 2C Betere competenties om mee te kunnen doen.
- 3) Iedereen zorgt mee. 3A Burgers kunnen langer zelfstandig wonen.
 3B Meer bewoners zorgen voor elkaar.

De basis voor dit alles is dat burgers passende ondersteuning krijgen die zij nodig hebben en daarmee ook in staat gesteld worden om mee te doen in de maatschappij.

De afgelopen jaren is een Atlas Sociaal Domein ontwikkeld om beter zicht te krijgen op de eigen kracht en mogelijkheden van de burger en zijn sociale omgeving alsmede op de omvang en aard van ondersteuningsbehoefte van de (kwetsbare) burgers op buurt en wijk niveau in Maastricht. De data voor deze Sociale Atlas zal verder worden gecompleteerd. Ook de nog in ontwikkeling zijnde VNG monitor sociaal domein kan mogelijk leiden tot uitbreiding van indicatoren.

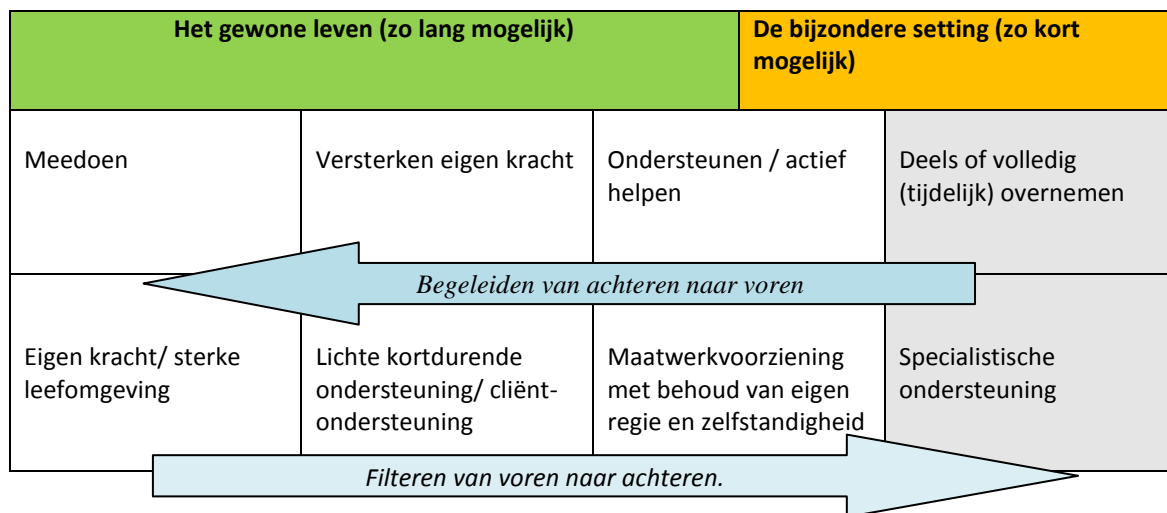
2. Wat gaan we daarvoor doen?

De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van voorbereidingen op de decentralisaties in het sociale domein. Inmiddels zijn de nieuwe taken per 2015 geïmplementeerd. 2015 stond in het teken van **transitie**. Waarbij de hoofddoelstelling was rust voor de burger creëren.

Vanaf 2016 maken we een **transformatie**-beweging, waarin we toewerken naar een integraal sociaal beleid en een efficiëntere en effectievere uitvoering. Hierbij staan twee opgaven centraal voor de komende periode:

- Burgers kunnen op eigen wijze hun leven én zorg voor een ander inrichten en vormgeven op een dusdanige manier die past bij het eigen leven;
- Burgers die op de een of andere manier problemen ondervinden bij het inrichten en vormgeven kunnen op eenvoudige en snelle wijze ondersteuning en zorg krijgen.

ME	Indicatoren **	2014	Ambitie 2016	Bron*
	% Maastrichtenaren dat ondersteuning als passend ervaart	Cliënttevredenheidsonderzoek wordt op dit punt uitgebreid		
1	Totaal aantal meldingen van discriminatie bij Antidiscrimatiebureau Limburg in Maastricht	42	42***	1
	Aantal meldingen van discriminatie bij het Antidiscrimatiebureau Limburg in Maastricht met handicap/chronische ziekte als discriminatiegrond	5	5***	1
	% Maastrichtenaren dat vindt dat ze voldoende contacten heeft buiten school, werk of huishouden.	75	75	2
2	% Maastrichtenaren dat actief is geweest om de buurt te verbeteren.	17	17	2
	% Maastrichtenaren dat bereid is om actief mee te helpen aan beheer in de Openbare Ruimte.	18	18	2
	% Maastrichtenaren dat vrijwilligerswerk doet.	26	26	2
3	% Maastrichtenaren dat het er helemaal mee eens is dat mensen elkaar helpen in de buurt	9	9	2
	% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het brengen en halen van mensen in de buurt	6	6	2
	% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het doen van boodschappen voor mensen in de omgeving	4	4	2
	% Maastrichtenaren dat een of meerdere maatwerkvoorzieningen heeft op het terrein van de Wmo en Jeugdwet.	-	nntb	3
<p>** De afgelopen jaren is een Atlas Sociaal Domein ontwikkeld om beter zicht te krijgen op de eigen kracht en mogelijkheden van de burger en zijn sociale omgeving alsmede op de omvang en aard van ondersteuningsbehoefte van de (kwetsbare) burgers op buurt- en wijkniveau in Maastricht. De data voor deze Sociale Atlas worden verder gecombineerd. Dit kan samen met de nog in ontwikkeling zijnde VNG monitor sociaal domein leiden tot uitbreiding van indicatoren.</p> <p>*Bronnen: (1) ADV Limburg; (2) Buurtpeiling; (3) Managementinformatie Sociale Zaken</p> <p>*** Vanwege de start van een landelijke campagne wordt verwacht dat het aantal meldingen zal toenemen.</p> <p>Nntb= nog nader te bepalen</p>				

Het vervullen van deze opgaven klinkt simpeler dan het is. Het vraagt een beweging van een verticale structuur van overheid en samenleving naar een meer horizontale structuur met gelaagde netwerken. Dit vraagt een enorme omslag in denken en doen binnen het totale sociale en ook fysieke en economische domein. Deze omslag willen we bereiken vanuit drie invalshoeken: **verbeteren, innoveren en investeren.**

³ Filteren: het zoeken naar de juiste oplossing passend bij de vraag

- **Verbeteren** houdt in dat, in samenwerking met de klanten, cliënten producten en processen voortdurend worden aangepast gericht op meer maatwerk, efficiënte processen en met gericht resultaat. Te denken valt dan aan het gezamenlijk formuleren door, en uitvoeren van het familiegroepsplan/ondersteuningsplan, het stimuleren van gezamenlijke opleidingen en methodieken voor presente professionals.
- Bij **Innoveren** gaan we uit van ideeën, voorstellen die gericht zijn op een behoefte in de toekomst of buiten bestaande kaders vallen. We denken dan aan ideeën en voorstellen die burgers meer ruimte bieden om hun leven zelf vorm te geven en in te richten, en die een bijdrage leveren aan het op eenvoudige en snelle wijze ondersteuning en zorg kunnen bieden. De transformatieagenda, de resultaten uit de zgn EVI panels die in het kader van de 3d's zijn gehouden en de ontwikkelafels (gemeente-zorgaanbieders) vormen daarbij belangrijke input.
- **Investeren** is inzet in tijd, geld of menskracht ten behoeve van een doel op lange termijn. (cultuuromslag burgers, professionals organisaties (incl gemeente) methodieken, aanpak organisatievormen, financieringssysteematieken.

(1) Iedereen telt mee

Onze ambitie is dat Maastrichtenaren ongeacht hun leeftijd, achtergrond en/of beperking in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en naar vermogen deel kunnen nemen aan activiteiten in de samenleving. Deze ambitie wordt niet alleen gerealiseerd door extramuralisering maar vergt een maatschappelijk klimaat waarin (meer) mogelijkheden ontstaan voor mensen die zich op de een of andere manier buitengesloten voelen. Naast het vergroten van de toegankelijkheid van accommodaties, verenigingen, activiteiten is een belangrijke taak van gemeente, maatschappelijke organisaties en burgers om in de stad en buurten ontmoetingen voor te bereiden en te arrangeren en interactie en dialoog te faciliteren. Speciale aandacht is er voor de zelfredzaamheid van ouderen die steeds langer blijven thuis wonen en bij wie er meer risico op vereenzaming is. We ondersteunen daar waar nodig het vormen van buurt- en bewonersnetwerken en activiteiten zodat sociaal isolement wordt voorkomen.

Sociale inclusie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Implementeren actieplan "sociale inclusie" i.r.t. VN jaar • Mediacampagne ten behoeve van bewustwording sociale inclusie bij inwoners, bedrijven • Stimuleren initiatieven ter voorkoming van eenzaamheid 	

Tegengaan en voorkomen van discriminatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Regionale aanpak discriminatie</u> Vanuit de rol als centrumgemeente wordt conform Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen opdracht verleend aan AntiDiscriminatieVoorziening-Limburg om meldingen en klachten aangaande discriminatie incl. monitoring en registratie af te handelen alsmede het initiëren en stimuleren van preventie van discriminatie.	

(2) Iedereen doet mee

De sociale ambitie van deze stad is dat in ieders bestaanszekerheid is voorzien; dat iedereen naar vermogen kan meedoen aan het sociaal, economisch en cultureel leven, dat ieder de kans heeft zijn talenten te ontplooiën, zijn ambities te realiseren en dat iedereen wil bijdragen aan de kwaliteit van (samen-) leven van anderen.

Gezondheid speelt een belangrijke factor in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Vanuit het concept "positieve gezondheid" van Machteld Huber, komt de visie dat niet alleen ziekten, gebreken of afwijkingen bepalen hoe ziek of gezond iemand is, maar ook de veerkracht en het vermogen om de regie over ons leven te blijven voeren. De gemeente spreekt daarom van "naar vermogen meedoen" als zijnde een juiste balans tussen draagkracht en draaglast.

Daar hoort eveneens bij dat inwoners zich betrokken voelen: bij elkaar en bij hun omgeving en er actief verantwoordelijkheid voor dragen. Zij nemen initiatieven om de buurt en/of stad leefbaar en levendig te maken en om –waar nodig- problemen te helpen oplossen. De gemeente ondersteunt dit ondermeer via subsidieregelingen zoals “de regeling bewonersinitiatieven” en door subsidiering van vrijwilligersactiviteiten, m.n. door de inzet van flexibele subsidies voor vrijwilligersorganisaties maar ook een betere vrijwilligersondersteuning o.a. via het platform Maastrichtdoet. Burgers organiseren zelf steeds meer initiatieven dat is o.a. duidelijk geworden via de bestuursopdracht “burgerparticipatie” (zie programma 1). De gemeentelijke rol is deze initiatieven te faciliteren en indien wenselijk te begeleiden naar steeds meer (financiële) onafhankelijkheid. Er zullen op verschillende niveaus “nieuwe” netwerken ontstaan en ook nieuwe verbindingen met andere partijen zoals bijvoorbeeld het bedrijfsleven. Wij willen deze nieuwe verbindingen stimuleren.

► *Maatschappelijke Participatie*

Meedoen, verantwoordelijkheid dragen is de uitdaging van de van nu en van de komende jaren waar de maatschappij voor staat. De gemeente heeft een rol in deze veranderende context. In de maatschappelijke participatie en de veranderingen daarin zijn twee speerpunten in te onderscheiden, de inclusieve samenleving en meer met minder middelen doen. Voor de gemeentelijke rol en positie betekent dit dat deze in toenemende mate uit dient te gaan van overheidsparticipatie bij bewoners/vrijwilligersinitiatieven en van dialoog bij activiteiten/processen waar de gemeente de regie heeft en /of verantwoordelijk is.

Stimuleren maatschappelijke participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van zelfsturing en zelfregie van buurten en bewoners om zelf verantwoordelijk te zijn voor de eigen leefomgeving en elkaar. (M200 methodiek, Right to Challenge, buurtnetwerken) Thema's als het bevorderen van integratie, een goede toegang van voorzieningen (iedereen kan meedoen) maken hier onderdeel van uit • De nieuwe subsidiessystematiek, gericht op de sociale infrastructuur van vrijwilligersorganisaties en het verkrijgen van ruimte tot sturing op de gemeentelijke beleidsdoelstellingen (kanteling), is verder doorontwikkeld en geïmplementeerd. Er is een nieuwe verordening voor de subsidiering van vrijwilligersactiviteiten ingaande 2017 • De vrijwilligersondersteuning is verder versterkt door betere communicatie met burgers en met initiatiefnemers en door het faciliteren van onderlinge kennisuitwisseling. • In de opdrachtverlening aan professionele welzijns- en zorginstanties (jeugd en wmo) wordt gestuurd op de samenwerking met informele zorg, vrijwilligersinitiatieven en burgerparticipatie. De werkafspraken tussen professionals en mantelzorgers / vrijwilligers / bewoners zijn onderdeel van de opdrachtverlening. • Communicatie gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij zijn vernieuwd en verbeterd. Hiertoe is een communicatie strategie ontwikkeld en in 2016 geïmplementeerd. 	

► *Gezondheidszorg*

Gezondheid werd altijd gezien als een voorwaarde om volwaardig te kunnen participeren. Hierbij werd gezondheid gezien als het ontbreken van lichamelijke of mentale ziekte. In de nieuwe definitie van Positieve Gezondheid (vgl. Machteld Huber et al) is *Gezondheid het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het kader van sociale, fysieke en emotionele uitdagingen*. Daarmee staat de mens en de regie over zijn eigen leven centraal en niet de ziekte of beperking. Het product (Publieke) Gezondheid past hiermee beter in het totale palet van producten in dit begrotingsprogramma.

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen gebiedsgerichte netwerksamenwerking, met name gericht op wijken met een laag sociaal economische status. • Bevorderen van samenwerking tussen welzijns-, care- en medische cureprofessionals.(verbinden van welzijn-zorg en medische zorg, teneinde zorgkostenefficiency te verbeteren, vgl.Aliantie Santé) • Stimuleren van nieuwe, innovatieve initiatieven voor informele (gezondheids)zorg. (voorbeeld: Gezondheidsplein Moetiara Maloekoe) • Samen met de doelgroepen opzetten van preventieprogramma's, gericht op gezonde leefstijl (waaronder ook voorkomen van verslaving). • Faciliteren van gezondheidsinitiatieven op het gebied van gezond gedrag, gezonde leefstijl en bewegen(Tenders school- en wijkinitiatieven).Buurtagenda staat centraal.(Buurten stellen zelf prioriteiten en worden hierin geholpen door wijkscans) • Vrijwilligersorganisaties betrekken in invulling verschuiving van arrangementen: van (overgenomen) zorg naar welzijn. • Opdracht JGZ herijken in relatie tot inrichten toegang en ontwikkeling van netwerken • Ontwikkelen nieuw regionaal en lokaal beleid Publieke gezondheid voor de periode 2016 t/m 2019 gericht op een integraal beleidskader Sociaal. (aansluiting bij de regionale Toekomstagenda) • Uitwerken Convenant VGZ-Maastricht-Heuvelland teneinde vorm te geven aan de afstemming met de zorgverzekeraar op de raakvlakken van elkaars verantwoordelijkheid, • Samen met partners verder ontwikkelen van innovatieve ideeën mbt verminderen van de zorgkosten in brede zin (Alliantie/Manifest Santé) Voorbeeld: Centraal Coördinerend Centrum verwijzing, opname en ontslag. 	

► *Opvoeding en Ontwikkeling (O en O)*

De Gemeente is sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het leveren van alle jeugdhulp. Er wordt ingezet op versterking van de voorkant door de nadruk te leggen op opvoeden en competent ouderschap en tegelijkertijd een effectief systeem op te zetten om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.

Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien	
Beoogde prestaties 2016	Resultaat 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaar maken van informatie over opvoeden en opgroeien • Bevorderen van competent ouderschap (zoals Triple P). • Organiseren van gezamenlijke scholing met ketenpartners en passend onderwijs om netwerk rond jeugdige te betrekken en te versterken. • Verbinden van netwerken (jeugdigen en/of hun ouders, professionals en vrijwilligers) om vroegtijdig te kunnen signaleren en zwaardere problematiek te voorkomen • Investeren in deskundigheidsbevordering op het gebied van taalontwikkeling (VVE en logopedie) en oude betrokkenheid. • “het erbij halen” van kennis van anderen waar nodig eenvoudiger te maken en de basisvoorziening geschikt te maken als werkplaats. • Het onderzoeken van mogelijkheden om de effectiviteit van online tools te versterken via “blended werken”: het integreren van de laagdrempelige toepassingen in de persoonlijke benadering en ondersteuning (een mix van face-to-face-contact en online hulp) • Stapsgewijs versterken van oplossingsgericht werken van team Jeugd • Het stimuleren van de samenhang tussen de verschillende toegangen (Jeugd, participatie en Wmo) door werkwijze, verordening, regelingen af te stemmen en gezamenlijk gebruik instrumenten en indicatoren. • Opdrachtverlening aan en afstemming werkwijze van o.a. Veiligheidshuis, leerplicht afstemmen en aanpassen op ontwikkelingen bij de toegang. 	

(3) Iedereen zorgt mee

Maastrichtenaren zijn zoveel mogelijk in staat om samen met hun directe omgeving een adequate oplossing te vinden voor hun zorg- of opvoedvraag en hier ook zoveel mogelijk zelf invulling aan kunnen geven. Mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers vervullen een belangrijke rol in het 'zorgen voor elkaar'. We vinden het belangrijk dat zij hun taak goed kunnen vervullen. Daarom zorgen wij voor faciliteiten en ondersteuning die maken dat mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers hun (zorg)taken kunnen vervullen en dat overbelasting kan worden voorkomen.

Gemeente en (samenwerkende) maatschappelijke organisaties bieden via verschillende kanalen (zoals team Jeugd, team Wmo, het sociaal team, de wijkservicepunten, digitale websites) informatie en ondersteuning. Wij stimuleren initiatieven ter ondersteuning en versterking van (digitale) vaardigheden. Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk, vrijwillige inzet of lichte ondersteuning. Op basis van de mogelijkheden van de inwoner wordt via de toegang Wmo en Jeugd passende ondersteuning gezocht. Dit gebeurt zoveel mogelijk integraal en in samenspraak met mantelzorger, verzorger en/of vrijwilliger.

► *Informatie, advies en cliëntondersteuning*

Informatie is belangrijk om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en het zelf kunnen inrichten en vormgeven van de zorg. Voor diegenen die ondersteuning nodig hebben om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is er cliëntondersteuning.

Versterken zelfregie en keuzevrijheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Beter ontsluiten van informatie</u> Digitaal <ul style="list-style-type: none">• Verbeteren van de kwaliteit van de digitale sociale kaart (meer gebiedsgerichte en eigentijdse producten en buurtactiviteiten). Fysiek <ul style="list-style-type: none">• De wijkservicepunten en de sociale teams en de toegangen Wmo, Jeugd en Participatie op elkaar af te stemmen. Ondermeer door het realiseren van digitale ondersteuning en het faciliteren van de presente professionals in de wijkservicepunten.• Kennis van professionals en vrijwilligers te verbeteren op het gebied van algemene (specifieke) voorzieningen in de directe omgeving.• Faciliteren van Veilig Thuis ogv informatie, advies en initiëren maatwerk.	
<u>Stimuleren en faciliteren van (informele) cliëntondersteuning.</u> <ul style="list-style-type: none">• Formuleren van een gezamenlijk (gemeente, lokale partijen vrijwilligers) toekomstbeeld en opstellen implementatieplan voor cliëntondersteuning.• Stimuleren van het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de vrijwillige inzet.• Stimuleren en faciliteren van de inzet van (informele) cliëntondersteuning in relatie tot het keukentafelgesprek.• Stimuleren en faciliteren verbinding tussen professionals en vrijwilligers in het kader van familiegroeps/ondersteuningsplan.• Samenhang stimuleren tussen de verschillende teams die betrokken zijn bij de toegang rond Jeugd, participatie en Wmo en door uniformiteit na te streven in werkwijze, verordening, regelingen en gezamenlijk gebruik instrumenten en indicatoren.• Het budget voor de uitvoering van cliëntondersteuning door MEE blijft gehandhaafd op het niveau van 2015.	

► *Ondersteuning Informele Zorg*

De wens van cliënten om (langer) thuis te blijven wonen, vraagt samen met de nieuwe Wmo en de hervorming van de langdurige zorg om een andere ondersteuning van mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers. Informele steunnetwerken en initiatieven voor laagdrempelige ontmoetingsgelegenheden (zoals bijvoorbeeld de zorgkroeginitiatieven) bij elkaar brengen. Daarnaast ligt het accent op het natuurlijk

bereiken van mantelzorgers, de positie die mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers innemen bijvoorbeeld bij een keukentafelgesprek en de samenwerking tussen zorgvragers, mantelzorgers, verzorgers, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen.

Het ondersteunen en stimuleren van Sociale Netwerk en Informele Zorg	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Digitaal toegankelijk maken van voorbeelden van organisaties of bedrijven die investeren in mantelzorg. • Vergroten van het bereik voor de website wehelpen.nl • De belangrijkste mantelzorger(s) is/zijn betrokken bij het opstellen van het (familie)ondersteuningsplan, waarin ook aandacht is voor de knelpunten waar de mantelzorger tegenaan loopt. • Inzet is de informele zorg is staat te stellen nieuwe mogelijkheden te bedenken en te benutten. Concrete prestaties in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar het geven van meer ruimte aan mantelzorgers om op eigen wijze de ondersteuning te organiseren bijvoorbeeld door diensten zelf in te kopen. - Opstellen van een plan van aanpak om de informatie, advies en ondersteuning mbt mantelzorg laagdrempeliger en op natuurlijke vindplekken van mantelzorgers beschikbaar te stellen. - Ontwikkelen van materiaal en deskundigheidsbevordering. - Onderzoeken van de mogelijkheid tot het laten vervallen van een tegenprestatie bij mensen in bijstandssituaties die mantelzorg verrichten of vrijwilligers werk doen. - Concretiseren mantelzorgcompliment 2016. - Onderzoek naar de mogelijkheid van de inzet van nachtvrijwilligers voor mantelzorgers van mensen met dementie en de inzet van een pool van vrijwilligers voor acute hulp. - Maatwerk in respijtzorg leveren voor mantelzorgers en verzorgers. - Formuleren van gezamenlijke werkwijze van gemeente en andere organisaties op het gebied van herkennen, signaleren en doorverwijzen als er sprake is van dreigende overbelasting of ontspoorde zorg (ism veilig thuis). - Formuleren gezamenlijk (gemeente, lokale partijen vrijwilligers) toekomstbeeld en implementatieplan ten aanzien van de mantelzorgondersteuning. - Uitwerken minimale handelingen zorgaanbieders in relatie tot vrijwilligers. 	

► *Passende ondersteuning*

Burgers die zich met een ondersteuningsverzoek melden bij de gemeente ontvangen ondersteuning die aansluit op hun individuele situatie. De ondersteuning is gericht op het behoud van de eigen regie en sluit aan op eigen oplossingen en mogelijkheden van het sociale netwerk/informele zorg. Ondersteuning wordt zoveel als mogelijk lokaal, in de directe woonomgeving van de burger aangeboden.

Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk en/of vrijwillige inzet. Waar nodig worden specifieke deskundigheid en hulpmiddelen ingezet die inwoners in staat stellen om ondanks beperkingen zelfstandig te kunnen functioneren en participeren. Hierbij wordt aangesloten bij wat voor de inwoner van belang is.

Een inwoner die op zoek is naar ondersteuning op maat moet geen belemmeringen ervaren door de manier waarop wij het nu georganiseerd hebben. Dat geldt eveneens voor de uitvoerders in het sociaal domein: ook zij moeten bij het aanbieden van ondersteuning op maat geen hinder ondervinden van de manier waarop wij het nu georganiseerd hebben. In de praktijk is dat nu nog wel het geval, zoals bleek uit het EVI-panel van advies- en cliëntenraden. Niet alleen vanwege de wijze waarop de toegang is georganiseerd, maar ook vanwege de verschillende regels die niet altijd bijdragen aan een maatwerkoplossing voor de burger. Dit vraagt dus anders denken en anders organiseren (met zo min mogelijk regels en in begrijpelijke taal) van alle betrokken organisaties, inclusief de gemeenten. Dit alles is een belangrijk uitgangspunt voor de beoogde prestaties in 2016.

Doorontwikkeling passende ondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Het versterken van de rol van het sociaal netwerk bij het signaleren en het (her)onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de burger. • De ontwikkeling van het persoonsgebonden budget. • De ontwikkeling van (de toegankelijkheid van) het voorzieningenaanbod. • De sturing op professionele aanbieders. • Herkenbaarheid van de toegang Wmo en Jeugd voor burgers die problemen ervaren in hun zelfredzaamheid of participatie in de (Maastrichtse) samenleving. • Stimuleren dat burgers zelf problemen van medeburgers signaleren en waar mogelijk samen met de gemeente naar een passende oplossing zoeken. • Bevorderen coördinatie Veiligheidshuis en samenhang met toegang Wmo Jeugd en de sociale wijkteams (i.o.). • Innovatie budget Wmo inzetten. • Continuering subsidieregeling innovatie Jeugdhulp. 	

► *Opvang & Onderdak*

Voor burgers in zeer kwetsbare posities die niet (geheel)zelfstandig kunnen wonen en de regie over hun leven niet kunnen voeren, dient de gemeente deze regie (tijdelijk) over te nemen en een veilige en beschermde omgeving te bieden. Voorbeelden hiervan zijn mensen zonder woon- of verblijfplaats, mensen met psychiatrische of psycho-sociale problematiek, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld, vluchtelingen. Naast opvang en onderdak (bed-bad-brood) worden deze mensen ook begeleid in hun traject naar nieuwe perspectieven.

Opvang van dak- en thuislozen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Doorontwikkeling opvang van dak- en thuislozen</u> In opdracht van (en gefinancierd door) de gemeente geven verschillende instellingen uitvoer aan beschermd- en begeleid wonen van de verschillende doelgroepen dak- en thuislozen, zwerfjongeren, vrouwenopvang. Concrete aandachtspunten in de opdrachten voor 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkelen van de Centrale Voordeur als gezamenlijke portal voor dak- en thuislozen en burgers die vanwege psychische problematiek in een beschermde omgeving moeten wonen • Bieden van tijdelijke noodopvang aan vluchtelingen die geen aanspraak hebben op opvang van rijkswege. • Verbeteren netwerksamenwerking integrale aanpak OGGZ (m.n. tussen GGZ en MO (=verbeterpunt uit onderzoek Singel 9) • Stimuleren van vrijwilligers/burger-initiatieven ter bevordering leefbaarheid en veiligheid van en samen met doelgroepen. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor een toenemende diversiteit in doelgroepen. • Ontwikkelen van een samenhangend palet van opvangvormen voor de verschillende doelgroepen, waardoor voortgang in wooncarrière en eigen regie beter mogelijk wordt. • Ontwikkelen van een samenhangend palet van dagbestedings- en activeringsactiviteiten van verschillende doelgroepen (kwetsbare burgers met geestelijke, verstandelijke en lichamelijke beperkingen) • Ontwikkelen van een passende en eenduidige financieringssystematiek van de producten opvang en onderdak (=transformatie-opdracht: efficiënter afspraken met uitvoerders maken: onderscheid subsidie/inkoop) • Beleidsontwikkeling m.b.t. toegang, doorstroom en uitstroom van mensen in opvangvoorzieningen (resultaatafspraken mbt aantallen en termijnen) • Landelijk is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. De minister heeft hierover een Kamerbrief doen uitgaan waarin ze gemeenten oproept om triage en opvang vorm te geven. Dit is een aandachtspunt dat vanuit het oogpunt van zorg (P5/6) en veiligheid (P2) vorm zal krijgen. 	

Transformatie sociaal domein (zorg en welzijn)

Onze ambitie voor de transformatie willen we bereiken door a) de individuele en b) collectieve kracht in de samenleving te versterken en c) door in onze samenleving de burger en zijn directe omgeving centraal te stellen en niet het systeem. In 2016 en 2017 gaan we aan de slag met deze drie doelstellingen. We weten dat de transformatie niet in twee jaar voltooid is, maar zijn ervan overtuigd dat na twee jaar al een duidelijke verandering merkbaar is voor onze inwoners. De toekomstagenda zet in op drie doelstellingen te weten : de versterking van de individuele eigen kracht in de samenleving, de versterking van de collectieve eigen kracht in de samenleving en het centraal stellen van de burger en zijn directe omgeving. De concretisering van de toekomstagenda is al zoveel mogelijk meegenomen bij de andere beleidsproducten van programma 5/6.

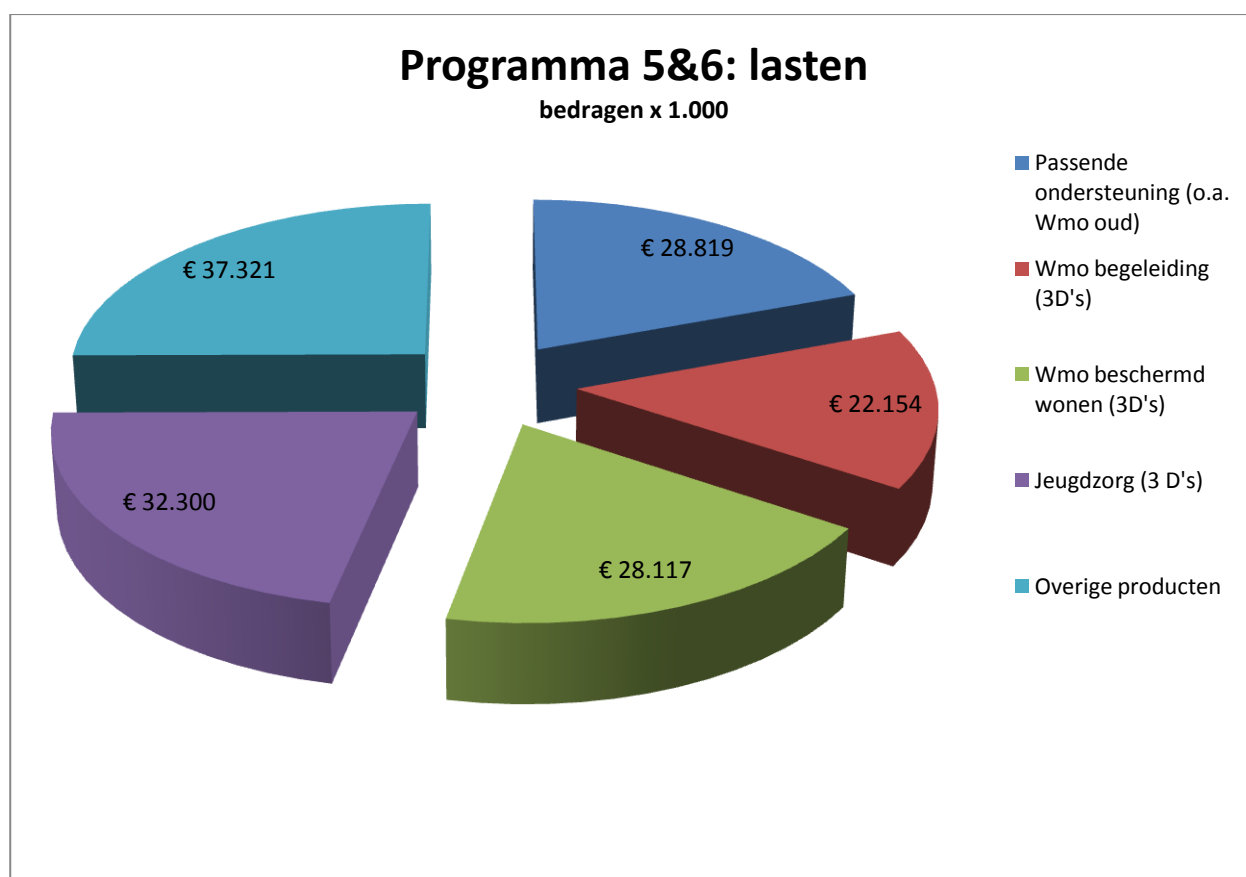
Toekomstagenda Sociale Domein (jeugd, volwassen en senioren)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Versterking van de individuele eigen kracht in de samenleving</u> <ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van (meer) problemen door gerichte en samenhangende focus op preventie. • Vroegsignalering: niet alleen mensen met een ondersteuningsbehoefte, maar samenlevingsbreed worden signalen opgepakt: leerkrachten, burens, familie en vrienden kunnen met zorgen en signalen in hun omgeving terecht. • Begeleiden onze inwoners op hun weg naar economische zelfstandigheid en verdere persoonlijke ontwikkeling. • Mantelzorgers weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning en worden zodanig ondersteund dat ze hun zorgtaken langer volhouden. • Burgers weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning bij hun zoektocht naar de voorwaarden waaronder ze mee kunnen doen aan de samenleving. • Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen. • Versterken basisvoorzieningen: om zoveel mogelijk op te kunnen vangen in een zo normaal mogelijke situatie. 	
<u>Versterking van de collectieve eigen kracht</u> <ul style="list-style-type: none"> • Meer participatie leidt tot meer gemeenschap • De gemeenten in Maastricht-Heuvelland faciliteren diverse burgerinitiatieven voor algemene voorzieningen in buurten, kernen en dorpen. • Sociaal Investerings Fonds (SIF) • Algemene voorzieningen (oa scootmobielpool) 	
<u>Het centraal stellen van de burger en zijn directe omgeving</u> <ul style="list-style-type: none"> • Per huishouden één plan gemaakt, ongeacht uit welke wetten ondersteuning nodig is. • Eén centrale toegang voor de meeste vormen van hulp en ondersteuning. Deze is dicht bij mensen georganiseerd. • De professionele dienstverlening in het sociaal domein wordt vernieuwd. • Burgers ondervinden bij hun ondersteuning geen hinder van de schotten tussen de uitvoering van verschillende wetten en gemeentelijke regelgeving. • Betere verbinding gemeenten, zorgverzekeraars, zorg/welzijnsaanbieders, corporaties. 	

Sociaal Investeringsfonds (SIF)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoeren tender Sociaal Investeren</u> Op dit moment is de uitwerking van de tender Sociaal investeren ten bedrage van € 500.000 in voorbereiding met als doelstelling burgers in een kwetsbare positie daadwerkelijk bereiken, mee laten doen en zo nodig ondersteunen, zodat er minder individuele voorzieningen nodig zijn (en dus financieel 'rendeert'). De tender start begin 2016 en zal in diverse tranches uitgezet worden met meerdere beoordelingsmomenten in het jaar.</p> <p>Begeleiden van het proces om te komen tot zorgkroegen: doorontwikkelen van het bestaande burgerinitiatief naar een algemene voorziening die kan leiden tot minder professionele inzet.</p> <p>Faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: Het wijkhuis/ Masterhome van The Masters als vernieuwend zorgconcept (met cofinanciering van Provincie Limburg). In dit concept worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in normale werkomstandigheden begeleid of opgeleid tot maatschappelijk ondernemer; worden studenten en masters samen gehuisvest waardoor zij elkaar kunnen versterken en worden de studenten ingezet in de begeleiding en stimulering van de jonge masters; kunnen buurtbewoners terecht voor laagdrempelige hulp bij het voeren van hun huishouding, et cetera.</p> <p>Faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: Circa 70 nieuwe zorgplekken bij Stichting Kinderboerderij Daalhoeve en Athos Eet-Maakt-Doet, welke deels ingezet kunnen worden als vervangend aanbod van huidige professioneel ingekochte zorgtrajecten en deels als preventief aanbod.</p> <p><u>Intensivering samenwerking sociaal domein – 1° lijn gezondheidszorg</u> Samen met zorgverzekeraar VGZ wordt onder naam 'Blauwe Zorg' een pilot gestart om te komen tot een nieuwe vorm van zorgverlening in de wijken in Wittevrouweveld en Nazareth. Bouwstenen zijn: ontschotten van financiering, burgers centraal, zorgverleners aan zet en positieve gezondheid als uitgangspunt.</p> <p><u>Monitoring</u> Ten behoeve van de monitoring van resultaten, outcome en rendement van (realisatie zorgkroegconcept en de vernieuwende zorgconcepten) zal met Universiteit Maastricht i.s.m. Hogeschool Zuid en belanghebbende partijen, waaronder de zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners een meerjarig onderzoeksprogramma starten.</p> <p>Reeds aangegane verplichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project Blauwe Zorg € 35.000 eenmalig <p>Kostenraming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tender: € 500.000 per jaar • Zorgkroegconcept: € 100.000 voor de duur van 2 jaar • Vernieuwende zorgconcepten € 950.000 voor de duur van 2 jaar • Onderzoek UM/Hogeschool Zuid € 200.000 voor de duur van 2 jaar 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 5/6 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2013	programmabegroting				
		2014	2015	2016	2017	2018
(a) Totale lasten waarvan:	62.599	156.892	148.709	144.146	141.649	142.128
- Kapitaallasten	251	243	176	163	150	130
- Apparaatskosten	7.496	13.689	13.600	13.487	13.361	13.360
- Storting in voorzieningen	1.011	95				
- Overige lasten	53.841	142.865	134.933	130.496	128.138	128.638
(b) Totale baten	9.786	27.465	22.440	20.630	20.630	20.629
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	52.813	129.427	126.269	123.516	121.019	121.499
Storting in reserves	2.227	3.143				
Onttrekking uit reserves	3.518	3.034	1.810	1.806	502	502
Geraamd resultaat	51.522	129.536	124.459	121.710	120.517	120.997

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Wij stellen ons als doel meer Maastrichtenaren te laten sporten en bewegen.

Onze ambitie is om de sportparticipatie (**RSO-norm**/zie toelichting in schema) voor volwassenen te laten stijgen naar het landelijk gemiddelde in 2020. De cijfers uit de buurtmonitor 2014 laten zien dat deze stijgende lijn aanwezig is.

We spannen ons in om ook de beweegdeelname (NNGB-norm/zie toelichting in schema) te laten stijgen naar het landelijk gemiddelde in 2020. De cijfers uit de buurtmonitor 2014 laten zien dat het cijfer van deze beweegnorm licht dalend is. De landelijke trend die de TNO Monitor Bewegen en Gezondheid laat zien is licht stijgend. Wellicht hangt dit samen met de toenemende vergrijzing van de bevolking.

Indicator	2010	2013	2014	Ambitie 2018	Bron #
% burgers van 18+ jaar dat voldoet aan de RSO-norm*					
- Maastricht	57	63	59	> 63	1
- Landelijk	59				2
% burgers 18+ dat voldoet aan NNGB norm** voor gezond bewegen					
- Maastricht	49	62	48	>62	1
- Landelijk	58				2

* RSO (Richtlijn Sportdeelname Onderzoek) houdt in dat Nederlanders tenminste 12 keer per jaar deelnemen aan sport (schooltijd telt niet mee, vakanties wel).

** NNGB (Nederlandse Norm Gezond Bewegen) houdt in dat volwassenen een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verrichten op tenminste vijf dagen per week en kinderen een uur per dag

Bronnen: (1) Buurtepeiling 2010 en 2014, (2) TNO Monitor Bewegen en Gezondheid, onderdeel Ongevallen en Bewegen in Nederland (Obin), 2000 – 2013.

► *Beleidsmatige context*

• *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is dat dit programma via de doelstelling een bijdrage levert aan het tot stand komen van een goed sportklimaat en sportinfrastructuur ter bevordering van Maastricht internationale kennisstad en stedelijke woonstad en dat sport een middel is om de gezondheid te bevorderen.

• *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

E3	<p>Wij maken investeringsplannen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • restauratie Stadhuis • een vierde hockeyveld • Timmerfabriek met een volwaardig poppodium • onderhoud wegen • Tapijnkazerne • Frontenpark • Health Campus • boulodrome • ondergrondse fietsenstalling bij het station • duurzaamheidsinvesteringen
----	--

• *Strategische nota's*

- Sportnota 2020 "Mee@bewegen" (vastgesteld 21 mei 2013)
- Nota Spreidingsplan Buitensportaccommodaties (vastgesteld 26 februari 2008)

- Nota Sportparkmanagement (besproken mei 2009 in raadscommissie Breed Welzijn)
- Nota Uitvoeringsorganisatie Sport (vastgesteld 31 mei 2011)
- Structuurvisie 2012-2030 (vastgesteld 29 mei 2012)
- Economische visie "Made in Maastricht" (vastgesteld 19 februari 2013)
- Sociale visie Maastricht "De kracht van 121.327" (vastgesteld 18 juni 2013)
- Nota sport- en bewegingsstimulering (vastgesteld november 2013)
- Nota samenhangende beleidskaders 3D Maastricht-Heuvelland en onderliggende nota's (feb. 2014)
- Nota toekomstbestendige binnensport accommodaties (vastgesteld 21 april 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- Voor (nagenoeg) elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is.
- Maastrichtenaren beschikken over kwalitatief goede sport- en recreatievoorzieningen.
- Sportverenigingen zijn sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen.
- Maastricht Sport ontwikkelt zich naar een organisatie die maximaal klantgericht en efficiënt is.
- Er is samenhang tussen de drie D's waarbij sport een rol speelt.

2. **Wat gaan we daarvoor doen?**

► *Pijler 1 Sport- en bewegingsstimulering*

Verbeteren bewegingscultuur, gezondheid en stimuleren sociale participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering sport- en bewegingsstimulering</u></p> <p>In 2016 zorgen we voor verdere implementatie van het uitvoeringsprogramma sport en bewegen, waarbij de thema's onderwijs, sociale participatie, gezondheid en sport als aanvliegroute dienen. Prioriteit ligt zoals afgesproken in de nota sport- en bewegingsstimulering bij inzet in buurten en leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren qua sport- en beweegparticipatie. Hiervoor wordt een jaarprogramma 2016 opgesteld. Een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsplan sport- en bewegingsstimulering is het in verbinding brengen van de beleidsvelden sport en bewegen, gezondheidszorg en welzijn en participatie. Bijvoorbeeld door het uitwerken en implementeren van sport/zorg /ondersteuning/participatie-arrangementen.</p> <p>Concrete acties in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet van 3e en 4e jaars studenten als stagiair onderwijsassistent. • Het houden van een behoefte onderzoek onder patiëntengroepen resulterend in laagdrempelige beweegactiviteiten te implementeren i.s.m. met Fontys Hogeschool, gezondheidscentra en lokale professionals gevestigd in wijken met een lage economische status gericht op de niet actieve Maastrichtenaar met chronische aandoening. • Het in samenwerking met Fontys Hogeschool aanbieden van 1 op 1 begeleidde 10 – 12 weken durende beweegmaatjes-projecten binnen specifieke wijken, om de niet actieve burger aan te zetten tot positief beweeggedrag en een blijvende sport en/of beweegdeelname. • Doorontwikkeling van twee pilots: <ul style="list-style-type: none"> - Pilot 1 Jongeren op gezond gewicht (JOGG) wordt vanaf september 2015 uitgebreid i.s.m. diverse partners. - Pilot 2 Een start maken om te komen tot een vraaggerichte, doorgaande lijn sport en bewegen op school. In het schooljaar 2015/2016 wordt deze uitgerold. Samen willen we komen tot: <ul style="list-style-type: none"> ○ het uitvoeren van de doorgaande programmalijn Methode Bewegingsonderwijs Basisonderwijs met leerlingvolgsysteem, sportkennismaking voor, tijdens, tussen en na school, samenhangende programma's Sport en Gezondheid. ○ een leergang (bijscholing) bewegingsonderwijs ten behoeve van bevoegde leerkrachten binnen het basisonderwijs 	

Regionale afstemming sportbeleid en -initiatieven	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>De regionale samenwerking van beleid en uitvoering in de regio</u> Met de centrumgemeenten Heerlen en Sittard-Geleen vindt kennisuitwisseling plaats op de thema's binnen- en buitensportaccommodaties, tarieven en bewegingsstimulering en evenementen.	

► *Pijler 2 Accommodaties*

Efficiënt gebruik en verhuur sportaccommodaties en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Verhogen bezettingsgraden binnen- en buitensport</u> De uitvoering van de nota 'Toekomstbestendige Binnensportaccommodaties' heeft tot nu toe geleid tot de sluiting van 7 zalen. Gebruikers zijn/worden door Maastricht Sport ondersteund bij het vinden van andere sportaccommodaties. De verdere mogelijke gefaseerde afbouw van gymzaal/sportzalen is mede afhankelijk van de onderwijsontwikkelingen. O.a. wordt gekeken naar de mogelijkheden die verdergaande samenwerking met externe aanbieders op het gebied van onderwijshuisvesting ons bieden om de bezetting van onze onderwijs- en sportaccommodaties verder te optimaliseren.	
<u>Verhogen dekkingspercentages(= verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten)</u> Wij werken toe naar een hoger dekkingspercentage van onze accommodaties. Momenteel bedragen die 19% en 53% voor respectievelijk buitensport en binnensport. Om dit te bewerkstelligen wordt in 2015/2016 een nieuwe Tarievennota ter besluitvorming voorgelegd, gebaseerd op de vastgestelde kaders in de sportnota: eerlijker en simpeler. De communicatie met de gebruikers heeft hierbij nadrukkelijk de aandacht.	
<u>Uitvoering spreidingsbeleid</u> Uitgangspunt van het spreidingsbeleid is een robuuste sportinfrastructuur door concentratie op multifunctionele parken, gecombineerd met een aantal ondersteunende kleinschalige sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau. Uitvoering is afhankelijk van de ruimtelijke en financiële mogelijkheden en initiatieven vanuit de verenigingen. Locaties waar naar verwachting in 2016 stappen gezet kunnen worden op basis van de vastgestelde uitgangspunten zijn: <ul style="list-style-type: none"> • voetbalclub Heer • voetbalclub Limmel • sportpark Zuid • sportpark Heugem. 	
<u>Voorbereiding nota sport- en beweegvriendelijke omgeving</u> Op basis van de conclusie in de sportnota dat steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte en om de cijfers van de sportdeelname en de beweegnorm te laten stijgen, wordt in 2016 gestart met de voorbereiding van de uitvoeringsnota sport- en beweegvriendelijke omgeving. Initiatieven als de Maastrack (looproute) en een wandelroute worden in 2016 uitgewerkt en is de sportverkiezing van het jaar nieuw leven ingeblazen.	
<u>Exploitatie zwembad</u> Eind 2015 wordt de evaluatie van het Geusseltbad vertaald in een nieuwe exploitatiebegroting. De exploitatie van het Geusseltbad vindt in 2016 plaats binnen de kaders van deze nieuwe begroting (inclusief tarievennota Geusseltbad).	
<u>Realisatie sporthal Geusselt</u> In 2016 wordt, binnen de door de raad gestelde kaders, in samenspraak met alle betrokken partijen, gewerkt aan realisatie van de nieuwe sporthal Geusselt. De sporthal fungeert als proeftuin voor het combineren van sport, zorg, ondersteuning en sport en onderwijs door inrichting van een dagopvang en het op locatie aanbieden van SportZorgParticipatieArrangementen. Zie ook programma 10.	

<p><u>Boulodrome</u> Onderzoek heeft uitgewezen dat de locatie Geusselt (ter plaatse van 'klein Geusselt') de meest aangewezen is. Na kredietvoting bij deze begroting wordt gestart met realisatie van de boulodrome. Hierbij zal sprake zijn van een substantiële inbreng van de verenigingen bij de realisatie. De inrichting en het beheer van de hal en de buitenbanen wordt volledig door de verenigingen gerealiseerd.</p>	
<p><u>4^e Hockeyveld</u> In 2015 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden voor realisatie van een vierde hockeyveld op sportpark Geusselt. Na kredietvoting eind 2015 wordt rond de zomer 2016 gestart met de aanleg van het veld. Hierbij wordt rekening gehouden met het competitieverloop en de klimatologische omstandigheden.</p>	

► *Pijler 3 Sportparkmanagement*

Sportparkmanagement	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering sportparkmanagement</u> Conform besluitvorming in de Sportnota is de inzet van sportparkmanagement herijkt. Op de parken Limmel en Zuid wordt in overleg met de verenigingen toegewerkt naar een volledige afbouw van het sportparkmanagement. Die afbouw ten aanzien van de velden en de facilitering loopt nog steeds. Ten aanzien van de gebouwen worden eind 2015 nog afspraken gemaakt met de verenigingen. Bij sportpark West en Geusselt wordt toegewerkt naar een beperking van het sportparkmanagement tot onderhoud, beheer en veiligheid en minder facilitering van de verenigingen. Hier volgt een doorontwikkeling van het sportparkmanagement in combinatie met de mogelijkheden die de decentralisaties bieden. Eind 2015 worden de gesprekken met de verenigingen hierover geïntensiveerd worden. De huidige situatie van het sportparkmanagement is gecontinueerd tot 31</p>	

► *Pijler 4 Verenigingsondersteuning*

Verenigingsondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering verenigingsondersteuning</u> Vanuit verenigingsondersteuning wordt de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning geboden indien een (probleem)situatie (bijvoorbeeld fusie of verplaatsing) dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen. Een voorbeeld hiervan is ondersteuning bij het herplaatsen van gebruikers van onze binnen- en buitensportaccommodaties.</p>	

► *Diversen*

Monitoring	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Benchmark</u> Vanaf 2016 wordt deelgenomen aan de landelijke benchmark sport en gemeenten</p>	
Communicatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Voor de wijzigingen die in 2016 plaats vinden (tarievennota, sluiting binnensportaccommodaties, concentratie buitensport, nota beweegvriendelijke omgeving, aanleg accommodaties) zal uitvoerig worden gecommuniceerd met belanghebbenden.</p>	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 7 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	15.788	13.538	15.778	12.701	12.683	12.222
- Kapitaallasten	3.812	3.724	2.623	2.525	2.484	2.377
- Apparaatskosten	4.104	3.971	4.161	4.502	4.502	4.502
- Storting in voorzieningen	1.841	1.167	1.189	1.189	1.190	1.190
- Overige lasten	6.031	4.676	7.805	4.485	4.507	4.153
(b) Totale baten	5.366	5.272	3.692	3.697	3.702	3.707
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	10.422	8.266	12.086	9.004	8.981	8.515
Storting in reserves	1.491	1.027	62	61	59	57
Onttrekking uit reserves (spreidingsplan Sport)	1.955		4.000	1.000	1.000	454
Geraamd resultaat	9.958	9.293	8.148	8.065	8.040	8.118

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 7 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Intensivering N / bezuiniging V				
Evaluatie exploitatie zwembad	pm	pm	pm	pm
> Draaiknoppen zwembad	pm	pm	pm	pm

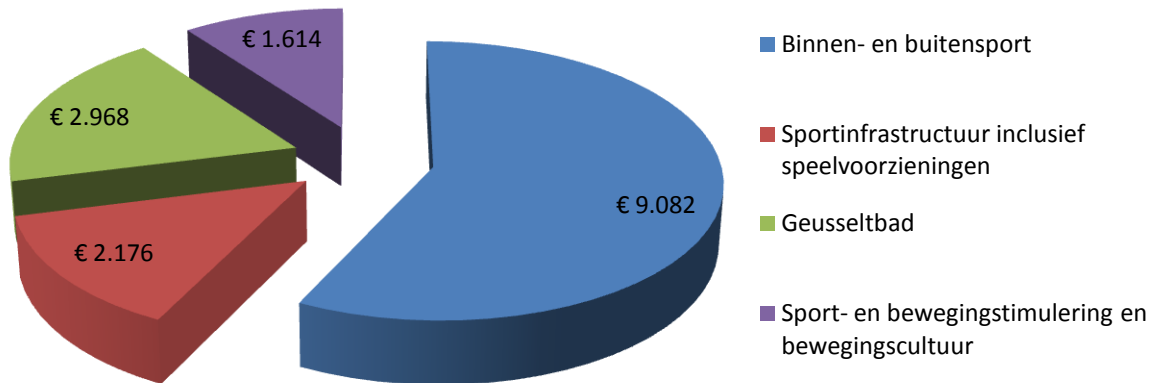
Evaluatie exploitatie zwembad

Omtrent de evaluatie van het zwembad heeft de raad een startbesluit genomen om tot evaluatie te komen. Over de voortgang van deze evaluatie heeft wethouder Willems u per raadsinformatiebrief geïnformeerd. De evaluatie is nog niet afgerond. We handhaven voorlopig een PM raming en de vermelding in de risicoparagraaf. In december 2015 wordt u raad nader geïnformeerd over de evaluatie van de exploitatie.

Programma 7 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
Onrendabel					
Sportaccommodaties	10 jaar	454	454	454	454

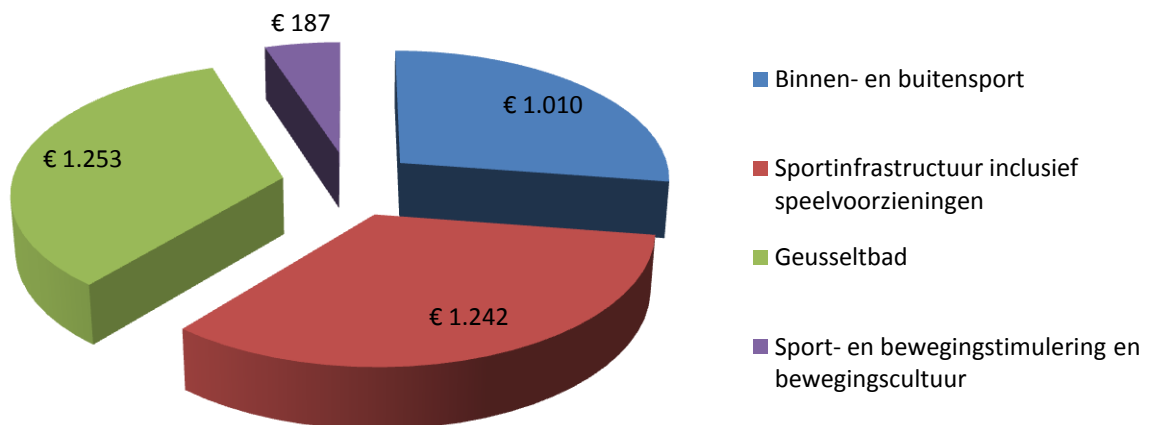
Programma 7: lasten

bedragen x 1.000

Programma 7: baten

bedragen x 1.000

Programma 8 Kunst en cultuur

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht blijft door dit programma een stad met duurzame, structurele voorzieningen die mogelijkheden bieden voor culturele carrières voor iedereen: professional, amateur, burger en voor de stad als geheel. Daarmee wordt de positie als cultureel kernpunt (één van de negen in Nederland) geborgd. De Euregionale en internationale concurrentiepositie van Maastricht enerzijds en de actieve cultuurparticipatie van de bevolking en haar welbevinden (moderne beleving van de eigen identiteit) anderzijds vormen het sluitstuk van dit programma. Een vitaal cultureel klimaat levert naast een eigenstandig maatschappelijk rendement een belangrijke bijdrage aan het vestigingsklimaat (aantrekkelijke stad) en in die zin ook aan de economische slagkracht.

► Beleidsmatige context

- *Rijksbeleid 2013-2016 en voorbereiding Cultuurplan 2017-2021*
Aangezien er een belangrijke (financiële) relatie bestaat met het cultuurbeleid van het Rijk, is een productieve relatie met het Rijk van groot belang. Het Ministerie laat in de Uitgangspuntenbrief de nieuwe cultuurplanperiode de bestaande Basisinfrastructuur in Maastricht nagenoeg ongemoeid en opent een perspectief op co-regie van de stedelijke culturele brandpunten. In 2016 zal dit samenspel zijn beslag krijgen bij Prinsjesdag.
- *Stadsvisie*
Dit begrotingsprogramma heeft een directe relatie met de stadsvisie via het hoofdstuk Cultuurstad. Wil Maastricht een transitie maken naar een toekomstgerichte cultuurstad dan moet er slim met de gereduceerde middelen/instellingen worden gewerkt. Structuurvisie en Economische visie worden op het thema cultuur en creativiteit vanaf 2013 mede door dit programma waargemaakt.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
 - 'Maastricht, Stad van Culturele Carrières' (oktober 2008)
 - 'Cultuur is van de Hele Stad' (participatie) (2008)
 - Structuurvisie (mei 2012).
 - Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013).
 - Uitvoeringsprogramma creatieve industrie (september 2014).
 - Notitie Focus en Reductie (2014)
 - Startnotitie 'Cultuur een Rol van betekenis' (2015) en Innovatieagenda Cultuur (eind 2015).

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Elke burger kan participeren (actief en passief) aan cultuur.
- 2) Er is sprake van een groot en divers structureel aanbod mét een groot cultuurbereik.
- 3) Maastricht heeft een sterke professionele kunstensector, internationaal onderscheidend en euregionaal verbonden.
- 4) Er is een hoge belevingswaarde van het in Maastricht aanwezige culturele erfgoed.

ME	indicator	2012	2013	2014	Ambitie 2016	bron
1	Aantal contacten cultuureducatie in het onderwijs	13.000	14.000	14.000	14.000	1
1	Tout Maastricht – aantal bereikte Maastrichtenaren	20.000	25.000	9.000	25.000*	2
2, 3	Aantrekkelijke Stad, Positie 'Cultureel Aanbod'	8	9	9	9	3
3	BIS-Advies Raad voor Cultuur per 4 jaar**	-	positief	-	Positief	4
4,5	Positie Maastricht Erfgoedstad	2	2	2	2	6

Bronnen: (1) Telling Kumulus (2) Telling tout Maastricht (3) Atlas voor gemeenten (4) Advies RvC; (6) Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
** BIS = landelijke Basisinfrastructuur.
*Programma Tout Maastricht heeft in 2015 een doorstart kunnen maken door toezegging gelden Elisabeth Strouven Stichting.

2. Wat gaan we daar voor doen?

Onze inzet op het gebied van kunst en cultuur wordt georganiseerd via drie pijlers (cultuurparticipatie, cultureel erfgoed/culturele identiteit en productieklimaat). Binnen de drie pijlers hebben we in 2015 een innovatietraject opgestart met de raad en met het culturele veld (cocreatie). De uitkomst is eind 2015 vertaald in concrete voorstellen aan de raad die passen in de bij het bestuursakkoord gereserveerde eenmalige impuls van € 1 mln. In 2016 e.v. worden na besluitvorming de innovatievoorstellen uitgevoerd.

► *Cultuurparticipatie / cultureel erfgoed /culturele identiteit*

Cultuurparticipatie is noodzakelijk als voedingsbodem en draagvlak voor kunst en cultuur. De culturele identiteit van de stad wordt getekend door ál haar bewoners. Het is dus zaak om zoveel mogelijk burgers actief te betrekken. Om de in de stad aanwezige culturele energieën, diversiteit, identiteit en competenties beter tot wasdom te brengen en in te zetten voor een cultureel klimaat dat past bij de stad worden de volgende doelstellingen in 2016 nagestreefd, gebundeld in vier hoofdfuncties: Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie. De in 2014 gefuseerde instellingen Kumulus, CC en Natuurhistorisch Museum hanteren vanaf 2015 naast de bestaande instellingsnamen, een overkoepelende naam: "Cultuurcentrale Maastricht". Daarmee wordt de integraliteit van de oorspronkelijke aparte instellingsproducten benadrukt.

Nadrukkelijk wordt de link gelegd tussen cultuurparticipatie en het sociale domein. Onderzocht wordt hoe de bestaande verbanden kunnen worden verankerd en gestructureerd.

De in 2014 gefuseerde instellingen Kumulus, CC en Natuurhistorisch Museum hanteren vanaf 2015 naast de bestaande instellingsnamen, een overkoepelende naam: "Cultuurcentrale Maastricht". Daarmee wordt de integraliteit van de oorspronkelijke aparte instellingsproducten benadrukt.

Informatie Centre Ceramique-Bibliotheek + RTV Maastricht	
	Realisatie 2016
Beoogde prestaties 2016	
<u>Intensiveren samenwerking binnen de Cultuurcentrale Maastricht.</u> Meer inhoudelijke samenwerking met pijler Educatie en Presentatie. Met de volgende aandachtspunten:	
<ul style="list-style-type: none"> • Crossovers maken mbv gezamenlijke inhoudelijke thema's (Bijv. "De Pottemennekes"). • Invoering van narrow-castingsysteem (intern TV-systeem met nieuws etc.) • Aangepaste dienstverlening, met meer nadruk op de digitale bibliotheek incl het uitrollen van een Digisterker programma op basis van landelijk educatieprogramma. 	
<u>Van collectie naar connectie</u> Een groter accent zal gelegd worden op het realiseren van een actieve betrokkenheid van het publiek bij de collecties. Concrete aandachtspunten in 2016 zijn:	
<ul style="list-style-type: none"> • De verbinding leggen tussen de collecties van de stadsbibliotheek met de collecties archeologie, keramiek etc. in de vorm van gezamenlijke presentaties, waarbij de Limburg-bibliotheek meer digitaal en beeldend wordt ingezet m.b.v. presentatiepanelen in het gehele gebouw (Voorbeeld: Maakindustrie: Robert Regout). 	

<ul style="list-style-type: none"> • Wekelijks activiteiten bieden op in 2016 actuele maatschappelijke gebieden. • De fysieke Herinrichting bibliotheek om de collecties gecombineerd en laagdrempelig aan te bieden aan een breed publiek: minder boekenrekken, meer eigentijdse digitale presentaties, meer werk- en ontmoetingsplekken o.a. voor jongeren. Intensivering van de samenwerking met Heuvellandbibliotheken op onderdelen (collectie, maangement, inkoop) in afstemming met de regiogemeenten. 	
<p><u>Innovatie bibliotheekfunctie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Reguliere dienstverlening aan circa 24.000 abonneementhouders • Inzetten op Laaggeletterdheid. Dit doen we door samen met partners (ROC Leeuwenborgh, Traject, Cubiss, Stichting Mee etc.) 3 taalpunten (voor info en toeleiding van laaggeletterden) te realiseren via en in de bibliotheekvestigingen. • Continueren dienstverlening aan scholen via het concept “De bibliotheek op school” met als speerpunt: mediawijsheid. In 2016 is er sprake van uitbreiding van 4 naar 6 dBossen (Limmel en Daalhof). 	
<p><u>Uitbreiding van de informatiefunctie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De aard en wijze van informatievoorziening wordt uitgebreidere en diverser dan alleen via boeken en presentaties. Prestaties zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - Realisering van de samenwerking met RTV-Maastricht door ondermeer eengezamenlijke nieuwsvoorziening in te richten, een open radiostudio in de publieke ruimte; een loket voor publieke toegankelijkheid van RTVM; en een mobiele opnamestudio in het gehele gebouw. - Realisatie van een Regionaal Mediaplatform (mits provinciale subsidie Limburg Centraal wordt gehonoreerd) in samenwerking met oa RTVM, PowerTV, Code 043, Sphinx, Tout Maastricht en het bibliotheekveld. Drie speerpunten hierbij zijn: • Deelnemen aan een interactief digitaal platform voor kenniscommunities (maatschappelijk thema's) samen met Limburgse bibliotheken. • Uitvoeren project “ Nieuwsvergaring in de klas” (Jeugd stimuleren nieuws te lezen). 	
<p><u>Subsidiëren van RTV Maastricht op basis van het Meerjarenbeleidplan 2013/2016:</u> De kerntaken van RTV als lokale publieke media-instelling zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het zorg dragen voor een structurele onafhankelijke nieuws en informatievoorziening aan de lokale samenleving. • het aanbieden aan de lokale samenleving van een crossmediaal platform voor productie, uitwisseling en uitzending van programma's, ideeën en opinies • het stimuleren en faciliteren van de lokale samenleving om zelf publieke content te produceren en verspreiden. <p>RTV Maastricht voldoet daarbij aan de wettelijke eisen dat minimaal 50% van de uitzendingen informatief en cultureel van aard moeten zijn en zit met een kijkcijfer van 86% boven de gestelde norm. Bij de omroep zijn zo'n 90 vrijwilligers actief.</p> <p>Speerpunten in de opdracht voor 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ontwikkelen van een eigentijdse multimediale programmaopzet/informatievoorziening met meer ruimte voor specifieke doelgroepen (m.n. internationale jongeren en studenten) en intensieve samenwerking met partners binnen en buiten de Cultuur Centrale/Centre Ceramique, borgen van de kwaliteit van programmering • in stand houden van een vrijwilligerspoule met aantrekkingskracht voor belangrijke doelgroepen • op de nieuwe locatie binnen CC ontwikkelen van meer zichtbaarheid en mogelijkheden voor laagdrempelige burgerparticipatie 	

Educatie Kumulus	
<p>Beoogde prestaties 2016</p>	Realisatie 2016
<p><u>Voortzetten ondersteuningsprogramma onderwijs</u> Ondersteunen onderwijs bij uitbouw cultuureducatie binnen het schoolcurriculum door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continueren van het programma ‘Toon je Talent’; een doorgaande leerlijn voor groep 1 t/m 8 op 18 scholen. Ongeveer 50% van alle scholen worden met dit programma bereikt, met inzet van Rijksmiddelen, gemeentelijke middelen en gelden van Elisabeth Strouven (via Tout Maastricht). • Voortzetten en uitbouwen structurele samenwerking m.b.t. cultuureducatie tussen de scholen, alle professionele culturele instellingen en Kumulus. Gestreefd wordt naar circa 800 deelnemers. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Voortzetten Kometje Kunst in het Voortgezet onderwijs met alle scholen voor VO. • Uitvoeren van een pilotproject Cultuureducatie in het VMBO met extra rijks gelden uit het fonds Cultuurparticipatie, analoog aan en als vervolg op 'Toon je Talen' in het Primaironderwijs. 	
<u>Aanbieden van activiteiten in de buurten</u> <ul style="list-style-type: none"> • In het verlengde van het programma 'Toon je Talent': zowel binnen de school als in buurtactiviteiten buitenschools, (de Kunstketel) in 8 wijken. Daarnaast starten met het aanbieden van cursussen Kunsteducatie voor kinderen door Kumulus, decentraal in 2 wijken/scholen. 	
<u>Aanbieden aantrekkelijk onderwijs buitenschoolse kunsteducatie;</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering cursusaanbod, met innovatie van cursussen en methodieken, uitbreiding van groepslessen, en meer decentraal aanbod in buurt en wijk voor ongeveer 3000 deelnemers. • Uitwerken en intensiveren van de samenwerking met De Dansopleiding van het Bonnefantencollege en realiseren samenwerking met nog 1 andere aanbieder in 2016. 	
<u>Talentscholing</u> Voortzetting van de talentscholen ('voorbereiden op professionele opleiding') binnen Kumulus in samenhang met talentontwikkeling van de professionele culturele instellingen: naar verwachting kunnen ongeveer 75 deelnemers ondersteund worden.	

Presentatie Stadshal	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Breed toegankelijke Stadshal/Centre Céramique</u> <ul style="list-style-type: none"> • De stadshal wil dé breed toegankelijke plek zijn waar voor Maastrichtse burgers activiteiten plaatsvinden met als doel: mensen prikkelen tot een actieve houding ten opzichte van cultuur en de stad. Centre Céramique wil de dialoog met de stad aangaan; door ondermeer documentaire fotografietoonstellingen (o.a. Wanna Renata, World Press Photo) af te wisselen met activiteiten van maatschappelijke en culturele aard. (o.a. Maatschappelijke beursvloer, Sphinx debatten, dag van de archeologie) Ambitie: 35.000 deelnemers aan activiteiten in de Stadshal. Ook het culturele erfgoed van Maastricht krijgt een prominente plaats in Centre Ceramique (zie hiervoor onderdeel cultureel erfgoed). 	
<u>Brede rol Theater aan het Vrijthof</u> Het Theater aan het Vrijthof doet meer dan programmeren. Het theater is een actieve regisseur binnen het culturele weefsel van de stad. Streven is tussen de 100.000 en 110.000 bezoekers te bereiken met het eigen aanbod. Theater aan het Vrijthof behoudt zijn onderscheidende positie binnen de Euregio door: <ul style="list-style-type: none"> • Programmering van Grote Zaal, bovenzaal en AINSI (stadsbreed). • Uitbouw incubator AINSI als hét productie- en presentatieplatform in de performing arts; • (Mede-) organisatie van de beeldbepalende en internationale festivals Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen, During Tefaf, en door vernieuwing van het Festival Jong; • Voortzetting brede samenwerking met en ondersteuning van onder andere Opera Zuid, philharmoniezuidnederland, Toneelgroep Maastricht, Andre Rieu, Jazz Maastricht, Magisch Maastricht en vele anderen. 	

Versterken belevingswaarde Cultureel Erfgoed/culturele identiteit.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Centre Céramique</u> <ul style="list-style-type: none"> • Het Centre Ceramique wordt de vaste plaats waar het verhaal van Maastrichtse cultuurhistorie wordt verteld. De identiteiten van de Culturele Biografie komen in het gehele gebouw terug. De nadruk ligt op het Souterrain. Hier zal de bezoeker kennis kunnen maken met de maakindustrie door de eeuwen heen met als hoogtepunten de Vroege Middeleeuwen en het Industriële tijdperk. Deze presentatie moet voor zowel bewoners als toeristen een startpunt worden van hun kennismaking met de stad Maastricht. De verwachting is dat een bezoekersaantal van 25.000 haalbaar is op jaarbasis. • Het Souterrain biedt tevens in een jaarlijks wisselende presentatie op het gebied van cultuurhistorie en design. 	

<ul style="list-style-type: none"> • De erfgoedfunctie van Centre Ceramique zal versterkt worden door de Culturele Biografie van hieruit verder te ontwikkelen. Zo zal in relatie met de Universiteit Maastricht onderzoek door studenten en oral history projecten gepresenteerd kunnen worden in de stad in samenwerking met andere partijen en instellingen. • In 2016 zal een plan gemaakt worden over de toekomst van de CB in de planperiode 2017-2020. De website Zicht Op Maastricht wordt tot die tijd gecontinueerd. 	
<p><u>Versterken bereik van Het Natuurhistorisch Museum</u></p> <p>Streven is circa 25.000 bezoekers aan te trekken (waarvan 3.500 in schoolverband) . Hiertoe gaan we ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innoveren van de presentatie van vaste collectie door meer digitale en eigentijdse technieken. In 2016 zal het Sciencelab actief zijn en kunnen bezoekers de resultaten van de opgravingen van Carlo en Lars dagelijks live volgen. • Natuurhistorisch Museum Maastricht gaat 24/7 wordt verder uitgebouwd: Alle collecties zijn op termijn 24/7 toegankelijk via digitale toegang. <p>De tijdelijke tentoonstellingen van 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biomechanica (werktitel) waarin de relatie wordt belicht tussen de natuur en de robotica. • Haaien (werktitel), waarin getoond wordt welke haaien hier geleefd hebben en welke sporen zij hebben achtergelaten. 	
<p><u>Opdrachtverlening Regionaal Historisch Centrum Limburg</u> Uitvoering wettelijke archieftaken voor de gemeente Maastricht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisering ontsluiting van archieven en publieksactiviteiten, waar mogelijk in samenwerking met andere erfgoedinstellingen in de stad. 	

Participatie (pop- en jongerencultuur, amateurkunsten).	
	Realisatie 2016
<p>Beoogde prestaties 2016</p> <p><u>Faciliteren Muziekgieterij</u></p> <p>Naast de fysieke aanpassingen (zie P10) is de Muziekgieterij ook inhoudelijk toe aan het werken naar de nieuwe situatie.</p> <p>In de nieuwe situatie zal de Muziekgieterij beschikken over een kleine club van 350 personen en een popzaal voor 800 bezoekers, aangevuld met repetitie- en productieruimtes. Tot die tijd zal de huidige capaciteit van 550 personen dienst doen als poppodium en ruimte voor culturele activiteiten.</p> <p>Speerpunten in de opdrachtverlening voor 2016 zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volwaardige programmering in de lucht houden tijdens de komende grote verbouwingsoperatie in de Timmerfabriek(tbv Muziekgieterij zelf en Lumière). • Doorgroei naar professionalisering met voldoende financiële armslag. • Verregaande samenwerking met muziekafdeling Kumulus voor de lessen pop- en rock; • Voorbereiding op nieuwe situatie met 2 nieuwe zalen (organisatorisch, programma) • Boost Your talent (laagdrempelige workshops, Hiphop avonden en jamsessies) • Jonge Helden bandwedstrijd en hiphop wedstrijd. • Faciliteren van de activiteiten international students club (vanaf september 2015) . 	
<p><u>Faciliteren Festival Bruis</u></p> <p>Festival Bruis is formeel op afstand gezet van de Muziekgieterij. De festivallocatie op de Koompe blijkt een grote publiekstrekker. Bruis groeit meer en meer uit tot een familiefestival voor de hele stad. De gemeente heeft als extra steun tijdens de opbouwfase (2014 en 2015) een garantiesubsidie beloofd in het geval van een slechtweersituatie en tegenvallende exploitatietekorten. Ook bieden wij stevige begeleiding bij de verdere professionalisering van de organisatie en de formatie van het nieuwe bestuur.</p> <p>Speerpunten in de opdrachtverlening voor 2016 zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van een realistische begroting extra fondsen verwerven door donaties van fondsen, bedrijfsleven en fundraising bij het publiek; • Werk maken van verdere professionalisering van de organisatie; • Starten met opbouw van reservefonds; • Vorm geven aan inhoudelijke vernieuwing i.s.m. culturele instellingen in stad en regio. 	

<p><u>Stimuleren en ondersteunen amateurkunst en volkscultuur</u> In 2016 doen we dit o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structurele subsidiering van het amateurkunstenveld (verenigingen en initiatieven) op basis van ledenaantallen en via projectsubsidies voor innovatieve ideeën. • Zal een herijking van de huidige subsidiesystematiek gericht op toekomstbestendig maken van de amateurkunsten plaatsvinden. • Uitvoering Jeugd Cultuurfonds voor maximaal 180 kinderen. • Ondersteuning amateurkunstprojecten: In samenwerking met Tout Maastricht : minimaal 10 amateurkunstprojecten van niet structureel gesubsidieerde organisaties. • Uitvoering programma Tout Maastricht 2015-2017 (met extern subsidie van Elisabeth Strouven) met projecten gericht op cultuur participatie vanuit de 'vindplaatsten': Kinderen, Jongeren, Buurten, Ouderen en Euregio. Voorbeelden: Wijkjury (buurtbewoners gaan naar het theater); Stadsparkvoorstellingen,; JIJOOK! (Jongerenfestival); Kunst van Leven in Maastricht (Ouderen actief in cultuur). 	
--	--

► *Productieklimaat*

Het in stand houden en uitbouwen van een goed productieklimaat in Maastricht is een essentiële voorwaarde voor het behoud van onze sterke positie als Cultureel brandpunt. De aanwezigheid van de kunstvakopleidingen is een belangrijke troef die ons onderscheidt binnen Zuid-Oost-Nederland en ons internationaal positioneert. In 2016 worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- Het handhaven van Maastricht als cultureel brandpunt: het meerjarig faciliteren (huisvestingssubsidie) en/of structureel subsidiëren (organisatie en programmering) van de professionele culturele instellingen die tot de Rijks-Basisinfrastructuur (BIS) en de gemeentelijke culturele basisinfrastructuur behoren, op basis van prestatieafspraken met deze instellingen;
- Het borgen en versterken van die culturele evenementen die bijdragen aan dat productieklimaat;
- Implementatie van een nieuwe praktijk voor talentontwikkeling en ondernemerschap in de professionele kunsten, gebaseerd op verregaande samenwerking tussen professionele instellingen, de podia en de praktijkpartners. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de provincie Limburg.

Binnen deze doelstellingen, gecombineerd met de noodzakelijke bezuinigingen, wordt door middel van focus van subsidiemiddelen ingezet op realiseren van drie zo compleet mogelijke carrièretakten: podiumkunsten (theater, dans en muziek), beeldende kunsten en vormgeving, film en media.

Handhaven status als Maastricht Cultureel Kernpunt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Structureel faciliteren (huisvesting) en subsidiëren professionele instellingen</u> Het duurzaam in stand houden van de professionele kunstensector (productie- en presentatie-instellingen), in samenwerking met het Rijk (BIS-infrastructuur) en de Provincie. Maastricht biedt adequate huisvesting aan en stimuleert daarnaast waar nodig ook structureel de organisatie. De structurele cultuursubsidies komen tot stand na vastleggen van een set prestatieafspraken die elke culturele instelling of initiatief moet realiseren in het meerjarenplan 2013-2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionele kwaliteit van het aanbod. • Voldoende publieksbereik. • Versterking van het cultureel ondernemerschap • Werk maken van cultuureducatie (met accent op kinderen/jongeren/scholen) 	
<p><u>Structureel opwaarderen van de fysieke infrastructuur voor kunst en cultuur</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opening vernieuwde Timmerfabriek met Filmhuis Lumière, een duurzame popvoorziening voor de Muziekgieterij en upgrade Expositiefunctie in Magazijngebouw en Toonzaal. Gereed medio 2016. • Duurzaam faciliteren van de productieruimten voor Toneelgroep Maastricht in het LAB gebouw Vredestein. • Onder regie van het Theater aan het vrijthof uitbouwen (programmering en productie) van AINSI tot incubator performing arts. • Samen met partners inventariseren van de mogelijkheden (inhoudelijk en financieel) voor een update van (de akoestiek van) het Theater aan het Vrijthof. 	

Doorontwikkeling nieuwe praktijk voor talentontwikkeling en ondernemerschap in de kunsten
Maastricht ondersteunt, in samenwerking met de Provincie Limburg, de professionele instellingen binnen de podiumkunsten met het initiatief, Via Zuid.
in 2016 krijgt Via Zuid een grotere zichtbaarheid binnen de stedelijke programmering van Theater aan het Vrijthof en realiseert aansluiting bij de overige stedelijke festivals.
De incubator Performing Arts AINSI wordt in het kader van het uitvoeringsprogramma Creatieve Industrie verder versterkt met het aantrekken en vestigen van nieuwe podiumkunstgezelschappen, een versterkte gemeenschappelijke branding en het verbinden ervan met overige euregionale productieplatforms in het kader van INterreg V.

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

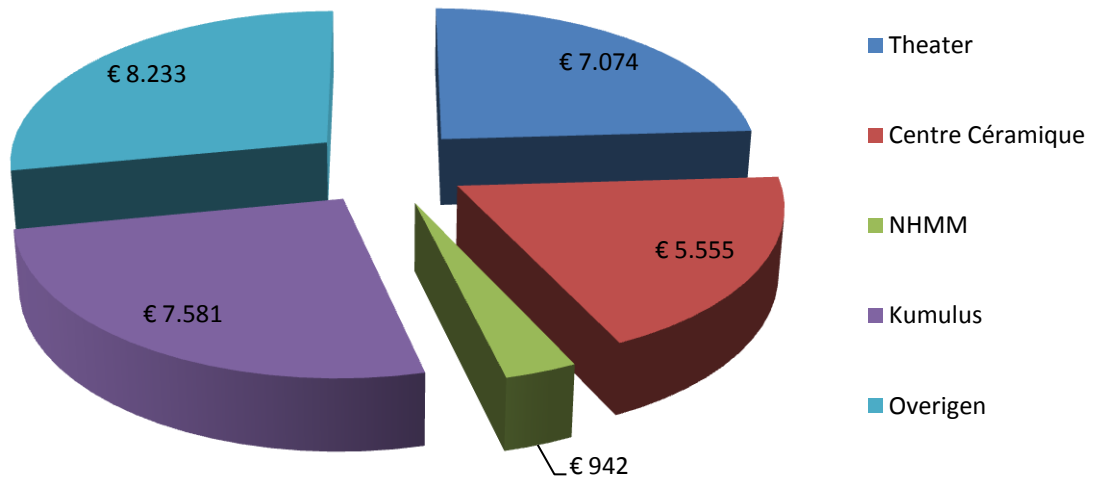
Programma 8 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	27.195	29.214	29.090	28.827	27.042	27.023
- Kapitaallasten	759	1.243	1.010	915	871	846
- Apparaatskosten	15.431	20.286	20.159	19.944	19.842	19.856
- Storting in voorzieningen	86	187	187	187	187	187
- Overige lasten	10.919	7.498	7.734	7.781	6.142	6.134
(b) Totale baten	5.558	7.050	7.156	6.664	6.153	6.175
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	21.637	22.164	21.934	22.163	20.889	20.848
Storting in reserves	1.834	510	644	608	597	593
Onttrekking uit reserves	504	1.120	1.563	1.987	805	742
Geraamd resultaat	22.967	21.554	21.015	20.784	20.681	20.699

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 8 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
<i>Onrendabel</i>					
Kunst in openbare ruimte	20 jaar	48	48	48	48
Timmerfabriek: volwaardige popzaal	40 jaar	1.000	1.500	500	0

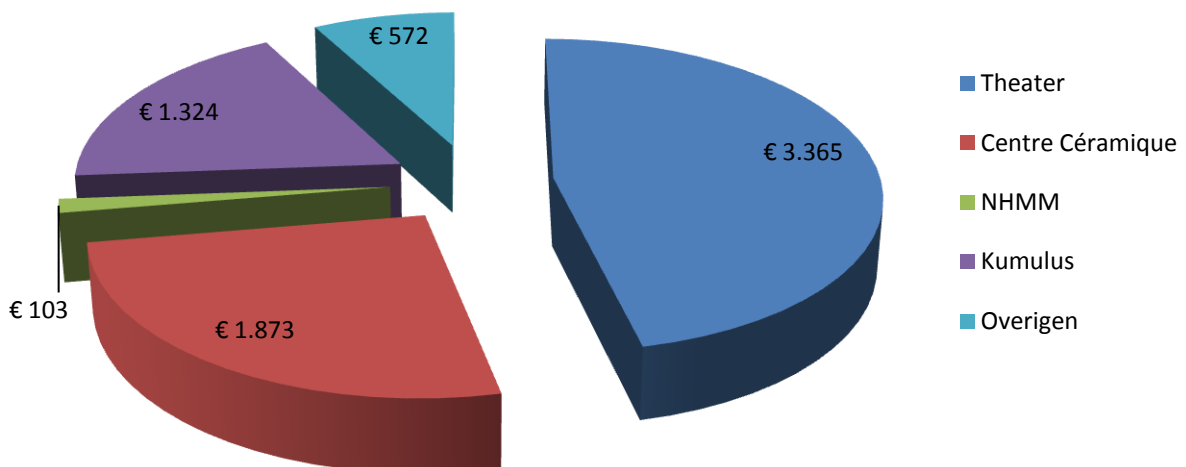
Programma 8: lasten

bedragen x 1.000

Programma 8: baten

bedragen x 1.000

Programma 9 Onderwijs

1. Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige, kwantitatief passende en toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

▶ *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Dit begrotingsprogramma heeft een directe relatie met de stadsvisie via het programma Kennisstad. Wil Maastricht een transitie maken naar een toekomstige kennisstad dan moet Maastricht ook Onderwijsstad willen zijn. De kwaliteit van onderwijs en onderwijsvoorzieningen in de stad is in grote mate medebepalend voor het toekomstige niveau van kenniswerkers en vakmensen uit de eigen bevolking en daarmee voor de mate van innovatie en aanpassing in het lokale en (Eu)regionale bedrijfsleven. In die zin moet onderwijs de economische transitie mede vormen (Brainport/LED) en daarbij tegelijkertijd gepaste maatregelen treffen om te anticiperen op de nominale daling van het aantal leerlingen (ontgroening). Onderwijs, scholing en training zijn ook dé middelen bij uitstek om mensen (zeker jongeren) in een kwetsbare positie duurzaam in te schakelen in het arbeidsproces en criminaliteit en uitkeringsafhankelijkheid te voorkomen.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

A1	Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
B1	Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Kadernota Innovatief Arbeidsmarktbeleid (vastgesteld op 18 september 2007)
- Economische Visie (vastgesteld op 19 februari 2013)
- Algemene kaders Sociale Visie (18 juni 2013)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) minder onderwijsachterstanden op basis van milieu van herkomst
- 2) minder schoolverzuim en minder voortijdige schoolverlaters
- 3) minder kinderen in het speciaal onderwijs en tweedelijns zorgtrajecten (passend onderwijs en jeugdwet)
- 4) minder jeugdwerkloosheid
- 5) meer kwetsbare jongeren toeleiden naar duurzaam werk (participatiewet)
- 6) toekomstbestendige (ontgroening) spreiding van onderwijsvoorzieningen in de stad
- 7) hoger opleidingsniveau Maastrichtse beroepsbevolking
- 8) meer kansen op sociale stijging en hogere arbeidsparticipatie (Leven Lang Leren/Educatie)

ME	Indicatoren	2010	2012	Ambitie 2015	Bron*
1	Aantal doelgroepkinderen dat deelneemt aan VVE-programma		47,4%	65%	3
2	Aantal voortijdige Schoolverlaters	3,8%	3,5%	2%	4
3	Jeugdwerkloosheid in Maastricht	2,5%	n.n.b.	2%	1
4	Concentratie Onderwijsvoorzieningen (PO) naar IKC's	33	32	< 32	6
*Bron;; (1) Jaarverslag VVE; Monitor Onderwijsachterstanden via Onderzoeksbureau "Kaans" van de UM; (2) Jaarverslag Leerplicht/RMC ; Monitor VSV via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO);; (3) UWV-monitor (4) Onderwijshuisvestingsplan					

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Versterken Onderwijsinfrastructuur

Integraal samenwerken met onderwijsinstellingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Verbeteren en versterken van onderwijsinfrastructuur in stad en regio:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Regie voeren (samen met centrumgemeenten) op regionale samenwerking met schoolbesturen (Kompas/"Koers voor Limburg"; LED/People; Bèta&Techniek). • In samenspraak met Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) komen toterschikking van Voortgezet Onderwijs Maastricht, in regionale afstemming met regiogemeenten en met het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). • Regie voeren (samen met Primair Onderwijs, Peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang) op realisatie van kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige Integrale Kindcentra Maastricht; concentratie van voorzieningen en spreiding over de stad. • Sturen op ontwikkelingen Passend Onderwijs in relatie tot herschikking en spreiding van speciaal onderwijs en toekomstige huisvesting van leerlingen met speciale leerarrangementen in het regulier onderwijs en in relatie tot Leerlingenvervoer. • Faciliteren van onderwijsinnovaties (doorlopende leerlijnen VMBO-MBO; Entreeopleiding MBO/netwerk Praktijkonderwijs (PRO)-Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Integrale Kindcentra). • Toezicht houden op openbaar onderwijs (wettelijke taak toezichthouderfunctie). • Sturen op strategische agenda buurtalen/Euregioschool (stuurgroep en kenniskring) • Faciliteren Loketfunctie binnen de strategische agenda buurtalen/Euregioschool, gericht op versterken van buurtaalonderwijs in basisscholen en voortgezet onderwijs en het sensibiliseren van jonge kinderen op een open internationale (Euregionale) houding 	
Verbeteren aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Partner zijn van en samenwerken met beroepsonderwijs:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Zuid-Limburg, c.q. Maastricht-Heuvelland, in vakmanschapsroutes (niveau 2/3) en een technologieroutes (niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO Techniek, vanuit de Regiovisie Toptechniek in Bedrijf (LED/people; Techniekpact Z-L, Koers voor Limburg) • Bevorderen vraagsturing en macrodoelmatigheid in het onderwijs vanuit eenduidige regionale werkgeversdienstverlening. • Uitvoeren aanvalsplan Jeugdwerkloosheid met extra aandacht voor werkgeversbenadering voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt • Sturen op en faciliteren van de implementatie van "Voordeel en Entreeopleiding" (Leren&Werken naar Vermogen) gericht op training, scholing en arbeidsmarkttoeleiding van kwetsbare jongeren (Participatiewet) 	

Inkopen volwasseneneducatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Inkopen van educatieve trajecten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf januari 2015 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs gewijzigd. Het wetsvoorstel laat de gedwongen winkelnering bij de Regionale Opleidingscentra (ROC) los en vergroot de beleidsvrijheid van gemeenten. De wet voorziet in regionale samenwerking in de zogenaamde Arbeidsmarktregio's. De contactgemeente voor arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is de gemeente Heerlen. Het educatiebudget voor de gehele regio Zuid-Limburg wordt overgemaakt aan de contactgemeente. • Voor 2016 wordt ervoor gekozen de educatiemiddelen voor de regio Maastricht-Heuvelland (vanuit Heerlen) voor 100 % in de markt te zetten ten behoeve van specifieke doelgroepen in Maastricht-Heuvelland en trajecten in te kopen, gericht op opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) en opleidingen Nederlands en rekenen. 	

► *Zorg in en om de school*

Voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid (wettelijke taak/bestuursakkoord Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) Rijk-Gemeenten):</u> Vanuit onze wettelijke taak om onderwijsachterstanden te bestrijden zetten wij in 2016 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coördinatie van en regie op realisatie vroegtijdige taalinterventies (VVE) en het inrichten van schakelklassen • Vormgeven van de doorgaande lijn voorschool-school. 	
<p><u>Aanpakken segregatie en stimuleren integratie:</u> Blijven sturen op heterogene leerlingenpopulaties bij harmonisatie peuterwerk-kinderopvang en herschikking en spreiding van voorzieningen in toekomstige Integrale Kindcentra.</p>	
<p><u>Onderwijsondersteuning, bevorderen dagarrangementen en verlengde leertijd op weg naar Integrale Kindcentra:</u> Faciliteren en ondersteunen van schoolbesturen en kindpartners bij</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verbeteren van de kwaliteit tijdens schooltijd gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen (o.a. VVE, sport, cultuur) • Het vormgeven van dagarrangementen binnen de kindcentra, gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen van o.a. sport, cultuur, gezondheid, veiligheid en participatie. 	

Sturen op sluitende zorgstructuren in en om het onderwijs	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Afstemmen beleidsmaatregel Passend Onderwijs en decentralisatie Jeugdzorg:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op een integrale aanpak in de ondersteuning van jongeren in en buiten school, dichtbij hun belangrijkste leefdomen, met als doel te komen tot gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdzorg, gerichte begeleiding en behandeling, op zelfstandig functioneren en uiteindelijk toeleiding naar werk. • Inrichten van sluitend netwerk van Onderwijs en Jeugd dat past in de totale sociale netwerkstructuur (Sociale Wijkteams). • Tweemaal per jaar voeren van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) ten aanzien van het ondersteuningsplan Passend Onderwijs van de samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet Onderwijs in afstemming met het Beleidsplan Jeugd van de gemeenten Maastricht-Heuvelland. 	
<p><u>Faciliteren educatieve steunstructuur:</u> De educatieve steunstructuur voor het Primair Onderwijs wordt versterkt. Door samen met schoolbesturen innovaties die bijdragen aan kwaliteitsverbetering in het onderwijs te plaatsen op de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en de uitvoering ervan te subsidiëren.</p>	

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Integrale aanpak van voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV):</u> De gemeente heeft de coördinatie en regie op het bestuurlijk overleg Stuurgroep Leren&Werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op het verbinden van onderwijsinnovaties zoals Focus op Vakmanschap en Passend Onderwijs, met de ontwikkeling van Zorgadviesteams (ZAT) en beleidsmaatregelen VSV en Aanpak Jeugdwerkloosheid (en inzet middelen te bundelen) in afstemming met regionaal Arbeidsmarktbeleid en invoering Participatiewet en Jeugdwet. • Gemeente stuurt op verbinding scholen en Team Toegang Jeugd wanneer leerlingenproblematiek raakt aan gezinsproblematiek. 	
<p><u>Verbeteren Registratie:</u> Een belangrijk aspect van het aantoonbaar voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten is registratie en monitoring. Aandachtspunten in 2016 hierbij zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continue verbeteren van registratie en melding (wettelijke taak Leerplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC)) op verzuim en voortijdig schoolverlaten; • Verbeteren koppeling LP- RMC-bestanden met het vrijstellingenloket en BRON/DUO-Groningen en met de in het onderwijs ingevoerde applicatie Intergrip • Koppeling van RMC-module met GWS (Sociale Zaken) • Gebruiken van SUWI-Net en het Inlichtingenbureau ten behoeve van monitoren van VSV. 	
<p><u>Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (preventie):</u> Belangrijk onderdeel van ons beleid is het inzetten op preventie. Om zodoende de omvang van de benodigde repressieve aanpak te beperken. De preventieve inzet krijgt ondermeer vorm via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de leerplichtwet (handhaven en participatie) in keten- en zorgnetwerken. • Samenwerking met de onderwijsinspectie in geval van schoolcontroles ter verbetering van het verzuimbeleid en bijbehorende administratie. • Mederegie op uitrol van het met één jaar verlengde Regionale Convenant VSV 2012-2015, gesloten met Rijk en onderwijsinstellingen. Regie over inzet gebundelde VSV-middelen (Regiegroep VSV Zuid-Limburg en Regionale Regiegroep VSV Maastricht-Heuvelland) • Sturen op het uitvoeren van Plan van aanpak Convenant VSV; • Actieve inzet van Team Leerplicht/RMC/Jongeren@Work. • Pilot andere aanpak verzuim van 18+ jongeren met een risicoprofiel op uitval. 	
<p><u>Opsporen en aanpakken van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters:</u> Bij de repressieve inzet zetten wij in op een persoonsgerichte aanpak via trajectbegeleiding. Dit krijgt vorm door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gericht opsporen van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters, door Leerplicht én Jongeren@Work in het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid Zuid-Limburg. • Participeren in zorg- en justitiële netwerken in afstemming met kern- en ketenpartners(ook met de jeugdteams in M-H) • Coördineren en voorzitten van multidisciplinair samengesteld Expertteam Jongeren@Work (netwerkorganisatie als Maastrichtse variant van Jongerenloket). • Versterken samenwerking van Expertteam J@W en teams Werk/Inkomen en Zorg in de sector Sociale Zaken als Servicepunt Jongeren@Work, in de werkstructuur van het Werkplein. • Versterken advies en consultatiefunctie van externe professionals jeugdhulp in de school. Vindplaats school wordt meer werkplaats voor samenhang in de aanpak van risicojeugd. 	

Verzorgen van Leerlingenvervoer	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoeren van de Gemeenschappelijke Regeling-Leerlingenvervoer</u> Voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem en Vaals voert Maastricht de gemeenschappelijke regeling leerlingenvervoer uit. Naast onder andere het opstellen van de verordening, beschikkingen en contractmanagement verzorgen, betekent het concreet: <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen vervoeren naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school; • Aanbieden van voor de leerling “passend” vervoer; • Rekening houden met financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen. 	

► *Onderwijshuisvesting*

In standhouden/ontwikkelen fysieke onderwijsinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Voldoen aan de huisvestingsplicht</u> Acties om te voldoen aan de huisvestingsplicht voor onderwijsinstellingen voor (voortgezet) speciaal, primair en voortgezet onderwijs en spreiding/concentratie van voorzieningen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen programma onderwijshuisvesting 2017. • Realiseren programma onderwijshuisvesting 2016 (afgestemd op de overgebleven verplichtingen na de doordecentralisatie van het onderhoud naar de schoolbesturen). • Uitwerken Structuurvisie t.a.v. herschikking en spreiding Integrale Kindcentra Maastricht (spreiding primair onderwijs, peuteropvang en kinderopvang) als reactie op ontgroening, door het uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra. • Start Uitvoeringsplan 2016 van Integraal Huisvestingsplan Kindcentra • Start herschikking huisvesting voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. 	

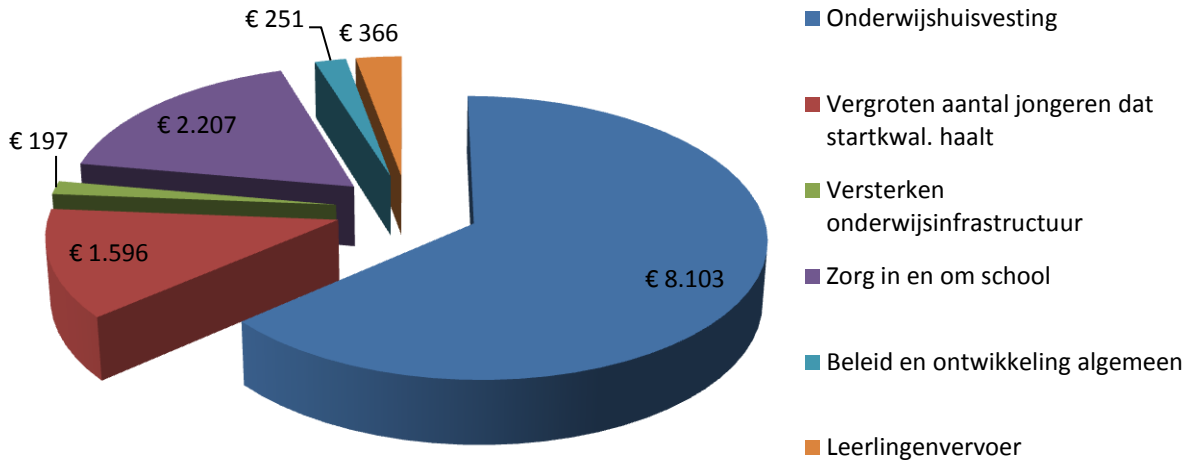
3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

Programma 9 (bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	15.971	14.896	12.720	12.393	12.556	12.544
- Kapitaallasten	6.611	6.363	4.911	5.343	5.536	5.525
- Apparaatskosten	2.643	2.573	2.585	2.558	2.528	2.527
- Storting in voorzieningen	311					
- Overige lasten	6.406	5.960	5.224	4.492	4.492	4.492
(b) Totale baten	3.975	2.381	2.169	2.169	2.169	2.169
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	11.996	12.515	10.551	10.224	10.387	10.375
Storting in reserves	255	175	175	175		
Onttrekking uit reserves		483	151		95	88
Geraamd resultaat	12.251	12.207	10.575	10.399	10.292	10.287

Programma 9: lasten

bedragen x 1.000

Programma 10 Stadsontwikkeling

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling*

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

Dit programma faciliteert hierbij tal van functies uit andere begrotingsprogramma's, zoals bedrijven (P3), woningen P11, maatschappelijke, culturele en onderwijsvoorzieningen (P 5,6,7,8,9).

Het programma werkt op een aantal manieren aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad:

- Door het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen;
- Door de stedelijkheid van de stad verder te ontwikkelen. Onder stedelijkheid wordt verstaan een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Deze ontmoetingen worden via dit programma gefaciliteerd door de ruimtelijke mogelijkheid voor ontmoetingen te versterken op diverse schaalniveau's (van binnenstad tot buurtcentrum);
- Door permanent delen van de stad te verbouwen om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbesteding.
- Door het cultureel erfgoed van de stad te behouden en te ontwikkelen, onder andere door monumentale gebouwen en structuren te beschermen, te restaureren en nieuwe functies te geven.

► *Beleidsmatige context*

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is het investeren in de dynamiek van de stad (Kennisstad, Woonstad en Cultuurstad) via integrale gebiedsgerichte aanpak.

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbesteding (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none">• restauratie Stadhuis• een vierde hockeyveld• Timmerfabriek met een volwaardig poppodium• onderhoud wegen• Tapijnkazerne• Frontenpark• Health Campus• Boulodrome• Ondergrondse fietsenstalling bij het station• Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- Strategische nota's
 - Structuurvisie 2012 (raadsbesluit 29 mei 2012)
 - Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019 (raadsbesluit 26 januari 2010) inclusief financiële consequenties (raadsbesluit 29 maart 2011)

- Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raadsbesluit 24 april 2012)
- Meerjarenontwikkelingsplan (MOP) 2010-2014 ISV III (raadsbesluit 15 december 2009)
- Antwoord van de Sphinx (raadsbesluit 22 januari 2013)
- Locatiekeuze PDV-concentratie (raadsbesluit 22 februari 2011)
- Ruimtelijk Mobiliteitspakket (RMP) Noord (raadsbesluit 22 februari 2011) en Noorderbrugtracé (raadsbesluit 26 juni 2012)
- Projectbesluit Tram Vlaanderen-Maastricht; (raadsbesluit 18 december 2012)
- Bestuursovereenkomst integraal project A2 Passage c.a. Maastricht (raadsbesluit 21 februari 2006)
- Masterplan + 2011 Geusseltpark (raadsbesluit 25 januari 2011)
- Revitalisering Beatrixhaven (raadsbesluit 29 maart 2011)
- Integrale Buurt- en Wijkontwikkelingsplannen (raadsbesluit 23 februari 2010)
- Meerjarenuitvoeringsprogramma Maastricht-Heuvelland (raadsbesluit 29 juni 2010)
- Samenwerkingsovereenkomst GOMV (raadsbesluit 29 juni 2010)
- Springlevend Verleden, Beleidsnota Cultureel Erfgoed (raadsbesluit 29 mei 2007) en Vestingvisie (raadsbesluit 25 januari 2011)

► Wat merkt de burger daarvan?

Programma 10 werkt faciliterend aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 en 14) en komt dus vooral tot uitdrukking in de daar benoemde maatschappelijke effecten. In samenhang met al deze programma's beoogt dit programma het volgende maatschappelijk effect te bereiken: een kwalitatief hoogwaardige en aantrekkelijke stedelijke omgeving. Dit komt tot uitdrukking in: waardering voor woonomgeving in de stadspeiling (zie programma 11) en verbetering van de woonaantrekkelijkheid.

Overzicht indicatoren	2010	2012	2013	2014	Ambitie 2016
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving*	7,1	-	-	7,0	≥ 7,0
Woonaantrekkelijkheidsindex Maastricht **	33	34	35	34	< 34

*Bron Stadspeiling;
 ** Bron Atlas voor gemeenten. De woonaantrekkelijkheid van gemeenten is een gewogen index van acht factoren met elk hun eigen gewicht. Op volgorde van gewicht betreft dit: de bereikbaarheid van banen, het culturele aanbod (podiumkunsten), veiligheid, het aantal koopwoningen in de woningvoorraad, de nabijheid van natuurgebieden, de kwaliteit van het culinaire aanbod, de aanwezigheid van een universiteit en het historische karakter van de stad.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen - o.a. demografische transitie, economische crisis, regionalisering, schaalvergroting - is de zogenaamde "programmadrak" (het fysiek invullen van functies als woningbouw, kantoren, bedrijven, etc.) in vergelijking met de afgelopen jaren bijna over de hele linie gedaald. Deze problematiek heeft een structureel karakter heeft, en zal langjarig aan de orde zijn. Deze veranderde omstandigheden hebben ingrijpende gevolgen voor de stadsontwikkeling van Maastricht. Dit openbaart zich o.a. in toenemende leegstand van gebouwen en terreinen.

Dat vraagt om een nieuwe strategie, een fundamenteel andere manier van stedelijke ontwikkeling. De uitdaging daarbij ligt in het vinden van innovatieve oplossingen voor deze situatie, op een manier die Maastricht sterker, duurzamer en flexibeler maakt. Via de focus op de gemeentelijke brandpunten (grootstedelijke projecten) zijn duidelijke keuzes gemaakt en prioriteiten voor de stadsontwikkeling gesteld. Ook in de structuurvisie 2030 maakt Maastricht duidelijke keuzes voor het stedelijk raamwerk op de langere termijn en nodigt zij partijen uit om mee te denken/doen aan de versterking en invulling van dit raamwerk. Verder wordt ingezet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling met als belangrijkste thema's tijdelijkheid, flexibiliteit, cocreatie en een proactieve aanpak van leegstand en herbesteding, in het bijzonder van ons cultureel erfgoed en ons eigen maatschappelijk vastgoed.

Een belangrijke rol bij de nieuwe stadsontwikkeling blijft weggelegd voor het Maastricht-LAB. In de nieuwe rol (Maastricht-LAB-Next) gaat het LAB door als een open cocreatief ontwikkelplatform, niet langer meer als trekker maar als aanjager, verbinder en verrijker van particuliere initiatieven en projecten.

► *Bestemmingsplannen*

In 2015 is nog veel inzet besteed aan de nazorg van de wettelijke verplichte actualiseringsopgave van bestemmingsplannen. Als gevolg van uitspraken in beroep van de Raad van State zijn er op onderdelen aanpassingen gedaan aan cq. reparaties uitgevoerd van eerder vastgestelde bestemmingsplannen. Hierdoor is het reguliere actualiseringsprogramma, zoals opgenomen in de programmabegroting 2015 niet helemaal gehaald en daarom doorgeschoven naar de 1^e helft van 2016.

Met postzegelbestemmingsplannen en/of projectafwijkingsbesluiten) worden ruimtelijke uitvoeringsprojecten gefaciliteerd (inclusief regelen exploitatieovereenkomsten).

Met ruimtelijke verkenningen, studies en onderzoeken worden de kaders en randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven geformuleerd.

Conform wettelijke verplichting worden verzoeken om tegemoetkoming in schade als gevolg van juridisch-planologische mutaties (planschade) adequaat afgehandeld.

Belangrijk is een goede communicatie naar en participatie van bewoners, belanghebbenden en belangstellenden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid voor die communicatie en participatie en daarmee voor het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak voor die ontwikkeling leggen we vooral neer bij de initiatiefnemer.

Maastricht-LAB gaat in 2016 gaat onder de naam Maastricht-LAB Next door als cocreatief ontwikkelplatform met als doel de transitie naar nieuwe vormen van stadsontwikkeling te stimuleren. Dat gebeurt aan de hand van vier kernactiviteiten: experimenteren met projecten (oa herbestemming, leegstand, tijdelijk gebruik, stadsnatuur), bouwen van nieuwe coalities (oa via het netwerk Stadsmakers Maastricht), ontwikkelen en delen van kennis (oa onderzoek URB@Exp en LABjournals) en het organiseren van publieke bijeenkomsten. In de zomer van 2016 vindt een evaluatie plaats over de toekomst van Maastricht-LAB.

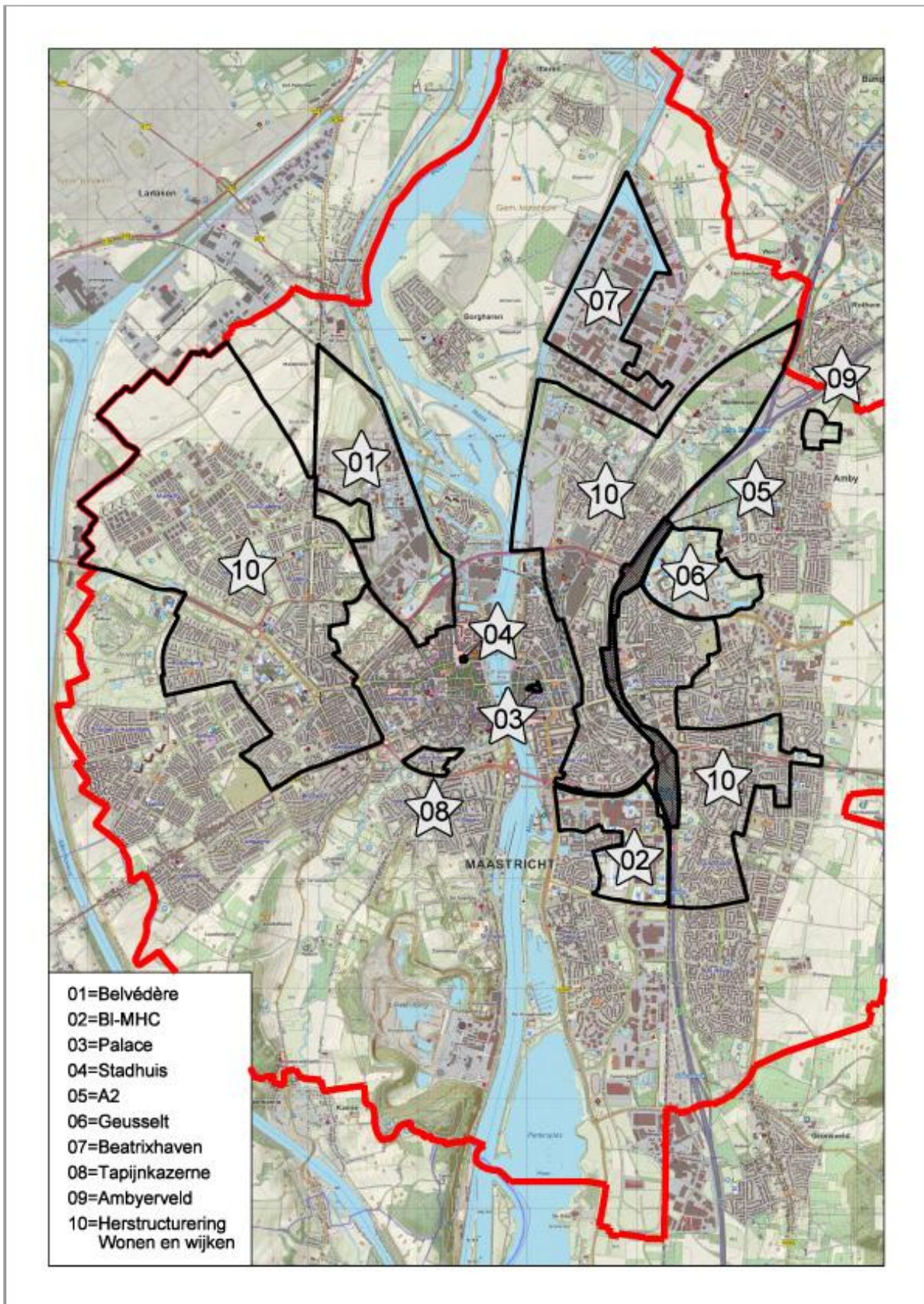
In 2016 zal ook een begin worden gemaakt met het voorsorteren op de inwerkingtreding van de Omgevingswet (stelselherziening van het ruimtelijk bestuursrecht). Eind 2016 zal een plan van aanpak gereed zijn dat de opmaat is voor het "omgevingswetproof" maken de gemeentelijke organisatie bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2018.

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Vaststellen bestemmingsplannen, beheer cq. reguliere actualisering</u> In 2016 stellen we de volgende bestemmingsplannen en/of beheersverordeningen vast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buitengebied Oost/Terraspark • Buitengoed Geul en Maas (Landgoederenzone) • Maastricht-NoordWest, deelgebied Malberg-Oud Caberg • facet-bestemmingsplan Implementatie Maastrichts Planologisch Erfgoedregime • Grensmaas • Lanakerveld 	
<p><u>Vaststellen ontwikkelbestemmingsplannen (uitwerkingen brandpunten/grootstedelijke projecten en faciliteren particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 stellen we bestemmingsplannen vast voor gebiedsontwikkelingen/uitwerkingen van de grootstedelijke projecten/brandpunten o.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ A2 / Mariënwaard (MobiliteitsHub) en Centrum-Oost (AH) ○ Wijkaanpak Heer ○ Randwyck inclusief hart/1e fase ○ Tapijn ○ ENCI ○ Palace • Afhankelijk van de voortgang van de besluitvorming inzake het doorzetten van het spreidingsbeleid coffeeshops Maastricht zullen bestemmingsplannen worden opgesteld voor de aangewezen coffeecornerlocaties Brusselseweg en Beatrixhaven (exacte locatiekeuze nog door de raad te bepalen). • We faciliteren naar schatting 15-20 particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen, die zich in de loop van 2016 aandienen, met een postzegelbestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit (omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan). 	

► *Grootstedelijke projecten*

Insteek van stadsontwikkeling is het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen. Ook willen we de stedelijkheid van de stad verder ontwikkelen. Onder stedelijkheid verstaan we een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Dit betekent dat permanent delen van de stad verbouwd worden om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming. De rol van de gemeente in stadsontwikkeling is aan verandering onderhevig. De complexiteit is toegenomen en de realisatie/ontwikkeling wordt meer en meer door de markt overgenomen. Dit vraagt een continue samenhangende sturing, regie en actieve rol door de gemeente op programma's en gebiedsontwikkeling.

Fig. Overzicht grootstedelijke projecten in Maastricht

schaal 1 : 40.000
(Aan deze figuur kunnen geen rechten worden ontleend)

1 Belvédère Maastricht	
<p>Het Belvédèregebied wordt ontwikkeld vanuit de kaders zoals verwoord in "Het Antwoord van de Sphinx". Insteek is om tal van functies (wonen, werken, onderzoeken, leren, ontspannen, experimenteren) op nieuwe manieren met elkaar te verbinden. Er is momenteel volop activiteit en de bouwkransen zijn eindelijk verschenen (Pathé, UNU Merit, Bosscherlaan Zuid, PDV fase 1, De Brandweer, woningbouw Nutsterrein etc. etc.). De werkzaamheden zijn onder te verdelen in drie deelgebieden: Binnensingel, Frontenpark en Bosscherveld inclusief aanpak Noorderbrug.</p>	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting werving en facilitering potentiële gebruikers voor de Eiffel en De Belgen; • Haalbaarheidsstudie naar het invullen van de Brikke; • Overige haalbaarheidsstudies (o.a. eerste aanzet woningbouw in Sphinx Zuid); • Timmerfabriek: planvorming International Student Club. <p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Frontenpark is een groot gebied in ontwikkeling met meerdere belangen c.q. functies (verbindingen, natuur, cultuur, recreatie, evenementen). Parallel aan het nader uitwerken van de visie (continue proces) worden op basis van de visie werkzaamheden voorbereid die gefaseerd worden gerealiseerd. <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting voorbereidende werkzaamheden voor PDV fase II 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cascoherstel Eiffelgebouw; • The Student Hotel vestiging in de Eiffel; • Inrichting 2e fase openbare ruimte omgeving Eiffel; • Nutsterrein: oplevering parkeergarage koopwoningen fase 1b Nutsbedrijven; • Afhankelijk van belangstelling wordt gestart met de bouw van ongeveer 40 woningen (fase 2) en de voorbereiding van de bouw van 30 woningen (fase 3); • Afbouw hoek Capucijnenstraat/Lindenkruis; • Timmerfabriek; restauratie voormalige elektriciteitscentrale en gedeeltelijke nieuwbouw voor filmhuis Lumiere, verbouwing van de Timmerfabriek voor de Muziekgieterij, start bouw van de nieuwe grote zaal van het popodium, en aanpassingen in de Toonzaal voor Bureau Europa; • Bassin: voor 2016 zal de nadruk zal liggen op het onderhoud aan de sanitaire ruimten en het gedeeltelijk vervangen van de aanlegsteigers. <p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronding fase 1 herstel vestingmuren in het deelgebied Lage Fronten; • Het meer toegankelijk maken van het gebied en het realiseren van verbindingen; • Experimenteren met evenementen, met name in en rondom de gashouder (fasegewijs toewerken naar een toekomstig evenemententerrein); • Het verder vullen van het LAB-gebouw (deelgebied Vredestein), met name gericht op de creatieve industrie; • Het slopen van gebouwen tussen de Lage Fronten en het tracé nieuwe aanlanding Noorderbrug en in het gebied tussen de Hoge en Lage Fronten. <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gunning van het project Noorderbrugtrace heeft in juli 2015 plaatsgevonden waarna de uitvoering is gestart en is voorzien tot ongeveer 2018; • PDV 1e fase: voortzetting overig delen (uitgifte aan Praxis tbv realisatie bouw-tuin en sfeercentra heeft reeds in 2015 plaatsgevonden); • Realisatie van het milieupark op Het Rondeel. 	

2 Brightlands – Maastricht Health Campus (BL-MHC)	
<p>Ultimo 2014 zijn met onze gebiedspartners UM, azM en Provincie afspraken gemaakt die moeten leiden tot een transformatie van Randwyck-Noord. Deze transformatie is nodig om onze gezamenlijke ambitie / doelstelling voor de Brightlands Maastricht Health Campus (BL-MHC) waar te kunnen maken, namelijk het door laten groeien van de campus tot een economische motor, een campus van internationale allure. Onderdeel van de afspraken is de vaststelling van een nieuwe structuurvisie voor het gebied, de Brightlands Maastricht Health Campus, waarvan de uitwerking en realisatie in fasen plaatsvindt.</p>	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Opstellen voorlopig en definitief ontwerp, respectievelijk werkvoorbereiding plandeel 1 (fase 1/Hart van het gebied, park en hoofdontsluiting); Aanbesteden van de uitvoering van plandeel 1 (fase 1/Hart); De definitie van fase 2 BL-MHC door de gebiedspartners start in 2016. Vorbereiding en start uitvoering van een investeringsplan voor de gemeentelijke MECC-eigendommen ten behoeve van een opwaardering van het complex; Uitwerking van de verbinding tussen MECC en Brightlands Maastricht Health Campus; AZM: de planvorming van nieuwbouwinitiatieven Mosae Vita, mogelijk het Protontherapiecentrum (PTC) en enkele kleine initiatieven krijgt in 2016 verder gestalte. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Project plandeel 1 (fase 1/Hart) BL-MHC, waaronder gewijzigde verkeersinfrastructuur en aanleg van een groen hart met waterpartijen in de nabijheid van het universitaire sportcentrum; Begeleiding van diverse (nieuwbouw)projecten Maastricht Health Campus (o.a. uitbreiding OK's azM, Mosae Vita, mogelijk het Protontherapiecentrum (PTC) en enkele kleine initiatieven; Aanpak leegstand en hergebruik: <ul style="list-style-type: none"> Permanente monitoring en analyse, samen met externe belanghebbenden in relatie tot het nieuwe Masterplan; Actieve begeleiding van initiatieven, matchen acquisitieresultaten en leegstands aanbod. 	

Binnenstad	
3 Palace	
<p>De naam "Palace" refereert aan de voormalige cinema in Wyck. Na beëindiging van de bioscoopactiviteiten is een unieke kans ontstaan voor nieuwe functie(s) op deze centrumlocatie. De gemeente onderhandelt met een initiatiefnemer momenteel over herontwikkelingsmogelijkheden waaronder hotel, woningbouw, ondergrondse parkeergarage en nieuwe openbare ruimte.</p>	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>De contractbesprekingen met de initiatiefnemer bevinden zich (al jaren) in de eindfase. Uitgaande van overeenstemming in de tweede helft van 2015 vinden de volgende activiteiten plaats in 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afronden definitief ontwerp opstellen en openbare ruimte; Communicatie met omgeving en de stad; Vaststellen anterieure overeenkomst; Vaststellen bestemmingsplan, aansluitend opstarten onteigeningsprocedure; Vorbereiden bouwrijp maken plangebied. 	

4 Stadhuis
<p>De restauratie van het Stadhuis beoogt om het rijksmonument te waarborgen voor de toekomst onder andere door continuering van de bestuursfunctie, conservering van cultuurhistorische interieuronderdelen en het nemen van diverse constructie-technische maatregelen. Een en ander is gereed vóór de viering van het 25-jarig Verdrag van Maastricht, zodat het Stadhuis daarin een representatieve functie kan innemen.</p>

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> Ten behoeve van het restauratieplan van het Stadhuis wordt onderzocht of er via externe financiers of fondsen middelen beschikbaar kunnen komen voor het volledig herstel van de gewelfschilderingen en het goudleerbehang.	
<u>Uitvoering</u> In 2016 wordt gestart met het uitvoeren van de bouwkundige en installatietechnische restauratie van het Stadhuis. De uitvoering zal lopen tot mei 2017. Op hoofdlijnen betreft dit: <ul style="list-style-type: none"> • Het verhelpen van de vochtproblematiek begane grond met herstel stucwerk; • Het reeds realiseren van bouwkundige aanpassingen voor en het plaatsen van toekomstige installaties op alle verdiepingen; • Het verwijderen van overbodige bekabeling en vernieuwen van elektrische installatie en databekabeling; • Het aanbrengen van nieuwe beglazing in alle buitenkozijnen ten behoeve van de bescherming van de interieuronderdelen (UV-wering) en isolatie (duurzaamheid). 	

5 A2	
In 2015 komt de ruwbouw van de tunnel gereed. De door partijen vastgestelde masterplanning ligt op schema met een beoogde openstelling van de tunnel op 16 december 2016. Met het sluiten van de tunnelbak start een nieuwe fase in het project, waaronder de herinrichting van het gebied op maaiveld.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> <ul style="list-style-type: none"> • De belangrijkste ontwikkeling is de zoektocht naar kansen tot verduurzaming van de A2 gebiedsontwikkeling. Eind 2015 zal helder zijn welke kansen tot verduurzaming, additioneel t.o.v. de scope 2009, een 'te verzilveren' plek krijgen in het vervolgproces van de A2 gebiedsontwikkeling. • De transitie en tijdelijkheid krijgt vorm door de verdere uitwerking en invulling van de initiatieven van de transitie manager. • De strategische keuze om fysiek te beginnen met de centrum-ontwikkeling Oost krijgt vorm door de realisatie van een gecombineerde, integrale ontwikkeling van de locaties AH, Gemeenteflat en Oranjepark/Koningsplein (zie ook <i>overige projecten – herstructurering</i>). • Verder zal het "DNA", dat wil zeggen de identiteit, van het gebied bepaald worden zodat doelgericht verder aan de gebiedsontwikkeling gewerkt kan gaan worden. 	
<u>Uitvoering</u> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 ligt focus van de realisatie van de infrastructuur op ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afbouw in de tunnel; ○ Installeren en testen van de verkeers- en tunneltechnische installaties; ○ Aansluiten van de A2/N2 op de tunnel; ○ Ingebruikname van de tunnel. • In 2016 wordt gestart met de (tijdelijke) gebiedsontwikkeling(en); <ul style="list-style-type: none"> ○ Realisatie centrum-ontwikkeling Oost: start bouw nieuwe locatie Albert Heijn ○ Realisatie van initiatieven vanuit de "tijdelijkheid". 	

Geusselpark en Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
6 Geusselpark	
In januari 2011 stelde de gemeenteraad het Masterplan Geusselpark+ 2011 vast. In dat plan, dat het resultaat was van de herijking van het oorspronkelijke plan uit 2006, wordt inkleuring gegeven aan de ambities en opgaven die de gemeenteraad al bij de start van dat decennium voor het Geusseltgebied bepaalde: het transformeren van een gemengde bedrijfs- en kantorenlocatie naar een multifunctionele, stedelijke omgeving met wonen, sport en recreatie als belangrijke thema's. Na ruim 5 jaar van planvorming en uitvoering is een groot deel van de geplande programmatische en ruimtelijke ingrepen uitgevoerd.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> In 2016 zijn we voorbereidend bezig met: <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling woonschegge 2 (en mogelijk 1), inclusief ontwerp openbare infrastructuur zal worden opgepakt, zodra initiatieven door Bouwinvest worden genomen; • Begeleiding particulier initiatief Apple Health Park (onder voorbehoud van het sluiten van een initiatiefovereenkomst en financiële haalbaarheid van het plan); • Voorbereiding ontwerp voor inpassing Groene Loper in parkeerplaatsen Stadionplein en in park in samenwerking met Avenue2. • Voorbereiding aangepast ontwerp brugdam over Olympiaweg (in relatie tot inzichten/conclusies in het vraagstuk van het waterpeil van de nieuwe Geusseltvijver, in de tweede helft van 2015). 	
<u>Uitvoering</u> In 2016 zijn we uitvoerend bezig met: <ul style="list-style-type: none"> • Realisatiefase nieuwbouw sporthal Geusselt Olympiaweg (na start bouw in 4^e kwartaal 2015); • Afronding laatste onderdelen openbare infrastructuur/park (o.a. ecologische compensatie groen in zuidelijke rand plangebied). 	
Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
Zie programma 14, onderdeel Groen, Natuur en Landschap.	

7 Beatrixhaven	
De revitalisering van het industrieterrein Beatrixhaven betreft een drietal ingrepen: het vernieuwen/herstellen van de kademuuren, het creëren van 5,5 ha bedrijventerrein voor zware industrie, en het realiseren van de derde poot (spoor tot in de bedrijfshal, naast weg en water) van het Trimodaal overslagcentrum.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoering</u> <ul style="list-style-type: none"> • De voormalige bedrijventerreinen van ACI, MTB en Sligro zijn in 2015 gekocht en het terrein is bouwrijp gemaakt. In 2016 wordt gestart met de verkoop; • De doorontwikkeling van het Trimodaal overslagcentrum (opwaardering spoorinfrastructuur) wordt gerealiseerd. In 2015 is de planvoorbereiding en de uitvoering ter hand genomen. De afronding zal in de eerste helft van 2016 gebeuren; • In 2015 is het maatregelenpakket inclusief een treinwaarschuwingsinstallatie in het kader van de uitvoeringsagenda "verbetering verkeersinfrastructuur en verkeersveiligheid" gedeeltelijk gerealiseerd in afwachting van het herstel van de omvang van het goederentransport per spoor; • Voor de doortrekking van de A2/A79-aansluiting tot de Galjoenweg (Kraakweg) wordt een alternatief verkeersplan ontwikkeld. Dit wordt naar verwachting in 2016 uitgevoerd. 	

Overige projecten

8 Tapijnkazerne

In 2014 is de visie voor de Tapijnkazerne in dialoog met de stad tot stand gekomen. Op basis van deze visie is in 2015 het ontwerp voor het gebied aanbesteed. Het gebied is inmiddels toegankelijk gemaakt voor bezoekers, de Tapijntuin is aangelegd en tijdelijke functies zijn in de gebouwen ondergebracht, waaronder de horeca, loods M en het Werkgebouw.

Beoogde prestaties 2016

Realisatie 2016

Planvorming, studies en uitwerkingen

In januari 2016 vindt de definitieve selectie van gemeentezijde van het ontwerp en een presentatie aan de stad plaats. De benodigde investeringen voor het geselecteerde ontwerp worden in het voorjaar van 2016 aan de raad voorgelegd. Parallel aan dit traject is in 2015 het bestemmingsplan opgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan wordt in januari 2016 met belanghebbenden en belangstellenden besproken en ter visie gelegd zodat de raad nog voor 1 juli 2016 het bestemmingsplan kan vaststellen, inclusief het beoogde ontwerp.

Uitvoering

In 2016 lopen de contracten voor tijdelijk gebruik af en start de voorbereiding voor de grootschalige herinrichting van het gebied tot openbaar park, nieuwbouw en sloop van niet-monumentale gebouwen.

9 Ambyerveld

De uitbreidingslocatie Ambyerveld, aan uiterste noordoostzijde van de stad, wordt ontwikkeld door de gemeente in samenwerking met Bouwfonds Ontwikkeling. Het gebied biedt ruimte aan 35 vrije sector kavels, 22 consumentgerichte vrije sector woningen (ontwikkeling door Bouwfonds) en twee wooncomplexen, allen in het topsegment.

Beoogde prestaties 2016

Realisatie 2016

Uitvoering

In 2016 zijn we uitvoerend bezig met:

- uitgifte 1e fase kavels consumentgerichte woningen (10 door Bouwfonds, 19 door gemeente);
- afhankelijk van de uitgifte 1e fase komt de uitgifte van 2 woningcomplexen middels openbare aanbesteding aan de orde;
- in genoemde afhankelijkheid wordt de 2e fase tbv teruglevering gronden Bouwfonds Limburg (mede-eigenaar) bouwrijp gemaakt.

10 Herstructurering: projecten Wonen en Wijken

Anno 2015 geeft een aantal ontwikkelingen aanleiding tot een andere organisatie van het werken aan Maastrichtse wijken. In plaats van de "oude" wijkaanpak, is de nieuwe samenwerking onder de vlag van Wonen en Wijken georganiseerd rond vijf actuele thema's (Wonen en zorg, Doe-democratie, Betaalbaarheid en duurzaamheid, Woonruimteverdeling, Woonmilieus) in nauwe samenwerking met de corporaties.

De status van "brandpunt" van de oude wijkaanpak, is daarmee komen te vervallen. De verdere herstructurering in Maastricht levert een belangrijke bijdrage aan de verbetering van groene en stedelijke woonmilieus. De hiermee samenhangende projecten worden daarom toegelicht onder "overige projecten".

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Wittevrouweveld: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afronding planvorming Koning-Oranjepark i.s.m. klankbordgroep bewoners en in afstemming op plan Groene Loper van Avenue2. ○ Voortzetting planvorming revitalisering Frankenstraat Wittevrouweveld aansluitend op vernieuwing AH i.s.m. initiatiefgroep Kleurrijk Vrouweveld. ○ Afronding planvorming IKC Groene Loper i.s.m. KomLeren. Voortzetting tijdelijk gebruik vml. Theresiaschool door Werkhuis en Caracola. ○ Start gefaseerde herstructurering Tillystraat/ Stadhoudersstraat Wittevrouweveld i.s.m. Servatius. • Limmel Nazareth: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gebiedsontwikkeling Hoolhoes. Oplevering IKC Het Spoor. Aanleg openbare ruimte. Start realisatie winkels, levensloopbestendige appartementen en grondgebonden woningen (afhankelijk van Woonpunt en/of derden). ○ Gebiedsontwikkeling Kanjelzone. Herontwikkeling Hoeve Rome. Start nieuwbouw studentenhuisvesting Hotelschool (afhankelijk van Zuyd Hogeschool). Start herinrichting (omgeving) Kanjel door Waterschap. ○ Start herstructurering Askalonstraat Limmel i.s.m. Servatius (renovatie en sloop/ nieuwbouw). Verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt renovatie, sloop/ nieuwbouw, openbare ruimte. ○ Sloop panden Rijdam Nazareth i.s.m. Woonpunt en herinrichting tot openbaar gebied i.s.m. bewoners. • Wyckerpoort: <ul style="list-style-type: none"> ○ Renovatie woningen Wyckerpoort: Generaal Eisenhowerstraat en Old Hickoryplein (incl. zuidwand) door Servatius. Voorzetten 50/50 Green als tijdelijk gebruik braakliggend terrein Kolonel Millerstraat. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Heer-Scharn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Start vernieuwing Heer i.s.m. Maasvallei: nieuwbouw Dampstraat, renovatie Verzetstraat, sloop, aanleg ondergrondse waterbuffers Petrus Bandenplein en Joseph Bechlaan, afronding planvorming Akersteenweg. • Malberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Verdere nieuwbouw Zouwdalrand Malberg i.s.m. AM Wonen. Afronding/ oplevering Zouwdalveste (fase 1), start verkoop Musketruwe (fase 2). ○ Realisatie herinrichting Recessenpark en omgeving i.s.m. bewoners. ○ Start gefaseerde aanleg grondwal steenfabriek Wienerberger ○ Gebiedsontwikkeling Albertknoop i.s.m. Belgische overheden en bedrijven. • Caberg-Malpertuis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Start nieuwbouw Koraalstraat Caberg i.s.m. Woonpunt (afhankelijk van verkoop/ verhuur). • Mariaberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Verdere vernieuwing Trichterveld (sloop/ vervangende nieuwbouw) i.s.m. Maasvallei. ○ Start vernieuwing Blauwdorp (renovatie, sloop/ nieuwbouw) i.s.m. Servatius, afronding planvorming De Blauwe Loper i.s.m. provincie Limburg. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Brusselse Poort: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vernieuwing (uitbreiding en renovatie) winkelcentrum Brusselse Poort i.s.m. Delta Lloyd. Na afronding van planvorming en vergunningentraject is de planning om begin 2016 de Artsenijstraat te verleggen en medio 2016 te starten met de uitbreiding en renovatie. • Diverse: <ul style="list-style-type: none"> ○ Renovatie div. complexen west door Servatius en Woonpunt (o.a. Busselruwe, Cimbalestraat, Gagijnstraat, Hermelijn- en Tielcelijnstraat, Henri Jonaslân, Roemerstraat). 	

► *Bouwtoezicht*

Door middel van vergunningverlening, inspectie en handhaving van de bouwregelgeving wordt een hoogwaardige en veilige (bebouwde) leefomgeving gewaarborgd. Gezien het historisch karakter van de stad Maastricht worden hierbij hoge eisen gesteld aan welstandstechnische- en hoog monumentale waarden.

Uitvoeren bouwtoezicht	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Handhaven fysieke ruimte</u> Dit gaan we in 2016 o.a. doen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toezicht op veilige constructies, o.a. via de nieuwe verscherpte Europese normen (ter vervanging van de NEN-normen) en een strikte naleving van het kwaliteitssysteem toets constructieve veiligheid ; • snel en alert reageren op meldingen illegale bouw; • toezicht op brandveiligheid door extra kamer- en pandcontroles (project Veilige kamers); • concentratie van de welstandscontrole op kwetsbare monumenten van de binnenstad. 	
<p><u>Verstrekken omgevingsvergunningen Wabo</u> Dit is een wettelijke taak en een continu proces. In 2016 zetten we in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vasthouden aan snelle dienstverlening; • het stimuleren van het gebruik van het digitale loket omgevingsvergunningen; • intensief bouwtoezicht op met name constructieve- en brandveiligheid; • afhandeling van ± 1.000 omgevingsvergunningen; • stimuleren duurzaam bouwen met gerichte informatie. 	
<p><u>Verbeterplan kwaliteitscriteria nieuwe wet VTH</u> Voor een goede uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn nieuwe landelijke kwaliteitseisen in voorbereiding. De kwaliteit van de uitvoering moet voldoen aan criteria voor het personeel (voldoende kennis en capaciteit) en criteria voor de inhoud en het proces (beleidsplan met prioriteitstelling, doelstellingen voor de uitvoering, strategieën, kwaliteitsborging en een goede monitoring- en verantwoordingssystematiek). Op basis van contacten met het Rijk wordt vooruitlopend op de nieuwe wetgeving in 2016 voor het eerst een Wabo jaarplan bouw- en woningtoezicht vastgesteld.</p>	
<p><u>RUD</u> Zie paragraaf 4.5.5 Gemeenschappelijke regelingen.</p>	
<p><u>Toezicht op De Karosseer</u> De in 2012 ingezette koers van gemeentebrede en gecoördineerde controle en handhaving van de bedrijven van De Karosseer wordt voortgezet. Dit geldt ook voor de overige woonwagenlocaties en de locaties met woonboten.</p>	

► *Monumenten, archeologie en cultuurhistorie (cultureel erfgoed)*

Wij zetten ons in voor de instandhouding van het cultureel erfgoed van de stad. Wij vinden dit erfgoed van belang voor de identiteit, de ruimtelijke kwaliteit en de eigenheid van de stad en tevens een belangrijke economische factor. Wij beschermen ons cultureel erfgoed (zowel objecten als structuren) via onze bestemmingsplannen conform het daarvoor ontwikkelde Maastrichts Planologisch Erfgoedregime (MPE). Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten wij instandhouding van cultureel erfgoed als belangrijke randvoorwaarde in.

Behouden en ontwikkelen cultureel erfgoed	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen Facet-bestemmingsplan Implementatie Maastricht Planologisch Erfgoedregime (MPE). Zie ook P10 bestemmingsplannen. • Uitvoeren deel actieplan stimulering bewustzijn monumenteigenaren. • Actieve subsidieobby voor herbestemming en restauratie. Permanente opgave en mede afhankelijk van cofinancieringsmogelijkheden. • Advisering WABO-vergunningen • In het kader van de verlening van omgevingsvergunningen op grond van de WABO geven we permanent adviezen over de monumentale, archeologische en cultuurhistorische waarden bij bouwplannen. • Archeologisch onderzoek en archeologische begeleiding. • In voorkomende gevallen is het een permanente en wettelijke taak de randvoorwaarden voor archeologisch onderzoek op te stellen en het onderzoek te begeleiden. • Uitvoeren actieprogramma Visie op het nachtbeeld van het Beschermd Stadsgezicht • Restauratie Sibemaschoorsteen • Voorbereiden organisatie European Association of Archeologists 2017 in Maastricht bij gelegenheid van 25 jaar Verdrag van Maastricht en Verdrag van Malta. • Uitvoeren pilot groen wederopbouwwijk Pottenberg • Restauratie Stadhuis. (Zie P10, brandpunt Binnenstad.) • Uitvoeren jaarschijf 2016 onderhoud vestingwerken en walmuren (zie P13) • Inrichten digitaal platform verduurzamen monumenten (zie P14) 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

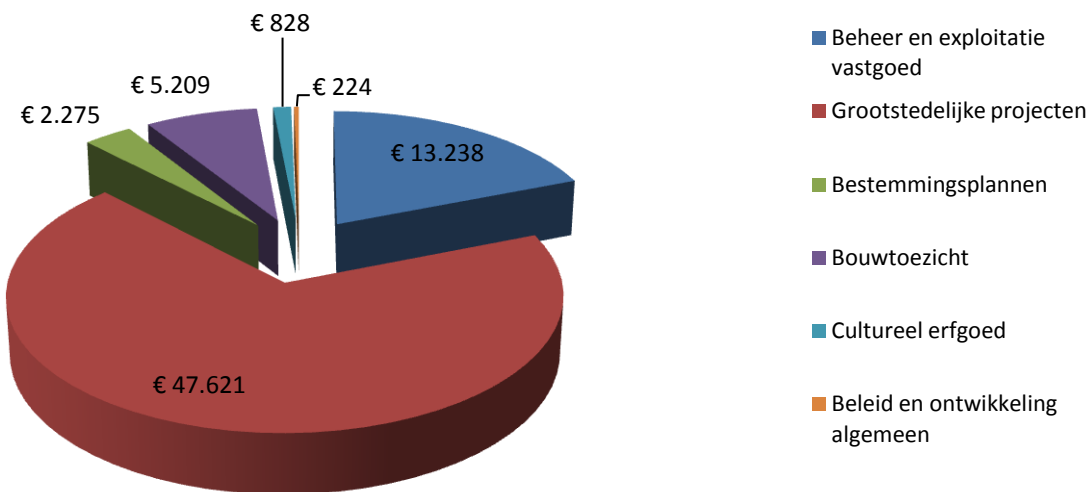
Programma 10 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	68.278	112.533	69.533	38.269	38.250	35.537
- Kapitaallasten	7.898	7.885	8.046	8.035	8.278	8.396
- Apparaatskosten	9.762	9.523	9.599	9.599	9.599	9.599
- Storting in voorzieningen	12.109	3.046	3.077	3.077	3.077	3.077
- Overige lasten	38.509	92.079	48.811	17.558	17.296	14.465
(b) Totale baten	30.477	47.800	56.310	27.485	28.174	26.239
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	37.801	64.733	13.223	10.784	10.076	9.298
Storting in reserves	13.181	7.748	29.916	1.046	801	617
Onttrekking uit reserves	29.277	61.039	30.831	2.391	1.425	467
Geraamd resultaat	21.705	11.442	12.308	9.439	9.452	9.448

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 10 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
<i>Onrendabel</i>					
Gemeentelijk aandeel stedelijke ontwikkeling	20 jaar	640	640	640	640
Masterplan Randwijk	40 jaar	370	370	370	370
Masterplan Health Campus		2.500	0	0	0

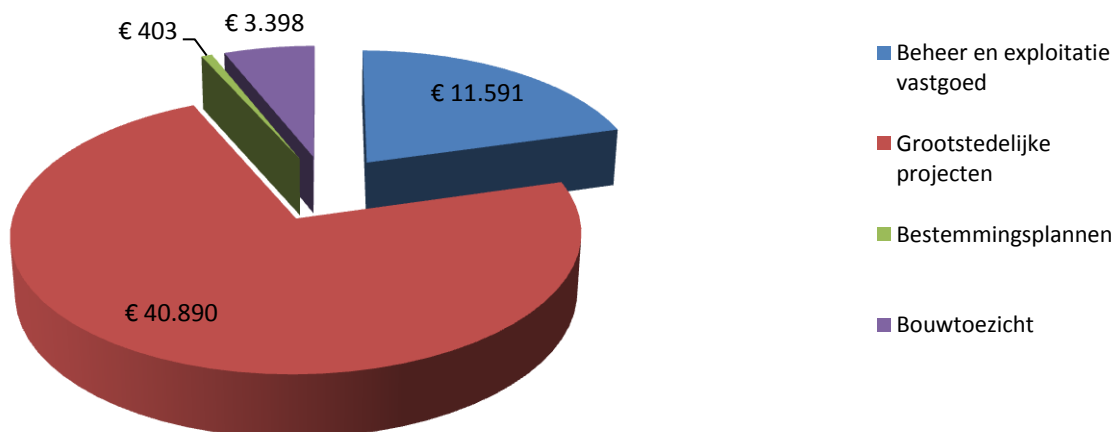
Programma 10: lasten

bedragen x 1.000

Programma 10: baten

bedragen x 1.000

Programma 11 Wonen

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

In Maastricht en de omliggende regionale woningmarkt zorgen voor voldoende woningen van voldoende kwaliteit, rechtvaardig verdeeld voor wat betreft de sociale huursector en aansluitend bij de wensen van zowel de huidige bewoners als nieuwe (potentiële) bewoners.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Het thema Woonstad is één van de drie zwaartepunten in de geactualiseerde Stadsvisie. Dit begrotingsprogramma geeft daaraan invulling.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten

B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Stedelijke programmering woningbouw 2010-2019 (vastgesteld 26/1/2010)
- Structuurvisie (vastgesteld 29/5/2012)
- Lokale woonagenda (vastgesteld 18/9/2012)
- Regionale Woonvisie Maastricht en Mergelland 2010-2020 (vastgesteld 20/11/2012).

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Grotere aantrekkingskracht voor zowel huidige als nieuwe bewoners, door versterken en behoud van leefbare buurten en versterken en behoud van de fysieke kwaliteit in het algemeen.
- 2) Beter evenwicht op de woningmarkt (kwantiteit – kwaliteit – verdeling).

	2010	2012	2014	Ambitie 2016	Bron ¹
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving	7,1	-	7	≥ 7,0	1
Schaalscore evaluatie woning	7,5	-	8	≥ 7,0	1
Ontwikkeling woningvoorraad , aantal eenheden per jaar	175	261	45	125	2
Slaagkans ² woningzoekenden					3
< 30 jaar	13,8%	12,0%	13,8%	Gelijke slaagkans voor alle leeftijdsgroepen	
30-55 jaar	14,3%	12,1%	16,2%		
>55jaar	20,7%	15,6%	24,1%		
Gemiddeld	15,3%	12,5%	16,2%		

1) Bronnen: (1) Stadspeiling, (2) Woonmonitor (3) Jaarrapportages Woningbureau Maastricht

2) Slaagkans= aandeel van actief reagerende woningzoekenden dat met succes heeft gereageerd en een corporatiewoning heeft gevonden. Ofwel: het woningaanbod gedeeld door het aantal personen dat hierop actief reageert. De slaagkans wordt dus beïnvloed door zowel de omvang van het beschikbare aanbod als de omvang van de groep actief woningzoekenden. Het is een gemiddelde dat voor verschillende leeftijdsgroepen wordt uitgesplitst om doelstelling van gelijke slaagkansen te kunnen volgen.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Wonen is van oudsher een overheidstaak. De rol van de gemeente daarin is de afgelopen jaren kleiner geworden, met name in de uitvoering. De gemeentelijke budgetten zijn daarop afgesteld. Het feit dat de uitvoering van het woonbeleid veel meer bij andere partijen ligt en er daarbij een (verder) toenemend beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de individuele burger wordt gedaan, maakt de regiefunctie van de gemeente des te belangrijker.

De beoogde maatschappelijke effecten proberen we te bereiken door zowel op lokale als op regionale schaal de regiefunctie in te vullen, vertaald in de trits visievorming, tactische doorvertaling en operationalisatie.

► Wonen

Visieontwikkeling	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Geen acties. We hebben de lokale Woonagenda en de Structuurvisie	

Borgen tactische doorvertaling visie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
A Lokaal	
<u>1) Stedelijke meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken</u> Begin 2015 is met de corporaties een stedelijke meerjarenovereenkomst op hoofdlijnen gesloten. Op basis hiervan zijn in 2015 vijf thema's opgepakt en uitgewerkt: wonen en zorg, doedemocratie en eigen kracht, betaalbaarheid en duurzaamheid, woonruimteverdeling en woonmilieus. Deze worden in de loop van 2015 vertaald in concrete voorstellen voor beleid en uitvoering. Parallel worden de prestatie-afspraken voor 2016 voorbereid. Aansluitend aan de vaststelling van de thematische uitwerkingen en prestatie-afspraken 2016 door het Bestuurlijk Overleg Wonen en Wijken, worden de projecten en activiteiten uitgevoerd.	
<u>2) Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw</u> In het raadsbesluit van 2010 is vastgelegd dat de woningbouwprogrammering voor de periode 2015-2019 wordt geactualiseerd. Besluitvorming in de raad is voorzien begin 2016. De nieuwe stedelijke programmering wordt afgestemd op Structuurvisie wonen Zuid-Limburg (subregio Maastricht en Heuvelland), waarvan de vaststelling eveneens begin 2016 wordt verwacht. Na vaststelling vormt de stedelijke programmering het nieuwe beoordelingskader voor alle woningbouwinitiatieven in de stad.	
<u>3) Doorvertaling lokale woonagenda</u> De lokale woonagenda heeft een meerjarige uitvoeringsagenda. Voor 2016 staan de volgende zaken op de rol: <ul style="list-style-type: none">• Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw (zie A2)• Regionale samenwerking (zie A2 en B1)• Woonlasten en lagere inkomens (incl. duurzaamheid). Invulling geven aan de "woonlastenbenadering" bij woningonderhoud en renovatie. Hierbij worden afspraken met corporaties gemaakt over voldoende woningen voor de lagere inkomens, waarbij tegenover extra lasten a.g.v. woningverbetering besparingen staan a.g.v. woonlastenbesparende duurzaamheidsmaatregelen. Is onderdeel van meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken.• Voor andere acties op het gebied van duurzaamheid en wonen zie programma 14.	

<ul style="list-style-type: none"> • Ouderenhuisvesting. In samenwerking met de corporaties wordt (verder) gewerkt aan voldoende geschikt aanbod. Met betrekking tot de particuliere woningvoorraad zal de nadruk (blijven) liggen op het stimuleren van de individuele eigenaren om hun eigen woning levensloopbestendig te maken, c.q. op te plussen. In 2016 worden eigenaren van vastgoed ondersteund met een Toolkit. • Studentenhuisvesting. Als onderdeel van de stedelijke programmering (A2) wordt voor studentenhuisvesting een lokale bouwprogrammering (incl. lokaties) opgesteld waarin wordt ingespeeld op de toekomstige huisvestingsbehoefte. Daarnaast is het geactualiseerde beleid voor het splitsen en omzetten van woningen van belang (A4). • Overwogen wordt om in 2016 een Huisvestingsverordening vast te stellen om zo als gemeente actief te (blijven) sturen op woonruimteverdeling en woningsplitsing (zie A4). • Realisatie taakstelling huisvesting statushouders. Ook in 2016 is een belangrijk item het vinden van geschikte panden buiten de woningvoorraad van de corporaties. • Ombouw van de Stichting Wonen boven Winkels Maastricht van een ontwikkelingsorganisatie naar een beheerorganisatie. 	
<p><u>4) (Mogelijk) Actualiseren beleid Woningsplitsing en kamerverhuur</u> Het beleid voor splitsen en omzetten is in 2015 geactualiseerd. In 2016 worden nieuwe aanvragen op basis van dit nieuwe beleid beoordeeld.</p>	
<p>B Regionaal</p>	
<p><u>1 Doorvertaling regionale woonvisie Maastricht en Heuvelland</u> De regionale woonvisie loopt tot 2015 en is niet meer actueel. Begin 2016 is naar verwachting de structuurvisie wonen Zuid-Limburg vastgesteld, die een programmering voor de subregio Maastricht-Heuvelland zal bevatten.</p>	

Borgen operationele vertaling visie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
A Lokaal	
<p>1. <u>Afspraken over uitvoering lokaal woonbeleid en daaraan gerelateerde onderwerpen</u> Op basis van de stedelijke meerjarenovereenkomst opstellen, afsluiten en uitvoeren van jaarlijkse prestatie-afspraken met de corporaties. Gemeente en corporaties voeren op basis hiervan periodiek overleg. De prestatieafspraken 2016 worden begin 2016 vastgesteld en aansluitend uitgevoerd. Met de andere marktpartijen maken we afspraken op planniveau.</p>	
<p>2. <u>Wonen boven Winkels</u> In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij de NV Wonen boven Winkels (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) in totaal 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt. De vennootschap oriënteert zich gezien de marktomstandigheden en de hoge onrendabele toppen voor de resterende projecten op de toekomst. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat wordt de raad hierover geïnformeerd (naar verwachting eind 2015/begin 2016).</p>	
<p>3. <u>Vraaggericht bouwen</u> Er wordt -voor wat betreft de brandpunten A2, Belvédère en de herstructurering i.o.m. de betrokken marktpartijen- ruimte geboden aan initiatieven voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap (inclusief kluswoningen). Initiatieven worden gefaciliteerd en ondersteund.</p>	

B Regionaal	
<p>1. <u>Regionale programmering</u></p> <p>In 2016 worden woningbouwinitiatieven in Maastricht en de Heuvellandgemeenten getoetst aan de vastgestelde regionale Structuurvisie (zie B1).</p> <p>Met de gemeenten Riemst en Lanaken wordt -vooralsnog zonder een gezamenlijke visie-afstemmingsoverleg gevoerd over cijfers en beleid. Dit overleg wordt in 2016 voortgezet en wellicht doorontwikkeld tot een grensoverschrijdende woonmonitor.</p>	
Overig	
<p><u>Monitoring</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Stedelijke programmering woningbouw.</u> Voortgang in de woningbouwproductie volgen we met de monitor woningbouw. We meten hoe de plancapaciteit zich verhoudt tot het vastgestelde woningbouwprogramma. • <u>Meerjarenovereenkomst en prestatieafspraken met corporaties.</u> Gemeente en corporaties voeren periodiek overleg over de uitvoering van de prestatieafspraken en de herstructurering (zie ook programma 10). • <u>Provinciale Woonmonitor</u> Met als kader de regionale structuurvisie wordt aan de hand van de jaarcijfers uit de provinciale woonmonitor de ruimte voor nieuwe woningbouwinitiatieven bepaald. 	

2. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 11 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	5.030	3.717	3.337	3.267	3.100	1.807
- Kapitaallasten	2.944	2.882	2.493	2.423	2.256	963
- Apparaatskosten	750	740	748	748	748	748
- Storting in voorzieningen	1.251					
- Overige lasten	85	95	96	96	96	96
(b) Totale baten	39	94	40	40	40	40
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	4.991	3.623	3.297	3.227	3.060	1.767
Storting in reserves						
Onttrekking uit reserves						
Geraamd resultaat	4.991	3.623	3.297	3.227	3.060	1.767

Programma 12 Verkeer en Mobiliteit

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het zorgen voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is dat mobiliteit een randvoorwaarde is voor het investeren in de dynamiek van de stad (Cultuurstad, Woonstad en Kennisstad)

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none">- restauratie Stadhuis- een vierde hockeyveld- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium- onderhoud wegen- Tapijnkazerne- Frontenpark- Health Campus- Boulodrome- Ondergrondse fietsenstalling bij het station- Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
 - Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma heeft als doel de volgende maatschappelijk effecten (ME) te bereiken:

1. Verbeteren bereikbaarheid
2. Verbeteren verkeersveiligheid
3. Verhogen fietsgebruik
4. Verhogen OV-gebruik
5. Optimalisatie van vraag en aanbod parkeren
6. Verduurzamen van mobiliteit

ME	Indicatoren	2010	2014	Ambitie 2016	Bron
1	Reistijden tijdens ombouw A2 *	100#	130	130	TomTom
2	Aantal doden na een verkeersongeval **	3	4	0	Adviesbureau VIA
2	Aantal (geregistreerde) ernstig gewonden na een verkeersongeval **	26	25	≤ 25	Adviesbureau VIA
1,3	Aantal fietsers dat Maasbruggen passeert ***	23.000	25.000	27.000	visuele telling
1,3	Aantal gestalde fietsen in de binnenstad				
	▪ Bewaakt	100#	80	110	visuele telling
	▪ Onbewaakt	100#	110	110	
1,5	Aantal betaalde parkeerplaatsen:				Q-park en gemeente Maastricht
	▪ in het centrum,	7.300	7.300	7.300	
	▪ op P+W locaties	400	525	525	
	▪ op P+R locaties	0	400	400	
<p>* Tijdens de ombouw van de A2 is in het Programma van Eisen opgenomen dat de reistijden op een aantal trajecten met maximaal 30% mogen groeien t.o.v. 2010. Na ombouw A2 zal de reistijd op deze trajecten substantieel verbeteren.</p> <p>** Betreft streefwaarde waarbij in werkelijkheid door externe factoren lastig is op te sturen.</p> <p>*** Betreft indicatie voor het totale fietsgebruik in de stad.</p> <p># basisjaar waren daaropvolgende jaren worden gerelateerd.</p>					

2. Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeentelijke inzet wordt ingevuld langs 3 sporen:

1. Het ontwikkelen van robuuste verkeersinfrastructuur;
2. Het optimaal benutten van het wegennet door het slim inzetten van verkeers- en mobiliteitsmanagement.
3. Het parkeren als sturingsinstrument.

► *Robuuste verkeersinfrastructuur*

Om onze ambitie voor een duurzaam bereikbare stad te realiseren moet de verkeersinfrastructuur voor zowel auto, fiets en openbaar vervoer toekomstbestendig zijn. Binnen de stad, maar zeer zeker ook in de relatie met de (eu)regio.

Verbeteren grensoverschrijdende verbindingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Realisatie van de Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht</u> Eind 2015 worden de resultaten van de review opgeleverd en wordt duidelijk in welk tijdpad het project tot uitvoering komt waarbij de scope van deze fase is een aanlanding op de westoever.	

<p><u>Verbeteren treinverbindingen in (Eu)regio</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetten lobby, richting bevoegde instanties en potentiële vervoerders, met tot doel het herstel van de IC-verbinding tussen Maastricht en Luik. Waar nodig zullen de regionale partners ingezet worden om het lobby-traject te ondersteunen. • In samenspraak met Provincie en de steden in het stedelijk netwerk wordt gewerkt aan een toekomstvisie voor het spoor tussen Maastricht – Sittard en Heerlen. • De gemeente Maastricht ondersteunt de ontwikkeling van de verbinding van Heerlen naar Aken) en de IC-verbinding Eindhoven – Aken. Als partners hierom vragen zal Maastricht actief lobbyactiviteiten ondersteunen. <p>Alle drie de onderdelen zijn in meer of mindere mate afhankelijk van het product wat door het winnende vervoersbedrijf van de OV-concessie wordt aangeboden. Indien hier meer duidelijkheid over is zal bekeken worden welke aanvullende acties moeten worden ondernomen.</p>	
--	--

Aanpak knelpunten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Goede bereikbaarheid tijdens majeure werkzaamheden:</u> In 2015 is om Maastricht bereikbaar te houden, tijdens de ombouw van de A2, de verlegging van de Noorderbrug en de stationsomgeving een vervolg gegeven aan het programma Beter Benutten. Het programma heeft een looptijd tot 2017 en een omvang van € 30,5 mln. In dit programma zijn voor 2016 acties t.a.v. de volgende fysieke projecten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronding van de bestemmingsplanprocedure en start uitvoering van de ondergrondse fietsenstalling bij het station. • Start voorbereiding aanleg van de snelle fietsroute tussen Maastricht en Sittard. • Het optimaliseren van de verkeersstructuur in de Beatrixhaven waaronder de aanleg van een rotonde bij de Hoekerweg en de Fregatweg. • Het continueren van de inzet van de P+R shuttle tussen de Beatrixhaven en het centrum van Maastricht • Het continueren en uitbreiden van de werkgeversaanpak naar de regio Zuid-Limburg • Het opzetten en invullen van gedragscampagnes om mensen te verleiden 'slim te werken', 'spits te mijden' en of met het openbaar vervoer te reizen of de fiets te pakken • Het continueren en intensiveren van regioregie met als doel wegwerkzaamheden af te stemmen en indien nodig via communicatie en doorstromingsmaatregelen de bereikbaarheid van de stad te borgen 	
<p><u>Uitwerken Ruimtelijk MobiliteitsPakket (RMP)</u> Binnen het programma Maastricht Noord wordt gestart met de werkzaamheden aan de Noorderbrug</p>	
<p><u>Uitvoeren versnellingsagenda fiets:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Start realisatie en oplevering van de fietsroute over het Orleansplein • Verdere invulling geven aan de ambitie voor een snelfietsroute tussen Maastricht en Sittard • Binnen het programma Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (BBMB) zullen de gedragsbeïnvloedingsmaatregelen verder worden opgepakt evenals een verdere uitbreiding van diverse stimuleringsactiviteiten (E-bike, OV-fiets). • De vlakfietsroute tussen Maastricht en Aken zal in overleg met regionale partners verder worden uitgewerkt • De evenementenfietsstalling wordt bij evenementen ingezet • De fietsstunnel bij de Sibemaweg wordt aangelegd door Avenue 	

<u>Uitvoering Mobiliteitsprogramma</u>			
Het mobiliteitsprogramma heeft, inclusief een provinciale subsidie (hoogte nog definitief te bepalen) in kader van BDU, een totale omvang van indicatief € 1 mln. De projecten die in het mobiliteitsprogramma worden opgenomen zijn ondermeer (bedragen per project zijn indicatief):			
	totaal	bijdrage MJIP	bijdrage BDU
Fiets			
Brug Borgaren (ism RWS)	300.000	150.000	150.000
Aanpak knelpunten fiets	100.000	50.000	50.000
Verkeersveiligheid en werk met werk (onderhoud)			
Ambyerstraat-noord 2 ^e fase	350.000	175.000	175.000
Maatregelen ikv Verkeersveiligheidsplan	100.000	50.000	50.000
Maatregelen ikv OV-concessie	85.000	60.000	25.000
Post onvoorzien	90.000	90.000	
Totaal	1.025.000	575.000	450.000
Noot: de BDU over 2016 is nog onzeker. Indien de provincie de BDU kort zal een nieuw voorstel voor het programma worden ingediend			
<u>Vorbereiding OV-concessie Provincie Limburg:</u>			
In 2015 is de concessie aan Arriva gegund. Op basis van het ontwikkelde OV-netwerk wordt beoordeeld of fysieke aanpassingen in de gemeente nodig zijn. Fysieke maatregelen dienen nog in 2016 uitgevoerd te worden. Daarnaast wordt in 2016 samen met de provincie en de vervoerders de ontwikkelteams gestart.			
<u>Nieuw verkeersveiligheidsplan</u>			
In 2016 wordt een nieuw verkeersveiligheidsplan vastgesteld en zal in eerste start worden gemaakt met het nemen van maatregelen.			

► *Beter Benutten*

Het optimaal benutten van de infrastructuur staat centraal in de aanpak van bereikbaarheids- en duurzaamheidsvraagstukken. Daarom wordt ingezet op zowel verkeersmanagement als mobiliteitsmanagement.

Stimuleren gebruik van OV en fiets	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoering programma Vervolg Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (VBBMB)</u>	
Het programma VBBMB bevat een investeringsvolume van € 30,5 mln. Naast de fysieke projecten (zie robuuste verkeersinfrastructuur) wordt uitvoering gegeven aan een uitgebreid programma waaronder:	
<ul style="list-style-type: none"> • afspraken met werkgevers, • invulling geven aan regioregie (afstemming wegwerkzaamheden), • fietsstimuleringsactiviteiten (o.a. E-bike, continuering burn fat not fuel, uitgifte punt OV-fietsen, start project bike-share); • doorontwikkeling website Maastricht Bereikbaar; • pilot OV-spitsmijden; • vervolg op pilot slim parkeren; • aanhaking bij het interregionale ITS-project 10% van het programma 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren exploitatie (brom)fietsstallingen.</u>	
Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:	
<ul style="list-style-type: none"> • Beheer en (laten) exploiteren van de 2 bewaakte fietsstallingen; 	
<u>Uitbreiding fietsstalling station Maastricht</u>	
In 2016 wordt gestart met de uitvoering van het project met een capaciteit van ongeveer 3.000 fietsen.	

► *Parkeren als sturingsinstrument*

De gemeente Maastricht biedt aan de bezoeker en bewoner een gedifferentieerd parkeerproduct aan. Dit parkeerproduct wil enerzijds tegemoet komen aan de wensen van de bewoner en bezoeker en anderzijds invulling geven aan de duurzaamheids- en gezondheidsvraagstukken in Maastricht.

Aanpak parkeerknelpunten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Monitoring:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Effecten invoering van tariefdifferentiatie 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van de PPS met Q-park:</u> In 2016 geven we hier invulling aan door o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • monitoring contractafspraken; • volgen van mobiliteitsontwikkelingen irt tot het parkeerbeleid • oplossen/monitoren van operationele knelpunten. 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van het regime Topdagen;</u> In 2016 op 20 tot 25 dagen op jaarbasis is het huidige verkeerssysteem ontoereikend om het verkeersaanbod te verwerken. Op deze dagen worden verkeersregelaars op straat gezet en specifieke verkeersmaatregelen getroffen om de bezoeker welkom te heten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met Q-park, Veolia en de nood- en hulpdiensten.	
<u>Exploitatie van het P+R terrein in de Beatrixhaven:</u> <ul style="list-style-type: none"> • exploitatie, beheer en onderhoud van het P+R terrein; • exploitatie van een P+R shuttle in de weekenden en op topdagen (dekking Maastricht Bereikbaar Beter Benutten); 	

► *Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur*

Het goed beheren en onderhouden van de verkeersinfrastructuur waarborgt de veiligheid en bereikbaarheid van de stad Maastricht. Onderdeel hiervan is het netwerk aan verkeersregelininstallaties in de stad. Maastricht onderscheid zich hierin van andere steden wat tot uiting is gekomen in het winnen van de prijs *verkeerslichtenstad 2012*.

Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Experiment doseerlichten.</u> Uitvoering geven en rapporteren over 5 experimenten die door de raadscommissie SMM zijn vastgesteld.	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 12 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	17.741	19.551	18.629	16.747	16.145	16.550
- Kapitaallasten	4.889	5.697	4.988	5.072	4.992	4.490
- Apparaatskosten	4.852	5.190	5.264	5.264	5.264	5.264
- Storting in voorzieningen	5					
- Overige lasten	7.995	8.664	8.377	6.411	5.889	6.796
(b) Totale baten	15.451	12.048	11.976	11.974	11.975	11.975
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	2.290	7.503	6.653	4.773	4.170	4.575
Storting in reserves	5.073	2.472	2.491	2.491	2.491	2.491
Onttrekking uit reserves	5.051	4.908	4.846	2.919	2.209	3.144
Geraamd resultaat	2.312	5.067	4.298	4.345	4.452	3.922

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 12 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Intensivering N / bezuiniging V				
Exploitatielasten ondergrondse fietsenstalling			200 N	200 N

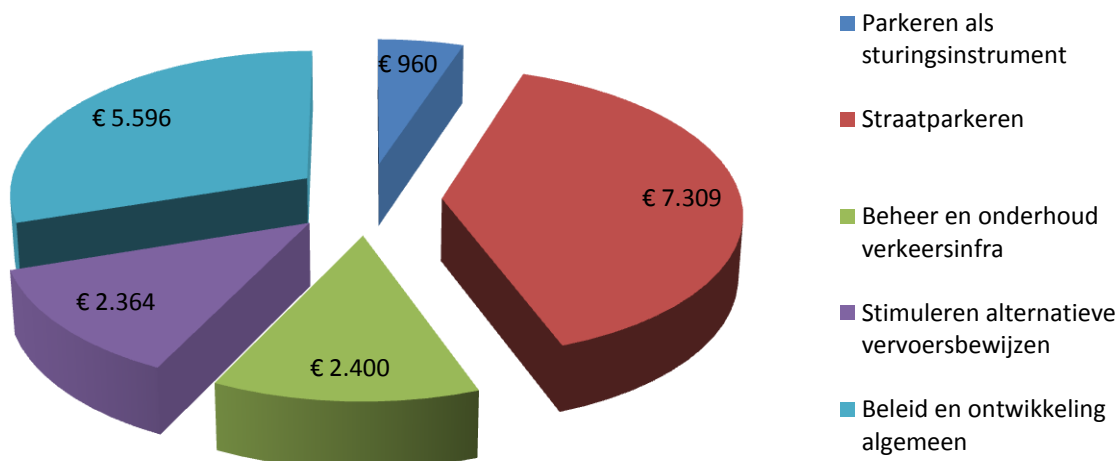
Exploitatielasten ondergrondse fietsenstalling

Zie separaat raadsvoorstel waarover u reeds in de raadsvergadering 9 juni jongstleden heeft besloten.

Programma 12 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
<i>Onrendabel</i>					
Mobiliteit	20 jaar	590	590	590	590
Fietstenstalling ondergronds	40 jaar	2.000	2.000	0	0

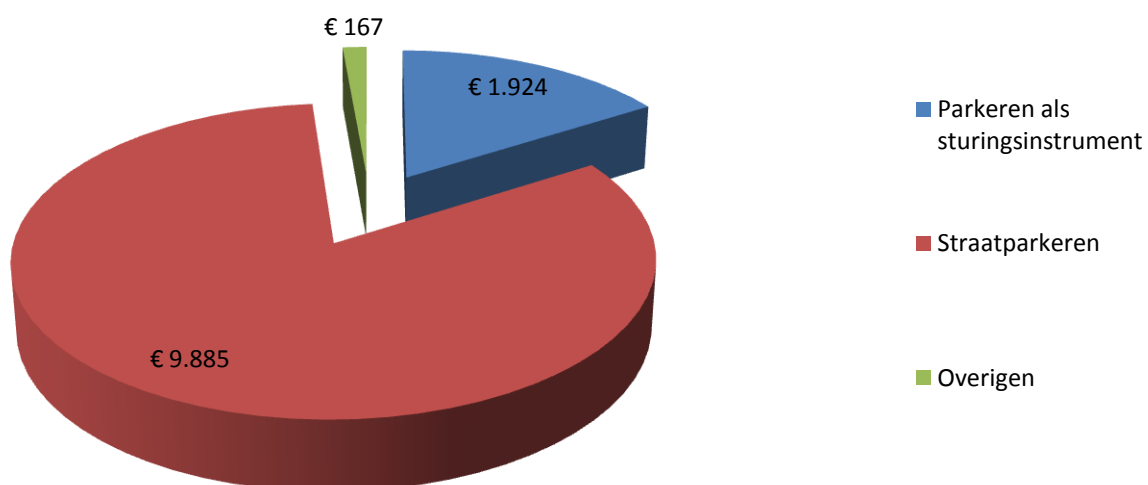
Programma 12: lasten

bedragen x 1.000

Programma 12: baten

bedragen x 1.000

Programma 13 Beheer openbare ruimte

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Een openbare ruimte die op een sobere, maar functionele en veilige manier beheerd wordt waarbij door zelfbeheer de betrokkenheid van de burger in de openbare ruimte wordt vergroot.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is sturen op de fysieke kwaliteit van het leefmilieu.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none">- restauratie Stadhuis- een vierde hockeyveld- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium- onderhoud wegen- Tapijnkazerne- Frontenpark- Health Campus- Boulodrome- Ondergrondse fietsenstalling bij het station- Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Structuurvisie (vastgesteld op 29 mei 2012)
- Herijking beleid integraal beheer openbare ruimte 2010-2013 (vastgesteld op 23 juni 2009).

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

1) *Openbare ruimte*

Een beeldkwaliteit "hoog" (CROW-norm A), "basis" (CROW-norm B), dan wel "laag" (CROW-norm C) conform door de raad vastgestelde ambitieniveaus (zie onderstaande tabel).

Water

Veiligheid, binnen door het Rijk gestelde normen, wat betreft overstromingsgevaar (water) en volksgezondheid (rioleringen).

2) *Begraafplaats*

Gelegenheid voor openbare begrafenissen.

ME	Indicatoren	2010	2013	Ambitie 2016	Bron**
1	CROW-kwaliteitsniveau's (A-B-C) of anderszins: <ul style="list-style-type: none"> • Groenvoorzieningen • Bomen • Verhardingen hoofdwegen en voetgangersgebied • Verhardingen rest • Civiele kunstwerken* • Schoon (binnen de singels) • Schoon (buiten de singels) • Openbare verlichting 		B B - B veilig A/B B B	C B B C veilig A B B	1
2	Waardering inwoners onderhoud openbare ruimte in eigen woonbuurt	5,8		6,0	2
3	aantal inwoners dat actief de buurt wil verbeteren (%)	18		18	2
<p>* Voor civiele kunstwerken geldt geen CROW-kwaliteitsniveau. Het kwaliteitsniveau "veilig" kan worden opgevat als CROW-kwaliteit "B".</p> <p>** Bronnen: (1) Monitor extern bureau in opdracht gemeente; (2) Stads- en buurtpeiling.</p>					

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Openbare ruimte⁴

Realisatie en monitoring beeldkwaliteit openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Actualiseren IBOR.</u> Naar aanleiding van de in 2015 opgestelde integrale IBOR-nota wordt daar in 2016 invulling aan gegeven.	
<u>Onderhoud en beheer groenvoorzieningen</u> De basistaak onderhoud en beheer van groen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld C. Specifieke aandachtspunten in 2016 zijn o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Basisniveau is zoals gezegd CROW-C voor het hele areaal, waar buurten meer willen, kan dat via zelfbeheer of burgerparticipatie. • Verdere omvorming van verruigd areaal naar nieuw – onderhoudsintensief – areaal. • Verdere omvorming van onderhoudsintensief areaal naar onderhoudsintensief areaal. • Verdere implementatie adoptie van groen door bedrijven (bv. rotondes). • Verdere uitrol van het project snippergroen over de hele gemeente plaatsvinden. • Opvolging van "mijn groen Maastricht". 	
<u>Onderhoud en beheer bomen</u> De basistaak onderhoud en beheer van bomen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B.	
<u>Onderhoud en beheer Verhardingen</u> Uitvoering aanpak D-wegen. Uitvoering meerjaren programma waaronder Ambyerstraat noord, 2 de fase, woonstraten Biesland, woonstraten Nazareth, Bronckweg.	
<u>Onderhoud en beheer civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.)</u> Naar aanleiding van de vastgestelde leidraad wordt het meerjarenprogramma uitgevoerd, dit wil zeggen het reguliere onderhoud, inspecties en onderzoeken. Daarnaast zullen er diverse renovaties worden uitgevoerd bijvoorbeeld Noorderbrug en de 5-koppen brug.	

⁴ Omvat meerdere financiële producten.

<u>Schoonhouden openbare ruimte</u> De basistaak het schoonhouden van openbare ruimte, is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels. Specifieke aandachtspunten in 2016 zijn o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Consolideren handhaving zwerfvuil bij milieuperrons. 	
<u>Onderhoud en beheer openbare Verlichting</u> De basistaak onderhoud en beheer van openbare verlichting is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. Basis is de eind 2015 vast te stellen leidraad openbare verlichting en het daaruit volgende jaarprogramma 2016.	
<u>Onderhoud en beheer walmuren en vestingwerken</u> De basistaak onderhoud en beheer van walmuren en vestingwerken, is gericht op een duurzame instandhouding met behoud van flora- en fauna waarde. In de 2016 wordt verder invulling gegeven aan de opgestarte herstelwerkzaamheden. Zie verder programma 10.	
<u>Onderhoud en beheer infrastructurele elementen</u> De inspanningen zijn gericht op een instandhouding van de aanwezige infrastructurele elementen in de openbare ruimte.	
<u>Meten en evalueren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte</u> Om de sturing op het beheer van de openbare ruimte te faciliteren wordt structureel en intensief gemonitord. Dit doen we o.a. door: <ul style="list-style-type: none"> • Het jaarlijks monitoren van groen en schoon door een objectieve meet- en schouw-methode. • De geplande weginspectie van 2015 is verplaatst naar eind 2016 in verband met het grootschalig wegonderhoud in 2015. 	
<u>Ingebruikname nieuw areaal</u> Conform besluitvorming in de raad zullen areaaluitbreidingen in de stad, waarvoor geen budgetten waren / zijn gereserveerd, opgenomen worden in de onderhoudsprogramma's (m.n. groen, verhardingen, schoon).	

► *Water*

De gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater is een resultaatsverplichting waarbij een beperkte keuze mogelijk is. De zorgplichten voor het hemel- en het grondwater hebben het karakter van een inspanningsverplichting, waarbij de gemeente bij de uitvoering de beleidsvrijheid heeft die aanpak te kiezen die zij, gelet op de lokale omstandigheden, doelmatig vindt. Van de gemeente wordt verwacht dat er keuzes over de zorgplichten worden gemaakt die worden vastgelegd in een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Adequate waterafvoer ter minimalisatie risico van overstromingen en voor volkgezondheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Voorkomen wateroverlast</u> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 zal de verkenning naar de hoogwaterveiligheid Maas worden uitgevoerd, dit in samenspraak met de andere waterpartners zoals Rijkswaterstaat en het Waterschap. Daarnaast zullen de inwoners van deze stad worden betrokken in dit proces, uiteindelijk moet dit resulteren in een maatregelpakket voor de lange termijn om wateroverlast vanuit de Maas wordt voorkomen. In 2016 zal een en ander verwerkt in een MIRT aanvraag en aangeboden aan het Rijk, dit om financiële middelen te genereren. • In 2016 zijn de onderzoeksresultaten bekend van het functioneren van het riool- en oppervlaktewatersysteem binnen Maastricht en Heuvelland, hierin is tevens onderzocht wat de wateroverlastlocaties zijn als gevolg van extreme neerslaggebeurtenissen. Dit moet vervolgens resulteren in een maatregelpakket ter voorkoming van wateroverlast als gevolg van extreme neerslaggebeurtenissen. 	

<u>Rioolbeheer</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • uitvoering milieumaatregelen, (milieumaatregelen in Biesland en Bosscherveld) • Aanpak wateroverlast Heer, (aanleg buffers) • samenwerking in de regio, • ruimte voor water realiseren in bestaand gebied. (opheffen wateroverlast Heer) 	
<u>Binnenhavens / waterlossingen</u>	
In 2016 zal het havenbeheer verder worden geprofessionaliseerd en wordt de havengeldverordening en havenverordening van kracht.	

► *Algemene begraafplaats*

In het kader van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) heeft de gemeente de plicht ervoor te zorgen dat alle burgers, los van hun geloofsovertuiging, begraven kunnen worden of dat er voor hen een asbestemming (verstrooiing of asurnplaatsing) kan plaatsvinden. Daarom beheert de gemeente een begraafplaats.

Exploiteren algemene begraafplaats	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Exploitatie algemene begraafplaats Tongerseweg.</u>	
In de 2015 is de quickscan uitgevoerd naar de exploitatie van de begraafplaats Tongerseweg. De resultaten van deze quickscan worden gebruikt als input voor het in 2016 op te stellen bedrijfsplan.	

3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

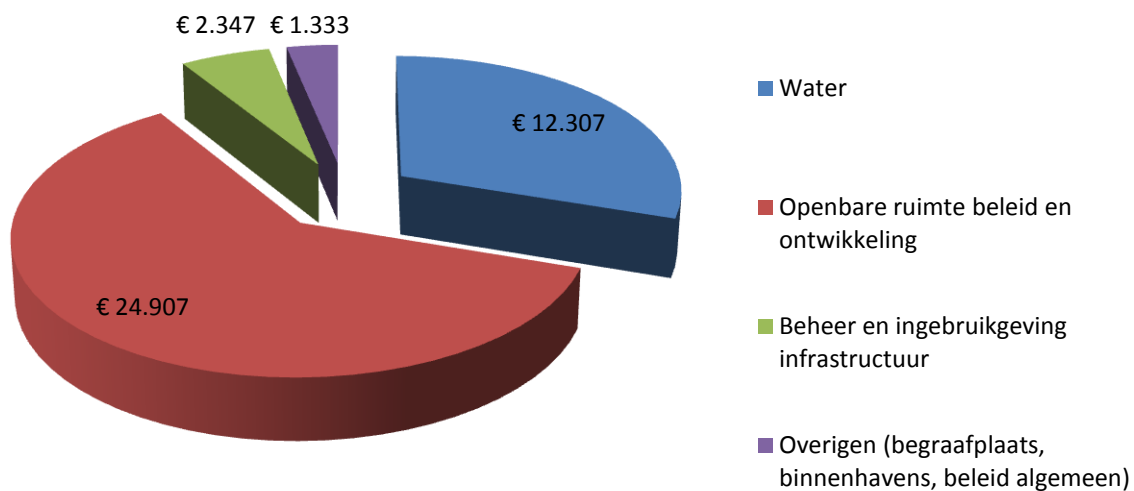
Programma 13 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	39.203	42.856	40.762	40.698	41.640	41.630
- Kapitaallasten	6.213	6.084	4.842	5.473	6.109	6.094
- Apparaatskosten	3.491	3.636	3.632	3.632	3.632	3.632
- Storting in voorzieningen	5.428	10.108	9.886	9.889	9.893	9.896
- Overige lasten	24.071	23.028	22.402	21.704	22.006	22.008
(b) Totale baten	25.874	23.241	22.438	23.047	23.783	23.810
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	13.329	19.615	18.324	17.651	17.857	17.820
Storting in reserves	9.594	1.003	973	973	973	973
Onttrekking uit reserves	3.319	2.534	1.804	841	842	887
Geraamd resultaat	19.604	18.084	17.493	17.783	17.988	17.906

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Programma 13 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
Onrendabel					
Bijdrage IBOR	25 jaar	481	481	4.181	481
Onderhoud wegen	jaar	2.750	0	0	0

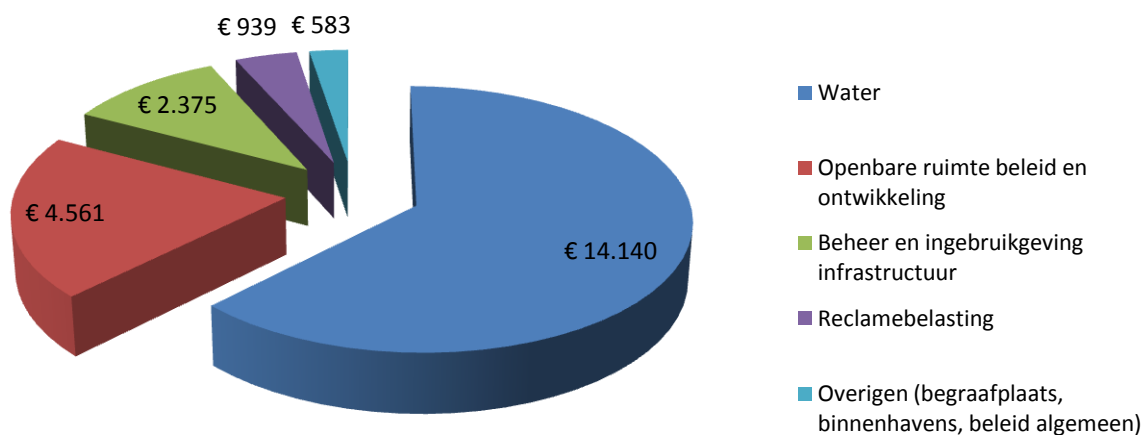
Programma 13: lasten

bedragen x 1.000

Programma 13: baten

bedragen x 1.000

Programma 14 Natuur, milieu en afval

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het natuur- en milieubeleid in Maastricht is gericht op:

- Integrale verbetering van de lokale milieukwaliteit als bijdrage aan de leefbaarheid (o.a. geluid, lucht, bodem, afval);
- Bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen op hogere schaalniveaus (o.a. klimaatbeleid, duurzaamheid).

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Via de programmadoelstelling wordt een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van Maastricht internationale kennisstad, woonstad en cultuurstad richting een nieuw 'mosaïek' Maastricht 2030.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none">- restauratie Stadhuis- een vierde hockeyveld- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium- onderhoud wegen- Tapijnkazerne- Frontenpark- Health Campus- Boulodrome- Ondergrondse fietsenstalling bij het station- Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijk effecten (ME) te bereiken:

- 1) Voldoende groen van goede kwaliteit
- 2) Beperken geluidshinder
- 3) Optimale bodemkwaliteit
- 4) Goede luchtkwaliteit
- 5) Veiligheid bij transport van- en omgaan met gevaarlijke stoffen (externe veiligheid)
- 6) Beperken en aanpassen van onnatuurlijke klimaatsverandering
- 7) Verhogen maatschappelijke medeverantwoordelijkheid op gebied van natuur en milieu.
- 8) Optimale bronscheiding afval en marktconforme kosten voor afvalinzameling en -verwerking.

ME	indicator	2013		Ambitie 2018	
		55-64 dB	>65 dB	55-64 dB	>65 dB
2	Aantal geluidbelaste woningen in Maastricht op basis van geluidbelastingkaarten				
	- wegverkeer	13.000	1.700	13.000	800
	- railwaaai	900	300	900	300
	- industrielwaaai	500	100	500	100

ME	Indicator	2010	2012	2014	Ambitie 2016	Bron*
3	Aantal spoedeisende locaties in Maastricht	225	18	6	0*	1
4	Aantal gevoelige objecten in Maastricht waarbij de landelijke grenswaarde uit het besluit luchtkwaliteit wordt overschreden als gevolg van gemeentelijke wegen:					2
	- t.a.v. NO2 (stikstofdioxide)	0	0	0	0	
	- t.a.v. PM10 (fijnstof)	0	0	0	0	
8	Plaats in landelijke afvalbenchmark inzake:					3
	- Percentage bronscheiding	1	1	<= 3	<= 3	
	- Afvalbeheerskosten	6	9	<= 9	<= 10	
	- serviceniveau	6	9	<= 9	<= 10	
** Bronnen: (1) Globis (gemeentelijk bodeminformatiesysteem); (2) Rapportage luchtkwaliteit (wordt alleen opgesteld bij overschrijding grenswaarde Besluit Lucht kwaliteit); (3) Landelijke benchmark afval 100.000 plus gemeenten. * Landelijke opdracht vanuit VROM om voor 2016 alle spoedeisende locaties minimaal te beheersen.						

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Groen, natuur en landschap

Maastricht is een compacte stad in een weids landschap. De groene toekomst van de stad is een van de speerpunten van het ruimtelijk beleid van de stad, vastgelegd in de Structuurvisie 2030 (Ruimte voor Ontmoeting). Onder het motto "versterken en verbinden" willen we de grote landschappelijke buitengebieden St- Pietersberg-Jekerdal-Cannerberg, Grensmaas en Terraspark de komende jaren met elkaar verbinden via de groene zones Landgoederengebied, Dousberg/Zouwdal en Grensgebied Maastricht-Eijsden. Deze vormen samen een groene ring rondom de stad, die van groot belang is voor de stad als recreatief uitlooph gebied.

Ook willen we het landschap meer de stad in trekken door het creëren van groene longen in het stedelijk gebied, zoals de Kanjelzone en de groene wiggen in Maastricht-West. Die groene longen eindigen in de grote stadsparken. De parkengordel willen we uitbreiden met het Frontenpark en het gebied van de Tapijnkazerne. De parken zijn bij uitstek de plekken voor ontmoeting en beweging. In de wijken en buurten willen we nieuwe groene plekken toevoegen (zoals Buurtpark Limmel-Nazareth). Dit draagt bij aan een goede woonkwaliteit, luchtkwaliteit, gezondheid, bewegings- en ontmoetingsruimte en aan het realiseren van een duurzame, klimaatbestendige stad.

Een permanente opgave is bewoners te stimuleren zelf een bijdrage te leveren aan de vergroening van de stad, zowel in collectief verband als individueel.

Realiseren voldoende groen van goede kwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Groene uitwerkingen bij grootstedelijke projecten/brandpunten</u> (zie voor gedetailleerde beschrijving P 10, onderdeel grootstedelijke projecten Frontenpark, Geusseltpark en Tapijnkazerne).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frontenpark Uitvoering fase 2 start in 2016. Dit betreft realisatie van de verbinding tussen de vestingwerken Hoge en Lage Fronten met bijkomende voorzieningen, zoals herstel van de bestaande formuren en de realisatie van 2 fietsbruggen en een verkeersbrug. Uitvoering is onderdeel van de aanbesteding Noorderbrug. Het Frontenpark zal naar verwachting in 2018 worden opgeleverd. • Tapijn Begin 2016 zal het bestemmingsplan voor de Tapijnlocatie worden vastgesteld. Parallel hieraan wordt een definitief inrichtingsontwerp voor het gebied en de gebouwen gemaakt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In de Kaderbrief 2016 wordt de benodigde financiële investering voor de inrichting van de openbare ruimte voorgelegd. In de loop van 2016 zal de uitvoering van het inrichtingsplan worden opgestart. • Geusseltpark Uitvoering deelprojecten openbare ruimte, oa. sporthal en omgeving. 	
<p><u>Uitvoering natuurcompensatie A2 Mariënwaard</u> Uitbreiding van areaal gronden met natuurlijk beheer (gefaseerde uitvoering). De laatste tranche wordt uitgevoerd in 2016 (oa. locatie voormalige manege Derks). Aansluitend wordt bekeken of en aan welke natuurbeherende organisatie het eigendom en het natuurlijk permanent kan worden overgedragen.</p>	
<p><u>Groen in wijken</u> In de wijken cq. het stedelijk gebied wordt vergroening nagestreefd door het faciliteren van particuliere groene initiatieven, ook in de tijdelijkheid op nog te bebouwen locaties.</p>	
<p><u>Uitvoeren Grensmaasproject</u> In 2016 wordt de uitvoering van het deelproject Itteren gecontinueerd. Oplevering daarvan is voorzien in 2017.</p>	
<p><u>Uitwerken Nota Groen Leven en Beleven, uitvoeringsprogramma 2014-2017 Rivierpark Maasvallei</u> Vanuit de kadernota met ruimtelijke uitgangspunten voor de extensief-recreatieve ontwikkeling van het grensoverschrijdende Rivierpark Maasvallei is een uitvoeringsprogramma 2014-2017 opgesteld, dat gefaseerd wordt gerealiseerd in die periode. Het betreft 3 deelprojecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieuwe fietsroutestructuur van Maastricht tot Maasgouw (ter vervanging van het "Groene Snoer") • uniforme huisstijl samenwerkende Grensmaaspartners • promotie/PR van het grensoverschrijdend Rivierpark Maasvallei. <p>De aanleg van nieuwe fietsroutes in het Maastrichtse deel van het Rivierpark Maasvallei is voorzien na oplevering van het Grensmaasproject Itteren in de loop van 2017. De uniforme huisstijl wordt begin 2016 geconcretiseerd door het plaatsen van zgn Maasbakens, die de entrees van het Rivierpark Maasvallei vormen, dit naar Vlaams voorbeeld en ontwerp. In Maastricht worden deze geplaatst bij de brug Itteren, bij de nieuwe keersluis Limmel en langs de Bosscherweg achter de stuw Boschpoort.</p>	
<p><u>Uitvoeringsprojecten Groene Gastvrije Gordel (subsidie Regiofonds GOMV)</u> In 2016 worden de uitvoeringsprojecten afgerond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijkpark Limmel-Nazareth (inclusief regenwaterbekken) • Landgoederen Betlehem en Jerusalem (Campus hogere hotelschool) • Noordentree HHM Campous ('t Brook) • verlengde Beukenlaan (in aansluiting op; Station Noord en Groene Loper) • Natuurgebieden Dr. Poelsoord/Petit en Grande Suisse en Mariënwaard • Bos- en landbouwgronden tussen Kruisdonk en Vaeshartelt (stadslandbouwpilot reeds in 2015 gerealiseerd). 	

<p><u>Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)</u> Buitengoed Geul en Maas is het samenwerkingsverband van de gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg en de provincie Limburg. Dit samenwerkingsverband loopt tot eind 2017 en is het vervolg op het voormalige samenwerkingsverband GOMV (Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg met de provincie Limburg). Voor dit bijzondere gebied is eind 2014 een integrale gebiedsvisie opgesteld met een ontwikkelingsperspectief op de volgende speerpunten: herstel van het watersysteem, het realiseren van een landschappelijk en ecologisch raamwerk, behoud en herstel van cultuurhistorische waarden van landgoederen, herbestemming/herontwikkeling van bestaand erfgoed, verbeteren ontsluiting en toegankelijkheid. Voor 2016 zijn de belangrijkste beoogde prestaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realisatie van de 2e fase fietsroute, verbinding Geusseltpark met Rivierpark Maasvallei • herbestemming van landgoed La Grande Suisse • herbestemming en herinrichting XONAR-locaties Mariënwaard en Severen • herstel watersysteem Kanjelzone 	
<p><u>Uitvoer jaarprogramma CNME</u> Het CNME geeft jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijke NDE beleid. De hoofdlijnen van dat komend jaar cq. de kerntaken van het CNME voor 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame energie Maastricht; Afvalproject Plastic soep – Schone Maas • Buurtinitiatieven, Schooltuinen, Cursussen stadslandbouw ecologisch tuinieren, Tuinzicht Lichtenberg • Ecologisch raamwerk Noorderbrug e.o / Frontenpark. Advieswerkzaamheden en beheer • Zelfbeheer groenonderhoud • Mens Dier en activiteiten. Samenwerkende organisaties, Dierenwelzijn educatie • Natuurtuinen Jekerdal. Coördinatie vrijwilligerswerk • Educatie. Cursussen, workshops, onderwijs • PR en communicatie. Beheer website Groen Maastricht/redactieteam 	
<p><u>Vergroening van de stad stimuleren/faciliteren</u> Prestaties 2016 zijn onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operatie Steenbreek. Dit is een landelijk initiatief met als doel om burgers te enthousiasmeren hun tuinen te ontstenen en te vergroenen. Zes steden in Nederland doen hier aan mee, waaronder Maastricht. Elke stad doet dit op zijn eigen manier. In Maastricht is ICIS/ UM initiatiefnemer van het project. De gemeente Maastricht heeft zich financieel voor twee jaar gecommitteerd aan deze campagne. Het Maastricht-LAB is partner en aanjager om burgers en organisaties te stimuleren om mee te doen. • Tijdelijk gebruik braakliggende terreinen voor groen en natuur. • Behoud monumentale bomen met name in de openbare ruimte, kapvergunningen terughoudend verstrekken. 	

► *Milieu en stad*

Onder dit thema behoort het beleid met betrekking tot resp. leefbaarheid en duurzaamheid:

Leefbaarheid:

Maastricht is een compacte stad en heeft daarmee diverse milieukundige voordelen: bijvoorbeeld het sparen van het landschap en een groot potentieel voor het openbaar vervoer en fiets. Maar het bij elkaar brengen van vele en diverse functies als wonen, werken en verkeer op een relatief klein grondgebied leidt ook tot uitdagingen op milieugebied, zoals luchtvervuiling, geluidsoverlast, externe veiligheid en stank. Maastricht streeft naar een gebiedsgerichte aanpak waarbij de milieudoelen worden gebaseerd op de functie of het profiel van het gebied. Dit gebiedsgericht milieubeleid betekent ook evenwicht tussen dynamiek en rust. Dit speelt op diverse geografische niveaus.

Duurzaamheid:

Duurzaamheid is een integraal thema dat veel verder gaat dan de acties die zich richten op energiebeleid en klimaatverandering. Duurzaamheid zien we als integraal thema, dat de componenten people, planet en profit omvat. Daarmee is duurzaamheid relevant voor diverse programma's in de begroting. Voor zover het gaat om het aspect planet, zijn de acties in dit programma onderdeel aan de orde.

Beperken geluidhinder	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste geluidskwaliteit.</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies met behulp van akoestisch onderzoek, gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse hogere grenswaardenbeleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 80% van de geadviseerde plannen (onder andere brandpunten) en initiatieven voldoet aan de doelstelling uit het hogere grenswaardenbeleid (100% is niet haalbaar).</p>	
<p><u>Uitvoer schermenproject spoor</u> Door vertraging agv extra varianten-onderzoek en besluitvorming door het Ministerie en ProRail is de uitvoering van het geluidsscherm gepland voor de eerste helft van 2017. De keuze voor de schermvariant wordt eind 2015 gemaakt. In 2016 vinden diverse werkzaamheden plaats ter voorbereiding. Het geluidsscherm zal voor ca. 25 woningen een behoorlijke verlaging van de geluidsbelasting betekenen.</p>	
<p><u>Geluidsisolatieproject Grote Gracht</u> In 2016 zal de afronding plaatsvinden van de geluidsisolatie van de woningen aan de Grote Gracht n.a.v. toenemende geluidniveaus a.g.v. het aanbrengen van de klinkerbestrating in de Grote Gracht. Naar verwachting zullen 21 woningen voorzien worden van geluidwerende maatregelen.</p>	
<p><u>Evaluatie geluidsreductieplan Beatrixhaven</u> Eind 2015 zal (opnieuw) in beeld worden gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Indien niet alle maatregelen zijn gehaald zal in 2016 voor de resterende maatregelen een nieuw plan van aanpak worden opgesteld.</p>	
<p><u>Uitvoeren maatregelen actieplan geluid.</u> In 2016 zijn de activiteiten volgend aan de planning van de vervanging van wegverhardingen en de leidraad wegverharding die wordt opgesteld.</p>	
<p><u>Vervolg geluidsanering Hertogsingel.</u> Als gevolg van de hoge geluidbelasting komen circa 80 woningen aan de Hertogsingel in aanmerking voor subsidie voor geluidwerende maatregelen. Afhankelijk van nader onderzoek zal door het ministerie bij 10 referentiewoningen (van de 80) worden bekeken of er subsidie zal worden verstrekt. Indien de subsidie verkregen wordt staat de uitvoering van de woningen gepland voor 2016.</p>	
<p><u>Isolatieproject A2</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van het nieuwe tracé eind 2016. Van de 391 onderzochte woningen komen er uiteindelijk 21 woningen in aanmerking voor geluidwerende voorzieningen. De voorzieningen worden grotendeels in 2015 aangebracht. De controlemetingen en nazorg vindt in 2016 plaats.</p>	
<p><u>Isolatieproject Noorderbrug</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van de nieuwe route, dus voor 2018. Onderzoek naar de noodzaak van geluidwerende voorzieningen is in 2014 gestart en in 2015 afgerond. Eind 2015 is gestart met het aanbrengen van de geluidwerende voorzieningen. Dit zal in 2016 worden afgerond.</p>	
<p><u>Geluidbeleid</u> Het opstellen van het nieuwe geluidbeleid is gestart in 2014 met een evaluatie van het bestaande hogere grenswaardenbeleid. Afronding is afhankelijk van het landelijke traject SWUNG2 (Samen Werken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid fase 2). Dit landelijke traject is vertraagd.</p>	
<p><u>Isolatieproject Parkweg</u> Subsidietoekenning heeft in 2014 plaatsgevonden en alle 21 woningen zijn bezocht en onderzocht. Er heeft een herrekening van de geluidbelasting op woningniveau plaatsgevonden en momenteel loopt een hernieuwde procedure voor de vaststelling van de hogere grenswaarden. Naar verwachting zal uitvoering van de maatregelen in 2015 – 2016 plaatsvinden en zal het project in 2016 worden afgerond.</p>	
<p><u>Isolatieproject Tongerseweg</u> De subsidieaanvraag voor het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen bij 150 tot 200 woningen is in 2015 ingediend. Bij toekenning van de subsidie in 2015 kan nog datzelfde jaar met het project worden gestart (met uitloop naar 2016 e.v. jaren). Indien BSV over</p>	

onvoldoende middelen beschikt om alle aanvragen van 2015 te honoreren komen we mogelijk op de wachtlijst en is de eerstvolgende mogelijkheid voor een subsidietoekenning in 2016.	
<u>Evaluatie geluidsreductieplan Bosscherveld</u> Eind 2015 zal (opnieuw) in beeld worden gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Indien niet alle maatregelen zijn gehaald zal in 2016 voor de resterende maatregelen een nieuw plan van aanpak worden opgesteld.	

Streven naar optimale bodemkwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Invoering geven aan het convenant bodem.</u> <ul style="list-style-type: none"> Aanpak spoedlocaties: In de convenantperiode 2010-2015 is met prioriteit gewerkt aan de aanpak van die bodemverontreiniging die risico's op levert voor de volksgezondheid. Deze zogenaamde spoedlocaties zijn in 2015 afgerond. Er zijn in 2016 geen locaties meer waarvoor sanerende of beheersmaatregelen noodzakelijk zijn vanwege humane risico's. Het nieuwe convenant voor de periode 2016 -2020 legt voor eind 2020 de doelstelling vast om de resterende bodemverontreinigingen die onaanvaardbare ecologische of verspreidingsrisico's opleveren, eveneens gesaneerd dan wel beheerst te hebben. Ecologisch: Op basis van de resultaten van nog uit te voeren onderzoeken zullen de ecologische risico's in beeld worden gebracht en zullen gebiedsspecifieke onderzoeken worden uitgevoerd. Verspreiding: Voor de aan de oostkant gelegen spoedlocaties is een Gebiedgericht Grondwater Beheerplan opgesteld. Hierbinnen wordt de kwaliteit van het grondwater periodiek gemonitord en de verspreiding binnen de kaders van het plan afgehandeld. Voor het grondwater aan de Westzijde van Maastricht zijn de onderzoeken afgerond. M.b.t. controleren van de onderzochte locaties, zal een monitoringsnetwerk worden aangelegd in 2016. Innovatieve instrumenten: Het nieuwe convenant zet ook in op enerzijds innovatie en anderzijds op landelijke uniformering van het bodeminstrumentarium. Als eerste fase is de ontwikkeling van de Quikscan in Maastricht al afgerond. Hiermee zijn verschillende aspecten van de bodem tegelijk zichtbaar en bruikbaar gemaakt. Implementatie zal plaatsvinden door toepassing van de Quikscan in de dagelijkse praktijk van ontwerp en beheer. 	
<u>Aanpakken nieuwe bodemverontreinigingen</u> Zorgen dat nieuwe bodemverontreinigingen onmiddellijk worden aangepakt. In 2016 zien we er op toe dat 100% van alle nieuwe bekende bodemverontreinigingen gesaneerd wordt.	
<u>Voorkomen nieuwe bodemverontreinigingen</u> Erop toezien dat ter plaatse van bodembedreigende activiteiten de juiste bodembeschermende voorzieningen worden toegepast.	
<u>Toetsen bodemkwaliteit bij gewijzigd gebruik.</u> . Voorkomen dat er als gevolg van gewijzigd gebruik situaties ontstaan waarbij de actuele bodemkwaliteit niet voldoet aan de kwaliteit die ten doel is gesteld. Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies met behulp van bodemonderzoek, gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse bodembeleid zijn vastgesteld. Dat omvat zowel grote projecten zoals bijvoorbeeld RMP als kleine projecten.	

Streven naar goede luchtkwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Conform het coalitieakkoord Wij Maastricht is in 2015 een Plan van Aanpak communicatie Luchtkwaliteit opgesteld. Medio 2016 zal een uitvoeringsplan aan de raad worden aangeboden.	

<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste luchtkwaliteit</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 100 % van de geadviseerde plannen (onder andere brandpunten) en initiatieven voldoet aan de wettelijke grenswaarden).	
<u>Metten van luchtkwaliteit in Maastricht.</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Rapporteren en evalueren eerste jaar stikstofdioxide metingen met diffusiebuisjes (medio 2015-medio 2016). • Opstellen van het vervolg meetprogramma met diffusiebuisjes 	
<u>Actualiseren locatiebeleid luchtkwaliteit.</u> In 2016 zal in overleg met het platform Luchtkwaliteit een evaluatie van het locatiebeleid lucht plaatsvinden. Eventueel aangepast locatiebeleid zal in 2017 meegenomen worden in de Structuurvisie.	
<u>Milieuzone Statensingel</u> Eind 2014 is de milieuzone Statensingel met 2 jaar verlengd. Afhankelijk van wijziging van landelijke regelgeving zal eind 2016 een voorstel voor het vervolg van de milieuzone worden opgesteld.	
<u>Update landelijk monitoringstool</u> In 2016 zal de jaarlijkse update van de monitoringstool plaatsvinden. Met deze tool wordt landelijk bekeken waar nog overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen optreden. Indien in Maastricht overschrijdingen aanwezig zijn zal een voorstel voor maatregelen worden opgesteld. Op dit moment is er geen aanleiding om aan te nemen dat op het gemeentelijke wegennet nog overschrijdingen aanwezig zullen zijn.	

Bewaken externe veiligheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Evalueren beleidsvisie Externe Veiligheid</u> De beleidsvisie externe veiligheid 2012 bevat nieuwe toetsingskaders t.b.v. de verantwoording van het groepsrisico van externe veiligheid. Volgens afspraak bij de vaststelling van de beleidsvisie zal een evaluatie aan de raad worden voorgelegd. Deze evaluatie is vertraagd, maar zal in 2016 worden opgesteld.	
<u>Evaluatie transportroutes</u> Begin 2015 is het besluit genomen de aangewezen transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in Maastricht op te heffen. Eind 2016 wordt deze actie geëvalueerd.	

Aanpak van de energietransitie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Lokaal Energieakkoord Maastricht</u> In het Coalitieakkoord Wij Maastricht 2014-2018 is aangegeven dat een Energie Akkoord Maastricht wordt opgesteld en dat hiervoor € 800.000 beschikbaar is. Het Akkoord en bijbehorend programma is in 2015 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd en wordt om de 4 jaar geactualiseerd. Uitvoering vindt plaats via een gezamenlijke aanpak met het platform Cool, maatschappelijke organisaties en instellingen, enkele cruciale partijen en de burger. Dit verloopt via akkoorden in de volgende actielijnen: Gebiedsontwikkeling, Industrie, Wonen, Duurzame Mobiliteit, de gemeentelijke organisatie. Voorbeelden van projecten voor 2016 zijn: het Energieloket, een duurzame voorbeeldwoning, energiecoaches voor particulier advies, verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed middels een revolving fund, duurzame openbare verlichting ("maaslicht"), laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, evaluatie pilot Zero Emission bus. De uitvoering vindt deels plaats via de volgende bovenlokale Green Deals: Warmtenet Maastricht, Duurzame Energiecentrale Limburg, Zero Emission Busvervoer, Zero Emission Stadslogistiek, Laadinfrastructuur, Energie Prestatiekeuring pilotprojecten.	

<p>DECL (Duurzame Energie Centrale Limburg) Het duurzaam alternatief voor de windmolens in Maastricht is vervangen door een waterkrachtinitiatief te Roermond. De inspanningen zijn nu gericht op het faciliteren van het initiatief om verschillende onderdelen van de duurzame energiecentrale Maastricht alsnog, gelet op de besluitvorming, te realiseren. Dit zijn de zonne-energiecentrale en de biomassacentrale.</p> <p>De gemeente zal de voortgang van de realisatie van de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg en de realisatie van biomassacentrale faciliteren. Voor de levering van stoom/warmte aan de bedrijven is het noodzakelijk dat een onder- en/of bovengrondse warmteleiding wordt aangelegd voor het transport van energie vanaf de biomassacentrale naar de verschillende bedrijven.</p>	
---	--

► *Afval*

Inzamelen, preventie en hergebruik afval	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Het jaar 2016 staat op afvalgebied voornamelijk in het teken van uitwerking van het in voorbereiding zijnde Meerjarenbeleidsplan Afval (MJBPA) 2016-2020.</p> <p>Op weg naar een afvalloze stad zal de hele gemeentelijke keten wat betreft huishoudelijk afval op een kritische en creatieve manier tegen het licht worden gehouden. De uitwerking zal in nauwe samenwerking met burgers, belangengroepen en andere stakeholders op worden gepakt. Voor 2016 betekent dat op wijk-, buurt- en locatie niveau met de bewoners proefprojecten worden uitgevoerd om het strategische afvalbeleid uit het MJBPA Afval te vertalen naar het operationele niveau. Na de proeven wordt het operationele beleid vervolgens geïmplementeerd. 2016 is dan ook een overgangsjaar naar een nieuw afvalbeheer.</p> <p>Voor eind 2016 is oplevering van het nieuwe milieupark op Het Rondeel voorzien. Dit milieupark vervangt het bestaande milieupark Noorderbrug, dat ontmanteld wordt in het kader van de Noorderbrug-plannen. Het nieuwe milieupark wordt ingericht op de principes van de Activiteitenregeling milieubeheer. De milieuparken worden geëxploiteerd door de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas, waarin Maastricht, Meerssen en Valkenburg samenwerken.</p> <p>In 2016 zullen ook de eerste concrete vruchten worden geplukt van de regionale samenwerking op afvalgebied, die voortvloeit uit de begin 2015 getekende intentie-overeenkomst met Rd4. In die intentieovereenkomst zijn een viertal “zoekgebieden” geformuleerd die kansrijk zijn voor samenwerking: bundeling van afvalvolume van alle afvalstromen c.q. grondstoffen, milieuparken, inkoop en aanbesteding, optimalisatie van afvalinzameling in het Heuvelland. Die vier zoekgebieden zijn in 2015 nader onderzocht. Waar samenwerkingsvoordelen concreet te maken zijn, zullen die in 2016 worden uitgewerkt en verzilverd.</p>	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 14 (bedragen x € 1.000)	Gemeente- Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	19.697	21.883	21.675	21.984	21.868	21.986
- Kapitaallasten	720	760	641	729	601	719
- Apparaatskosten	3.625	3.571	3.626	3.626	3.626	3.626
- Storting in voorzieningen	467	286	205	205	205	205
- Overige lasten	14.885	17.266	17.203	17.424	17.436	17.436
(b) Totale baten	17.855	20.719	20.557	20.886	20.743	20.881
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	1.842	1.164	1.118	1.098	1.125	1.105
Storting in reserves	285					
Onttrekking uit reserves	316					
Geraamd resultaat	1.811	1.164	1.118	1.098	1.125	1.105

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Programma 14 (bedragen x € 1.000)	Afschrijvingstermijn	2016	2017	2018	2019
Onrendabel					
Lucht en geluid	20 jaar	57	57	57	57
Groen, landschap en natuur	20 jaar	213	213	213	213
Duurzaamheidsinvestering		800	0	0	0

Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het behouden van een solide financiële huishouding zodat doelstellingen van andere programma's financieel gedekt zijn.

Dit programma heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt. In het programma zijn belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen zoals de algemene uitkering uit het gemeentefonds, algemene belastingen en rente-inkomsten en rentelasten geraamd. Ook worden op dit programma stelposten voor toekomstige gemeentebrede kostenposten zoals kapitaallasten opgenomen.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, 24-06-2008)*
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdracht

E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
----	--

- *Strategische nota's*
 - Kadernota Reserves en Voorzieningen (raad, 23-06-2009)
 - Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement (raad, 23-06-2009)
 - Kadernota Governance (raad, 20-12-2011)
 - Verordeningen financiële functie (raad, laatste wijziging 23-4-2013)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programmaonderdeel levert indirect een bijdrage aan de maatschappelijke effecten bij alle andere programmaonderdelen.

De financiële positie van de gemeente Maastricht wordt uitgedrukt in onderstaande indicatoren. Samen met een aantal andere 100.000+ gemeenten werken we aan de verfijning van dit financieel instrument, de zogenaamde stresstest). Bij volledige invoering van dit systeem zullen de resultaten vergeleken worden met andere gemeenten.

Indicatoren	2014	ambitie 2016
Flexibiliteit begroting (ombuigingen, verhouding structureel incidenteel, sluitende begroting)	Voldoende	Voldoende
Weerstandsvermogen	Zie paragraaf 4.3	
Schuldenpositie (leningen, garantstellingen en waarborgen)	Voldoende	Goed
Lokale lasten (coelo-opgave)	Voldoende	Goed
Grondexploitaties	Voldoende	Goed
Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen (toereikendheid onderhoudsbudgetten/voorzieningen)	Voldoende	Goed

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Algemene Inkomsten en uitgaven

Een sluitende meerjarenbegroting waarbij sprake is van materieel begrotingsevenwicht (structurele lasten worden afgedekt met structurele opbrengsten)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Realisatie jaarschijf 2016 van de efficiencytaakstelling van € 10,6 mln. en takenreductie 2011-2018 binnen afspraken coalitieakkoord.	
In een proces met college en raadsfracties komen tot een structureel dekkingsplan voor 2016 e.v. om de tekorten als gevolg van de rijksbezuinigingen op te vangen.	
Monitoren rijksbeleid en financiële gevolgen daarvan voor onze begroting.	
Maximale verwerving van externe subsidies.	
Vorbereiding en invoering wetgeving vennootschapsbelasting voor gemeenten	

Inzichtelijk maken financiële risico's en zo goed mogelijk beheersen. Voldoende weerstandsvermogen om deze risico's af te dekken.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Verder gaan met de implementatie van risicomanagement systeem.	
De kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.	
De spelregels van het treasurystatuut worden opgevolgd.	
Streven naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.	
Voldoen aan de eisen van de provinciale toezichthouder om te komen tot een meerjarig repressief toezicht.	

Betaalgedrag gemeente Maastricht						
	2010	2011	2012	2013	2014	Ambitie 2016
Aantal tijdige betalingen binnen 30 dagen (%)	72%	77 %	81 %	86%	94%	90%

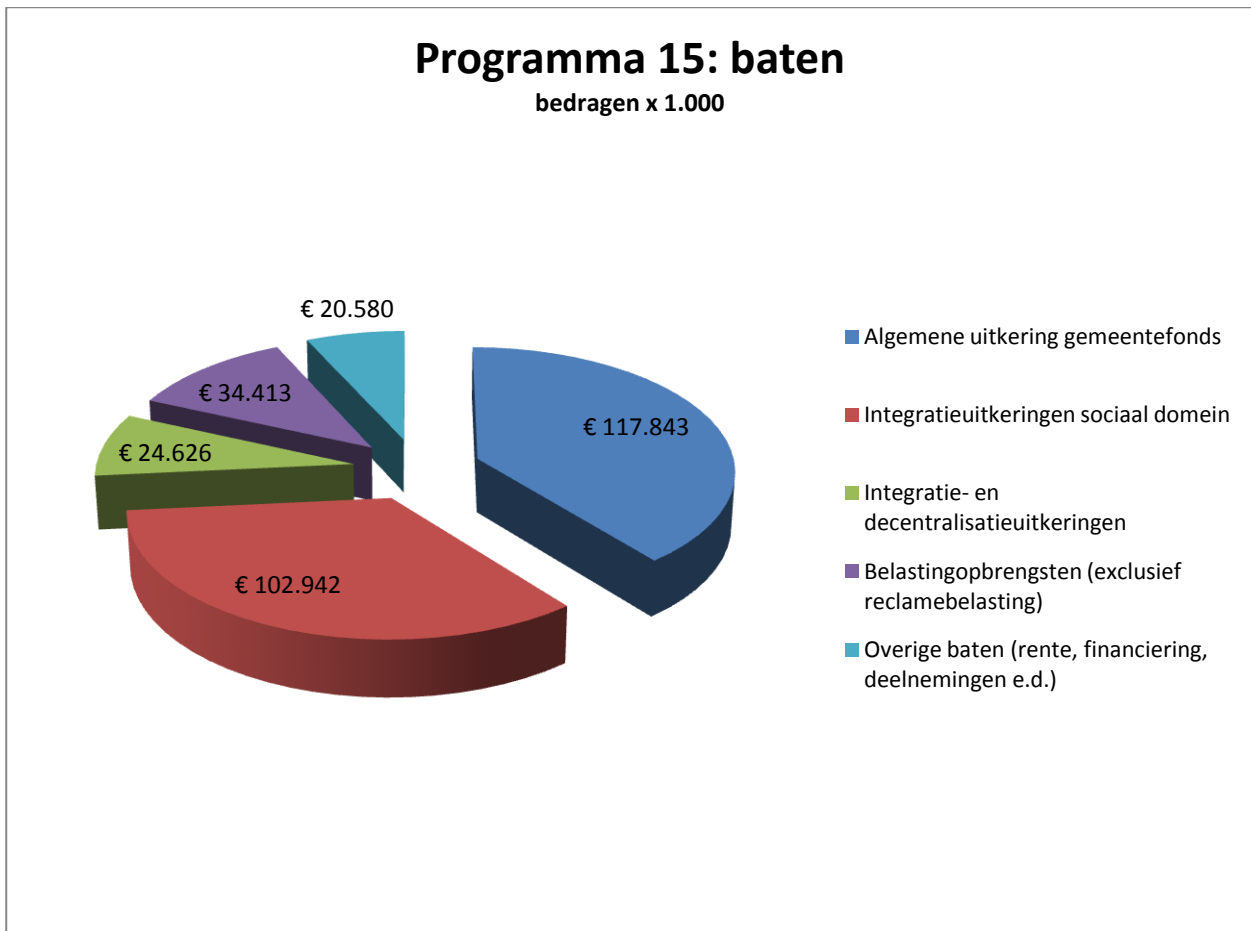
3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

Programma 15 (bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening 2014	programmabegroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
(a) Totale lasten waarvan:	11.108	31.555	14.532	9.651	9.261	9.596
- Kapitaallasten	6.507	2.016	2.533	3.311	4.008	4.601
- Apparaatskosten	745	2.651	2.646	2.675	2.837	2.756
- Storting in voorzieningen	275					
- Overige lasten	3.581	26.888	9.353	3.665	2.416	2.239
(b) Totale baten	203.166	308.749	301.135	296.240	294.397	293.939
(a-b) Totaal saldo baten en lasten	-192.058	-277.194	-286.603	-286.589	-285.136	-284.343
Storting in reserves	30.248	23.860	25.195	25.847	26.144	26.951
Onttrekking uit reserves	34.056	49.769	31.551	24.410	22.444	21.753
Geraamd resultaat	-195.866	-303.103	-292.959	-285.152	-281.436	-279.145

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Programma 15 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019
<i>Intensivering N / bezuiniging V</i>				
Storten in investerings/cofinancieringsfonds			1.000 N	1.000 N
Ophogen risicobuffer	500 N	500 N	600 N	1.000 N
Algemene uitkering (inclusief septembercirculaire)	1.000 V	1.000 V	1.500 V	2.000 V
Incidentele dekking	595 V			
Decentralisatie-uitkering	715 V	715 V	715 V	715 V

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Toelichting op de financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt, naast de financiële uitgangspunten voor de begroting, voornamelijk ingegaan op het budgettaire kader 2016-2019 en worden de budgettaire ontwikkelingen ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting toegelicht.

Hieronder in paragraaf 3.2 volgt een toelichting op de financiële uitgangspunten die ten grondslag hebben gelegen aan deze begroting. In paragraaf 3.3 wordt het budgettaire kader toegelicht. In paragraaf 3.4 tenslotte volgt een uiteenzetting van de financiële positie van onze gemeente en worden de geplande investeringen beschreven.

3.2 Uitgangspunten van de ramingen

Bij het samenstellen van de begroting zijn de volgende uitgangspunten voor de ramingen gehanteerd.

3.2.1 Indexering

Voor de indexering hebben we in 2013 een systeemwijziging doorgevoerd. De prijsindex wordt alleen toegepast op het begrotingsjaar 2016. De jaren 2017 t/m 2019 worden niet geïndexeerd voor prijsontwikkeling. Met andere woorden: begrotingsjaar 2016 is weergegeven in lopende prijzen en de jaren daarna in vaste prijzen. Reden hiervoor is dat de prijsontwikkeling over de jaren heen lastig te prognosticeren is en vaak in de volgende meerjarenbegroting weer bijgesteld moet worden. Door nu de jaren na het begrotingsjaar niet te indexeren wordt voorkomen dat de prijsindex steeds moet worden bijgesteld. Bijkomend voordeel is dat de ontwikkeling over de jaren duidelijker toe te lichten is.

De ramingen voor 2016 zijn geïndexeerd met het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit het Centraal economisch plan (CEP) van maart 2013 van het Centraal Planbureau. Deze bedraagt 1%. Dit percentage geldt voor materiële kosten en loonkosten.

3.2.2 Onvoorzien en risicobuffer

In programma 15 van de begroting is een post onvoorzien opgenomen van € 0,242 mln. structureel. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen. Daarnaast is er op hetzelfde programma een risicobuffer opgenomen van jaarlijks € 1,087 mln. Als gevolg van extra stortingen ten behoeve van grotere risico's wordt de risicobuffer opgehoogd (zie onderstaande tabel en budgettaire kader).

In paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt deze risicobuffer afgezet tegen de risico's waarmee de gemeente wordt geconfronteerd.

Tabel: Verloop risicobuffer 2016-2019 (bedragen x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer begroting	1.087	1.087	1.087	1.087
Extra storting (zie par. 3.3)	500	500	600	1.000
Risicobuffer 2016-2019	1.829	1.829	1.929	2.329

3.2.3 Rente

Bij het bepalen van de kapitaallasten op de investeringen wordt een interne rekenrente (ofwel renteomslag-percentages) van 3,5% gehanteerd (behalve in het geval van maatfinancieringen). De rente is teruggebracht van 5,8% naar 3,5%. Het voordeel voor de begroting als gevolg van de verlaging van de rente (kapitaallasten) is verrekend met een gelijkwaardige verlaging van de inkomstentaakstelling op rente. Er ontstaat dus geen voordeel binnen de inhoudelijke budgetten.

Aan de reserves wordt in de regel 2% rente toegevoegd om deze waarde vast te houden. In deze begroting is als technische maatregel geen rente meer toegevoegd aan de reserves met uitzondering van het vruchtboomfonds (zie ook bijlage 3). Aan de voorzieningen wordt conform de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geen rente toegevoegd.

3.2.4 Gemeentefonds septembercirculaire 2015

De jaarlijkse groei van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek, de zogenaamde 'trap af/trap op systematiek'. Hiermee wordt bedoeld dat de jaarlijkse groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van de rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek direct invloed op de omvang van het gemeentefonds.

Op 15 september 2015 is het Prinsjesdag geweest. De regering heeft haar plannen voor 2016 bekend gemaakt (Miljoenennota). De gevolgen van de Miljoenennota 2016 voor de algemene uitkering van het gemeentefonds (AU) is thans reeds verwerkt in het budgettaire kader van onze begroting.

Het Rijk informeert de gemeenten jaarlijks in de Mei- en Septembercirculaires over het gemeentefonds. In deze circulaires worden gemeenten ook geïnformeerd over nieuwe gemeentelijke taken of taken die vervallen. In de voorliggende begroting zijn de ramingen van de algemene uitkering gemeentefonds, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen gebaseerd op de Septembercirculaire 2015 (waarin de plannen van de Miljoenennota) verwerkt. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren, waarin de Septembercirculaire eerst bij de Memorie van Antwoord van de begroting werd verwerkt. Verwerking was nu wel mogelijk in de planning aangezien Prinsjesdag eerder was.

3.3 Van begroting 2015 naar begroting 2016

Tabel Budgettaire kader begroting 2016 – 2019 (bedragen x € 1.000)

Begroting 2016 (bedragen * € 1.000)	2016	2017	2018	2019
Saldo begroting 2015	-29	38	38	38
Autonome ontwikkelingen en reeds besloten				
1 Algemene Uitkering (septembercirculaire verwerkt)	1.000	1.000	1.500	2.000
2 Niet in te vullen takenvermindering bestemmingsplannen	-100	-100	-100	-100
> Dekking door alternatieve invulling	100	100	100	100
3 Veilige kamers en woningsplitsing (eerste evaluatie)	-400	-300		
Wegvallende dekking bestaand beleid				
4 Rijksvergoedingen Mulderbonnen	-430	-300	-200	-200
5 Voortzetting Frontière	-250			
Nieuw beleid en projecten				
6 Student en Stad	-150	-150		
7 Radicalisering	-110	-110	-110	-110
> extra Rijksuitkering	110	110	110	110
8 Exploitatielasten ondergrondse fietsenstalling			-200	-200
9 Impuls (zakelijk) bezoek	-310	-380		
10 Evaluatie exploitatie zwembad	pm	pm	pm	pm
11 Herstructurering MTB	-1.988	-2.610	-2.370	-2.290
> Dekking via I-deel/W deel	1.988	2.610	2.370	2.290
12 Aanpassing begroting van de raad	-240	-240	-240	-240
13 Storten in investerings-/cofinancieringsfonds			-1.000	-1.000
14 Ophogen risicobuffer	-500	-500	-600	-1.000
Te dekken	-1.280	-870	-740	-640
Dekkingsmogelijkheden				
15 Decentralisatie-uitkering bodemsanering	715	715	715	715
16 Incidentele dekking (R&V, NTB posten, I-deel, Essent)	595			
Totaal dekking	1.310	715	715	715
Nieuw saldo Begroting 2016	1	-117	13	113

3.3.1 Toelichting op het budgettaire kader

Ad 1. Algemene uitkering (septembercirculaire)

Als een gevolg van de groei van de Rijksuitgaven is in 2016 er een positieve accresontwikkeling van ruim 4%. Dit is vertaald in een overboeking van € 647 miljoen naar het gemeentefonds. De belangrijkste verklaring ligt in de intensiveringen die zijn opgenomen en toegelicht in de Miljoenennota 2016. Belangrijkste elementen zijn de extra uitgaven voor veiligheid/defensie, missies en maatschappelijke prioriteiten zoals de impuls voor beschermt werk en de opvang voor peuters. Ook de intensivering van de kinderopvangtoeslag vanaf 2016 (onderdeel van het 5 miljard-pakket) heeft een positief accreseffect. Ten slotte zijn de Rijksuitgaven gestegen vanwege het CAO-akkoord waarvan een deel al zichtbaar is in de verbetering van het accres in 2015. Voor Maastricht betekent dit dat de negatieve reeks van het budgettaire kader van de Kaderbrief 2015 kan vervallen. Feitelijk zou er een overschot ontstaan van ruim € 1 mln. in 2016 oplopend naar ruim € 2 mln. in 2019 in de Begroting 2016. Voorgesteld wordt om dit overschot te verdelen over twee posten, namelijk storting in het cofinancieringsfonds vanwege het tekort (zie ook par. 3.4.2) en het ophogen van de risicobuffer vanwege de toenemende risico's. Tot slot zij vermeld dat ten opzichte van het budgettaire kader van de Kaderbrief 2015 de post 'structurele dekking' is vervallen en de post 'incidentele dekking' is verlaagd in 2016 en vervallen in 2017.

Ad 2. Niet in te vullen takenvermindering bestemmingsplannen

In het kader van de Takenreducties 2012-2018 (begroting 2012) is besloten om vanaf 2015 € 0,1 mln. extra inkomsten te generen uit de leges omgevingsvergunning door de implementatie van Maastricht Planologisch Erfgoedregime (MPE). Door het MPE krijgen zo'n 2.000 panden de status van gemeentelijk monument en geldt er een omgevingsvergunningplicht voor bouwkundige veranderingen aan deze panden. Al langer blijkt dat de veronderstelling van deze inkomstenverhoging niet uitkomt. Belangrijkste reden is dat door deregulering steeds meer (ver)bouwactiviteiten vergunningvrij worden, zodat daar geen leges voor te innen zijn. Die tendens zet zich voort in het kader van het nieuwe Besluit OmgevingsRecht, dat in 2014 in werking is getreden alsmede in de nieuwe Omgevingswet in wording. Kortom: vanwege exogene omstandigheden is deze taakstelling niet realiseerbaar. Vandaar dat een alternatieve invulling gezocht is binnen hetzelfde programma. Dit heeft concreet geleid tot twee alternatieven die samen eenzelfde besparing mogelijk maken.

Planschade advies SAOZ

De in de Structuurvisie vastgelegde stadsontwikkelingsopgave van Maastricht, waarbij meer wordt gekoerst op herbestemming van bestaande gebouwen in plaats van nieuwe gebiedsontwikkelingen (met uitzondering van de brandpunten), heeft tot gevolg dat er naar verwachting beperkter planschaderisicoanalyses aan SAOZ gevraagd hoeven worden. Indien er particuliere gebiedsontwikkelingen worden gefaciliteerd, dan wordt getracht de kosten van dergelijke planschaderisicoanalyses te verhalen. Hierdoor lijkt een besparing van € 25.000 op het beschikbare budget mogelijk. Dit sluit aan bij de tendens van dalende concrete planschadeclaims in de laatste jaren. Inschatting is dat het aantal planschadeclaims de komende jaren stabiel blijft, maar een harde garantie kan daarvoor niet worden gegeven omdat sprake is van een "open-eind" financiering (wettelijke verplichting).

Bestemmingsplannen / visies ruimtelijke ordening

De afgelopen jaren is een forse inhaalslag gemaakt in de actualisering van onze bestemmingsplannen. Gevolg is dat deze wettelijk verplichte actualisering (waarbij de houdbaarheidsdatum van 10 jaar in acht moet worden genomen) in de komende jaren meer gedoseerd kan plaatsvinden. Zo houden we onze beheersbestemmingsplannen zonder pieken en dalen op orde. Daar komt bij dat de kosten van ontwikkelbestemmingsplannen voor particuliere bestemmingsplannen zoveel mogelijk worden doorbelast aan de initiatiefnemer/ontwikkelaar via anterieure overeenkomsten. Tenslotte is nog een besparing op dit budget mogelijk omdat, vooruitlopend op de implementatie van de Omgevingswet, in sommige gevallen versoepelde onderzoeksverplichtingen gelden, die tot gevolg hebben dat er geen uitgebreide onderzoeken met hoge kosten uitgevoerd behoeven te worden. Deze oorzaken maken dat een besparing van € 75.000 op het jaarlijkse budget realistisch lijkt.

Op basis van huidige inzichten lijkt het bezuinigen op beide begrotingsposten verantwoord. Bij planschadeadvies is sprake van een "open-eind" financiering. Mocht in enig jaar de resterende budgetten onvoldoende blijken dan worden de algemene middelen aangesproken te weten de posten "onvoorzien" en "risicobuffer".

Ad 3. Veilige kamers

Ter uitvoering van de wens van de raad (amendement 14 juni 2014) is in januari 2015 gestart met de inhaalslag controles bij kamerverhuurpanden. De inspecties richten zich op brandveiligheid en gebruik in relatie tot de ter plaatse geldende bestemmingsplannen. De werkvoorraad bestaat uit 500 panden. Bij alle tot nog toe gecontroleerde panden dienen aanpassingen te worden verricht en hercontroles te worden uitgevoerd. Ook worden strijdigheden met het bestemmingsplan geconstateerd. Om de inhaalslag succesvol te kunnen voortzetten en in 2017 te kunnen afronden is op basis van de constatering tot nu toe financiële borging in 2016 en 2017 noodzakelijk. Het project ligt op schema.

Ad 4. Wegvallen rijksvergoedingen Mulderbonnen

De stimuleringsregeling pv-vergoeding voor gemeenten vanuit het ministerie is per 31 december 2014 geëindigd. De gemeente krijgt geen vergoeding meer van €40 per opgelegde bestuurlijke strafbeschikking (bijv. wildplassen) en geen vergoeding meer van €25 voor Mulderbonnen (foutparkeren). Concreet betekent dit per 1 januari 2015 een gemis aan inkomsten van € 430.000 (hoofdzakelijk Mulderbonnen) op jaarbasis die wel meerjarig begroot waren.

Er is geen alternatief voor het compenseren van het wegvallen van de vergoeding voor Mulderbonnen (VNG is hierover wel in gesprek met de minister). Niet meer bekeuren is geen optie. Optreden tegen parkeerovertradingen is immers een kerntaak van handhaven en een voorwaarde voor de kwaliteit van

de openbare ruimte. De medewerkers van team Handhaven, dus ook de BOA's die bevoegd zijn tot het uitschrijven van de Mulderbonnen, werken integraal. Zij letten tijdens hun werkzaamheden op alle overtredingen en treden waar nodig handhavend op. In drie jaar tijd zal de formatie van handhaven OR met 3 fte afnemen om een gedeelte van deze Rijksbezuiniging op te vangen. Dit zal mogelijk tot herprioritering van de activiteiten leiden. Door optimalisering en prioritering van inzet alsmede nieuwe ontwikkelingen als kentekenparkeren denken wij dat een afbouw van de extra benodigde middelen mogelijk is. Daarnaast worden de gesprekken tussen ministerie en VNG nauwlettend gevolgd.

Ad 5. Voortzetting Frontière

De aanpak van drugsoverlast / -criminaliteit is recentelijk als één van de topprioriteiten benoemd in het Meerjarenplan Veiligheid Maastricht 2015-2018. Aanpak middels Frontière is één van de specifieke activiteiten in dit dossier om de drugsoverlast en -criminaliteit terug te dringen tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau. Uit de evaluatie Frontière 2015, zoals gedeeld in de Stadsronde van 31 maart j.l., blijkt dat deze werkwijze zijn vruchten afwerpt; continuering schept de mogelijkheid om d.m.v. burgerparticipatie (meldingen) en intensieve samenwerking met politie en andere partners verdieping op drugsoverlast en drugscriminaliteit te krijgen. Voor het eerst sinds jaren is er vooruitgang in dit dossier meetbaar. Er is dan ook gekozen voor continuering voor een jaar met een gedegen evaluatie.

Ad 6. Student en Stad

Vanuit de aangebrachte prioritering binnen student en stad willen we meer slagkracht en flexibiliteit ontwikkelen en initiatieven van onderop aanjagen die passen in die prioriteiten van het actieprogramma student en stad. Er is nu vaak te weinig ruimte om goede initiatieven van onderop te ondersteunen of snel te kunnen anticiperen op gevraagde actie. Vandaar dat wordt voorgesteld voor 2016 en 2017 een stimuleringsfonds (2 maal € 150.000) voor student en stad te reserveren om sneller en flexibeler gezamenlijke initiatieven te ontwikkelen, gericht op de prioriteiten (zie ook bladzijde 10 van de Kaderbrief 2015).

Ad 7. Aanpak radicalisering

Zowel de landelijke als de Maastrichtse aanpak van radicalisering is geïntensiveerd. De dreiging van het jihadistisch terrorisme geldt op dit moment immers als de grootste terroristische dreiging voor West-Europa. Inmiddels heeft zich al een aantal casussen voorgedaan in onze gemeente. De verantwoordelijkheid van de gemeente is het naar vermogen bijdragen aan voorkoming, signalering en tegengaan van radicalisering. Er is daartoe een recentelijk met alle partijen een plan van aanpak ontwikkeld dat primair is gericht op preventie en signalering. Hoofddoel is het voorkomen van radicalisme. Door het beter benutten van potentieel beschikbare informatie kunnen radicaliseringsprocessen vroegtijdig gesignaleerd worden en kan er gericht worden geïntervenieerd in dergelijke processen. De nadruk ligt op preventie en een integrale aanpak van de problematiek, waarbij vanuit een effectief netwerk een samenspel ontstaat tussen preventie, repressie en nazorg. Vanuit het zorgperspectief kan aandacht worden besteed aan de voedingsbodems voor discriminatie, polarisatie en radicalisering. Bij escalatie acteert de politie en het OM vanuit de repressieve kant.

Gelet op het verwachte langdurige karakter van het huidige dreigingsbeeld heeft het kabinet besloten de veiligheidsketen op een aantal punten substantieel te versterken. Onderdeel van de versterking is de ondersteuning van de gemeenten in hun lokale aanpak van jihadisme, met de nadruk op preventie. Het kabinet stelt middelen beschikbaar aan de meest betrokken gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun plannen. De cijfermatige verwerking van de toegekende middelen voor 2016 vindt plaats in de decembercirculaire 2015.

Een concrete begroting voor dit plan van aanpak wordt nog uitgewerkt en is naar verwachting in het derde kwartaal van 2015 (bij begroting 2016) gereed. Alsdan verwachten wij ook duidelijkheid over de hoogte van een mogelijke Rijksbijdrage. De huidige inschatting is dat het om een bedrag van circa € 110.000 zal gaan, waarbij wij er vanuit gaan dat een Rijksbijdrage een vergelijkbare omvang heeft. Mocht de rijksbijdrage ontoereikend blijken dan is herprioritering binnen de veiligheidsbegroting aan de orde.

Ad 8. Exploitatielasten fietsenstalling Station

Zie separaat raadsvoorstel waarover u reeds in de raadsvergadering 9 juni jongstleden heeft besloten.

Ad 9. Impuls (zakelijk) bezoek

Als er één gebeurtenis is waaraan Maastricht zijn internationale bekendheid ontleent, dan is het aan “the Maastricht Treaty”. In 2017 is het 25 jaar geleden dat het verdrag van Maastricht werd ondertekend. De brandingwaarde van het verdrag voor de stad Maastricht, de provincie Limburg en de (eu-) regio is groot. Het 25 jarig jubileum biedt dan ook een uitgelezen kans om de stad Maastricht en de omliggende regio nationaal en internationaal opnieuw in de spotlight te zetten en van een economische impuls te voorzien. Door het organiseren en faciliteren van een reeks congressen en internationale bijeenkomsten rondom het thema Europa – successen én lessen voor de toekomst- kan MT25 fungeren als een eenmalige marketingimpuls voor de stedelijke en regionale congres- en verblijfseconomie. Een van deze congressen waar nu reeds op ingezet kan worden is het jaarlijkse VNG-Jaarcongres, te houden op dinsdag 6 en woensdag 7 juni 2017 (kosten circa € 190.000).

Bovenop een eenmalige marketingimpuls kan MT25 fungeren als een duurzame, langjarige, versterking van het imago van Maastricht als internationale stad in het hart van Europa. Niet het Europa van de instituties, maar het Europa van de mensen. Onze bewoners en die van de Euregio steken elke dag elkaars grenzen over en bewijzen dat Europa bestaat en voor hen uiterst relevant is. Het programma MT25 realiseert zodoende een duurzaam economisch effect.

Wij zijn dan ook met partners zoals de Provincie in gesprek om een brede basis te verkrijgen, zowel inhoudelijk als financieel. De gemeente Maastricht wil € 0,5 mln. investeren in het project MT25 onder voorbehoud dat de provincie Limburg minimaal dezelfde investering doet. Vervolgens worden ook andere partners benaderd, als de EU zelf, het Rijk en ConnectLimburg. Als het definitieve budget is gezeurd, wordt het programma definitief ingevuld.

Ad 10. Evaluatie exploitatie zwembad

Omtrent de evaluatie van het zwembad heeft de raad een startbesluit genomen om tot evaluatie te komen. Over de voortgang van deze evaluatie heeft wethouder Willems u per raadsinformatiebrief geïnformeerd. De evaluatie is nog niet afgerond. We handhaven voorlopig een PM raming en de vermelding in de risicoparagraaf. In december 2015 wordt u raad nader geïnformeerd over de evaluatie van de exploitatie.

Ad 11. Herstructurering MTB

Over de herstructurering van de MTB en het toekomstbestendig maken van de Participatiewet bent u voor de zomer geïnformeerd door middel van een presentatie d.d. 26 mei 2015 en een raadsinformatiebrief. De verwachting was dat we bij de begroting 2016 meer concrete dekking zouden kunnen aangeven voor het structurele tekort van de MTB. Dat is echter nog niet het geval. De reden is gelegen in het feit dat de gevolgen van de herverdeling van het nieuwe geobjectiveerde verdeelmodel van de BUIG middelen nog niet bekend zijn. Derhalve kan nog geen uitspraak worden gedaan over het structureel inzetten van mogelijke overschotten hierop.

Ad 12. Ordening financiën raad en griffie

Hierover heeft u reeds een besluit genomen. Zie ook separaat raadsvoorstel 2015-16841.

Ad 13. Storting in investerings/cofinancieringsfonds

Vanwege de tekorten binnen de investeringsruimte in de jaren 2016-2020 (zie par. 3.4.2) wordt een gedeelte van het overschot gestort in het cofinancieringsfonds. Het tekort wordt daarmee kleiner.

Ad 14. Verhoging risicobuffer

We willen de raad voorstellen om de risicobuffer op te hogen. Dit vanwege een aantal specifieke financiële risico's, te weten de evaluatie van de exploitatie van het zwembad Geusselt, de implementatiekosten van de herstructurering MTB en mogelijke voortzetting Frontière na evaluatie in 2016. Maar ook meer generiek het waarborgen van de kwaliteit van zorg en ondersteuning in het sociale domein in het licht van alle benodigde wijzigingen.

Ad 15. Decentralisatie uitkering bodemsanering

In de begroting van 2013 en 2015 is door u besloten dat een groot deel van het budget voor bodemsanering is ingezet bij de bezuinigingen. Als gevolg daarvan is tevens besloten dat zo nodig alle financiële risico's met betrekking tot bodemsanering uit algemene middelen (post onvoorzien) worden bekostigd. Thans is er een nieuwe convenantperiode aan de orde (2015-2019). Hoewel er nog risico's zijn en aanvullende onderzoek nodig is, is de verwachting dat er geen extra middelen benodigd zijn. In Maastricht zijn er geen locaties met humane risico's, wel acht locaties met verspreidingsrisico's en een

locatie met (waarschijnlijk) ecologische risico's. De huidige inzichten van deze locaties geven geen aanleiding voor extra maatregelen naast de al genomen beheersmaatregelen. We blijven de onderzochte locaties actief beheersen door genomen maatregelen en te monitoren. Eén locatie wordt nog verder onderzocht op verspreidingsrisico's. Onze verwachting is dat ook deze locatie met de nog beschikbare middelen beheersbaar gemaakt kan worden. Derhalve kan deze decentralisatie-uitkering vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Dit is deels ter compensatie van het feit dat de korting op de Decentralisatieuitkering Bodem van € 390.000,- per 2015 structureel is opgevangen uit de Algemene Middelen. De afspraak uit de begroting 2013 en 2015 dat risico's ten laste van deze middelen komen blijft gehandhaafd. Zie verder risicoparagraaf.

Ad 16. (Incidentele) dekking

Ten opzichte van de Kaderbrief 2015 is de structurele dekkingstaakstelling van € 0,45 mln. met ingang van 2017 vervallen. Dit is met name het gevolg van een hogere algemene uitkering en het laten vrijvallen van de decentralisatie-uitkering Bodemsanering.

Ook is dit gunstig voor de zoektocht naar incidentele dekking. De bedragen voor 2016 en 2017 zijn verlaagd van € 1,75 mln. naar € 0,5 mln. resp. van € 1,25 mln. naar € 0. Om deze taakstelling van € 0,5 mln. in te vullen zullen de gebruikelijke posten als vrijval nog te betalen, reserves en voorzieningen worden ingezet.

3.4 Uiteenzetting van de financiële situatie

3.4.1 Reserves en voorzieningen

Naast het totaal aan baten en lasten zijn ook de reserves en voorzieningen van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De reserves geven een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen. De voorzieningen zijn gekoppeld aan kwantificeerbare risico's en in die zin minder vrij besteedbaar. De gemeente heeft weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hiervoor bepalend.

Aan het begin van het begrotingsjaar 2016 heeft de gemeente naar verwachting € 187 mln. aan reserves en € 37 mln. aan voorzieningen. Het totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage 3. Daarbij is conform gewijzigde voorschriften in het BBV ook aangegeven welke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves structureel van aard zijn. Met name bij de financieringsreserves voor productiemiddelen gaat het om structurele toevoegingen en onttrekkingen omdat deze reserves dienen ter dekking van de kapitaallasten van de productiemiddelen. Hierna volgt een nadere toelichting op de reserves.

Algemene reserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 7 mln. aan algemene reserves. Een algemene reserve is een reserve waaraan gemeentebreed door de raad geen bestemming is gegeven; deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).

Financieringsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 18 mln. aan financieringsreserves. De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen in verkeersregelinstallaties, spreidingsplan Sport en overige productiemiddelen te bekostigen.

Vruchtboomfonds (beklemd bestemmingsreserve)

De raad heeft in 2000 besloten tot verkoop van de aandelen Nutsbedrijven voor een bedrag van € 229 mln. In de begroting van 2001 is van deze middelen € 147 mln. renderend weggezet in het vruchtboomfonds. Renderend wil zeggen dat over het saldo van de reserve 5,8% rente wordt bijgeschreven. In 2009 is ook de opbrengst van de verkoop aandelen Essent (€ 16,4 mln.) in het vruchtboomfonds gestort. Tegenover de renteopbrengst staat een aantal door de raad geaccordeerde structurele onttrekkingen. Dit zijn: compensatie dividend Nutsbedrijven (€ 7,2 mln.), kwijtschelding Diftar (€ 1,0 mln.), huisvesting SEZ (€ 1,1 mln.), rente erfpacht (€ 700.000), bezwaarschriften OZB (€ 600.000) en huisvesting Mosae Forum (€ 600.000) en overige posten.

Het begrote saldo van de reserve Vruchtboomfonds aan het begin van het begrotingsjaar circa € 130 mln. Op basis van de huidige berekening zijn de uitgaven en inkomsten in evenwicht. Dit betekent dat er niet wordt ingeteerd op het vruchtboomfonds en dat het fonds eeuwigdurend is. In 2016 wordt een nieuwe berekening gemaakt. We zullen kijken naar mogelijkheden om de getroffen voorzieningen ten laste van het Vruchtboomfonds op termijn te laten vrijvallen en zonodig terug te storten in het Vruchtboomfonds.

Bestemmingsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 29 mln. aan bestemmingsreserves. Een aantal grote bestemmingsreserves wordt hieronder nader toegelicht.

Innovatieopdracht Welzijn en zorg

Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de frictiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen.

Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur

Betreft de bij de marap/jaarrekening 2014 ingestelde reserve "Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur".

Spreidingsplan Sport

Deze reserve is ingesteld voor de transformatie/nieuwe investeringen en achterstallig onderhoud. Is een gesloten financiering die eindigt in 2026 en waarvan de vrijval start in 2020 (raadsnota 2008).

Economische/culturele impulsprojecten

Bij de begroting 2014 heeft de Gemeenteraad (bij amendement) van de restgelden Maastricht Culturele Hoofdstad ad € 3 mln. een investeringsfonds ingesteld voor sociaal/economische/culturele impulsprojecten. In de Kaderbrief 2014 is van deze € 3 mln., € 2 mln. gereserveerd voor impulsen voor de Creatieve Industrie en € 1 mln. voor de Innovatieagenda Cultuur. Bij de begroting 2015 heeft de Gemeenteraad in aanloop naar de vaststelling van de uitvoeringsnota Creatieve Industrie reeds 3 concrete projecten goedgekeurd te weten de projecten Fashion House, Fashion Clash en Launch Base. Bij raadsbesluit van 27 januari 2015 zijn de overige projecten goedgekeurd. De Innovatieagenda Cultuur zal in de 2e helft van 2015 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd, na het afronden van de cultuurverkenning met de sector en de Maastrichtse bevolking.

Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling Noord Oost betreft vooruitontvangen middelen die aangewend worden bij de uitvoering van de WOP's Noord Oost.

Mecc

Het congrescentrum en de expofoyer zijn eigendom van de gemeente Maastricht. De exploitatie MECC is een gesloten budgetstelsel. Over- en onderschrijdingen en grote onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve.

Mobiliteitsfonds

Het mobiliteitsfonds is ingesteld op basis van het raadsbesluit PPS Mobiliteit; initiële fase (raadstuk 23-2002) en de in 2003 opgestelde kadernotitie is het "Mobiliteitsfonds" ingesteld. Doelstelling van het Mobiliteitsfonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten ligt het accent op het afdekken van onrendabele exploitaties. Hierbij is nadrukkelijk gesteld dat het mobiliteitsfonds niet aangewend mag worden voor reguliere onderhoud- c.q. vervangingstaken. Het mobiliteitsfonds wordt grotendeels gevoed door de inkomsten uit het straatparkeren, de inkomsten uit de erfpacht voor de parkeergarages (PPS-parkeren) en rente. Onttrekkingen uit het mobiliteitsfonds betreffen het afdekken van onrendabele exploitaties (voornamelijk fietsenstallingen) alsmede bijdragen aan investeringsprojecten. Verder is bij de begroting van 2012 besloten om de bestedingsruimte in het mobiliteitsfonds volledig te benutten voor de dekking van het RMP (lees aanleg Noorderbrug). Hiervoor is structureel een jaarlijks bedrag nodig van € 1,4 mln. Het mobiliteitsfonds kan hier slechts ten dele aan bijdragen. Dus mocht in de toekomst onverhoopt ruimte ontstaan in het mobiliteitsfonds dan zal dit rechtstreeks vloeien naar het RMP.

Bestemmingsreserve project A2

De bestemmingsreserve project A2 zorgt voor een eenduidige en inzichtelijke weergave van alle geldstromen vanuit de gemeentelijke bijdragen. De belangrijkste doelstelling van deze reserve is om middels de rente-inkomsten op deze reserve de verwachte indexeringskosten mede af te dekken.

Bestemmingsreserve sociale infrastructuur en buurten (SIB)

Van de opbrengst uit de verkoop van de aandelen Nutsbedrijven in 2000 heeft de raad € 45,4 mln. gereserveerd voor de verbetering van de sociale infrastructuur en de buurten. Deze middelen zijn inmiddels nagenoeg besteed.

Herijking Belvédère

Deze reserve is ingesteld bij jaarrekening 2011. Het incidentele resultaat van de reserve betreft de vertaling van de financiële consequenties van de overdracht van aandelen in WOM Belvédère B.V. door ING Real Estate Development Holding B.V. en Bouwinvest Projecten B.V. aan de gemeente Maastricht. Bij jaarrekening 2012 is € 5,359 mln. onttrokken aan de reserve ter dekking van de ophoging van de voorziening Belvédère.

3.4.2 Investeringsperspectief

In deze paragraaf wordt de totale investeringsruimte uit meerjareninvesteringsplan en cofinancieringsfonds gezamenlijk gepresenteerd. Maastricht heeft in haar begroting elk jaar een investeringsbudget van circa € 10 mln. beschikbaar. Van die jaarlijkse ruimte is in meerjarenperspectief geld toegewezen aan specifieke projecten/ontwikkelingen op basis van reeds genomen besluiten (bijvoorbeeld de A2 ondertunneling). Jaarlijks wordt bij de begroting een volledig overzicht van de genomen beslissingen in meerjarenperspectief gepresenteerd. De onderstaande tabel begint met het beschikbaar saldo in meerjarenperspectief. Dit is het jaarlijks beschikbare investeringsbudget van circa € 10 mln. minus de al genomen investeringsbesluiten (- bedragen zijn investeringsuitgaven en + bedragen zijn beschikbare investeringsruimte of dekking). Voor de goede orde wordt vermeld dat dit overzicht geen definitief go / no-go besluit is. De afzonderlijke investeringen worden in afzonderlijke raadsvoorstellen ter votering aan de raad voorgelegd.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de voorgenomen investeringen nagenoeg helemaal beslag leggen op de beschikbare investeringsruimte tot en met 2020. Hoewel er altijd sprake is van planningsoptimisme is er wel een reële kans dat de beschikbare ruimte in de eerste jaren zal worden overschreden. Mocht dit gebeuren dan zijn we genooddaakt de investeringen voor te financieren. Deze extra rentelast zal ten koste gaan van de investeringsruimte. In onderstaand overzicht is hier nog geen rekening mee gehouden.

Tabel Investeringsruimte 2015 – 2021

(bedragen in € 1 mln.)

mijp en cofinancieringsfonds							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vrij beschikbaar ruimte	2,30	5,70	6,10	7,00	7,00	7,00	7,00
0 extra storting in cofinancieringsfonds				1,00	1,00		
1 achtervang Belvédère/Noorderbrug		-2,30	-2,30	-2,30	-2,30	-2,30	-2,30
2 Vierde hockeyveld	-0,50						
3 Stadhuis	-0,10	-2,00	-2,00				
4 Ruimtelijk masterplan Health Campus	-0,10	-0,40	-2,00	-1,75	-0,75		
5 Tapijnkazerne			Pm				
6 Fietsenstalling station ondergronds		-2,00	-2,00				
7 Frontenpark	-0,80	-1,00	Pm				
8 Boulodrome		-0,50	pm				
9 Onderhoud wegen	-2,75	-0,95					
10 Timmerfabriek: volwaardige popzaal		-1,00	-1,50	-0,50			
11 Duurzaamheidsinvestering	0,30	-0,80					
12 Onderwijshuisvesting (integraal huisvestingsplan kindcentra)						pm	
13 bijdrage MAA		-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20	-0,20
14 International Students Club			-0,40				
TOTAAL onttrekkingen	-3,95	-11,15	-10,40	-3,75	-2,25	-2,50	-2,50
saldo	-1,65	-5,45	-4,30	3,25	4,75	4,50	4,50
gecumuleerd saldo	-1,65	-7,10	-11,40	-8,15	-3,40	1,10	5,60

Toelichting

Ad 0. Storting in cofinancieringsfonds

Als gevolg van een positieve ontwikkeling van de algemene uitkering kan een extra storting in het cofinancieringsfonds worden gedaan.

Ad 1 Achtervang Belvédère/Noorderbrug

Zie besluitvorming raad juni 2013.

Ad 2 Vierde hockeyveld

Het streven vanuit het coalitieakkoord is om in samenhang met de noodzakelijke herijking van de sportaccommodaties en via slimme samenwerking een vierde hockeyveld te realiseren binnen de (financiële) kaders van ons herijkt accommodatiebeleid. Het vierde hockeyveld is voorzien op een voetbalveld dat momenteel in gebruik is, waardoor extra capaciteit in het totale Geusseltgebied nodig is om aan de bestaande vraag (voetbal) te kunnen blijven voldoen. Dit uitgangspunt vormt een van de peilers van het ontwerp, dat rekening houdt met de benodigde capaciteit voor zowel hockey als voetbal. (Financiële) betrokkenheid van de hockeyclub bij de realisatie van dit veld is een vereiste. De vereniging heeft inmiddels een intentie afgegeven over de hoogte en vorm van hun bijdrage (€ 100.000 in cash). Vanwege de mogelijke negatieve fiscale gevolgen van deze bijdrage is medio 2015 contact gelegd met de belastingdienst. Eind augustus is afstemming met de belastingdienst bereikt over deze eigen bijdrage en is de btw verrekening met betrekking tot de investering en exploitatie van het veld veilig gesteld. Het besluit van de belastingdienst was noodzakelijk om de financiële kaders definitief te kunnen vaststellen. Nu het investeringsbudget is afgestemd, is het mogelijk om over te gaan tot het opstellen van het definitief ontwerp en het plan van eisen. De benodigde afstemming met de vereniging(-en) en toetsing vindt komende maanden plaats. Het proces is gericht op realisatie van het veld voor aanvang van sportseizoen 2016-2017.

Ad 3 Stadhuis

Zie raadsnota 2015-12629. Hierover heeft u reeds een besluit genomen.

Ad 4 Brightlands Maastricht Health Campus (voorheen Ruimtelijke masterplan HealthCampus)

Begin 2015 hebben de gebiedspartners azM, UM en gemeente een afsprakenkader vastgelegd met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Brightlands Maastricht Health Campus, waarvan het ruimtelijke en programmatische kader is vastgelegd in de nieuwe, door de raad ultimo 2014 vastgestelde gelijknamige structuurvisie. Als onderdeel daarvan is door de partners afgesproken gezamenlijk € 8,4 mln. te investeren in de planuitwerking van de 1e fase van de gebiedsontwikkeling (het zogenoemde "Hart"), die in de structuurvisie op het niveau van een Voorlopig Ontwerp is ingekleurd. Nadat in het afgelopen jaar - na een Europese aanbesteding - is gestart met het opstellen van een Definitief Ontwerp, zal het ontwerpproces in 2016 resulteren in de vaststelling van een bestek. Op basis daarvan zal vervolgens de aanbesteding van het werk zelf (al dan niet gefaseerd) plaats vinden. Naar verwachting zal dan ultimo 2016 gestart kunnen worden met de feitelijke herinrichting van het betreffende plangebied. De realisatie zal vermoedelijk een doorlooptijd kennen tot in 2018/2019. Het gemeentelijk aandeel ad € 2,8 mln. is gevoteerd bij de vaststelling van de Structuurvisie Brightlands Maastricht Health Campus. De resterende € 2,2 mln. is bedoeld voor de overige projecten binnen Brightlands MHC. De planvorming hieromtrent wordt uitgewerkt in samenhang met de benodigde ruimtelijke interventies en de doorontwikkeling van het MECC. Ten aanzien van deze doorontwikkeling zij vermeld dat eind 2015 een concept-Investeringsprogramma MECC 2015-2018 is opgesteld. In 2016 en de jaren daarna zal dat programma, na afstemming met het Meerjaren Onderhoudsprogramma, als één uitvoeringsplan nader worden uitgewerkt en uitgevoerd. Naar verwachting geldt die planning ook voor de overige projecten binnen Brightlands MHC.

Ad 5 Tapijnkazerne

In 2014 is de visie voor de Tapijnkazerne in dialoog met de stad tot stand gekomen en vastgesteld door de stuurgroep en de raad. Deze visie wordt in 2015 vertaald in een programma van eisen voor het ontwerp van het park en de gebouwen. Het winnende schetsontwerp is naar verwachting in januari 2016 bekend en zal aan de stad gepresenteerd worden. Dit ontwerp zal begin 2016 vertaald worden in een praktisch en financieel uitvoeringsplan en in een bestemmingsplan waarbij de dialoog met de stad zal worden opgezocht. Beiden zullen in het tweede kwartaal van 2016 ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden. Hiermee kan in de Kaderbrief 2016 de benodigde financiële investering voor de inrichting van de openbare ruimte geconcretiseerd worden waarna begin 2017 de uitvoering kan starten.

Ad 6 Fietsenstalling ondergronds

Zie raadsnota 2015-14244. Hierover heeft u reeds een besluit genomen.

Ad 7 Frontenpark

Het Frontenpark is aangewezen als experiment op het gebied van vernieuwende aanpak. In dat kader zijn meerdere werk- en discussiesessies georganiseerd met stakeholders. Wensen, ideeën, mogelijkheden worden bediscussieerd en er is ruimte voor experimenten. Zo heeft het tijdelijk Sphinxpark en het experimenteren met evenementen in de voormalige gashouder waardevolle informatie opgeleverd

voor de verdere ontwikkeling van het gebied. Er wordt ingezet op een gefaseerd, beheersbaar transformatieproces waarbij het beoogd parkgebied geleidelijk aan transformeert van de huidige functies naar het toekomstige park al naar gelang de beschikbaarheid van de financiële middelen.

Er is inmiddels een beeld ontstaan over het karakter van het park. Daarop inspelend wordt vooralsnog via tijdelijke ingrepen (quickwins) en experimenteren stapsgewijs gewerkt aan de verdere ontwikkeling. De afgelopen jaren zijn in het gebied culturele activiteiten georganiseerd en is een begin gemaakt met de eerste fysieke ingrepen.

Binnen fase 1 is een aanvang gemaakt om het gebied beter toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door de aanleg van het centrale wandelpad (spoorpad) en zijn er diverse reptielenvoorzieningen aangelegd. Aanvang werkzaamheden voor consolidatie van de vestingmuren staat gepland 1e helft 2016. De benodigde middelen voor fase 1 zijn beschikbaar gesteld deels door de provincie en deels door de gemeente.

De grootste veranderingen in dit gebied moeten nog komen. Deze zullen met name plaatsvinden in het kader van de uitvoering van het project Noorderbrugtracé, die in 2016 start en in 2019 naar verwachting wordt afgerond. Vanaf dat moment komt het Frontenpark direct aan de binnenstad te liggen en wordt het fysiek onderdeel van het Sphinxkwartier. Binnen deze periode komt een langgekoesterde wens in vervulling, namelijk de realisatie van de verbinding Hoge en Lage Fronten. De Hoge en Lage Fronten worden straks verbonden via een 'droge' gracht die zowel geschikt is voor wandelaars als voor de passage van beschermde diersoorten, zoals de muurhagedis. Tevens worden binnen deze planperiode twee fietsbruggen en een verkeersbrug aangelegd.

De verdere inrichting van het park voorziet in het verder toegankelijk maken van het park vanuit de stad met diverse looproutes vanuit het Bassin en vanuit het Sphinxterrein, alsmede het deels inrichten van het park voor recreatief gebruik. Er zullen voorzieningen in het park worden aangebracht ten behoeve van de gebruikers met als uitgangspunt sober en doelmatig en met respect voor de bestaande en nieuw te creëren ecologische en cultuurhistorische waarden.

Het merendeel van de werken in het plangebied Frontenpark vinden plaats in de periode 2016 t/m 2019. De benodigde budgetten zijn eerder door uw raad beschikbaar gesteld.

Ad 8 Boulodrome

De afgelopen jaren zijn - samen met de Maastrichtse Jeu-de-boulesverenigingen (bij monde van Stichting Boulodrome Mosa Petanca) en de „Onderzoekscommissie Boulodrome Maastricht“ -meerdere locaties verkend. De laatste verkenning heeft begin 2014 plaatsgevonden bij de functionele inrichting van de nieuwe Sporthal Geusselt. Met het coalitieakkoord „Wij Maastricht“ waarin ook een financiële reservering voor het Boulodrome was opgenomen, is dit proces in een stroomversnelling gekomen. Na vaststelling van een Programma van Eisen is gestart met een hernieuwde inventarisatie. In eerste instantie is gekeken naar herbestemmingslocaties. Gezien de oppervlakte en hoogte van een jeu de bouleshal, vallen vrijwel alle bestaande gebouwen af. Uiteindelijk zijn ten behoeve van 2 locaties, te weten sportpark Geusselt en het voormalige voetbalveld RKBFC Boschpoort, haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. Dit onderzoek wijst uit dat de locatie Geusselt (ter plaatse van het voormalige MVV-gebouw „Klein Geusselt“) de meest geschikte locatie is om een Boulodrome te bouwen. De Maastrichtse verenigingen zijn bereid om gedeeltelijk mee te werken aan de bouw door aanleg van banen en afwerking van binnen- en buitenruimte om zo een bijdrage te leveren in de kosten van realisatie. Daarnaast zal de stichting het beheer en klein onderhoud van de hal en het beheer van de buitenruimte op zich nemen. Aangezien veel gevraagd wordt van de verschillende verenigingen is onderzocht of de komst van een Boulodrome draagvlak heeft bij de verenigingen in Maastricht en dat deze (de verenigingen) zich kunnen vinden in de plannen van de nieuw te vormen Stichting en de wijze waarop ze wil komen tot een Boulodrome. Dit heeft geleid tot 7 nieuwe bestuursleden en 20 vrijwilligers. 75% van de verenigingen geeft aan achter de plannen te staan.

Met de bijdrage in natura en beheer door de Stichting, vallen de investeringskosten van een basisvariant en de kosten van de inrichting van de buitenruimte binnen het ter beschikking staande budget, exclusief btw. Het overdragen van gronden en de bijdrage van de stichting heeft voor de gemeente geen nadelige fiscale gevolgen. Daarnaast worden nog enkele mogelijke varianten bekeken in relatie tot het gebruik en de exploitatie. In afwachting van nadere uitwerking nemen wij bij deze begroting een PM post op. De definitieve uitwerking zal eind 2015/begin 2016 middels een separaat voorstel aan de Raad voorgelegd worden.

Ad 9 Onderhoud wegen

Zie besluitvorming bij begroting 2015 en de daaropvolgende raadsinformatiebrief d.d. 13 januari 2015.

Ad 10 Timmerfabriek: volwaardig poppodium

Zie besluitvorming bij begroting 2015

Ad 11 Duurzaamheidsinvestering

Hierover heeft u reeds besluiten genomen. Zie besluitvorming Kaderbrief 2015.

Ad 12 Onderwijshuisvesting (Integraal huisvestingsplan kindcentra)

Als gevolg van de forse ontgroening van de bevolking van Maastricht staat het onderwijs in de stad onder grote druk. Tel daarbij op dat er ingrijpende wijzigingen in het Rijksbeleid hebben plaatsgevonden, die ook gevolgen hebben voor de belangrijkste partners in het onderwijs. Denk daarbij aan de verevening bij invoering van de wet Passend Onderwijs, de Harmonisatie peuterspeelzaalwerk-kinderopvang en de decentralisatie van het buitenonderhoud voor het primair onderwijs. In 2011 hebben schoolbesturen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en gemeente het Manjefiek Akkoord afgesloten, waarin zij hebben afgesproken de krimp en daarmee gepaarde gaande leegstand en financiële problemen aan te pakken door toe te werken naar concentratie van voorzieningen via een stadsbrede spreiding van Integrale Kindcentra (IKC's) in Maastricht.

In een IKC bieden onderwijs, peuteropvang, buitenschoolse opvang onder één leiding en als één team in samenwerking met jeugdzorg en welzijns-, sport- en cultuurorganisaties activiteiten en programma's aan. Daarmee wordt een kwalitatieve impuls gegeven aan de pedagogische basisinfrastructuur in Maastricht. De uitwerking wordt van deze concentratie van voorzieningen wordt vastgelegd in een integraal huisvestingsplan (IHP) dat de gemeente samen met betrokken partijen opstelt. Het IHP bestaat uit een gedragen toekomstvisie op de spreiding van IKC's door Maastricht. De transitie naar de nieuwe huisvestingsstructuur zal naar verwachting 10 jaar duren. In december 2015 wordt besloten over het IHP en de eerste uitvoeringsfase.

Financiële dekking van de eerste fase (inclusief nieuwbouw El Habib) wordt gevonden binnen de bestaande budgetten onderwijshuisvesting. De tweede uitvoeringsfase (periode 2020 – 2024) krijgt afhankelijk van de ontwikkelingen in de komende jaren vorm. Tegen die tijd zal ook bekend worden of er aanvullend investeringsbudget nodig is.

Ad 13 MAA

Zie raadsnota 38-2015.

Ad 14 International Students Club

In de Timmerfabriek wordt na interne verhuizing van de Muziekgieterij een International Student Club (ISC) gerealiseerd. Hiertoe is in het voorjaar van 2015 een intentie-overeenkomst gesloten tussen gemeente en UM. In samenwerking met de Muziekgieterij is inmiddels een programmering voor ISC gestart om ervaring op te doen zodat aan het einde van het academisch jaar (juni 2016) het Programma van Eisen definitief gemaakt kan worden. Met de Universiteit is mondelinge overeenstemming bereikt over een realisatie-overeenkomst met daarin opgenomen een gemaximeerde investering van € 1 mln. De gemeente neemt de helft daarvan voor haar rekening. Op het investeringsoverzicht in de begroting dient hiertoe € 0,4 mln. opgenomen te worden, de resterende € 0,1 mln. worden gedekt uit het Timmerfabriekbudget.

HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN

4.1 Lokale lastenparagraaf

4.1.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de lokale belastingen en heffingen die worden geheven om algemene uitgaven te dekken (bijvoorbeeld de Onroerende Zaakbelasting) of om specifieke uitgaven te dekken (bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing).

Coalitieakkoord 2014-2018

Wij houden in deze begroting onverkort vast aan de onderstaande afspraak uit ons coalitieakkoord: "Uitgangspunt is een sluitend meerjarenperspectief, zonder lastenverhoging voor de Maastrichtse inwoners en bedrijven (behoudens inflatie). Het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt daarbij niet losgelaten.

Indexering

De berekening van de indexering van tarieven is gebaseerd op de ramingen die het Centraal Plan Bureau (CPB) uitbrengt over de ontwikkeling van de netto materiële overheidsconsumptie.

Deze is 1%.

De tarieven voor belastingen en leges stijgen in 2016 met 1,0%. Daarbij gelden de volgende uitzonderingen:

- in 2016 vindt, net als in 2015, geen indexering plaats van de begraafrechten;
- in 2016 vindt, net als in 2015, geen indexering plaats van de tarieven voor vergunningparkeren;
- in 2016 vindt, net als in 2015, geen indexering plaats van de tarieven bij de milieuparken (met uitzondering van grof huishoudelijk afval);
- in 2016 worden de tarieven voor het aanbieden van grof huishoudelijk afval geïndexeerd met 30%.

Alle belastingtarieven en leges voor de gemeente Maastricht inclusief de bijbehorende verordeningen landen in het boekje 'Belastingverordeningen en tarieven 2016 gemeente Maastricht'. Deze worden ook in een raadsvergadering in oktober aan uw raad ter vaststelling voorgelegd. Met uitzondering van de Verordening Onroerende zaakbelastingen Maastricht 2016. Het gegeven dat eerst eind 2015 de gevolgen van de WOZ-herwaardering bekend zijn, maken dat de tarieven OZB in de raadsvergadering van december aan uw raad ter vaststelling wordt voorgelegd

In de navolgende paragrafen worden de belangrijkste belastingen nader toegelicht.

Tabel: Opbrengsten belastingen 2014-2016

(bedragen x € 1.000)

	Werkelijke opbrengst 2014	Gewijzigde geraamde opbrengst 2015	Geraamde opbrengst 2016
OZB eigenaar woningen	13.558	13.836	13.974
OZB eigenaar niet woningen	9.265	8.846	8.934
OZB gebruiker niet-woningen	6.386	6.623	6.689
Hondenbelasting	808	718	725
Toeristenbelasting	2.510	3.145	3.176
Precariorechten	842	904	913
Reclamebelasting	747	929	938
Rioolbelasting	12.904	12.898	12.898
Afvalstoffenheffing (incl. verkoop restzakken)	15.540	16.215	16.215
Totaal	62.560	64.114	64.464

4.1.2 Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2016 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2015. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2016 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde, gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog worden bepaald. Eind 2015 is bekend hoe de waarde-ontwikkeling uitpakt en welke gevolgen dit heeft voor de tarieven. De hieruit voortvloeiende OZB-verordening 2016 zal in een raadsvergadering in december 2015 aan u worden voorgelegd. Ons beleid betreffende de stijging van de OZB wordt hierdoor echter niet gewijzigd. In deze begroting is rekening gehouden met de geïndexeerde opbrengstenstijging van 1,0%.

4.1.3 Afvalstoffenheffing/Diftar

Afvalstoffenheffing 2016

De afvalstoffenheffing 2016 (vastrecht, vastrecht stortkoker, restzak 50 ltr., restzak 25 ltr.) kan volstaan met een reguliere indexverhoging van 1,0%. Bij de keuze voor de doorrekening van het vastrecht en de prijs van de zakken hebben we ons laten leiden door het principe van “de vervuiler betaalt” en 100% kostendekkendheid.

Toekomstige ontwikkelingen wat betreft de afvalstoffenheffing (2017 en verder)

Toekomstige ontwikkelingen op dat vlak zijn met name afhankelijk van besluitvorming over de verdere uitwerking van het strategische meerjarenbeleidsplan afval dat in voorbereiding is. In 2016 zullen ter concretisering van dat strategische plan pilots opgestart en uitgevoerd worden, waarna (na afronding en evaluatie van de pilots) verdere uitvoeringsgerichte besluitvorming op het programma staat. Aan de hand daarvan worden (in de loop van 2016/2017) financiële consequenties zichtbaar die bij de verdere besluitvorming zullen worden betrokken. Eventuele financiële consequenties daarvan zullen doorwerken in de afvalstoffenheffing van de daarop volgende jaren.

Milieuparken

Het vaststellen van de tarieven op de milieuparken is een verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas (GR). Deze zijn benoemd in de begroting van de GR 2016. De verhoogde verwerkingskosten en doorbelasting van de afvalstoffenbelasting, die door het rijk is ingevoerd, heeft ertoe geleid dat de tarieven voor het aanbieden grof huishoudelijk vuil door de burger aan de poort stijgt van € 20,- per m³ naar € 26,- per m³ (en evenredig voor de overige hoeveelheden in deze categorie). De overige tarieven aan de poort stijgen niet.

De ontwerpbegroting, waarin deze tariefstelling is opgenomen, is door onze raad afgelopen voorjaar voorzien van een positieve zienswijze en vervolgens door het bestuur van de GR vastgesteld.

De gemeentelijke bijdrage aan de GR is voor 2016 bepaald op € 14,87 per inwoner hetzelfde bedrag als in 2015 is gehanteerd. Bij de doorrekening van de tarieven hanteert de GR een kostendeckingspercentage van 90%. De totale bijdrage aan de GR Geul en Maas past in het budgettaire kader van de gemeentelijke meerjarenbegroting.

Tabel Tarieven afvalstoffenheffing/Diftar

(bedragen in €)

	2015	2016
Vastrecht	253,24	255,77
Vastrecht bij gebruikmaking stortkoker of ondergrondse restafvalcontainer	329,55	332,85
Restzak 50 liter/ inworp ondergrondse restafval- container (per keer max. 50l)	0,80	0,81
Restzak 25 liter	0,48	0,48

4.1.4 Toeristenbelasting

De toeristenbelasting in Maastricht wordt gedifferentieerd naar de aard van de accommodaties waarvan gebruik wordt gemaakt. Naarmate de accommodatie luxer is, is het tarief hoger.

De tarieven worden geïndexeerd met 1,0%. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de lokale economie gestimuleerd wordt conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht. Dat gebeurt in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Om deze projecten te bekostigen werd de toeristenbelasting in 2015 extra verhoogd. Deze extra opbrengst van € 0,6 mln. komt voor de helft ten goede aan het bedrijfsleven en wordt na onderling overleg besteed. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet. De andere helft wordt gebruikt ter afdekking van het gemeentebrede begrotingstekort.

Voor een overnachting in een driesterrenhotel bijvoorbeeld bedraagt de toeristenbelasting in 2016 € 3,84 per persoon per nacht (vorig jaar € 3,80).

In 2015 is een onbemande camperplaats met enkel basisvoorzieningen gevestigd aan de Bosscherweg. Omdat de camperplaats onbemand is, bemoeilijkt dat de administratie van het nachtregister. Vanaf 2016 maken we het daarom mogelijk om het verschuldigde bedrag te berekenen middels een forfait.

4.1.5 Rioolheffing

In september 2013 is het nieuwe, verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) door de raad vastgesteld. Uitgaande van de daarin geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief voor 2013 berekend op € 170,53 per heffingseenheid per jaar. Net als in 2014 en 2015 kan ook in 2016 worden volstaan met een stijging van de heffing met het jaarlijks vast te stellen gemeentelijk inflatiecijfer. In 2014 was dat 1,75% wat resulteerde in een heffingstarief van € 173,51; in 2015 was dit 1,5%, wat resulteerde in een heffingstarief van € 176,11. In 2016 is het prijsindexcijfer 1,0%, wat resulteert in een heffingstarief van € 177,87.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tariefopbouw voor 2016.

Tabel: Tarieven rioolheffing 2015 (bedragen x €)

	2015	2016
Rioolheffing eigenaar	130,67	131,98
Rioolheffing gebruiker tot 250 m ³	45,44	45,89
251 m ³ - 50.000 m ³ per 250 m ³	360,62	364,23
Van 50.001 – 500.000 m ³ per 250 m ³	239,55	241,95
Van 500.001 – 3 mln. m ³ per 250 m ³	119,60	120,80

4.1.6 Parkeertarieven

In onderstaande tabel staan de meerjarige tarieven aangegeven.

Tabel: Tariefstaffel uurtarieven garageparkeren en straatparkeren 2015/2016 bedragen in € per uur

Jaar	Parkeergarages	Straatparkeren		Tariefsverhoging hoog tarief straatparkeren t.o.v. tarief voorgaand jaar
		Hoog	Laag	
2015	Ringestructuur (+index)			0%
	1 - € 1 = 17 minuten	2,60	1,40	
	2 - € 1 = 23 minuten			
	3 - € 1 = 28 minuten			
4 - € 1 = 43 minuten				
2016	Ringestructuur (+index)			0%
	1 - € 1 = 17 minuten	2,60	1,40	
	2 - € 1 = 22 minuten			
	3 - € 1 = 27 minuten			
4 - € 1 = 42 minuten				

Het dagtarief voor het straatparkeren in de B-zone en Park+Walk terreinen in 2016 is € 6,00 en is daarbij gelijk aan die van de jaren 2012 tot en met 2015. De tarieven voor winkellocaties in het B en C gebied blijven € 0,20 voor het 1^e uur, daarna is het tarief € 1,40 per uur.

Bezoekersregeling

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2013 besloten om het aantal uren op de bezoekersparkeerpas uit te breiden. Dit in relatie tot de uitbreiding van extra koopzondagen in Maastricht. De uitbreiding in uren voor het bezoekersparkeren is van 25 uren naar 50 uren per kwartaal vastgesteld. Bewoners kunnen hun bezoek voor 50 uren per kwartaal met 50% korting laten parkeren. Net als in de oude situatie het geval was, is er de mogelijkheid om uren, die in het voorafgaande kwartaal niet gebruikt zijn, mee te nemen naar het nieuwe kwartaal. Er is maximaal één volledig kwartaal aan uren mee over te nemen naar het volgende kwartaal. Concreet betekent dit dat er maximaal 100 uren op de bezoekersparkeerpas kunnen staan.

Vergunningenparkeren

De tarieven 2016 voor het vergunninghoudersparkeren worden niet verhoogd en zijn bevroren op het peil 2010.

Reguleren parkeerdruk

Het ontwikkelen van een sturend parkeerbeleid is een van de drie sporen bij de ontwikkeling van een duurzaam bereikbare stad. Een stad die ook leefbaar moet zijn voor haar inwoners. Daarom worden mensen steeds meer verleid om aan de rand van de stad of in de goed bereikbare maar duurdere parkeergarages te parkeren. Het stadsrandparkeren wordt gefaciliteerd op de Park+Walk locaties en de Park+Ride locatie in de Beatrixhaven. Om gewenst gedrag te stimuleren is een ringenmodel (tariefsdifferentiatie) ingevoerd. Gelijktijdig met het ringenmodel is ook het euro parkeren doorgevoerd. Bezoekers betalen daardoor in kleinere tijdseenheden dan voorheen.

De tarieven per ring in 2015 zijn:

- ring 1: garage Vrijthof € 1 voor 17 minuten
- ring 2: garages OLV, Mosae Forum en t Bassin € 1, voor 23 minuten
- ring 3: garages de Colonel, de Griend, Plein 1992, parkeerterrein Sphinx € 1 voor 28 minuten
- ring 4: garage Bonnefantenmuseum, parkeerterrein Cabergerweg, € 1 voor 43 minuten

De tarieven voor ring 2,3 en 4 zullen door indexering in 2016 worden aangepast naar minder minuten per euro, namelijk:

- ring 1: garage Vrijthof € 1 voor 17 minuten
- ring 2: garages OLV, Mosae Forum en t Bassin € 1, voor 22 minuten
- ring 3: garages de Colonel, de Griend, Plein 1992, parkeerterrein Sphinx € 1 voor 27 minuten
- ring 4: garage Bonnefantenmuseum, parkeerterrein Cabergerweg, € 1 voor 42 minuten

In 2013 is het P+R terrein Noord geopend. Het P+R terrein kent een combitarief voor parkeren en een reis per shuttle bus of treinreis van en naar Maastricht. Voor 2016 is dit tarief nog niet vastgesteld. In 2015 was dit tarief € 1 voor maximaal 5 personen.

4.1.7 Leges

Algemeen

Ter verscherping van de kostendekkendheid is de Legesverordening gesplitst in een Legesverordening 'fysieke' diensten en een Legesverordening 'burgergerichte' diensten. Het onderscheid is gemaakt omdat grotere verschillen in kostendekkendheid tussen verschillende heffingen in beroepsprocedures over opgelegde heffingen in het nadeel van de gemeente kunnen werken. De 'fysieke' diensten hebben van oudsher een relatief hogere kostendekkendheid, voor de 'burgergerichte' diensten is dat minder het geval.

De Gemeentewet bepaalt dat de kostendekkendheid van heffingen wordt bepaald op het niveau van de gehele legesverordening. Het compenseren van relatief lagere kostendekkendheid voor de ene dienst met een relatief hogere kostendekkendheid voor een andere dienst is toegestaan. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Vanaf 28 december 2009 werd de mogelijkheid tot kruissubsidiëring echter beperkt door invoering van nieuwe regelgeving in de vorm van de Europese dienstenrichtlijn. Dit had tot gevolg dat kruissubsidiëring alleen nog werd toegestaan binnen clusters van sterk samenhangende vergunningsstelsels. Bij onze eigen gemeentelijke toets van kostendekkendheid van vergunningen wordt

rekening gehouden met de beperkingen tot kruissubsidiëring ten gevolge van de invoering van de Europese Diensten Richtlijn en de Wabo.

Alle leges worden geheven op basis van de legesverordening burgergerichte diensten en de legesverordening fysieke diensten.

Fysieke diensten

In de legesverordening fysieke diensten is een vervolg gemaakt om burgers en bedrijven te stimuleren om digitaal aan te vragen. Dit doen we door de tarieven te differentiëren voor digitale aanvragen en analoge aanvragen. Uiteraard is digitaal aanvragen goedkoper. We verwachten met deze maatregel dat het percentage digitale aanvragen gaat stijgen. Hierdoor verlagen we de administratieve last en zal de afhandelingstermijn van de aanvraag worden versneld. Tariefsdifferentiatie vindt onder andere plaats voor de WABO-vergunningen, de vergunningen voor horeca, evenementen en vergunningen/ontheffingen uitgegeven op grond van de Algemeen Plaatselijke verordening.

In de inleiding (coalitie akkoord 2014-2018) staat dat het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt nagestreefd. Het uitgangspunt is dat leges voor vergunningen, met uitzondering van horeca en detailhandel, maximaal kostendekkend zijn. Voor de leges voor de horeca en detailhandel geldt dat ze in deze coalitieperiode met niet meer dan de inflatie worden verhoogd. In de Legesverordening fysieke diensten zijn de Horecatarieven (en gerelateerd) doorgerekend en op elkaar afgestemd (hoofdstuk 3). Deze tarieven zullen met de index van 1,0% stijgen. In het kader van kruissubsidiëring zijn de tarieven die een sterke samenhang hebben, redelijk in evenwicht.

Vanaf 2016 worden de leges voor BIBOB-onderzoek (ad. € 500) geschrapt uit de tarieventabel en niet meer opgelegd. Dit is het gevolg van een juridische procedure die in het nadeel van gemeente Maastricht werd beslist.

Burgergerichte diensten

De tijdelijke sluiting van het Stadhuis (ruim een jaar) wegens renovatie noodzaakt ons het beleid voor het voltrekken van huwelijken aan te passen. We zoeken naar een alternatief voor de trouwkamer (Prinsenkamer) en de Oude Raadzaal, waar de nodige huwelijken worden voltrokken. We willen de burger daarin tegemoet komen. Het (tijdelijk) "gemis" van de locatie Stadhuis willen we tevens aangrijpen om Maastricht - als gemeente om te trouwen - op de kaart te zetten. Dit betekent dat we nog beter willen inspelen op de veranderde wensen en behoeften van bruidsparen. Bijgevolg zal er in de tarieven (leges) en de samenstelling van het product een en ander gaan wijzigen.

Daarnaast zijn er enkele tarieven waarvan de tarieven door het rijk gemaximeerd zijn, waaronder de verklaring omtrent gedrag (VOG), naturalisatie en optie, paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen. Deze tarieven worden gebruikelijk in november of december bekendgemaakt, dat is nadat de belastingverordeningen en –tarieven Maastricht 2016 door uw raad zijn vastgesteld. Daarom wordt bij de betreffende categorie de tekst "DRB" vermeld in de tarieventabel (Door Rijk Bepaald), in plaats van het tarief. In het kassasysteem en op onze website worden op de eerste werkdag in 2016 de juiste tarieven vermeld, waar nodig afgerond op veelvoud van € 0,05. De tarieven worden afgerond vanwege efficiënt beheer van de Easycash en lagere kosten van geldtransport.

De overige leges voor 'burgergerichte' diensten worden verhoogd met de index van 1,0%.

Marktgeldverordening

De leges van de marktgeldverordening worden geïndexeerd met 1%.

4.1.8 Precariobelasting

Precariobelasting is op basis van de Gemeentewet te kwalificeren als een algemene inkomstenverwervende belasting. Vanwege de aard en het karakter, ook gezien de historie, bestaat er een zekere relatie met het begrip dienstverlening. De gemeente verstrekt namelijk de gunst om voorwerpen op de gemeentegrond toe te staan. Tevens kan deze belasting gezien worden als een regulerende belasting als instrument om vervuiling of vernieling van de openbare ruimte tegen te gaan.

Bij raadsbesluit van 20 december 2005 heeft uw raad de nota 'Precariobelasting evenementen' vastgesteld welke zijn vertaling heeft gekregen in de Verordening Precariobelasting Maastricht. Hiermee

is nieuw beleid geformuleerd ten aanzien van precariobelasting bij langdurige evenementen terwijl er ook een wijziging is opgetreden bij kleinschalige incidentele evenementen.

De precariotarieven worden geïndexeerd met 1,0%. In het kader van deregulering en mede naar aanleiding van de vragen betreffende precariobelasting over vlaggen, zal aan de raad een voorstel worden gedaan om de categorieën objecten te verwijderen uit de tarieventabel bij de verordening precariobelasting 2016, die geen meerwaarde hebben, zoals kelderingen en bloembakken. Dit voorstel zal ter vaststelling aan de raad worden aangeboden in zijn vergadering van 3 november 2015, betreffende de vaststelling van de belastingverordeningen en -tarieven Maastricht 2016.

Alle precariobelastingen worden geheven op basis van de Verordening precariobelasting Maastricht 2016 die zal worden opgenomen in de 'Belastingverordeningen en tarieven 2016 gemeente Maastricht'.

4.1.9 Begraafrechten

In 2015 is een scan 'bedrijfsvoering begraafplaats' uitgevoerd. Hieruit zijn belangrijke bouwstenen voortgekomen voor het bedrijfsplan dat in 2016 aan de raad zal worden voorgelegd: Door een sterke toename van het aantal crematies in Maastricht (70%) lopen de inkomsten uit begravingen terug. Een sluitende exploitatie door alleen een introductie van nieuwe product-marktcombinaties is niet langer reëel. Zo kunnen de extra investeringslasten van een overdekte afscheidruimte niet ook nog op exploitatie drukken. De aan de raad toegezegde aanvullende maatregelen in de sfeer van kwaliteitsverbetering zijn ondertussen grotendeels gerealiseerd, of worden nog gerealiseerd. Met oog op de marktpositie blijven de tarieven - net zoals in 2013 tot en met 2015 - op gelijk niveau en niet geïndexeerd.

4.1.10 Reclamebelasting

Bij raadsbesluit van 19 december 2008 is de verordening reclamebelasting vastgesteld. In 2009 zijn de aanslagen voor het eerst opgelegd aan de ondernemers die voldoen aan de in deze verordening gestelde criteria. Voor 2016 wordt een prijsindex van 1,0% toegepast ten opzichte van 2015.

4.1.11 Hondenbelasting

Ten opzichte van 2015 wordt voor 2016 een prijsindex van 1,0% toegepast. Hoewel de hondenbelasting een algemene belasting is, en er dus geen dienst tegenover staat (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing), wordt door de belastingbetalers toch vaak een relatie gelegd met de voorzieningen die er voor honden in stand worden gehouden zoals losloopgebieden, hondentoiletten, afvalbakken en zakjes voor hondenpoep en dergelijke. De kwaliteit van die voorzieningen is mede bepalend voor de acceptatie van de belasting.

Tabel Tarieven hondenbelasting

(bedragen x €)

	2015	2016
1 ^e hond	81,55	82,37
2 ^e hond	117,54	118,72
3 ^e en meer	142,06	143,48
Kennel	326,95	330,22

4.1.12 Lastendruk burgers en bedrijven

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2016 voor een gemiddeld huishouden in Maastricht, dat woont in een eigen woning (gemiddelde waarde circa € 195.000).

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk burger

(bedragen x €)

Lasten voor gezinnen	2015	2016
Gemiddelde WOZ-waarde woning	173.000	170.000**
OZB-eigenaar	240,47	243,44**
Rioolheffing eigenaar	130,67	131,98
Rioolheffing gebruiker	45,44	45,89
Vastrecht afvalstoffenheffing	253,24	255,77
Restzakken (50l. 30 st.)	24,00*	24,30*
1 bezoek milieupark	10,00	10,00
Totaal	703,82	711,38

*Deze bedragen zijn gebaseerd naar een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

**Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

Tabel Positie op de lokale lastenladder

(bedragen x €)

	2013	2014	2015
gemiddelde lasten Nederland	697	704	716
gemiddelde lasten Nederlandse 100.000+ gemeenten	673	669	678
gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden Maastricht*	692	677	693
ranglijst 100.000+ gemeenten (1 = laagste lasten, totaal 35 gem.)	17	15	11

*We rekenen (vanaf 2013) met een gemiddeld verbruik van 30 restzakken per jaar.

In de atlas "Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2015" van Coelo staat voor Maastricht een afwijkend gemiddeld lastenniveau van € 722. Dit komt doordat Coelo uitgaat van een gemiddelde van 65,7 restzakken voor een meerpersoonshuishouden terwijl het gemiddeld gebruik in Maastricht veel lager ligt, namelijk op 30 restzakken per meerpersoonshuishouden. Om een goede vergelijking te maken met de andere gemeenten dient het totaalbedrag woonlasten in dan ook aangepast te worden met $35,66 \times € 0,80 = € 28,53$.

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2016, uiterekend voor een gemiddelde winkel in Maastricht.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel)

(bedragen x €)

Lasten voor bedrijven	2015	2016
WOZ-waarde niet-woning	582.000	570.000**
OZB-eigenaar	1.425,90	1.438,67**
OZB-gebruiker	1.158,18	1.168,56**
Rioolheffing eigenaar	130,67	131,98
Rioolheffing gebruiker	45,44	45,89
Vastrecht reinigingsrecht	253,24	255,77
Restzakken (50l. 30 st.)	24,00*	24,30*
Totaal	3.037,43	3.065,17

*Deze bedragen zijn gebaseerd naar een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

**Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

4.1.13 Kwijtscheldingsbeleid

Ons bestaande kwijtscheldingsbeleid wordt gehandhaafd. Dit betekent dat als men niet in staat is de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen, men een verzoek om kwijtschelding kan indienen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor rioolheffing gebruikersdeel, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (1^e hond).

Bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek wordt aan de hand van de gegevens van een aanvraagformulier iemands persoonlijke financiële situatie onderzocht. Criteria die hierbij gehanteerd worden zijn vastgelegd in de leidraad Invordering van de BsGW. Samenvattend vindt er in hoofdzaak een onderzoek plaats naar het hebben van vermogen en schuldaflossing per maand aan derden die onevenredig is met de inkomsten en uitgaven. Daarnaast wordt er een berekening gemaakt van de betalingscapaciteit. Tevens wordt sinds een aantal jaren ten behoeve van het verlenen van automatische kwijtschelding informatie opgevraagd bij het Inlichtingenbureau.

In 2015 hebben 4.669 burgers op basis van de gegevens van het Inlichtingenbureau automatische kwijtschelding verkregen. Bij volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen komt men tevens in aanmerking voor gratis restzakken.

Tabel Kwijtscheldingen

Omschrijving	2014		2015	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Toekenningen:				
- volledig	6.481	€ 1.709.385,80	5.855	€ 1.733.025,56
- gedeeltelijk	171	€ 14.431,43	127	€ 10.533,18
Afwijzingen*	1.434		736	
Subtotaal	8.086	€ 1.723.817,23	6.718	€ 1.743.558,74
Nog te behandelen	384		669	
Totaal	8.470	€ 1.723.817,23	7.387	€ 1.743.558,74

* stand per 1 september 2015

4.2 Bedrijfsvoering

In de Ontwikkelingsvisie voor de organisatie ligt de focus op het balans aanbrengen tussen de aandacht voor respectievelijk de mens en het systeem. Om meer balans aan te brengen ligt de nadruk vooral op de ontwikkeling van onze medewerkers. Dit komt tot uitdrukking in onze HRM-visie 'Maastricht beweegt mensen; mensen bewegen Maastricht' en past bij onze HRM-doelstelling om een van de beste werkgevers non-profit te zijn in 2018.

Onze inspanningen, projecten en acties binnen de (bedrijfsvoering van de) ambtelijke organisatie zijn gericht op de volgende drie doelen:

- Optimale dienstverlening;
- Hoogwaardige beleidsadvisering;
- Efficiënte bedrijfsvoering.

4.2.1 Bedrijfsvoeringsprogramma/projecten

Regionale samenwerking

In 2016 zal het nieuwe Shared Service Center Zuid-Limburg (SSC-ZL) operationeel zijn. Dit is een bedrijfsvoerings gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen, waarin wordt samengewerkt op het gebied van ondersteunende taken. Er wordt in 2016 geconcentreerd op de samenwerking op het gebied van Inkoop, personeelsadministratie en (onderdelen van) ICT. Er is een gezamenlijke inkoopkalender, gezamenlijke ICT projecten en er wordt samengewerkt bij de invoering/uitbreiding van E-HRM (digitalisering personeelsdossiers). Er is een gezamenlijke interne arbeidsmarkt gecreëerd, waarbij o.a. onderlinge uitwisseling van interne vacatures plaatsvindt. Het jaar 2016 staat nog in het teken van het operationeel maken van de nieuwe organisatie SSC-ZL. Het gaat dan om werving en selectie van managementfuncties, organisatieopbouw/teambuilding en overgang van personeel, inregelen processen etc. De raad wordt over de voortgang geïnformeerd via de P en C documenten. De provincie Limburg heeft gekozen om niet deel te nemen aan de GR SSC-ZL, maar neemt op onderdelen wel diensten af of werkt samen met het SSC-ZL. De operationele samenwerking met de Heuvellandgemeenten op het gebied van bedrijfsvoering krijgt in 2016 een vervolg. Maastricht voert in 2016 al ICT taken uit voor gemeenten Meerssen en Valkenburg a/d Geul. Daarnaast is Eijsden-Margraten aangesloten op de telefooncentrale. Verdere samenwerkingsonderwerpen (o.a. personeelsadministratie) worden onderzocht. Daar waar gewenst en mogelijk nemen Heuvellandgemeenten ook diensten af van de SSC-ZL.

Personeel en Organisatie

Onze gemeentelijke organisatie beweegt mee met de opgaven voor de stad en de regio. Daarom wordt komende jaren verder gewerkt aan de flexibiliteit en beweeglijkheid van onze medewerkers om deze opgaven aan te kunnen en flexibel erop te kunnen inspelen. Onder het motto: 'Maastricht beweegt mensen; mensen bewegen Maastricht' staat de komende jaren de wendbaarheid van onze medewerkers centraal. Daarbij hebben de volgende zaken bijzondere aandacht:

- Een kwantitatieve en kwalitatieve gemeentebrede strategische personeelsplanning.
- Verder professionaliseren E-HRM (fase 2) door invoeren diverse modules (roosterplanning, verzuimmanagement etc.)
- Monitoren beweging door het uitvoeren Medewerkersonderzoek (voorjaar 2016) en vertalen naar acties.
- Verankeren en professionaliseren van de (ambtelijke) integriteit, o.a. door oprichting 'intern meldpunt integriteit', opleiden van medewerkers en management, onderzoek naar de borging van risicovolle bedrijfsprocessen etc.)
- Monitoren aanbesteding en doorontwikkeling opleidingsgids voor management en medewerkers in het kader van "Learn@Maastricht".
- Evalueren en eventueel herzien van beloningsbeleid (in kader van landelijke uitwerking CAO).

Informatiemanagement en automatisering

De belangrijkste thema's voor 2016:

- 3D: Verdere implementatie en verfijning van informatievoorziening en ICT in het sociaal Domein. Dit ter ondersteuning van de beleids- en uitvoeringsprocessen op het gebied van de participatiewet, de jeugdwet en de nieuwe Wmo.
- Onderzoek naar de gevolgen van en planvorming voor de in 2018 te realiseren Omgevingswet. Met de omgevingswet worden allerlei bestaande wetten samengevoegd, 117 Maatregelen van Bestuur teruggebracht tot 4, uitvoeringstaken herbeoordeeld en waar mogelijk anders georganiseerd. Deze operatie heeft een impact van het niveau 3D. De gevolgen voor processen, informatievoorziening, gegevenshuishouding en automatisering zullen erg groot zijn.
- Verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening (voortkomend uit het landelijke programma Digitaal 2017 en de interne bestuursopdracht Dienstverlening).
- Informatiebeveiligingsbeleid: Informatiebeveiliging is een continue proces. De daaraan te stellen eisen worden steeds hoger, mede opgedragen door landelijke en Europese wet- en regelgeving. Het is van cruciaal belang dat de gemeente voor burgers en bedrijven een betrouwbare partner is die zeer zorgvuldig omgaat met soms zeer vertrouwelijk gegevens.
- De realisatie van het SSC ZL zal verder gestalte krijgen. De uitvoerende ICT-taken van de gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen zullen hier worden ondergebracht.
- In 2016 blijven het verbeteren van de klantgerichtheid en het realiseren van taakstellingen belangrijke doelstellingen. In 2014 is de gemeente Maastricht gestart met de eerste leantrajecten om deze doelstellingen mee helpen te realiseren. In 2015 zijn alle organisatieonderdelen gestart met lean gestart. De meeste leantrajecten lopen nog door in 2016.

Financiën

De financiële functie is gericht op een duurzame en solide financiële positie van de gemeente Maastricht en zorgt voor een tijdige en volledige financiële informatievoorziening. In 2016 is er vooral aandacht voor de volgende projecten en activiteiten:

- Zorgen voor een structureel sluitende en in evenwicht zijnde meerjarenbegroting passend binnen de wettelijke regels. Maastricht heeft meerjarig repressief toezicht tot en met 2016. Om dat te behouden moet de begroting 2016 tot en met 2019 sluitend worden gepresenteerd;
- Het rapport Staf Depla, met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door de gemeenteraad, leidt tot wijziging in het BBV;
- Opleveren van de jaarlijkse P&C producten, waaronder Programmabegroting, Jaarrekening (inclusief coördineren accountantscontrole) en Kaderbrief. In samenhang met het leantraject P&C-cyclus;
- De interne audit Inkoop & Aanbesteding en de verbetergroep aanbestedingen;
- Verdere voorbereiding van de implementatie van de vennootschapsbelasting;
- Fiscale advisering bij grote projecten, waarbij de afronding van de doorontwikkeling van het Tax control framework (opgestart in 2015) is voorzien in 2016.

Communicatie

Elk organisatieonderdeel heeft een vaste communicatieadviseur en het project 'de communicatieve gemeente' is gestart. Daarmee wordt communicatie in het hart van de organisatie verankerd, ten behoeve van een betere communicatie met bewoners, bezoekers, bedrijven en andere betrokkenen met de stad. In 2016 wordt dit project voortgezet.

Onderdeel daarvan is de verbetering van de communicatieve kwaliteit van de collegevoorstellen, waarbij onder meer wordt ingezet op begrijpelijke en transparante samenvattingen, op een duidelijke verankering van burgerparticipatie, en op doordachte communicatietrajecten.

De gemeente Maastricht heeft in 2015 sterk ingezet op het verbeteren van haar online-presentatie. Op social media was Maastricht in het najaar van 2015 de grootste gemeente van Nederland (meeste volgers). Die positie proberen we in 2016 vast te houden. In 2016 wordt de website verbeterd, waardoor de vindbaarheid vergroot.

Op het gebied van citybranding wordt samen met Maastricht Marketing een samenwerkingsverband geformeerd waarin partners in de stad en regio gezamenlijk de stadsvisie en de daarvan afgeleide vastgestelde brandingstrategie gaan uitdragen. Deze 'Maastricht Brand Partners' vormen de basis onder het nieuwe convenant dat samen met Maastricht Marketing in 2016 wordt ontwikkeld, met helder omschreven doelen en meerjarige, meetbare doelstellingen.

Controlling

Controlling is overeenkomstig de visie op control en het concerncontrollerstatuut zowel centraal als decentraal gepositioneerd. De onafhankelijkheid van controlling gemeentebreed is geborgd door een concerncontrollerstatuut dat de onafhankelijke positie van de concerncontroller ten opzichte van de rest van de organisatie regelt.

In de accountantsverklaring 2014 wordt weer bevestigd dat de interne beheersing op orde is. Aandachtspunt is de verbijzonderde interne controle. De accountant pleit hier voor meer centrale sturing. In 2015 zal worden gestart om de verbijzonderde interne controle te versterken. In 2016 worden hier de resultaten van verwacht.

Uit het concerncontrolplan, opgesteld door de concerncontroller, volgen de volgende thema's:

- Lean maken van processen ter verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en de bijdrage aan de invulling van de efficiencytaakstellingen van de organisatiedoelen.
- Doorontwikkeling van de uitvoering van het beleid over integriteit (uitwerken aanbevelingen van de Rekenkamer).
- In het kader van risicomanagement wordt voorts aandacht besteed aan:
 - de drie decentralisaties en de gebiedsontwikkeling van de Belvédère;
 - het verbeteren van juridische kwaliteitszorg;
 - belastingaangiften in het kader van Horizontaal Toezicht.

Teneinde het proces van inkoop & aanbesteding verder te verbeteren, wordt door de concerncontroller de audit inkoop & aanbesteding uitgevoerd. Tevens zit de concerncontroller de verbetergroep aanbestedingen voor, in welke optimalisatie van het proces rond aanbestedingen centraal staat.

4.2.2 Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van onze taken. Op basis van een aantal indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- formatieontwikkeling;
- realisatie efficiëntyaakstelling;
- ziekteverzuim;
- realisatie externe inhuur.

Tabel Formatieontwikkeling (in fte)

Aantal fte	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016	2017	2018
Formatie (begroot)	1.537	1.566	1.481	1.440	1.425	1.400	1.398	1.346	1.421			
Bezetting (werkelijk)	1.400	1.390	1.400	1.369	1.372	1.352	1.307	1.281	1.284			

*stand per 31 augustus 2015

De formatiestijging tussen 2014 en 2015 betreft voor 71 fte een gevolg van de 3 decentralisaties Sociaal Domein. De bezetting is niet evenredig meegegroeid omdat de organisatie in deze fase gekozen heeft voor tijdelijke invulling via detachering en uitzendarbeid.

Tabel Realisatie efficiëntyaakstelling (x € 1.000)

Totale taakstelling	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Begroting t/m 2014	1.345	2.591	4.640	6.655	1.000	4.210	5.550	7.000	8.775	10.100	12.325	13.450
Begroting 2015									0	500	900	1.000
Realisatie	1.345	2.591	4.640	6.655	946	4.210	5.550	7.000	8.775			

Tabel Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016	2017	2018
Totaal	7,0 %	6,7 %	7,1 %	6,3 %	6,0 %	5,4 %	6,2 %			

*stand per 31 augustus 2015

Tabel Externe inhuur (x € 1.000)

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016	2017	2018
Inhuur	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	7.727				
Inhuur 3D's						1.200				
Inhuur i.p.v. uitbesteding						1.000				
Inhuur incidenteel						600				
Totaal	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	10.527	9.368			

*stand per 31 augustus 2015

De stijging van de externe inhuur met ingang van 2014 is niet meer vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Immers, de ontwikkelingen rond de 3D's hebben geleid tot meer inhuur. Daarnaast is in 2013 papierprikken MTB verantwoord als uitbesteed werk; in 2014 zijn deze mensen gedetacheerd bij Stadsbeheer en worden dus als inhuur verantwoord. Tot slot zijn de kosten van incidentele inhuur gestegen ('op projectbasis' bij het Callcenter, voor de BAG, het lean-traject en e-HRM).

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de door u vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen is, conform wet- en regelgeving, het beleid opgenomen dat het college moet uitvoeren om de geïdentificeerde risico's zo goed mogelijk te beheersen. De betrokken paragraaf bij de begroting geeft aan hoe robuust de begroting is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$
----------------------------	---

Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hieronder besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

4.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV kan de weerstandscapaciteit uit diverse elementen bestaan: de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In de gemeente Maastricht worden ook de risicobuffer, de post onvoorzien en de egalisereserves tot het weerstandsvermogen gerekend.

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Tabel Weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief

bedragen x € 1.000

	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Onvoorzien/risicobuffer				
- post onvoorzien	242	242	242	242
- risicobuffer	1.587	1.587	1.687	2.087
Eigen vermogen				
- algemene reserve	6.518	6.518	6.518	6.518
- egalisatie reserves	2.283	1.989	1.690	1.571
- overige bestemmingsreserves	8.880	2.532	2.570	3.736
Onbenutte belastingcapaciteit*	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit	19.510	12.868	12.707	14.154
<i>Als percentage van de begroting (lasten)</i>	<i>540.847</i>	<i>493.067</i>	<i>486.046</i>	<i>481.868</i>
<i>Totaal van de lasten in de begroting</i>	<i>3,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,9%</i>

* Aangezien onze tarieven voor rioolrecht, rioolheffing en reinigingsheffing volledig kostendekkend zijn, gaan we bij onbenutte belastingcapaciteit uit van geen extra ruimte. Strikt genomen is er nog ruimte in OZB capaciteit zoals deze bij een art. 12 aanvraag wordt bepaald (120% van het landelijk gemiddelde tarief).

4.3.2 Risico-inventarisatie

Het begrip 'risico' wordt niet altijd juist toegepast. Zo moeten beleidswensen of de daaruit voortkomende budgettaire claims waarvoor aan organisatieonderdelen geen middelen ter beschikking zijn of worden gesteld, niet als risico worden vermeld. Hier is namelijk geen sprake van een risico omdat een financiële verplichting pas zou ontstaan door een beleidsbeslissing waarop de gemeente zelf (overwegende) invloed heeft. In de door u in juni 2009 vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen (actualisatie is gepland eind 2015) is voor het risicobegrip uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomangement algemeen gebruikte, omschrijving: "een onzekere gebeurtenis die negatieve

effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie". Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico's en ook de risico's waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico's opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de risico's uit de programmabegroting 2015 en jaarrekening 2014 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico's opgenomen die een dussdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingsaldo.

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken (integratie-uitkeringen Sociaal Domein)
3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
4. Stedelijke programmering
5. Verbonden partijen
6. Risico's cofinanciering
7. Open einde-regelingen
8. Binnen- en buitensportaccommodaties
9. Inkomsten product parkeren
10. Geusseltbad/combinatiegebouw
11. Tram Vlaanderen Maastricht
12. Fiscale risico's
13. Eigen risico claims
14. Herziening verslaggevingsregels rondom grondexploitaties

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeleeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken (integratie-uitkeringen Sociaal domein)

Met ingang van 2015 heeft de gemeente Maastricht belangrijke verantwoordelijkheden gekregen op de gebieden Wmo, jeugd en participatie waarvoor middelen worden toegevoegd aan de integratiesuikerig Sociaal domein (voorheen Sociaal Deelfonds). Het gemeentelijke aandeel voor Wmo 2015 en jeugd 2015 is op basis van de historische situatie bepaald. De objectieve modellen worden van toepassing met ingang van 2016. Voor participatie wordt vanaf het begin van de interactie-uitkering begonnen met een objectief verdeelmodel.

Daarbij leiden de decentralisaties tot een aanzienlijke overdracht van middelen van het Rijk naar gemeenten, maar gaan ze ook gepaard met grote kortingen. Deels vanwege maatregelen om het beroep op de overheid te verminderen, deels ook omdat gemeentelijke uitvoering tot besparingen moet leiden. Beide brengen voor gemeenten grote financiële risico's met zich mee. Op basis van de informatie die we nu hebben over de realisatiecijfers zorggebruik 1e helft van het jaar 2015 kan worden gemeld dat het lijkt te lukken om binnen de bestaande budgetten 2015 zorgondersteuning en participatie te realiseren. We willen hierbij wel reeds een winstwaarschuwing afgeven voor wat betreft de inkomstenkant in de jaren 2016 en verder. Op basis van de meicirculaire 2015 zien we dat de integratie-uitkering sociaal domein enorm terugloopt. We weten dus niet of en in hoeverre deze budgetten dan toereikend zullen zijn. Belangrijk is het waarborgen van de kwaliteit van zorg en ondersteuning in het sociale domein in het licht van alle benodigde wijzigingen.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Uit eerder onderzoek blijkt dat er geen locaties zijn met humane risico's. Er zijn 8 locaties met verspreidingsrisico's en 1 locatie met zeer waarschijnlijk ecologische risico's en een locatie die t.a.v. verspreidingsrisico's nog verder wordt onderzocht.. In de nieuwe convenantperiode 2015-2019 zijn aanvullende middelen van ruim € 0,7 mln. vanuit het Rijk via een Decentralisatie-uitkering beschikbaar voor Maastricht gesteld. In deze periode ligt het accent van dit nieuwe convenant met name op onderzoek naar instrumentarium voor duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om de nazorgmaatregelen die plaatsvinden op gesaneerde locaties met restverontreinigingen te beëindigen of te verlagen, op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze die hiervoor is benodigd. Tot slot zullen we onderzoeken hoe voormalige stortlocaties zo efficiënt mogelijk kunnen worden beheerd en hoe bestaand beleid voor het beheer van voormalige stortlocaties ook na de inwerkingtreding van de omgevingswet geborgd blijft. Voor Maastricht verwachten we dat er geen extra budget noodzakelijk is. Desalniettemin blijft er een risico vanwege de nog uit te voeren onderzoeken.

Ad 4. Stedelijke programmering

Aanhoudende verslechterde grond- en vastgoedmarkt

Hoewel de vraaguitval en demografische ontwikkelingen sinds de kredietcrisis hebben geleid tot flinke saneringen in de programma's in stedelijke projecten en daardoor ook tot verliesnemingen en afwaarderingen, blijft de aanhoudende conjuncturele teruggang de grond- en vastgoedmarkt langer dan verwacht in zijn greep houden. De vraag naar nieuwe woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen is sterk afgenomen en vrijwel tot stilstand gekomen. De verwachting is dat ondanks landelijk gezien de eerste signalen van economisch herstel zichtbaar zijn, deze ontwikkeling zich evenals voorgaande jaren voor Maastricht en regio in 2016 blijft voortzetten. De diverse maatregelen, zoals verhoogde hypotheekgarantie en verlaging overdrachtsbelasting, ten spijt. Ontwikkelaars bouwen hun grondposities af en trekken zich terug uit onder andere het zuiden van Nederland en verplaatsen hun business meer naar de Randstad. Ook beleggers blijven terughoudend in de aankoop van nieuwe kantoren, waardoor ook dit soort programma's onder druk blijven staan.

Corporaties verkeren in financieel zware tijden en blijven terughoudend in verdere investeringen. Deze ontwikkelingen behelzen daarmee dan ook extra waakzaamheid bij de gemeentelijke grondexploitaties. De terugloop in de gronduitgifte, zowel in volume als in hoogte, leidt tot minder inkomsten vanuit grondexploitaties. Tegenover dalende inkomsten - en de toenemende behoefte aan een nieuw verdienmodel - staan grotere uitgaven. Gemeenten zijn immers steeds meer aangewezen op herstructurering van bestaand stedelijk gebied. Herstructurering betekent echter minder inkomsten en complexere projecten met hogere uitvoeringskosten en meer risico's; herstructurering kent per definitie een onrendabele top.

Daarnaast zullen grote verschuivingen en veranderingen plaatsvinden op het gebied van het maatschappelijk vastgoed. Te denken valt hierbij aan een flinke toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. De leegstand en het ontbreken van perspectief op korte termijn drukt de exploitatieresultaten van dergelijke complexen. Hiermee komt de courantheid van de gebouwen in de stad onder druk te staan en dus ook de waarde. De ontwikkelingen in het onderwijsveld hebben daarbij tevens gevolgen voor het aantal binnensportaccommodaties (gymzalen), die daarbij vrijkomen. Voorts zullen de veranderingen in de sector zorg en welzijn o.a. als gevolg van zeer zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en Wmo (landelijk ruim € 4 miljard) grote gevolgen met zich meebrengen in o.a. het afstoten door deze organisaties van hun maatschappelijk vastgoed. Voorgaande ontwikkelingen vinden ook hun weerslag op de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

De vertaling van deze ontwikkeling en de hiermee samenhangende risico's naar de grond- en vastgoedexploitaties vind plaats in de Meerjarenprognose grond- en vastgoedexploitaties (MPGV). De MPGV bevat alle gemeentelijke gronden vastgoedexploitaties en het totale risicoprofiel van de grond- en vastgoedexploitaties is in kaart gebracht.

Herijking stedelijke programmering

In de jaarrekening 2010 is, conform uw besluit van maart 2011 over de raadsnota Financiële consequentie stedelijke programmering, het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering

verwerkt. De stedelijke programmering woningbouw is een continu en dynamisch proces. We monitoren, analyseren en concluderen periodiek en stellen indien nodig tussendoor bij (periodieke herijking / risicomangement).

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met een woonbehoefte onderzoek dat in maart 2015 door STEC is opgeleverd. Ook is een plan van aanpak gereed dat op 31 maart aan de gemeenteraad is gepresenteerd. Ten aanzien van de woonbehoefte op basis van het rapport van STEC, wordt daarin het volgende aangegeven:

Voorstelprogramma	Behoeft van doelgroepen	Jaarlijkse netto toevoeging	Aandeel van totaal
Koop grondgebonden	+	60 –65	35%
Koop appartement	0	15 -20	10%
Huur grondgebonden	0	7 –10	5%
Huurappartement (nultreden/patio)	++	85 -95	50%
Totaal		165 -185	100%

Uit de diverse onderzoeken moet niet alleen de woonbehoefte blijken, maar dient tevens een beeld verkregen te worden hoe om te gaan met specifieke segmenten en bijzondere uitdagingen. Voorts wordt een traject met de belangrijkste ontwikkelende partijen in de stad (corporaties, WOM Belvédère en Avenue2) opgepakt. De herijking zal in ieder geval resulteren in een aanpassing van de programmering voor wat betreft zowel inhoud als aantallen. Uiteindelijk dient op basis van de herijkte stedelijke programmering tevens input gegeven te worden aan de regionale woonvisie Heuvelland, welke geïntegreerd zal worden in de structuurvisie Wonen Zuid Limburg.

Ad 5. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognosticeerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognosticeerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Draaiknoppen zijn programma-intensivering, versnelde uitvoering, tijdelijk beheer, aanbestedingsvoordeel, subsidie, financiering en inbreng kapitaal derden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet.

Met uw raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. De vaststelling van de grex 2014 met een onrendabele top ad € 67 mln. heeft in juli 2014 plaatsgevonden. De raadsnota "Stand van zaken planontwikkeling Belvédère inclusief actualisatie grex 2015" is in juni

2015 door de raad vastgesteld. Deze grex 2015 sluit met een onrendabele top ad € 65 mln. Hoewel het erop lijkt dat de onrendabele top in de afgelopen periode naar beneden kon worden bijgesteld en er zicht is op voordelen uit de andere draaiknoppen (o.a. rente-voordelen, subsidies, programmaintensivering), past het dat aan het uitgangspunt van soberheid en doelmatigheid strak de hand wordt gehouden.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen bij MTB:

- een zorgplicht van de gemeente om het werk te behouden voor de ruim 1.000 SE die bij MTB werken;
- als aandeelhouder;
- als financier;
- als opdrachtgever.

Over 2015 wordt een tekort van € 1 mln. verwacht. Ons aandeel (79%) in dit tekort bedraagt +/- € 0,8 mln. Dekking hiervan is voorzien in de post onvoorzien / risicobuffer. Dekking van tekorten vanaf 2016 wordt voorzien via het I-deel (of BUIG budget). Indien het overschot op het I-deel ontoereikend is, zal het participatiebudget worden ingezet ter dekking.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. Momenteel loopt de laatste fase van de tunnel, waarin de Verkeers- en Tunnel Technische Installaties (VTTI) wordt gerealiseerd conform de nieuwe Tunnel Wet. Dit is een bijzonder complexe fase waarin een 60-tal systemen in de tunnel gerealiseerd moeten worden. De voortgang ligt nog op planning voor tijdige oplevering en opening van de tunnel eind 2016. Gezien de grote complexiteit en de ervaring in andere recente tunnelprojecten, is een vertraging niet uit te sluiten. In de beheersing wordt daarom vanuit het Projectbureau zeer dicht op de uitvoering getoetst. Daarnaast starten in 2016 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten. Gezien de opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m2 overige functies, is ook hier een voortvarende ontwikkeling, gezien de marktomstandigheden en de wijzigingen bij de moedermaatschappijen, niet vanzelfsprekend. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2 en als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's.

Ad 6. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten.

Ad 7. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebeleid, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-einderegeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 8. Binnen- en buitensportaccommodaties

Het risico van het tekort op het onderhoud van de binnen- en buitenaccommodaties is bekend en nog steeds actueel. Beleidskeuzes betreffende de afbouw van de binnensportaccommodaties zijn gemaakt en uitgevoerd. De effecten hiervan worden inzichtelijk gemaakt. Het traject dat moet leiden tot een raadsbesluit over de aanpassing van de gebruikstarieven voor de binnen- en buitensport zal eveneens in 2016 duidelijk worden. MJOP (meerjarenonderhoudsplanning en -kostenraming) voor de binnen- en buitenaccommodaties zijn gemaakt, aanbestedingen voor het benodigde onderhoud lopen. Kortom in 2016 volgt een totaalbeeld en wordt duidelijk wat het benodigde budget is voor de binnen- en buitenaccommodaties.

Ad 9. Inkomsten product parkeren

De inkomsten van het product parkeren blijven structureel achter op de begroting. Dit heeft gevolgen voor de afdracht aan het mobiliteitsfonds. Op basis van een prognose over de ontwikkeling van het mobiliteitsfonds staat de bijdrage aan RMP (Ruimtelijk mobiliteitspakket) vanaf 2015 onder druk.

Ad 10. Geusseltbad/combinatiegebouw

Bij raadsbesluit april 2012 is de exploitatiebegroting voor het Geusseltbad vastgesteld. Per 1 mei 2013 is het bad in exploitatie genomen. De raad heeft bepaald dat twee jaar na opening de exploitatiekostenbegroting op basis van de ervaringen zou worden geëvalueerd. Inmiddels is bekend dat de inkomsten nagenoeg gelijk lopen met de toen opgestelde ramingen. Het eerste jaar heeft het Geusseltbad circa 290.000 bezoeken gehad; dat zijn er circa 25.000 meer dan in het voorafgaand jaar in de oude baden. Via een attractief productaanbod, acties en samenwerking met verenigingen en externe partijen wordt gewerkt aan verhoging van de bezoekersaantallen. Met betrekking tot de uitgaven kan worden gemeld dat sommige ramingen uit de genoemde exploitatiekostenbegroting niet in de pas lopen met de daadwerkelijke kosten. Met name schoonmaak, gebruikersonderhoud en eigenarenonderhoud vragen om meer budget.

De evaluatie van de exploitatie van het Geusseltbad is gereed en wordt in 2015 met gebruikers en verenigingen besproken inclusief stadsronde. Begin 2016 vindt op basis van deze evaluatie besluitvorming plaats over een aangepaste exploitatiebegroting.

Met de aannemer van de nieuwbouw zwembad Geusselt voert de gemeente een gerechtelijke procedure over opgevoerde meerwerkposten. We verwachten hierover eind 2015 / begin 2016 een uitspraak.

Ad 11. Tram Vlaanderen Maastricht

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en de Gedeputeerde Staten gedeeld en de colleges hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Maastricht en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De resultaten worden in oktober 2015 ter besluitvorming aan de raad en Gedeputeerde Staten voorgelegd. De projectpartners worden over en weer op de hoogtegesteld van de besluitvorming. Op basis daarvan wordt het vervolgproces geformuleerd en ingegaan.

Ad 12. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 worden gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Wetsvoorstel "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen"). Het wetsvoorstel daartoe is medio 2015 aangenomen door de Eerste Kamer. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen van dit wetsvoorstel voor de gemeente in kaart te brengen. De exacte gevolgen zijn mede afhankelijk van de uitkomsten van (nog lopende) landelijke overleggen tussen onder andere het ministerie van Financiën, VNG en de belastingdienst.

Btw sport

Het Ministerie van Financiën heeft eind 2014 aangekondigd de btw-sportvrijstelling aan te moeten passen als gevolg van Europese jurisprudentie. Dat zou aanzienlijke gevolgen met zich meebrengen voor de gemeente Maastricht. In 2015 is bekend geworden dat de genoemde aanpassing op termijn onvermijdelijk is, maar voorlopig niet zal worden doorgevoerd, omdat het kabinet op korte termijn geen mogelijkheid ziet om de budgettaire gevolgen van een verruiming in te passen. Dit betekent dat vooralsnog een continuering van het bestaande fiscale regime voor sportaccommodaties in Maastricht.

Maastricht Health Campus (MHC)

Het project Gebiedsontwikkeling Brightlands MHC behelst de ontwikkeling van een campus en behelst twee plandelen. Plandeel 1 betreft de opwaardering van de openbare ruimte. Over de fiscale aspecten van MHC, in het bijzonder de vraag of in Plandeel 1 de btw ten aanzien van de openbare ruimte kan worden gecompenseerd, voeren partijen (gemeente, UM en AZM) momenteel overleg met de belastingdienst.

Ad 13. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodragers voor aansprakelijkheidsclaims. Het premieniveau van 2014 € 0,140 mln. blijft doorbelast worden aan de organisatieonderdelen en de opbrengst wordt in een reserve bij SSC gestort. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden hieruit betaald. Bij uitputting van de reserve vindt betaling uit de post Onvoorzien plaats. Bedragen kleiner dan € 75.000 behoorden tot het oude eigen risico en worden door de organisatieonderdelen bekostigd.

Ad 14. Herziening verslaggevingsregels rondom grondexploitaties

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft het voornemen de verslaggevingsregels rondom grondexploitaties in het BBV met ingang van 1 januari 2016 te herzien. De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen vanwege de volgende ontwikkelingen:

- de forse afboekingen afgelopen jaren;
- de aanbevelingen uit het rapport Depla;
- de aankomende Omgevingswet (aansluiten op kostenverhaalmogelijkheden Wro en Bro);
- de afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende vpb-plicht (afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten).

De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. De wijzigingen moeten per 1 januari 2016 gaan gelden en kunnen gevolgen hebben voor de begroting 2016. De commissie komt daarom met een vooraankondiging van de wijzigingen zijnde:

1. looptijd grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. geen indexering meer toepassen op opbrengsten > 10 jaar (verplichte maatregel);
3. verplichte eenduidige kostentoerekening grondexploitaties (kosten Wro=kosten BBV = kosten Vpb);
4. rentetoerekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen;
5. disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan de rentevoet.
6. afschaffing categorie niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG's worden strategische gronden);
7. zolang gronden nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitaties staan deze op balans onder materiële vaste actie (andere waarderingsgrondslag);

De voorgenomen maatregelen kunnen gevolgen hebben voor de begroting. Voor de korte termijn kunnen NIEGG-posities en/of het rente toerekenen over het eigen vermogen nadelige gevolgen hebben. Daartegenover staat dat de kosten van de grondexploitaties met eenzelfde omvang zullen afnemen, waardoor (verdere) afwaarderingen en verliesvoorzieningen zullen worden beperkt.

4.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit (par. 4.3.1.). De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (=voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen in 2016 voldoende is.

In de kadernota weerstandsvermogen is ook aangegeven dat indien de kwalificatie boven "voldoende" stijgt, er financiële ruimte ontstaat. Gelet op de huidige economische omstandigheden wordt het weerstandsvermogen in stand gehouden.

4.3.4 Kengetallen

Als gevolg van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Verloop van de kengetallen		Verslag 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
netto schuldquote	+	57%	34%	34%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	+	40%	19%	19%
solvabiliteitsratio	++	39%	38%	36%
structurele exploitatieruimte	-	-5%	-9%	2%
grondexploitatie	++	4%	2%	2%
belastingcapaciteit	++	97%	99%	98%

++ = positieve ontwikkeling en stand

+ = positieve ontwikkeling of stand

- = negatieve ontwikkeling of stand

-- = negatieve ontwikkeling en stand

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als "positief" beoordeeld worden op basis van de stand en het verloop van de kengetallen. Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Omdat bij leningen de onzekerheid bestaat of ze allemaal terug worden betaald bij de berekening van de netto schuldquote wordt bij de berekening onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. De netto schuldquote wordt als volgt berekend: netto schulden inclusief of exclusief doorgeleende gelden / totaal saldo van baten * 100%. De netto schuldquote op begrotingsbasis 2015 en 2016 verbetert fors ten opzichte van het verslag 2014. Deze verbetering wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het totaal saldo van baten (toevoeging middelen algemene uitkering drie decentralisaties).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. De solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend: eigen vermogen / totaal vermogen * 100%. Het verloop van de solvabiliteitsratio is stabiel. Een gangbare norm voor de solvabiliteitsratio is > 30%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging v/d baten of structurele daling v/d lasten daarvoor nodig is.

De structurele exploitatieruimte wordt als volgt berekend: (saldo van structurele baten en lasten + saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) / totaal saldo van baten * 100%.

NB Bij de bepaling van de structurele baten en lasten is voorlopig aangenomen dat 10% van de baten en 10% van de lasten incidenteel zijn. Het verloop van de structurele ruimte is licht negatief. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten < structurele lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van voorraden grond is van belang omdat deze moet worden terugverdiend. De grondexploitatie wordt als volgt berekend: (boekwaarde niet in exploitatie genomen gronden + boekwaarde grondexploitatie) / totaal saldo van baten * 100%. Het verloop van het kengetal van de grondexploitatie is stabiel.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend: totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde / totale woonlasten landelijk gemiddeld voor gezin * 100%. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en < 100%. We zitten onder het landelijk gemiddelde.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze financieringsparagraaf wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de rente en de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille incl. de hieraan verbonden risico's, de financiering van de activa en de omslagrente, het schatkistbankieren en de wet houdbare overheidsfinanciën.

4.4.2 Treasurybeleid

Het beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut 2014 gemeente Maastricht', dat door het college is vastgesteld. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- wettelijk kader;
- beleidsuitgangspunten;
- doelstellingen;
- taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- risicobeheer;
- beleid ten aanzien van financiering, verstrekken van leningen, uitzetten van middelen, garanties en het gebruik van derivaten.

In het treasurystatuut is opgenomen dat het treasurybeleid 1 keer per 4 jaar wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. In voorkomende gevallen (bijv. bij wetwijzigingen) vindt deze evaluatie eerder plaats. Op dit moment is er geen aanleiding het treasurybeleid aan te passen.

4.4.3 Ontwikkeling van de korte en lange rente / rentevisie

De referentierente van de Europese Centrale Bank (ECB) staat op 0,05%. De referentierente wordt ook wel herfinancieringsrente genoemd. Dit is de rente die banken moeten betalen wanneer ze geld opnemen bij de ECB. Bankieren kunnen echter ook geld lenen bij andere banken of financiële instellingen. De rente wordt dan bepaald door de marktwerking van vraag versus aanbod. De gemeente Maastricht leent op haar beurt geld bij deze banken of andere financiële instellingen. Het beleid is om in een normale rentemarkt (korte rente is goedkoper dan lange rente) maximaal kort te lenen binnen de bepalingen van de kasgeldlimiet (zie par. 4.1.4). Aangezien Maastricht voor het korte segment met name financieringen op daggeldbasis aantrekt, wordt er voor het begrotingsjaar 2016 voorzichtigheidshalve rekening gehouden met een tarief van 0,25 % voor op te nemen 'kort geld'. Voor (tijdelijk) in de schatkist van het Rijk te plaatsen overtollige middelen (zie par. 4.1.7) gaan we uit van geen rentevergoeding (0%). De lange rente blijft historisch gezien laag. Voor begrotingsjaar 2016 gaan we vooralsnog uit van een kapitaalmarktrente van 1,50% voor lineaire leningen met een looptijd van 10 jaar.

4.4.4 Kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en renterisiconorm

De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (8,5%) te nemen over het begrotingstotaal. De limiet voor Maastricht voor 2016 komt daarmee op ca. € 45,9 mln. Dit is het maximum bedrag waarvoor kortlopende financieringsmiddelen (looptijd < 1 jaar) aangetrokken mogen worden.

Voor 2016 is de verwachting dat er naast kort geld, ook weer langlopende leningen ten behoeve van de eigen financiering aangetrokken dienen te worden ter grootte van in totaal ca. € 80 mln. (m.n. door oplevering A2 en de gemeentelijke bijdrage hierin en herfinanciering van aflopende langlopende geldleningen). In 2017 loopt deze behoefte nog verder op met ca. € 50 mln., in 2018 met ca. € 20 mln. en in 2019 met ca. € 35 mln. (aankoop verlegde Noorderbrug van WOM Belvédère). Eén en ander is uiteraard afhankelijk van de voortgang van deze en andere projecten.

Conform richtlijnen wordt in onderstaande tabel gerapporteerd over de liquiditeitspositie en de kasgeldlimiet in het 3e en 4e kwartaal van 2014 en het 1e en 2e kwartaal van 2015.

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet t.b.v. begroting 2016

(bedragen x € 1000,-)	3 ^e kw 2014	4 ^e kw 2014	1 ^e kw 2015	2 ^e kw 2015
Liquiditeitspositie	-27.413	-20.757	-60.852	-26.588
Kasgeldlimiet	-35.150	-35.150	-49.586	-49.586
Ruimte	7.737	14.393	-11.266	22.998

De kasgeldlimiet mag – conform bepalingen in de wet FiDO – twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. De gemeente Maastricht heeft ‘slechts’ het 1^e kwartaal van 2015 de kasgeldlimiet overschreden en voldoet hiermee aan de bepalingen van de wet.

De renterisiconorm is met name bedoeld ervoor te zorgen dat decentrale overheden hun (her)financieringen gespreid in de tijd aantrekken. Hierdoor beperkt men het risico dat in enig jaar veel ge(her)financierd dient te worden, terwijl dan net een hoge rente heerst en daardoor de rentelasten te hoog zouden kunnen worden. De norm wordt berekend door 20% te nemen van het begrotingstotaal. Voor 2016 is de geprognosticeerde norm circa € 108 mln. Dit betekent dat het totaal aan renteherzieningen plus aflossingen in het begrotingsjaar maximaal € 108 mln. mag zijn. De gemeente Maastricht blijft de komende jaren ruim binnen deze norm. Onderstaande tabel – welke een verplicht onderdeel vormt van deze financieringsparagraaf – verduidelijkt dit:

Modelstaat B: Renterisico vaste schuld over de jaren 2016-2019 (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2016	2017	2018	2019
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	28.183	19.144	24.253	26.501
(3)	Renterisico (1+2)	28.183	19.144	24.253	26.501
(4)	Renterisiconorm	107.959	98.326	96.878	95.936
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder renterisiconorm	79.776	79.182	72.625	69.435
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	540.847	493.067	486.046	481.868
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a)x(4b)/100	Renterisiconorm	108.169	98.613	97.209	96.374

4.4.5 Ontwikkeling leningportefeuille

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2016 circa € 250,3 mln. Deze portefeuille dekt enerzijds de financieringsbehoefte van de eigen organisatie (financiering activa en bedrijfsvoering), anderzijds zijn leningen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de gemeentelijke publieke taak ter funding van Maastrichtse woningbouwcorporaties, gelieerde instellingen en gemeentelijke deelnemingen. De geprognosticeerde omvang van de verstrekte langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2016 circa € 141,5 mln.

Ten aanzien van de opgenomen leningenportefeuille zijn geen risico's te benoemen. De aflossingsmomenten zijn goed gespreid in de tijd, zodat er geen vergroot renterisico ontstaat in enig jaar (zie ook par. 4.4.4. onderdeel renterisiconorm).

89,6% (ca. € 126,7 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is in principe gedekt door een zekerheid, met name het recht van 1^e hypotheek. 10,42% (ca. € 14,7 mln.) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. De grootste leningen die niet zijn gedekt door zekerheden zijn leningen die verstrekt zijn aan de MTB en aan Enexis. De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln.. Overigens, het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel ca. € 9,6 mln. Meerssen en Eijsden-Margraten zijn de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln. Bij de verkoop van de Essent aandelen heeft de gemeente Maastricht een

aantal leningen verstrekt aan Enexis. Op dit moment staan nog 2 leningen open die per 1 januari 2016 een restantschuld hebben van € 1,6 mln. Enexis kan gezien worden als een zeer solide bedrijf. Het risico op non-betaling is erg klein te noemen.

4.4.6 Financiering activa en renteomslag

De activa van de gemeente Maastricht worden gefinancierd met zowel eigen als vreemd vermogen. Over de diverse activa betalen de betreffende organisatieonderdelen een rentevergoeding. Deze rentevergoeding kan bestaan uit de renteomslag of een zogenaamde uitzonderingsrente. Voorgesteld wordt om vanaf begrotingsjaar 2016 het renteomslag percentage te verlagen naar 3,5%. Het 'oude' renteomslag percentage van 5,8% was gezien de structureel lagere rente van de afgelopen jaren niet meer reëel. Bovendien heeft de accountant er op aangedrongen het renteomslag percentage naar beneden bij te stellen. Voor grote projecten zijn maatfinancieringen (met een uitzonderingsrente) nog altijd mogelijk, zeker in het geval er derden bij het project betrokken zijn en er een specifieke, marktconforme financiering gewenst is. Zie ook paragraaf 3.2.3 Rente.

4.4.7 Schatkistbankieren

Eind 2013 is de wet- en regelgeving omtrent het verplichte schatkistbankieren in werking getreden. Dit betekent dat (m.u.v. een drempelbedrag) alle overtollige middelen in 's Rijks schatkist gestald moet worden. Het drempelbedrag voor Maastricht bedraagt voor 2016 circa € 3,83 mln. Dit drempelbedrag wordt berekend aan de hand van een formule gerelateerd aan het begrotingstotaal. Gemiddeld genomen per kwartaal mag deze drempel niet worden overschreden. Om dit te bewaken worden de saldi van de diverse bankcircuits dagelijks bekeken en waar nodig afgeroomd naar het Rijk. Voor Maastricht zal afroming naar 's Rijks schatkist slechts sporadisch plaats vinden, aangezien Maastricht geen (tijdelijke of structurele) overtollige middelen heeft.

4.4.8 Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof)

Met de wet Hof zijn de Europese begrotingsregels voor de landen die deelnemen aan de euro in de nationale wetgeving verankerd. De wet Hof bepaalt dat rijk en decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning gaan leveren om het tekort weer volgens Europese afspraken terug te dringen (maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) is toegestaan).

De tekortnorm voor de decentrale overheden gezamenlijk is in 2016 bepaald op 0,4% van het bbp. De tekortnorm voor gemeenten bedraagt 0,32% van het bbp. Deze norm is vervolgens vertaald in referentiewaarden voor de individuele gemeenten. Dit is geen harde norm, maar een evenredig aandeel in het begrotingstekort van de gemeenten gezamenlijk. De referentiewaarde voor Maastricht in 2016 is nog niet bekend.

4.5 Verbonden partijen

Voor het uitvoeren van een groot deel van haar taken werkt de gemeente samen met andere organisaties. Aan deze samenwerking kan op verschillende manieren invulling worden gegeven afhankelijk van de wijze waarop de gemeente invloed wil uitoefenen op de uitvoering van de publieke taak. De rol die de gemeente vervult in zo'n samenwerking varieert van 'meer op afstand' - bijv. door het verstrekken van subsidies⁵ - tot meer directe sturing. Als er redenen zijn om in een samenwerking directer te sturen wordt dit meestal ingevuld door een bestuurlijk én een financieel belang te nemen in een organisatie. Er is dan sprake van een met de gemeente verbonden partij.

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) privaat- of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang wordt vertaald als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Binnen de gemeente kan een driedeling worden gemaakt in soorten van verbonden partijen, namelijk deelnemingen, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies) en gemeenschappelijke regelingen.

⁵ Voor een overzicht van jaarlijkse subsidies wordt verwezen naar bijlage 5.

In deze paragraaf komt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen aan de orde zoals die is vastgelegd in de Kadernota governance. Vervolgens geven we in een risicoanalyse aan welke verbonden partijen in 2016 extra aandacht verdienen. Daarna wordt van alle verbonden partijen kort aangegeven wat de stand van zaken is en welke beleidsontwikkelingen er spelen. Hierbij is ook een aantal samenwerkingsverbanden opgenomen dat strikt genomen niet onder bovengenoemde definitie van verbonden partij valt, maar dat wel van groot belang is voor het behalen van onze doelstellingen in 2016. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in:

- deelnemingen (privaatrechtelijk) (4.5.3);
- publiek private samenwerking (4.5.4);
- gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk) (4.5.5).

De begrotingen van deze laatste categorie, de gemeenschappelijke regelingen, zijn digitaal beschikbaar via de website www.gemeentemaastricht.nl, via de knop Bestuur en organisatie/jaarlijks terugkerende documenten.

4.5.1 Kadernota Governance

In 2011 heeft uw raad de kadernota Governance gemeente Maastricht vastgesteld. Hiermee liggen de kaders vast voor de sturing en het toezicht op bestaande en eventueel toekomstige participaties in verbonden partijen. Ook als taken worden uitgevoerd door externe partijen, blijft de gemeente te allen tijde verantwoordelijk voor realisatie van de door uw raad vastgestelde beleidsdoelen. Deze verantwoordelijkheid wordt ingevuld door het government governance model te gebruiken voor de aansturing van externe partijen. Voor de vertegenwoordiging in verbonden partijen zijn de uitgangspunten:

- De wethouder middelen vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder bij de vennootschappen waarin de gemeente deelneemt en bewaakt de financiële continuïteit en rentabiliteit van de onderneming;
- De rol van de gemeente als opdrachtgever wordt vervuld door de portefeuillehouder. Deze vakwethouder maakt afspraken (contracten, concessies en/of subsidievoorwaarden) met de verbonden partij. Is bij de verbonden partij een overheidscommissaris of externe bestuurder of een andere wethouder of burgemeester als bestuurder of commissaris aangesteld, dan vindt aansturing van het gemeentelijk belang plaats in onderling overleg;
- Voor wat betreft de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties etc. geldt als uitgangspunt dat collegeleden of ambtenaren bij voorkeur geen zitting nemen in de raad van commissarissen, raad van bestuur, directie of dagelijks bestuur. Dit vanwege de mogelijke rolconflicten en discussie over functievermenging. Op basis van een risicoanalyse vooraf kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. In een dergelijke analyse wordt bepaald of het voordeel van (beter) behartigen van het publiek belang, wat met een gemeentelijke vertegenwoordiging wordt beoogd, opweegt tegen de risico's die geïnventariseerd zijn.

De afwijkingen ten aanzien van de gemeentelijke vertegenwoordiging in vennootschappen en stichtingen zijn bij de kadernota apart benoemd. Begin 2013 hebben we deze afwijkende vertegenwoordigingen geëvalueerd en besproken met de commissie Algemene zaken en middelen. Belangrijkste conclusie is dat er in een klein aantal gevallen gemotiveerd wordt afgeweken van bovengenoemde uitgangspunten voor vertegenwoordiging in een verbonden partij. Dit blijven we periodiek evalueren in de raadscommissie.

Ten opzichte van de programmabegroting 2015 is de verbonden partij Stichting Regiobranding niet langer apart opgenomen (opgegaan in LED) en is de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) toegevoegd. Verder starten we in 2016 met twee nieuwe GR's te weten: GR uitvoeringsdienst Sociale Dienst en GR SSC-ZL.

4.5.2 Risicoanalyse

Tussen verbonden partijen bestaan verschillen in de mate van financiële en beleidsmatige belangen. Door het inzichtelijk maken van deze risico's kunnen we prioriteiten stellen voor het monitoren van bepaalde verbonden partijen. Ons beleid is erop gericht extra aandacht te besteden aan verbonden partijen met een hoog financieel en beleidsmatig belang. Jaarlijks wordt bij de begroting een inschatting gemaakt van het financieel en beleidsmatig belang, waarbij onder financieel belang het financieel risico

wordt verstaan. Hierbij wordt een indeling gemaakt naar 4 categorieën: hoog financieel/hoog bestuurlijk belang, hoog financieel/laag beleidsmatig belang, laag financieel/hoog beleidsmatig belang en laag financieel/laag beleidsmatig belang:

	Laag financieel belang	Hoog financieel belang
Hoog beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • Centrummanagement • EMM • Limburg economic development • GGD • WML • Leerlingenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • WOM Belvédère • MTB • Projectbureau A2 • Veiligheidsregio • KBL • MECC Maastricht
Laag beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • LIOF • Regionaal Historisch Centrum Limburg • Wonen boven Winkels Maastricht • Exploitatiemaatschappij 't Bassin • Bodemzorg Limburg • CNME • Lifescience incubator • Starterscentrum Zuid-Limburg • Ontwikkelingsmaatschappij Encigebied • Dataland • Regionale Samenwerking Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie • Antidiscriminatievoorziening Limburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Milieuparken Geul en Maas • Enexis • BNG • Afvalsamenwerking Limburg • RUD • BsGW • SSC-ZL • Sociale dienst Maastricht-Heuvelland

Voor 2016 leidt dit ertoe dat wij extra aandacht zullen besteden aan: WOM Belvédère BV, MTB, Projectbureau A2, Veiligheidsregio, Kredietbank Limburg en MECC.

Voor deze partijen zullen we indien van toepassing gebruik maken van de onderstaande sturingsinstrumenten:

- (meerjaren)plannen;
- (meerjaren)begroting;
- outputafspraken;
- voorwaarden en richtlijnen.

Verder zullen we per verbonden partij afspraken maken over de volgende zaken:

- rapportages;
- kwalitatieve en kwantitatieve informatievoorziening;
- jaarverslag en jaarrekening;
- evaluatie van de relatie.

4.5.3 Deelnemingen

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.430 mln. / € 3.582 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 127.753 mln. / € 149.923 mln.
Resultaat	€ 126 mln.
	N.B. Betreft cijfers 2014

De BNG Bank fungeert als bankier voor overheden. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De aandelen BNG zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out-percentage van 50% van de winst na belastingen. Om te kunnen voldoen aan de Basel III norm (door kredietcrisis moeten banken grotere reserves aanhouden) heeft de BNG Bank voorlopig t/m 2018 het pay-out-percentage verlaagd naar 25%. De gemeente Maastricht heeft 347.334 aandelen (a € 2,5 per aandeel).

De BNG Bank is beursgenoteerd en om die reden gehouden aan regels van de Autoriteit Financiële Markten. Het verstrekken van koersgevoelige informatie (waaronder verwachtingen over vermogen en resultaat) is gebonden aan regels. Gegevens over 2015 komen pas maart 2016 beschikbaar. De nettowinst van BNG Bank over 2014 bedroeg € 126 mln. Voor 2014 bedraagt het uit te keren dividend € 32 mln., een pay-out van 25%. Gegeven het aantal aandelen en een dividend van € 0,57 per aandeel betekent dit voor de gemeente Maastricht over 2014 een dividenduitkering van ruim € 0,2 mln. Voor 2015 en verder is in de begroting van de gemeente Maastricht een dividenduitkering van € 0,4 mln. opgenomen.

De BNG Bank verwacht dat de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2015 licht lager zal uitkomen dan in het voorgaande jaar. De nieuwe verstrekkingen betreffen naar verwachting vooral herfinanciering van aflopende leningen. Het renteresultaat over 2015 zal naar verwachting lager uitkomen dan over 2014. De aanhoudend lage marktrente veroorzaakt een dalende trend van de renteopbrengst uit de eigen middelen van de bank. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor de politieke en economische ontwikkelingen binnen de Europese Unie. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2015.

In december 2014 heeft de gemeente Maastricht het huisbankierschap vanaf 2015 weer gegund aan BNG voor de komende 3 jaar (met een optie tot verlenging van 2 keer 1 jaar tot eind 2019). De afspraken tussen BNG en de gemeente zijn vastgelegd in een financierovereenkomst.

Naam	Wijk ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied
Zeggenschap	100% gemeente (1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelenkapitaal € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen € 53 mln., rente onder condities.
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 57,9 mln. / € 57,9 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 144,5 mln. / € 150,9 mln.
Resultaat	sluitend Cijfers 2014

Met aan de basis de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening.

ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels, voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bosscherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie (grex) Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV voorlopig als operationeel vehicle blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw de raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente.

Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgesteld. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. Grex 2014 is in juli 2014 en grex 2015 is in juni 2015 door de raad vastgesteld. Gemeld kan worden dat tal van activiteiten zijn afgerond, in uitvoering zijn of gereed staan voor start uitvoering (de aanleg van de Bosscherlaan-Zuid is afgerond, de contracten met Pathé en UNU Merit zijn gesloten en de bouwstart is voorzien, de start van de woningbouw op het voormalige Nutsterrein heeft plaatsgevonden zomede de verhuur en verkoopactiviteiten, de sloopactiviteiten in het kader van het project Noorderbrugtracé zijn gestart, de uitvoering van de natuurcompensatie is ter hand genomen, er is gestart met de uitvoering van eerste fase Frontenpark).

Activiteiten die voor 2016 in de planning staan zijn:

Grex 1: binnen singel is onder andere het casco herstel van de Eiffel voor het multifunctioneel gebruik van dit gebouw aan de gang. Meteen na oplevering begint de exploitatie. Op dit moment zijn intentie-overeenkomsten met potentiële eindgebruikers gesloten. Voor het Nutsterrein kan worden aangegeven dat afhankelijk van de belangstelling zal worden gestart met de bouw van ongeveer 40 woningen (fase 2) en de voorbereidingen van de bouw van 30 woningen (fase 3).

Binnen grex 2 vindt de afronding fase 1 herstel vestingsmuren in het deelgebied Lage Fronten plaats. Fase 2 vormt de aaneenschakeling van de Hoge en Lage Fronten. Deze aaneenschakeling kan alleen worden gerealiseerd in combinatie met het project Noorderbrugtracé waarbij de wegenstructuur ter

plekke toch volledig op de schop gaat. De eerste voorbereidende activiteiten zijn al ter hand genomen . Verder kan worden gemeld dat er volop geëxperimenteerd wordt met evenementen met name in en rondom de gashouder. In 2016 zal het LAB-gebouw (deelgebied Vredestein) verder worden gevuld met name gericht op de creatieve sector.

Binnen grex 3 (bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug kan worden gemeld dat de gunning van het project Noorderbrugtrace in juli 2015 heeft plaatsgevonden waarna de uitvoering is gestart en is voorzien tot ongeveer 2018. Inzake PDV kan worden gemeld dat de uitgifte van de overige onderdelen van PDV fase 1 en de voorbereidende werkzaamheden voor PDV fase 2 zullen worden voortgezet in 2016.

Zoals aangegeven in de raadsnota van juni 2015 'Stand van zaken planontwikkeling Belvédère inclusief actualisatie grex 2015' is het vervolgproces erop gericht om de geprognosticeerde onrendabele top nog verder terug te dringen. De verdere planontwikkeling zal zoals hiervoor aangegeven jaarlijks plaatsvinden.

Naam	Wonen boven winkels Maastricht N.V.
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad
Zeggenschap	Als aandeelhouder en voorzitter raad van commissarissen
Aandelen/financieel belang	1/3 aandeelhouder, verstrekte subsidies en leningen
Programma	11 Wonen
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,29 mln. / € 0,038 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 34,3 mln. / € 36,1 mln.
Resultaat	Verlies € 252.870 Cijfers jaarrekening 2014

De nv Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) heeft in haar 25 jarig bestaan haar bestaansrecht bewezen. In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij haar succesformule (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een bijkomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad.

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de Raad van Commissarissen WbWM besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten verandert het karakter van de vennootschap van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht komt te liggen op waardebehoud van het gerealiseerde vastgoed.

Naam	Enexis Holding N.V./Attero en andere uit verkoop Essent voortvloeiende rechtspersonen
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie
Zeggenschap	Via VEGAL (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg)
Aandelen/financieel	0,1957 procent van de aandelen en dividenduitkering
Programma	15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.370,1 mln. / 3.516,7 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2.894,8 mln. / € 2.900,3 mln.
Resultaat	€ 265,5 mln.
	Cijfers 2014

In 2009 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent aan energiebedrijf RWE. In 2011 zijn ook de EPZ-aandelen (Electriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland waaronder kerncentrale Borssele) overgedragen. En in 2014 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder a t/m 1 voort. Gemeente Maastricht is aandeelhouder in deze deelnemingen.

a Enexis Holding N.V.

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

b CBL Vennootschap B.V.

Hierin is namens de verkopende aandeelhouders het CBL-fonds (cross border lease) ondergebracht. Dit fonds dient ter dekking van het risico van vervroegde beëindiging van de CBL's.

c Vordering Enexis B.V.

Enexis beschikte ten tijde van de aankoop van de gas- en elektriciteitsnetten niet over voldoende liquide middelen om de koopprijs te betalen. Derhalve is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent.

d Verkoop vennootschap B.V.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.

e CSV Amsterdam B.V.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;

namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");

het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

f Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen (van de EPZ-aandelen / kerncentrale Borssele). Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.

De winst over 2014 is licht gestegen ten opzichte van een jaar ervoor. Het dividendbeleid van Enexis holding is gericht op een pay-out ratio van 50 procent mits de wettelijke verplichte investeringen zeker gesteld zijn. Over 2014 is een dividenduitkering ontvangen van € 0,35 mln. Voor 2015 en verder wordt een stabiele dividenduitkering verwacht van ca. € 0,4 mln.

Naam	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten
Zeggenschap	Als aandeelhouder met 8% van de aandelen
Aandelen/financieel	€ 186.058 (41 aandelen à € 4.538 nominaal)
Risico	Beperkt tot financiële inleg
Programma	Programma 15 Inkomsten en Uitgaven
Resultaat	Positief resultaat 2014 € 9,376 mln.
Eigen vermogen begin/eind	€ 171,5 mln. per 1/1/2014 // € 180,8 mln. per 31/12/2014
Vreemd vermogen begin/eind	€ 401,6 mln. per 1/1/2014 // € 390,4 mln. per 31/12/2014

WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De aandeelhouders hebben in 2006 ingestemd met een verlaging van de drinkwaterprijs. Met deze prijsverlaging laat WML haar klanten meeprofiteren van behaalde bedrijfsresultaten. Als gevolg hiervan is er geen sprake van dividenduitkering.

De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen. WML heeft ook in 2014 gewerkt aan een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Het drinkwaterbedrijf boekte een positief resultaat van € 9,4 mln. (2013: € 11,6 mln.). Een resultaat dat € 2,9 mln. hoger is dan begroot. Ten opzichte van 2013 is het resultaat volgens planning gedaald. De daling van € 2,3 mln. wordt vooral veroorzaakt door enkele eenmalige operationele kosten en een hogere afschrijvingslast. Over het jaar 2014 is geen dividend uitgekeerd. De goede financiële huishouding stelt WML in staat om het drinkwatertarief in 2015 met 5 eurocent per kuub te verlagen.

Naam	Bodemzorg Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Openbaar belang	Nazorg over zes stortplaatsen, waaronder Belvédère
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel	50 procent van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50 procent is door de provincie overgedragen aan Nazorg BV
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 2,0 mln. / € 2,5 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,08 mln. / € 2,0 mln.
Resultaat	positief € 0,5 mln. Cijfers 2014

Bodemzorg Limburg (voorheen bekend onder de naam Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap met als aandeelhouders de provincie Limburg (50 procent) en de Limburgse gemeenten (50 procent). Vanaf 2003 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. In 2009 is de provincie uit de BV gestapt. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locatie; Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag; Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom; Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn.

Voortvloeiend uit de afspraken tussen de Limburgse colleges met Bodemzorg Limburg wordt voor het beheer van voormalige stortplaatsen een inwonerbijdrage van € 0,25 in de afvalbegroting opgenomen. Niet uit de balans blijvende verplichtingen voor de vennootschap zijn de meerjarig huurcontracten van het kantoor en de overname van de locaties Geliskensdijkweg te Venlo en Sandersweg te Maastricht.

Naam	MECC Maastricht BV
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum
Zeggenschap	99,9999 procent (90 procent gemeente rechtstreeks en 10 procent via Exploitatiemaatschappij Maastricht (EMM))
Aandelen/financieel belang	Aandelen (10 aandelen à € 0,10)
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 25.055 / € 37.002
Vreemd vermogen begin/eind	€ 7,2 mln. / € 6,5 mln.
Resultaat	€ 11.947
NB: cijfers zijn gebaseerd op de vastgestelde jaarrekening 2014	

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum als motor in de regionale economie. Hierbij ruimte en invulling geven aan het zakelijk toerisme en een podium bieden voor het brede ondernemersveld om zich te presenteren en kennis te delen. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de samenwerking met en versterking van de Health Campus Maastricht

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. MECC Maastricht biedt organisatoren, deelnemers en bezoekers van beurzen, congressen en evenementen het maximale succes door een flexibele opstelling, optimale service en ondernemende instelling. Als modern beurs- en congrescentrum draagt MECC Maastricht daarmee nadrukkelijk bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht.

Medio 2014 is de ontvlechting van de backoffice activiteiten van RAI afgerond en daarmee is MECC Maastricht BV volledig zelfstandig. In 2014 is gewerkt aan de strategische visie. Belangrijke peilers zijn het verlengen van het contract met TEFAP en het uitbouwen van de samenwerking met (de partners in) de Health Campus Maastricht. Daarnaast is onderzocht hoe de beurzen versterkt kunnen worden met het introduceren van nieuwe (eigen) titels. Besloten is met Inter Classics ook naar Brussel te gaan vanaf 2015.

Toen de onderhandelingen over huurverlaging met de Stichting Bewaarder Vastgoed MECC op niets uitliepen, heeft de gemeente voorjaar 2015 overeenstemming bereikt over de overname van het vastgoed (Hallen, passages, kantoren, catering en een klein deel van het parkeren). Hiermee is een substantieel exploitatievoordeel behaald (ca. 40%), waardoor er vermogen is om de komende jaren te investeren in de upgrading en versterking van MECC en de aansluiting met de Health Campus.

Na jaren van fors negatieve resultaten, is in 2013 de omzetzdaling is omgebogen naar een licht positief resultaat in 2013. Ook in 2014 is een licht positief resultaat gerealiseerd. De verwachting is dat ook de komende periode met een sluitend of licht positief resultaat kan worden afgesloten. Uiteraard blijft de markt voor beurzen en consumentgerichte activiteiten zeer dynamisch en brengt deze dynamiek risico's met zich mee zoals de periodieke afloop/verlenging van de Tefaf (recent verlengt met 5 jaar). Als onderdeel van de investeringsimpuls, wordt ook een omzetversterking nagestreefd de komende jaren.

De niet uit de balans blijvende verplichtingen van de vennootschap zijn een pensioenverplichting en huurovereenkomsten voor de gebouwen van de gemeente Maastricht en de Exploitatie Maatschappij Maastricht.

Naam	Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen
Zeggenschap	Als aandeelhouder, als commissaris en directeur
Aandelen/financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen; rekening-courantfaciliteit bij de gemeente en een lening verstrekt
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 1,32 mln. / circa € 1,12 mln. (rekening 2014 nog vast te stellen)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,22 mln. / circa € 0,22 mln. (rekening 2014 nog vast te stellen)
Resultaat	negatief circa. € 0,2 mln. (rekening 2014 nog vast te stellen)
NB: cijfers zijn gebaseerd op de concept jaarrekening 2014	

De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Een aandeel is in bezit van de stichting VVV. De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

10 procent van de aandelen in MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 90 procent rechtstreeks);

Een aandeel in Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV;

Een aandeel in de Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV;

Een beperkte vastgoedportefeuille.

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengstgenererende activiteiten. De vastgoedportefeuille is daarmee bepalend voor het resultaat van EMM.

Ad a: MECC Maastricht BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100 procent overheidsdeelneming ontstaat die buiten het regime van de vennootschapsbelasting valt. MECC Maastricht BV behaalt in 2014 een licht positief resultaat.

Ad d: Vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille van EMM bestaat uit een tweetal winkelpanden aan de Avenue Céramique (95 en 175) welke verworven zijn ter stimulering van het winkelklimaat in Céramique. Het winkel-aanbod in Céramique is nog steeds kwetsbaar. In de afgelopen periode hebben beide panden een periode van leegstand gekend, maar zijn inmiddels van een nieuwe huurder voorzien. Getracht is de betreffende panden te verkopen, maar dat is nog niet gelukt.

Daarnaast huurt EMM de parkeergarage P5 in het MECC-complex van de SNS Reaal Groep. Deze parkeergarage wordt langlopend doorverhuurd tegen een variabele huur aan MECC Maastricht BV. De algemene verslechtering van de economische situatie heeft grote invloed op de exploitatie van het MECC doordat het aantal boekingen en het aantal bezoekers afgenomen zijn de afgelopen jaren. Dit heeft direct invloed op het resultaat van EMM via de opbrengsten van het parkeren. De teruglopende parkeeropbrengsten van de afgelopen jaren lijken inmiddels een stabilisatie te kennen met de inzet van het nieuwe MECC Maastricht BV. Voor de parkeeropbrengst levert dit echter nog geen sluitende exploitatie voor EMM op. Naast reguliere risico's als omzetgerelateerde parkeeropbrengsten en een kwetsbare retailmarkt lopen er juridische procedure inzake P5 en gebreken bij oplevering (Rodamco). In samenspraak met de gemeente wordt gekeken of verwerving van P5 tot de mogelijkheden behoort.

De vennootschap heeft een niet uit de balans blijvende verplichting in de huurovereenkomst met SNS inzake P5 tot 2020.

Naam	Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen
Zeggenschap	100 procent gemeente (1 procent via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9 procent aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelen (€ 540.336)
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,131 mln / € 0,160 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,640 mln. / € 0,623 mln.
Resultaat	positief € 0,029 mln.
NB: betreft cijfers 2014	

In december 2000 is besloten tot deelname van de gemeente Maastricht in Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV, samen met de andere twee partijen die actief zijn in Belvédère, te weten Bouwinvest en ING RED. Per partner was de participatie nominaal € 343.557 waarvan € 163.445 in de vorm van een achtergestelde lening en € 180.112 in de vorm van gestort aandelenkapitaal. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatie-maatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9 procent grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In 2013 heeft herfinanciering van de BV Bassin plaatsgevonden middels leningverstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest).

In 2014 zijn op verschillende fronten zaken in gang gezet die uiteindelijk moeten leiden tot een verbeterd bestaansrecht voor Bassinondernemers. Deze zaken zijn grofweg op te delen in twee categorieën. Enerzijds is er de upgradering en herontwikkeling totale omgeving Bassin (Sphinxkwartier) dat zorgt voor een positief effect op het verblijfsklimaat van het Bassin. In het ambitiedocument "Het antwoord van de Sphinx" is het concept opgenomen op basis waarvan het Belvédèregebied de komende jaren wordt ontwikkeld. De uitwerking is in volle gang en zal de komende jaren ook voortgezet worden. Voorbeelden met spin off voor het Bassin zijn de herontwikkeling van Timmerfabriek, vestiging van Pathe, aanpak van de openbare ruimte en de invulling van het Eiffelgebouw en de gebouwen daarom heen. Aan de andere kant zijn er ook meer korte termijn maatregelen en acties voorzien die rechtstreeks gericht zijn op het Bassin. Met interventies zoals het upgraden van de haven en hieraan gerelateerde faciliteiten maar ook het intensiveren van evenementen wordt beoogd op korte termijn (2014-2016) resultaten te boeken.

Naam	GEM Malberg (Beheermaatschappij Malberg BV/ Exploitiemaatschappij Malberg CV) - in liquidatie
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het verwerven en bouw- en woonrijp maken van gronden ter uitvoering van het buurtontwikkelingsplan Malberg
Zeggenschap	Als vennoot (een stem), aandeelhouder (een stem) en directie (een stem). Alles op basis van unanimiteit
Aandelen/financieel belang	Kapitaalstorting € 0,54 mln., leningen € 2,75 mln. (€ 0,5+€ 1,8+€ 0,45)
Risico	Het verlies van in totaal circa € 13,2 mln wordt verdeeld over de vier partijen (€ 3,3 mln. gemeente).
Programma	10 Stadsontwikkeling

In Malberg blijkt geen markt (meer) te zijn voor alle 600 koopwoningen die volgens het Buurtontwikkelingsplan (als laatste) nog moesten worden gerealiseerd. Er is in Malberg nog marktruimte voor zo'n 150 nieuwe koopwoningen. Door de lagere opname-capaciteit is het afzettempo sterk teruggelopen met een navenante vermindering van de verdien capaciteit in de grondexploitatie.

Dit heeft geleid tot een herbezinning bij de vier partijen. De commanditaire vennootschap (CV/BV) was opgezet voor een "omzet" van minimaal 50 woningen per jaar. Daarmee is het een te groot vehikel voor een te kleine opgave. Beëindiging van de vennootschap bespaart geld en leidt tot lagere kosten bij de vier partijen. Om deze redenen hebben de partijen besloten om de CV/BV te beëindigen en het verlies naar evenredigheid te verdelen.

Het negatieve vermogen van de GEM bedraagt ca. € 13,2 mln. Dit verlies wordt veroorzaakt door gedeelde grondopbrengsten van 450 koopwoningen die niet meer worden gebouwd. De gemeentelijke bijdrage van € 3,3 mln. in het verlies wordt gedekt uit grondverkoop, incidentele overige opbrengsten en de gemeentelijke grondexploitatie Malberg.

Inmiddels is het formele liquidatietraject in gang gezet. Met publicatie van de opheffing van de onderneming en de voltooiing van de vereffening in het handelsregister zal de liquidatie uiterlijk ultimo 4e kwartaal zijn afgerond. Ter uitvoering van het liquidatiebesluit en de daaraan verbonden financiële afwikkeling worden in het 3e kwartaal 2015 alle grondtransacties en schadeloosstellingen geëffectueerd. Ook worden in 3e kwartaal alle overlopende posten uit de slotbalans 2014 afgewikkeld.

Naam	Industriebank LIOF
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bijdragen aan welvaartsverbetering door economische structuur versterking
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	223 van de 300.000 aandelen A en 500.000 aandelen B Beperkte dividenduitkeringen
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Eigen vermogen begin/eind	€ 96,1 mln. / € 83,4 mln
Vreemd vermogen begin/eind	€ 18,0 mln. / € 29,9 mln
Resultaat	€ -13,7 mln
	Cijfers 2014

LIOF ondersteunt bedrijven op het gebied van innoveren, ontwikkelen, investeren en vestigen. Daarnaast scheidt LIOF voorwaarden voor de ontwikkeling van perspectiefrijke sectoren en het vestigings klimaat, gericht op kansen voor het MKB en ruimte voor nieuwe bedrijvigheid.

Het negatief resultaat over 2014 is het o.a. het gevolg van strategische keuzes die LIOF heeft gemaakt. Zo heeft LIOF besloten zich terug te trekken uit onroerend goed activiteiten (€ 7 mln. toegevoegd aan de voorziening). Verschillende bedrijvencentra inclusief het beheer daarvan zijn verkocht. Het andere deel van de verliezen is het gevolg van de afboekingen op risicovolle investeringen die LIOF in de afgelopen crisisperiode in diverse bedrijven heeft gedaan. Opbrengsten uit participaties waren in 2014 beperkt. Maastricht bezit 223 aandelen van € 113. Grootste aandeelhouders zijn het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Limburg. Winstuitkering na reservering blijft beperkt tot een dividend ter grootte van het gemiddelde effectieve rendement op staatsleningen met een bepaalde looptijd. Er is een garantie ingebouwd met betrekking tot de financiering van de activiteiten van het financieringsbedrijf. Als de liquiditeitsreserve daalt onder een bepaald bedrag dan breiden het Rijk en de Provincie het aandelenkapitaal uit. Beide instanties dragen bovendien elk bij in de apparaatskosten.

Naam	NV MTB regio Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan gehandicapten en aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	711 van 1.000 aandelen en jaarlijkse subsidie boven op de rijksbijdrage rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid rentedragende rekening-courantfaciliteit.
Risico	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wsw. Financiële risico's door teruglopen rijkssubsidie per arbeidsplaats
Programma	Programma 4 Sociale Zekerheid en re-integratie / Programma 15
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3,2 mln. Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 9,3 mln. / € 9,4 mln.
Resultaat	Positief € 1,2 mln. (na tekort financiering van € 2,2 mln. door gemeenten) N.B.: Betreft cijfers 2014

In het kader van de oude Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende geschikte arbeidsplaatsen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. MTB regio Maastricht is hiervoor de uitvoerende organisatie. Naast de gemeente Maastricht participeren de gemeenten Eijsden-Margraten en Meerssen in de NV. Maastricht vervult mede namens deze gemeenten de opdrachtgeversrol richting MTB. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met de MTB afgesloten.

De MTB heeft over 2014 een beter resultaat gerealiseerd dan begroot. Begroot was een tekort van € 2,2 mln.; het resultaat is € 1,0 mln. negatief. Het begrote tekort is door de aandeelhoudende gemeenten als subsidie verstrekt. Het teveel betaalde zal, zoals gebruikelijk, worden verwerkt in de cijfers over het jaar 2015.

Na een gedegen voorbereidingstraject is door de colleges van de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland een besluit genomen over de herstructurering WSW. Dit besluit is o.a. gebaseerd op het rapport Nijkerken, "Advies Toekomstige uitvoering Participatiewet Maastricht-Heuvelland". De raad is hierover voor het zomerreces 2015 geïnformeerd. Voor MTB betekent dit, dat het bedrijf in de toekomst drie functies heeft, te weten afbouw WSW oud, arbeidsmatige dagbesteding en leerwerkbedrijf. Overwegingen hierbij zijn continuïteit en rust voor de oude doelgroep WSW, een extra mogelijkheid tot participatie door arbeidsmatige dagbesteding voor arbeidsgehandicapten (ca. 30 plekken, gefinancierd uit de Wmo) en een optimale mogelijkheid tot doorstroom voor de doelgroep van de Participatiewet via het leerwerkbedrijf (ca. 100 mensen).

Als gevolg van de afbouw van de WSW zal ook een afbouw van het bedrijf plaatsvinden. MTB heeft dan ook een stevige bezuinigingsopgave waarbij er een personeelsreductie van 35 fte (regulier personeel) plaatsvindt. Daarnaast wordt het aantal indirecte WSW-ers (dit zijn o.a. medewerkers magazijn, technische dienst, werkleding productie, etc.) teruggebracht tot 60.

Door alle maatregelen worden de financiële tekorten terug gebracht, maar duidelijk is dat de uitvoering van de WSW gepaard blijft gaan met tekorten. De oorzaak hiervan ligt in het verschil tussen de loonkosten van de WSW-ers en de door het rijk beschikbaar gestelde subsidie. Deze daalt immers van 2014 tot en met 2020 met ca. € 5.000,00 per WSW-er. Slechts een deel daarvan kan worden gecorrigeerd met de genoemde maatregelen. De salariskosten van de WSW-medewerkers vormen namelijk zo'n 80% van de begroting van de WSW-bedrijven. De mogelijkheden om deze kostenpost te verkleinen, zijn beperkt, gezien de salarissen CAO bepaald zijn en er een wettelijke verplichting is om deze mensen werk aan te bieden. Ondanks dat het tekort blijft bestaan is MTB een duurzaam bedrijf, dat ook in de toekomst belast blijft met de uitvoering van de WSW en ook op die taak berekend is. Het tekort dat blijft bestaan bij MTB zal door de aandeelhoudende gemeenten worden gedekt. Het aandeel van de gemeente Maastricht in het structurele tekort van de MTB bedraagt circa € 2 mln. Dekking hiervan is voorzien via het I-deel (of buigbudget). Indien het overschot op het I-deel ontoereikend is, zal het participatiebudget worden ingezet ter dekking.

Naam	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	De stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de overgangszone tussen het huidige fabriekscomplex van ENCI en de geplande natuurontwikkeling in de groeve
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur (vervalt in 2015)
Programma	10 Stadsontwikkeling

De gemeente Maastricht heeft met de ENCI overeenstemming bereikt over het beëindigen van de mergelwinning in de Pietersberg per juni 2018. Basisvoorwaarde was dat er een plan moest komen dat richting gaf aan de omvorming/verandering van het ENCI-gebied. In 2009 is overeenstemming bereikt tussen Provincie Limburg, omwonenden, gemeente Maastricht en Natuurmonumenten en dat heeft geleid tot het plan van transformatie. In dat plan is onder andere bepaald dat er een overgangs-zone komt tussen de natuurontwikkeling van de groeve (na 2018) en de overblijvende cement-productie op het huidige fabriekscomplex van ENCI. Die overgangszone moet gevuld worden met zowel bedrijvigheid als leisure. De opbrengsten van die overgangszone worden gebruikt ter financiering van de verdere natuurontwikkeling van de groeve (wordt eigendom van Natuurmonumenten).

ENCI draagt het terrein dat aangewezen is als overgangszone, over aan de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME). Deze stichting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de overgangszone. In het plan van transformatie zijn criteria opgenomen waarlangs de keuze gemaakt wordt of een bedrijf wel of niet mag komen. Dat is een nieuwe constructie omdat normaal gesproken een bestemmingsplan aangeeft wat waar wel of niet komen mag. Binnen het bestuur van de stichting is ook de gemeente vertegenwoordigd in de persoon van een bestuurder. Hiermee heeft de gemeente zowel een publiekrechtelijke (vergunningen, bestemmingen, milieucontrole) als een privaatrechtelijke positie in het ENCI-dossier.

Per 2015 is de persoonlijke invulling van de bestuurlijke vertegenwoordiging door de gemeente in de stichting gewijzigd. Het college heeft een extern persoon voorgedragen om die rol te vervullen. Daarmee wordt het gewenste onderscheid tussen publiek- en privaat belang en –handelen meer gewaarborgd.

De stichting start in september 2015 met een verdere uitwerking van de ontwikkelingsstrategie voor de overgangszone. De verdieping moet duidelijkheid verschaffen over de verhouding van bebouwd en onbebouwd oppervlak binnen de zone, de ontsluiting, de infrastructuur en de aard van de te accommoderen (bedrijfs)activiteiten. Parallel daaraan wordt een aanvraag voorbereid om het te vernieuwen bestemmingsplan in te richten binnen de kaders van de Crisis- en herstelwet. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden om combinaties van activiteiten mogelijk te maken.

Naam	Stichting administratiekantoor Dataland
Vestigingsplaats	Gouda
Openbaar belang	Actueel houden van geometrische gegevens gekoppeld aan administratieve gegevens en deze gegevens verstrekken aan derden
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,5 mln. / € 0,7 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,6 mln. / € 0,6 mln.
Resultaat	positief € 0,2 mln.
	Cijfers jaarrekening 2014

Sinds 1 juli 2003 participeert de gemeente in Dataland BV. De gemeente is de verbinding aangegaan met het volgende doel. Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Basisregistraties. DataLand ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en het gebruik van de informatie-infrastructuur die zowel gemeenschappelijke voorzieningen voor de binnengemeentelijke gegevenshuishouding omvatten alsook de vele informatierelaties met afnemers.

Vanaf 2007 betaalt de gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 600 voor de validatie van de te leveren gegevens en de terugmeldingen van de afnemers. De gemeente ontvangt 20% van de opbrengst van DataLand als DataLand onze gegevens levert aan afnemers. Op basis van de certificaten (60.000 à € 0,1) deelt de gemeente verder nog mee in de winst die de stichting van de BV ontvangt.

Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de driedelige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.

De ontwikkeling van het eigen vermogen is neutraal of positief, het vreemd vermogen (lening bij de BNG) van de verbonden partij neemt af en het jaarlijkse financiële resultaat vertoont een positieve trend.

Op 26 mei 2015 heeft de Eerste Kamer de Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Deze wet heeft geen gevolgen voor DataLand (DataLand is reeds vpb-plichtig) en dus ook niet voor de uitkeringen die DataLand verstrekt.

Financiële jaarverslagen kunnen worden opgevraagd via info@DataLand.nl.

DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.

DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:

- actieve kwaliteitsbewaking;
- vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang;
- organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.

Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is DataLand uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

4.5.2 Publiek-private samenwerking (PPS)

Naam	Projectbureau A2
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse
Zeggenschap	Lid stuurgroep
Programma	10 Stadsontwikkeling

De projectorganisatie A2 Maastricht is een formeel samenwerkingsverband van het Rijk (ministerie van infrastructuur en milieu), de provincie Limburg en de gemeenten Meerssen en Maastricht om 'een plan voor stad en snelweg' te realiseren voor een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse. De grondslag daarvoor vormt de Bestuursovereenkomst (2003) en de Samenwerkingsovereenkomst (juni 2006) waarin de projectdoelen, de inhoudelijke en financiële kaders en de masterplanning is vastgelegd. Er is door de bevoegde gezagen een stuurgroep ingesteld die als opdrachtgever fungeert voor de projectdirecteur en zijn projectorganisatie.

De A2-projectdoelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst omvatten de doorstroming van het verkeer, de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de opheffing van de barrièrewerking. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in twaalf maatschappelijke toepisen als basis voor een onderliggend programma van eisen en wensen (vraagspecificatie inclusief ambitiedocument). De aanbesteding is medio juli 2009 afgerond met de vaststelling van De Groene Loper als het beste plan. Het integrale plan De Groene Loper voorziet tijdens en vooral na ondertunneling in de realisering van in beginsel 1.100 woningen en maximaal 30.000 meter commercieel vastgoed. Dit plan is in oktober 2009 contractueel vertaald in een Overeenkomst integrale gebiedsontwikkeling project A2 Maastricht. In 2010 is het plan planologisch vertaald in een Tracébesluit en in twee bestemmingsplannen. Vanaf 2011 is op basis van deze besluiten (allen onherroepelijk) begonnen met de realisering infrastructuur (2011 – 2016) en vastgoed (tot 2026).

Redenerend vanuit parallelle belangen is in 2013 tussen de partijen een coherent pakket van beheersmaatregelen overeengekomen voor de resterende periode tot oplevering. Een en ander binnen de door de raad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders voor het A2-project. Dit totaalpakket borgt niet alleen de toekomstige samenwerking, maar met dit totaalpakket is het indexeringsrisico betreffende het contractbudget is afgekocht en het planningsrisico beheersbaar gemaakt.

Op de contractueel vastgelegde uitgangspunten van samenwerking en het principe 'best for project' tussen opdrachtgever (projectorganisatie namens Maastricht en RWS) en opdrachtnemer (Avenue2 namens Ballast Nedam en Strukton) vindt periodiek bestuurlijk overleg plaats om in deze tot optimale afstemming te komen (met name de planning en afwegingen in het kader van de stedelijke programmering van de gemeente Maastricht in totaliteit).

In 2014 zijn de eerste concrete stappen gezet in de gebiedsontwikkeling en zijn reële kansen aanwezig. De volle aandacht is benodigd om het kansrijke doch kwetsbare gebiedsontwikkeling gestalte te geven, zodat aan dit belangrijke deel van het project succesvol ingevuld wordt. In 2015 is een transitie-manager hier aan toegevoegd om ook aan de tijdelijkheid van het gebied invullingen te gaan geven. Daarnaast is eind 2014 en in 2015 het bestuurlijk overleg geïntensiveerd om de ontwikkelingen rondom Ballast Nedam en Imtech te monitoren.

Naam	Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bedrijfsruimte beschikbaar stellen aan aan life sciences gekoppeld bedrijfsleven (kenniseconomie)
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Aandelen/financieel belang	Eenmalige stichtingskosten
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Programma	10 Stadsontwikkeling

Voor de ontwikkeling van het bedrijfsverzamelgebouw is een lokaal consortium gevormd bestaande uit de gemeente Maastricht, Universiteit Maastricht en het Academisch Ziekenhuis Maastricht. De partijen behorende tot dit consortium hebben een bijdrage verstrekt aan de stichting. Daarnaast heeft de stichting subsidies ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken, van de provincie en van Europa. Met deze middelen is een gebouw ontwikkeld dat tot doel heeft startende bedrijven uit de life sciences te huisvesten en een veilige omgeving te bieden om door te groeien. De stichting is eigenaar van het onroerend goed dat wordt verhuurd aan BPCM (Biopartner Centrum Maastricht B.V.). Aandeelhouders van de BPCM B.V. zijn LIOF, azM, UM en de SLIM. Met de huurprijs die BPCM betaalt, is rekening gehouden met de onrendabele top die door de voornoemde overheidspartijen is gesubsidieerd. BPCM dient op haar beurt de ruimtes tegen een commerciële huurprijs te verhuren overeenkomstig de subsidievoorwaarden van het Ministerie van Economische Zaken. Met de meeropbrengsten dient BPCM als eerste het leegstandsrisico en debiteurenrisico te dragen. De meeropbrengsten die op termijn worden gerealiseerd, als het pand technisch vol is, herinvesteert BPCM in de sector. SLIM is eveneens vehikel voor het Brains Unlimited/Neuropartner- gebouw dat in 2012 in gebruik is genomen en officieel geopend is op 29 oktober 2013. Inmiddels zijn ook grote delen van dit gebouw verhuurd.

Naam	Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied; door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.
Zeggenschap	Op basis van een convenant en subsidievoorwaarden
Aandelen/financieel belang	Gemeentelijke subsidie van € 0,50 mln. (vanaf 2013)
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,216 mln. / € 0,222 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,220 mln. / € 0,220 mln.
Resultaat	positief € 6.000 Cijfers over 2014

Naast de kerntaken van het ecologisch beheer (omgeving Fort Sint Pieter, Hoge en Lage Fronten, schapenbegrazing, ed.) heeft het CNME in 2015 een nieuw natuur- en duurzaamheidsbeleid in praktijk gebracht.

Voorts is zij actief in het ondersteunen van vrijwilligers op diverse terreinen, zoals stadslandbouw en natuurspeeltuinen. En heeft het CNME ook in 2015 op projectbasis de opschoonacties voor het project 'Schone Maas' met succes gerealiseerd.

Naam	Stichting Centrum Management Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Upgraden van het centrum van Maastricht
Zeggenschap	Wethouder adviseur bestuur per 2013, raad evalueert
Aandelen/financieel belang	Subsidierelatie via reclamebelasting en eigen bijdrage gemeente
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,193 mln. / € 0,195 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	2014: positief € 1.551

In de Stichting Centrummanagement bouwen ondernemers en gemeente samen aan een toekomstbestendig, economisch vitaal en kwalitatief centrum inclusief de aanloopstraten. De doelstelling is om de positie van het centrum van Maastricht in relatie tot concurrerende steden continu te verbeteren. Centrummanagement staat voor een centrum dat bereikbaar, veilig is en gastvrij om te verblijven. Het lange termijn belang van ondernemers staat bijna altijd centraal, met als doel om het individueel ondernemersbelang direct of op termijn te dienen. Sinds 2009 vormt de reclamebelasting de structurele financiële basis voor het centrummanagement. Het bestuur wordt gevormd door een onafhankelijk voorzitter, vertegenwoordigers van de detailhandel, de horeca, de grootwinkelbedrijven, cultuur- en vrijetijdsector en de eigenaren. Een centrummanager is aangesteld voor de dagelijkse uitvoering van het beleid.

In 2012 is het centrummanagement geëvalueerd. Daaruit is naar voren gekomen dat de werkzaamheden van Centrummanagement grote waardering bij ondernemers en raad oproepen. Nut en noodzaak worden onderschreven. Bestuurlijk dient orde op zaken te worden gesteld, zo bleek ook uit de evaluatie van het bestuur zelf, om zich weer meer op de inhoud te kunnen richten. Die conclusie is door de raad onderschreven. In juni 2013 heeft het bestuur orde op zaken gesteld. Daarbij zijn vier leden van het oude bestuur afgetreden en twee nieuwe leden benoemd. De wethouder Economie is geen lid meer van het bestuur, maar is gepositioneerd als adviseur. Het bestuur functioneert verder onder een vastgesteld reglement voor good governance. In 2015 heeft het bestuur een Raad van Advies ingesteld als klankbord voor lange- en middellange termijn ontwikkelingen en de relevantie ervan voor de stad en Centrummanagement zelf.

De aanpak van de aanloopstraten is in 2015 samen met ondernemers, bewoners en gemeente verder geconcretiseerd. De herinrichting van de Brusselsestraat is afgerond, net als die van de Grote Gracht, de herbestrating van de Koestraat. Het Corversplein kent inmiddels ook een nieuwe inrichting. In 2016 wordt ingezet op projecten in het Jekerkwartier en wordt de Stationsstraat en de Wijkerbrugstraat aangepakt.

De vierjaargetijdenkalender - in elk jaargetijde een groot evenement – staat solide op de kaart. Naast de TEFAF heeft het door centrummanagement in samenwerking met onder meer het VVV ondersteunde evenement 'de cultuurzomer' een vaste plaats op de kalender veroverd. Chateau Maastricht was een redelijk succes in 2014, Magisch Maastricht trok weer veel bezoekers in december. Nieuw in 2015 was de verdere uitwerking van Mode Maastricht, waarbinnen Centrummanagement ondermeer het project Catwalk (periodieke modeshow in de stad) organiseert en daar ondernemers bij betreft. Centrummanagement blijft ook in de komende jaren een essentiële partner in de stad Maastricht.

Naam	Stichting StartersCentrum Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering geven aan startersbeleid (voorlichting en advies)
Zeggenschap	Bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijks € 0,38 per capita
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,289 mln. / € 0,289 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	Verwacht eindresultaat 2015 € 0

Stichting Starters Centrum Limburg (SSC) geeft –mede- uitvoering aan het Maastrichtse starters-beleid en is daarbij vooral gericht op de zgn. pre-startfase. Doelstelling is starters goed voor te bereiden om hun slagingskansen bij een feitelijke start te verhogen (en sociale en economische schade door falende starters te voorkomen). De stichting tracht haar doel ondermeer te verwezenlijken door: a. het begeleiden, adviseren en (begeleid) doorverwijzen van aspirant- en pas gestarte ondernemingen, respectievelijk ondernemers; b. het begeleiden van uitkeringsgerechtigden naar een zelfstandige bedrijfsmatige activiteit; c. de coördinatie van activiteiten ten behoeve van startende en reeds gestarte ondernemingen door het inschakelen van eigen kennis en de kennis van derden.

Het SSC is een samenwerkingsverband tussen Limburgse gemeenten. Het SSC opereert onder aansturing van een bestuur van vijf wethouders uit resp. Noord- en Midden-Limburg, de Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Maastricht&Heuvelland.

De wethouder van Maastricht is de huidige voorzitter.

De bestuursstructuur is in 2015 aangepast naar aanleiding van de uitbreiding van het werkgebied naar geheel Limburg. De verdere uitbreiding van het aantal deelnemende gemeenten in het SSC in Limburg is voor 2016 de extra inzet.

Het “activiteitenplan 2015” wordt conform uitgevoerd. Op basis van de gemeentelijke subsidiebeschikking wordt het door het bestuur geaccordeerde activiteitenplan 2016 uitgevoerd. Binnen de kaders van de (subsidie) inkomsten.

Naam	Stichting Limburg Economic Development
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Het doen realiseren van het Brainpor 2020-programma inclusief aanpalende regionaal-economische speerpunten in Zuid-Limburg
Zeggenschap	Bestuurslid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage € 6 per inwoner
Programma	P3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 300.145 / € 328.473
Vreemd vermogen begin/eind	Nvt
Resultaat	€ 95.000 voordelig Cijfers 2014

Het initiatief voor de oprichting van Limburg Economic Development (LED) is genomen in het voorjaar van 2010. Toen besloten de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht samen met de provincie, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen intensief te gaan samenwerken om Zuid-Limburg economisch op de kaart te zetten. De actielijnen van LED binnen het programma van Brainport 2020 vormen de basis hiervoor. LED richt zich op de topsectoren van Chemie en Materialen, Life Sciences & Health, met de cross-overs naar Zorg & Systems, Nieuwe Energie, Technologie & Zorg, Energie, Logistiek, Smart Services & Leisure. Kenmerkend voor de Brainportaanpak is de inzet op sterke clusters en een integrale aanpak op de domeinen van Technology, Business, People en Bascis. LED is een ontwikkelorganisatie. LED jaagt de Brainport 2020-projecten aan, stimuleert, faciliteert en versnelt daar waar nodig. Naast de gemeenten dragen ook het Zuid-Limburgse bedrijfsleven en de onderzoeks- en onderwijsinstellingen financieel bij. De midterm review van LED is positief. Die rapportage “Samen werkt!” geeft inzicht in de bereikte resultaten tot nu toe en is voor de deelnemende gemeenten aanleiding voor continuering tot 2020. De LED-aanpak werkt. Nog geen 3 jaar na start ondersteunt LED de ontwikkeling van ruim 50 projecten. Bijna 40% van de LED projectmiddelen zijn ingezet voor onderwijs/arbeidsmarktprojecten. Nog

eens bijna 40% is ingezet voor projecten MKB. Bijna 10% van de middelen zijn ingezet op imago van Zuid-Limburg en op de ontwikkeling van de expatsdesk in Zuid-Limburg. 13% van de middelen zijn ingezet voor campusgerelateerde projecten (Ontwikkeling van onderzoeksinstituten en expertisecentrum 3D printing).

Vanaf begin 2012 is gestart met een klein bestuur, waarmee snel uit de startblokken kon worden gekomen. Tegelijkertijd ontstond de noodzaak om het in gang gezette beleid breder af te stemmen. Daarom hebben wij in 2014 ingezet op bestuursverbreding. In het LED bestuur zijn vanaf oktober 2014 vertegenwoordigd, Ondernemend Limburg, het grootbedrijf, drie campussen, de ziekenhuizen, de Maastricht University, de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, de ROC's, de gemeenten en de Provincie Limburg. 15 van de 18 gemeenten in Zuid-Limburg participeren in LED. LED heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De Stichting Regiobranding is opgegaan in de Stichting LED.

Het totale ter beschikking staand budget 2014 bedroeg € 2.390.881,-. De apparaatskosten maakten 17% uit van de ter beschikking staande middelen. Bijna 70% van de middelen is ingezet ten behoeve van de ondersteuning van programma- en projectontwikkeling. Circa 48% van de middelen zijn ingezet voor het MKB. Circa 10% van de middelen zijn campusgerelateerd ingezet. 40% van de middelen zijn ingezet voor projecten onderwijs-arbeidsmarkt. 2% van de middelen zijn ingezet t.b.v. programma-ontwikkeling.

Het resultaat 2014 bedroeg € 328.473. Dat bedrag is toegevoegd aan het programma-/projectenbudget 2015.

Naam	Stichting Maastricht Culturele Hoofdstad 2018
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realisatie kandidaatstelling (en bij selectie uitvoering) project Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa in 2018
Zeggenschap	Zetel in raad van toezicht
Aandelen/financieel belang	Subsidie vanuit Programmebegroting 8 (cultuur) in werkingskosten (€ 400.000 per jaar tot en met 2013)
Programma	8 Kunst en cultuur

Na het niet behalen van de titel is de stichting per 1 januari 2014 in liquidatie gegaan en is onze structurele bijdrage in de vorm van een jaarlijks subsidie stopgezet. De eindafrekening wordt medio 2016 verwacht. De tussentijdse prognose wijst op een licht batig saldo dat, na volledige afronding van de verantwoording van de interregsubsidie, ingezet wordt voor een vergelijkbaar doel.

4.5.3 Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangbehartiging over bovenprovinciale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum
Zeggenschap	Wethouder Willems is lid van het algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR) lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg (AVL), waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt wordt grootschaliger en ingewikkelder terwijl de afvalkennis in de afgelopen periode bij de Limburgse gemeenten verloren is gegaan. De vereniging ASL organiseert en bundelt Limburgse afvalkennis in een vereniging die het publieke belang dient door middel van de volgende vier programmaliijnen: kennis, advisering en ondersteuning, belangenbehartiging en coördinatie

marktbenadering. In 2014 en 2015 is geen contributie geheven vanwege het hoge banksaldo. Alle activiteiten zijn uit dit eigen vermogen gedekt.

In 2015 is een heroriëntatie op de toekomstige rol van de ASL gestart. Na besluitvorming in de Algemene Vergadering zal die in 2016 verder worden uitgewerkt.

Naam	Milieuparken Geul en Maas
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Aanbieden brengplaats voor afval
Zeggenschap	Voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van inwoners
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 26.685 / € 19.534
Vreemd vermogen begin/eind	€ 315.597 / € 238.176
Resultaat	€ 235.331 (positief)
	Cijfers 2014

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een gemeentelijke samenwerking gericht op het zorgen voor een voorziening waar burgers huishoudelijke afvalcomponenten kunnen brengen. De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul nemen hieraan deel. Gezamenlijk exploiteren en beheren deze gemeenten hiervoor vier milieuparken. De milieuparken bevinden zich in Maastricht (Randwyck, Noorderbrug en Beatrixhaven) en Valkenburg aan de Geul (de Valkenberg).

De begroting van de GR Geul en Maas bestaat aan de batenkant uit

- een inwonerbijdrage;
- opbrengst verwerkingskosten recyclebare afvalstromen;
- bijdrage gemeenten verwerkingskosten gemeentelijke restzak;
- poorttarieven.

De begroting is door het bestuur van de GR vastgesteld nadat zij de gemeenteraden daarover hebben geraadpleegd. De GR loopt tot en met het jaar 2015. Voorstellen voor verlenging voor de komende drie jaar (2016 tot en met 2018) zijn in voorbereiding. Gedurende die looptijd oriënteren de deelnemende gemeenten zich op verdergaande samenwerking op het gebied van afval.

Naam	GGD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid
Zeggenschap	Wethouder gezondheidzorg en burgemeester (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg
Eigen vermogen begin/eind	€ 1.551.593 / € 4.033.160
Vreemd vermogen begin/eind	€ 21.660.811 / € 17.156.961
Resultaat	- € 702.949
	Cijfers 2014

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van achttien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid.(368 fte) Organisatieonderdeel van de GGD is de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR). GHOR wordt aangestuurd door het Algemeen Veiligheidsbestuur Zuid-Limburg en maakt met ingang van 2012 onderdeel uit van de nieuwe GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanaf 2015 maakt het onderdeel Veilig Thuis annex het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) deel uit van de GR GGD-ZL. Eventuele tegenvallers op het onderdeel Veilig Thuis komen ten laste van de deelnemende gemeenten. Veilig Thuis heeft een open-einde karakter.

In de periode 2011 t/m 2015 heeft de GGD-ZL een bezuiniging gerealiseerd van 11%. (Voor GHOR 8% en voor HALT 13%). Onderdeel van deze bezuiniging is de nieuwe huisvesting van de backoffice van de GGD in Heerlen. Deze huisvesting wordt in 2016 verder gerealiseerd middels zg. 'vernieuwbouw' in eigen beheer. In dit traject wordt nog gezocht naar een investeerder waarna GGD op huurbasis verder gaat. Voor de komende beleidsperiode 2016 t/m 2019 is door de deelnemende gemeenten gekozen voor een groeiscenario, waarin de GGD gepositioneerd wordt als partner binnen het totale sociale domein. De mate van groei is afhankelijk van de gezamenlijke behoefte en wordt gedurende de beleidsperiode nader ingevuld.

De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkingsontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Maastricht is immers de enige Zuid-Limburgse gemeente met een groeiende bevolking.

De niet uit de balans blijkende verplichtingen van de vennootschap zijn: servicecontracten en huurverlichtingen van respectievelijk € 1,4 mln. en € 3,8 mln. De vakantiegeldverplichting en leaseverplichtingen bedragen respectievelijk € 0,7 mln. en € 0,068 mln.

Naam	Kredietbank Limburg (KBL)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Kredietverlening en schuldhulpverlening
Zeggenschap	Drie stemmen in algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur
Aandelen/financieel belang	Achtergestelde lening/inkooprelatie /verliesbijdrage naar rato van inwonertal (50 procent) en verstrekte leningen (50 procent)
Risico	Aandeel in eventueel verlies naar rato van inwonertal en verstrekte leningen
Programma	Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Eigen vermogen begin/eind	€ 433.715 / € 77.365
Vreemd vermogen begin/eind	€ 1.155.343 / € 1.967.997
Resultaat	€ 434.333
	Cijfers 2014

De deelnemende gemeenten hebben een inkooprelatie met KBL, maar eventuele tekorten komen ook voor rekening van de gemeenten. In 2014 heeft KBL een positief exploitatieresultaat behaald van 0,434 mln. Daarom is de bijdrage voor de gemeente Maastricht nihil.

KBL heeft voor 2016 een begroting opgesteld die een overschot laat zien van € 0,142 mln. Dit betekent dat op basis van de verwachte omzet in 2016 geen aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten noodzakelijk zal zijn. Hierbij is ervan uitgegaan dat de productafname van dienstverlening (m.n. schuldhulpverleningstrajecten, maar ook budgetbeheer en beschermings-bewind) door de g.r.-gemeenten gelijk zal zijn aan 2015. De jaarlijkse verplichting betreffende met derden aangegane huurverplichtingen onroerend goed bedraagt in totaal € 0,2 mln. De looptijden van het huurcontracten variëren van 1 tot 5 jaar. De overige verplichtingen betreffen voornamelijk onderhoudscontracten betreffende gebouwen (€ 56.470), automatisering (€ 199.672) en telefonie (€ 10.895). De looptijden van de contracten variëren van 1 tot 3 jaar.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden en collecties die berusten in de archiefbewaarplaatsen.
Zeggenschap	Twee leden in algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Bekostigingsrelatie
Programma	Programma 8 Kunst en cultuur
Eigen vermogen begin/eind	€ 308.748 / € 381.986
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2,05 mln. / € 3,22 mln.
Resultaat	€ 115.946 positief
	N.b. Vermogen en resultaat over 2014

Het RHCL is ontstaan uit een fusie tussen het Rijksarchief Limburg en het Stadsarchief Maastricht. Het RHCL is ingesteld met het doel de belangen van de minister en de gemeente bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden in gezamenlijkheid te behartigen. Het doel van de fusie was het realiseren van schaalwinst, waarmee meer publieksgerichte activiteiten zouden kunnen worden ontwikkeld. Inmiddels vormt ook samenwerking bij de ontwikkeling van een duurzame opslag van digitaal gevormde archieven een speerpunt van beleid.

- Een aanvankelijk beoogde fusie met het inmiddels wel bij het RHCL inwonende Sociaal Historisch Centrum Limburg wordt waarschijnlijk niet gerealiseerd. Herijking van de relatie wordt op dit moment nader onderzocht.
- Met ingang van 2013 zijn de provincies met terugwerkende kracht verantwoordelijk voor hun eigen archieven, die tot dan in de bewaarplaats van het Rijk berustten. In combinatie met een bezuiniging heeft het Rijk destijds de voor het beheer van deze provinciale archieven beschikbare financiële middelen voor een periode van drie jaar naar de provincies overgeheveld. Op basis hiervan hebben Gedeputeerde Staten van Limburg in december 2012 besloten een bekostigingsrelatie aan te gaan in de vorm van een bekostigings- en dienstverleningsovereenkomst voor maximaal 3 jaar. Met deze provinciale financiële bijdrage werd de rijksbezuiniging op de RHC's goeddeels gecompenseerd. Een landelijke evaluatie daarvan vindt op dit moment plaats. De provinciale besturen hebben thans de keuze per 2016 deze financieel/bestuurlijke verantwoordelijkheid opnieuw vorm te geven door óf toetreding tot de gemeenschappelijke regeling RHCL, óf het aangaan van een nieuwe bekostigingsrelatie óf beheer in eigen hand.
- Gelet op de verdergaande digitalisering van het archief en het daarmee samenhangende belang van regionale samenwerking (efficiencyvoordelen zoals t.a.v. know-how en E-depot wordt samenwerking met andere Limburgse Archiefdiensten verkend.
- In het kader van de bezuinigingen op de cultuurbegroting, als uitvloeisel van de gemeentebrede bezuinigingen zoals opgenomen in de Kaderbrief 2014, is een structurele korting van € 50.000,-- op de gemeentelijke bijdrage vanaf 2016 opgenomen. Deze bezuiniging wordt gerealiseerd door het temporiseren van activiteiten gericht op het nóg beter toegankelijk maken van enkele oude archieven én door een algemene efficiency taakstelling. Met deze maatregelen blijft de dienstverlening van het RHCL op niveau.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Zeggenschap	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio Zuid Limburg
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel (deels naar rato inwoneraantal, deels op basis van historische kosten)
Programma	Programma 2 Veiligheid

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de achttien Zuid-Limburgse gemeenten deze GR aangegaan op grond van de Wet veiligheidsregio's. Hiermee worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. In bestuurlijk opzicht kent het bestuur drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Voor de beleidsvoorbereiding van de GR is de veiligheidsdirectie verantwoordelijk die bij deze taak wordt ondersteund door het programmabureau. Dit programmabureau staat ook ten dienste van de drie bestuursorganen. De commandant van de brandweer, de directeur publieke gezondheid, de chef van de politie-eenheid Limburg en de coördinerende gemeentesecretaris vormen samen de veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie staat aan de basis van het samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten (brandweer, GHOR en politie) en de gemeenten. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg verantwoordelijk is voor de brandweer, zowel op beleidsvlak als op operationeel gebied.

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken
Zeggenschap	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (10 % weging)
Programma	Programma 14 Natuur, milieu, water en afval
Eigen vermogen	31-12-2014 € 1,968 mln. (inclusief rekeningresultaat 2014)
Algemene reserve	31-12-2014 € 0,467 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2014 nihil
Resultaat	2014 € 1,192 mln.

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg is per 1 januari 2013 opgericht en is gevestigd in een vleugel van het provinciehuis. De RUD heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieutaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven. In de RUD Zuid-Limburg zijn alle Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd. Het takenpakket bestaat voor alle deelnemers uit het basistakenpakket (package deal tussen VNG, IPO en ministerie). Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen en de Intergemeentelijke Milieudienst voegen daar ook hun complexe milieutaken aan toe. De RUD Zuid-Limburg is door de staatssecretaris aangewezen om taken op het gebied van Besluit risico zware ongevallen (BRZO) voor de hele provincie Limburg uit te voeren. De gemeente Maastricht heeft 7,7 fte ingebracht in de RUD Zuid-Limburg. Vooralsnog zijn deze personen gedetacheerd in afwachting van een overeenkomst met GO. De RUD is uitsluitend een uitvoeringsorganisatie. De individuele gemeenten blijven volledig verantwoordelijk. De frontoffice (onder andere loketfunctie) blijft bij de gemeente.

Het beleid van de RUD-Zuid-Limburg is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 dat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

Eind 2014 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De gewenste omvang van het weerstandsvermogen is op basis van deze risico-inventarisatie, bepaald op € 576.752. Door storting van € 109.413 in de algemene reserve vanuit het rekeningresultaat 2014 wordt de gewenste omvang bereikt.

Inhoudelijke afspraken

De afgesproken werkprogramma's worden in overleg met de deelnemers uitgevoerd.

De afgesproken invoering van een kwaliteitssysteem wordt gerealiseerd.

De RUD zal meer kwalitatief gaan rapporteren over voortgang én de resultaten van de uitvoering van de hun opgedragen WABO taken rond bedrijven de gemeente Maastricht

De RUD Zuid-Limburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Er is een huurovereenkomst aangegaan voor kantoorruimte en parkeerplaatsen en ICT-voorzieningen met de provincie Limburg. In 2014 is door de RUD Zuid-Limburg een bedrag van € 0,3 mln. betaald aan huur.

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	WOZ-waardering en heffen en innen van lokale heffingen met een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement
Zeggenschap	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objekten, aanslagbiljetten en klantcontacten)
Risico	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling
Programma	14 Natuur, milieu en afval en 15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 618.000 / € 283.000
Vreemd vermogen begin/eind	€ 3.796.000 / € 6.915.000
Resultaat	€ 570.000 negatief, volledige dekking door weerstandreserve
	Cijfers betreffen Jaarrekening 2014

BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ). Het beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen en beheert de authentieke basisregistratie WOZ (administratie en waardering). Het takenpakket bestrijkt het taakveld van advisering en opstellen van conceptverordening(en), de opbouw van benodigde basisregistraties en het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de dwanginvordering. Afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen behoort eveneens tot het takenpakket.

Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei hebben deze zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011 onder de naam Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De samenwerking is ook aangegaan als groeimodel gericht op uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten.

Per 1 januari 2014 is gemeente Maastricht toegetreden in deze gemeenschappelijke regeling (GR). Per 1 januari 2015 bestaat de GR uit 32 leden, 30 gemeenten en 2 waterschappen. Het zijn de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas

Naam	Shared Service Center Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie te Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Iedere gemeente heeft een lid in het bestuur
Financieel belang	Financiering vindt plaats vanuit het I&A-budget
Programma	Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

In het tweede halfjaar van 2015 wordt de gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg opgericht als bedrijfsvoeringsorganisatie, welke tot doel heeft de uitvoering van de ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht.

De ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen hebben betrekking op tenminste de volgende taken: inkoop, informatie services en HRM.

Er is een oprichtings- en uitvoeringsbudget afgesproken van € 1 mln. per jaar voor 2015 en 2016, gelijkelijk verdeeld over de partners. Voor 2015 neemt de provincie, de provincie heeft uiteindelijk afgezien van deelname, de toegezegde bijdrage voor haar rekening (hierdoor 4 partners en € 0,25 mln. voor de gemeente Maastricht). Voor 2016 betekent dit een toename in de kosten voor de resterende deelnemers: € 0,33 mln. per deelnemer. In de gemeente Maastricht worden deze kosten terugverdiend door de te realiseren besparingen via inkoopvoordelen.

Gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid

De gemeenschappelijke regelingen zijn te verdelen in de openbare lichamen, de gemeenschappelijke organen en de centrumregelingen. De laatste twee worden gekenmerkt door het ontbreken van rechtspersoonlijkheid.

Naam	Regionale Samenwerking Leerplicht (RSL) en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra
Zeggenschap	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Conform Leerplichtwet wordt het Jaarverslag Leerplicht-RMC jaarlijks door alle afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld
Financieel belang	Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen
Programma	9 Onderwijs

Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden in zake het toezicht op de naleving van de (herziene) Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. De leerplichtambtenaar (lpa) is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede samenwerking met allerlei hulpverlenende instanties en scholen, zodat de jongere en/of ouders/verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden.

De regionale meld- en coördinatiefunctie wordt in het zelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig

schoolverlaten. De RMC-functie behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald. Gekozen is voor een centrumgemeenteconstructie door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling. Wijziging van beleid komt niet snel voor.

Naam	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van antidiscriminatie
Zeggenschap	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg
Aandelen/financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	5/6 Samenleven

In 2009 is de ADV-Limburg begonnen met de uitvoering van de werkzaamheden zoals omschreven in het raadsbesluit beleidsvoorstel ADV-Limburg. Daarvoor hebben de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg ingestemd met de voorgestelde beperkte GR die de centrumgemeenten Roermond en Maastricht mandateert om namens de beide regio's de subsidierelatie met de ADV-Limburg vorm te geven. Inmiddels is de dienstverlening van de ADV-Limburg volledig geïmplementeerd en uitgebouwd tot een netwerkorganisatie. Met provinciale ondersteuning is het tweejarig preventieprogramma (2010-2012) verlengd met een jaar. Landelijk is de Wet gemeentelijke antidiscriminatie (Wga) in 2012 geëvalueerd (rapport 2013, aanpassing registratieformulier). Het ADV Limburg voert de Wga uit voor 29 van de 33 Limburgse gemeentes.

Naam	Leerlingenvervoer
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs
Zeggenschap	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een open einderegeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	9 Onderwijs

De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om:

- De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren;
- De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer;
- De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen;
- De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren;
- De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.

Naam	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden van de sociale diensten van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Elke gemeente heeft een lid in het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering
Financieel belang	Voordeel van € 0,5 mln. structureel, ingeboekt voor de invulling van de efficiencytaakstelling
Programma	4 Sociale zekerheid en re-integratie

Met ingang van 1 januari 2016 voert de gemeente Maastricht als centrumgemeente de participatiewet en aanverwante regelingen uit namens alle deelnemers (zijnde Maastricht, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Zij bepalen zelf, maar wel zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid, autonoom beleid en verordeningen.

Bestuurlijk gezien wordt de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie aangestuurd door de zes verantwoordelijke portefeuillehouders. De aansturing zal gebeuren op basis van de door de colleges vastgestelde centrumregeling.

De verwachte totale winst op de uitvoeringsorganisatie is € 0,77 mln. structureel, waarvan ongeveer € 0,5 mln. voor Maastricht. De terugverdientijd wordt geschat op 1,3 jaar voor de desintegratiekosten (€ 0,99 mln.) en 0,9 jaar voor de projectkosten (€ 0,68 mln.). Het voordeel ad € 0,5 mln. wordt gebruikt als invulling van de efficiencytaakstelling.

4.6 Duurzame kapitaalgoederen

De gemeente Maastricht heeft een omvang van 6006 ha. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten. In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de aanwezige kapitaalgoederen.

4.6.1 Infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte

Algemeen beleidskader

De bijdrage die de gemeente aan een leefbare stad wil leveren op het terrein van beheer openbare ruimte is verwoord vastgestelde (2003) beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte). De visie geeft aan welke ambitieniveaus per functioneel gebied worden nagestreefd en welke beheerinspanningen en kosten noodzakelijk zijn om deze ambitieniveaus te realiseren.

Gaandeweg de rit is gebleken dat de gestelde doelstellingen niet haalbaar zijn. In het raadsbesluit "Herijking beleid integraal Beheer Openbare Ruimte 2010-2013" (2009) wordt ernaar gestreefd om het nieuw geformuleerde ambitieniveau medio 2013 te realiseren. Dit is ook als hoofddoelstelling opgenomen in programma 13 "Beheer openbare ruimte en buurtgericht werken".

In het raadsbesluit "Kwaliteitsbeelden Openbare Ruimte" (2011) is besloten om aan te sluiten op de landelijke CROW-normering.

Met betrekking tot zowel het maatschappelijk, als het gemeentelijk en overig vastgoed, heeft het college in 2006 de financiële kaders voor de meerjarenonderhoudsplanung vastgesteld. Voor wat betreft het onderhoud zijn er voor een groot deel van de vastgoedobjecten onderhouds- en beheerprogramma's beschikbaar. Daar waar deze nog niet beschikbaar maar wel nodig zijn, vindt voorlopig een inventarisatie van de onderhoudstoestand plaats.

De met de raad afgesproken ambitieniveaus worden zoveel mogelijk verankerd in zogenaamde "leidraden" die kunnen worden beschouwd als een plannings- en sturingsinstrument voor de ambtelijke opdrachtgever (Beleid en Ontwikkeling) richting de diverse opdrachtnemers (o.a. Stadsbeheer). In feite vormen de leidraden een beleidstalige vertaling van raadsambities in termen van onderhoudsinspanningen, keuzemogelijkheden en geld.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna ingaan op de afzonderlijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte, te weten wegen/verhardingen, civiele kunstwerken, water en riolering, groen, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties.

Wegen/Verhardingen

Uit de database van de gemeente Maastricht blijkt dat het totale oppervlak van de verhardingen ca 5.812.700 m² bedraagt. Daarvan bestaat de helft uit asfalt (49,3%) en de andere helft bestaat uit elementenverhardingen (46,3%); het restant bestaat voornamelijk uit natuurstenen verhardingen. De wegen worden tweejaarlijks geïnspecteerd en deze – op basis van de CROW-kwaliteitscriteria-verzamelde gegevens worden verwerkt in een computerprogramma dg DIALOG Wegen. Dit programma wordt vervolgens gebruikt om de onderhoudskosten van het totale wegareaal te berekenen op netwerkniveau. Daarbij wordt gekozen voor een functioneel basis onderhoudsniveau met een wettelijk verantwoord veiligheidsniveau en een qua onderhoud sober kwaliteitsbeeld. Alleen voor het voetgangersgebied en de hoofdwegen wordt gekozen voor een hoger kwaliteitsniveau.

Beleidskader

Zie Algemeen beleidskader onder 5.1

Onderhoudsniveau

In 2014 is vastgesteld dat het kwaliteitsniveau van de verhardingen achterbleef ten opzichte van de vastgestelde ambitieniveaus. In 2015 daarom een aanvang gemaakt met de zogenaamde aanpak "D-wegen". In dit kader worden alle verhardingen met achterstallig onderhoud aangepakt. Dit project zal doorlopen tot medio-eind 2016. Daarna zal er een nieuwe inspectieronde plaatsvinden om de kwaliteit van het verhardingenareaal opnieuw vast te stellen.

Relatie programma's

Programma 13, Product 'Verhardingen'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
13: Beheer Openbare Ruimte : Openbare Ruimte	VERHARDINGEN	3.951.530	3.991.045	3.991.045	3.991.045	3.991.045

Civiele Kunstwerken

Binnen de gemeente Maastricht bevinden zich ruim 420 civiele kunstwerken, waarvan er 302 in eigendom en beheer zijn van de gemeente. Voor de goede orde: het gaat hierbij om kunstwerken als bruggen, tunnels en keermuren en niet om beeldende artistieke kunstwerken.

In 2015 is de geactualiseerde leidraad civieltechnische kunstwerken vastgesteld voor de 2015-2020. Daarbij blijkt dat met het bestaande budget de civieltechnische kunstwerken op een adequaat niveau onderhouden kan worden.

Beleidskader

leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020

Onderhoudsniveau

Alle Jekerbruggen, met uitzondering van de brug "Vief Kopp" zijn hersteld.

Uit de leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020 blijkt dat met het bestaande budget de civieltechnische kunstwerken op een adequaat niveau onderhouden kunnen worden

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Civiele Kunstwerken'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
13: Beheer Openbare Ruimte : Openbare Ruimte	CIVIELE KUNSTWERKEN	1.675.495	1.700.699	1.706.633	1.712.567	1.718.501

Riolerings/water

De totale lengte aan rioleringen bedraagt ca. 550 km. De afgelopen jaren is het gehele stelsel gereinigd en middels een camera geïnspecteerd. Op basis daarvan zijn er reparatiewerkzaamheden uitgevoerd in het gebied ten oosten van de Maas. De werkzaamheden voor Maastricht west zijn inmiddels ook uitgevoerd daarmee is het rioolstelsel technisch gezien weer op orde.

De inspectie zal één maal in de 10 jaar plaatsvinden, reiniging daarentegen is afhankelijk van de mate van verontreiniging.

De grootste uitdaging voor dit moment is de klimaatopgave, de verwachting is dat de buien een intenser karakter krijgen, hierop is het rioolstelsel niet altijd gedimensioneerd. Leidingen vergroten is uit oogpunt van doelmatigheid niet aan de orde, het stelsel voldoet aan een maatgevende bui die 1 maal per 2 jaar voorkomt. Oplossingen zullen daarom gezocht moeten worden in het vasthouden van hemelwater op eigen perceel, of het afleiden van hemelwater naar de groenvoorzieningen. Daarmee wordt tevens invulling gegeven aan het tegengaan van "hittestress". Veelal wordt hiervoor de synergie gezocht met de herstructureringen in deze stad.

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan 2013-2017.

Onderhoudsniveau

In het kader van de zorgplicht dient het rioolstelsel te functioneren binnen vastgestelde kaders. Door het ingezette traject van reiniging, inspectie en reparatie is het rioolstelsel technisch gezien weer op orde.

Relatie programma's

Programma 13, Product 'Water'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
13: Beheer Openbare Ruimte : Water	RIOLERING	1.982.433	2.002.258	2.002.258	2.002.258	2.002.258
	BINNENHAVENS & WATERLOSSINGEN	50.875	51.765	52.542	52.542	52.542

Groen

De oppervlakte groen binnen Maastricht bedraagt 486 hectare, inclusief de begraafplaats aan de Tongerseweg en natuurterrein; daarnaast heeft Maastricht een waardevol bomenbestand bestaande uit ca. 33.000 laan- en parkbomen.

Beleidskader

Leidraad groen
Structuurvisie 2030

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau voor het onderhoud van groen is vastgesteld op kwaliteitsniveau C; het niveau voor bomen op kwaliteitsniveau B. Via objectieve schouwen in de openbare ruimte wordt de kwaliteit gemeten. Daarnaast geldt voor bomen geldt een zorgplicht, bomen worden periodiek beoordeeld middels een VTA inspectie (Visual Tree Assessment) waarbij de vitaliteit en mogelijke risico's van de boom worden beoordeeld.

In de praktijk wordt meer dan de gevraagde C kwaliteit gerealiseerd.

Relatie tot programma's

Programma 13, Producten 'Groenvoorzieningen', 'Bomen' en 'Natuurbeheer'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
13: Beheer Openbare Ruimte : Openbare Ruimte	GROENVOORZIENINGEN	4.594.802	4.640.750	4.640.750	4.640.750	4.640.750
	BOMEN	973.181	982.913	982.913	982.913	982.913
	NATUURBEHEER	317.077	320.247	320.247	320.247	320.247

Openbare Verlichting

In Maastricht staan 20.687 masten, waaraan in totaal 22.594 armaturen zijn bevestigd. Verder is er nog een aantal objecten waarbij het onderhoud en/of energieverbruik van de verlichting valt onder de begroting openbare verlichting:

- de verlichting van de stadsiconen;
- de verlichting onder een beperkt aantal oude winkelgalerijen;
- de gecombineerde masten voor bewegwijzering (ANWB), verkeersregelininstallaties en/of openbare verlichting

Alle verlichting is inmiddels het eigendom van gemeente Maastricht en wordt onderhouden door een marktpartij.

In 2015 is de (derde) leidraad Openbare Verlichting 2015-2019 vastgesteld. In deze leidraad bouwen we voort en leggen we andere accenten, een gewenste energiebesparing voorop.

Vervanging

In 2014 heeft voor het laatst een inventarisatie van het areaal plaatsgevonden om de leeftijden te bepalen. Delen van het areaal bezitten een hoge leeftijd vanwege het historische karakter van de masten en armaturen (in het kernwinkelgebied en stadscentrum)..

In de komende beleidsperiode moet grofweg rekening worden gehouden met het vervangen van 1.436 masten en 5.930 armaturen. Daarbij wordt de volgende strategie gevolgd:

- vervangen op basis van de leeftijd van de mast en armatuur (alleen materialen die het einde van de technische levensduur hebben bereikt, zullen worden vervangen);
- vervangen door geheel Maastricht in het kader van veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en duurzaamheid (onder andere energiebesparing);
- controle van masten door middel van een meting;
- controle van armaturen tijdens de lampvervanging.

De beschikbare middelen voor vervanging worden in de komende periode in drie investeringsprogramma's ingezet.

- *Programma 1: Verkeerswegen (quick wins, duurzaamheid):* Vervangen van verlichting met lagedruk natriumlampen (SOX op bedrijventerreinen en langs wijkconsluitings- en verkeerswegen.
- *Programma 2: Verbeteren sociale veiligheid wijken, buurten en straten:* Via dit programma wordt in geselecteerde gebieden de complete openbare verlichting vervangen.
- *Programma 3: Vervangen van verouderde armaturen:* Het beschikbare budget laat niet toe dat alle afgeschreven armaturen kunnen worden vervangen. Daarom is er voor gekozen om binnen het resterende budget de armaturen te vervangen die het meeste bijdragen aan de sociale en verkeersveiligheid. In dit programma worden armaturen één op één vervangen. De masten blijven normaal gesproken staan, tenzij vervanging noodzakelijk is.

Hieruit blijkt dat met de voorgenomen plannen en binnen het toegewezen budget niet alle armaturen die het einde van de technische levensduur hebben bereikt, kunnen worden vervangen. Deze verschuiven derhalve naar de volgende beleidsperiode 2020-2024. De eventueel hieraan verbonden risico's worden op verschillende manieren beheerst:

- de meest verouderde en in slechte toestand verkerende armaturen worden geselecteerd in samenspraak met de aannemer om te worden vervangen. Het risico op schade of persoonlijk letsel voor vallende onderdelen wordt hiermee, zo leert de ervaring, acceptabel gering;
- masten worden steekproefsgewijs getest op onregelmatigheden onder maaiveld en zo nodig alsnog vervangen.

Een aantal nadelen/risico's kan niet worden voorkomen:

- de masten en armaturen worden verspreid over heel Maastricht vervangen. Dit kan in wijken en straten door de diversiteit van materialen soms een rommelig kwaliteitsbeeld opleveren;
- in de wijken zal het lichtniveau niet overal voldoen aan ROVL-2011;
- doordat een aantal verouderde armaturen niet wordt vervangen, ontstaan hogere onderhoudskosten.

Beleidskader

Leidraad Openbare verlichting 2015-2019
Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018
Natuur- en Milieuplan Maastricht 2030 (NMP)
Raamplan Openbare Ruimte
Structuurvisie 2030
Energienota 2009

Onderhoudsniveau

De openbare verlichting wordt onderhouden op de basiskwaliteit B volgens de IBOR-afspraken. De kwaliteit van de openbare verlichting scoort in 2014 gemiddeld een A.

De IBOR-meetlat zet vooral in op de gebruiks- en belevingswaarde overdag, dus niet op het verlichtingsniveau. Om ook daarvan een objectieve indruk te krijgen, is in 2012 een lichtmeting uitgevoerd naar de kwaliteit zoals omschreven in ROVL-2011.

Uitgesplitst naar leeftijd lieten de metingen het volgende beeld zien:

- bij de oudere verlichtingsinstallaties van enkele decennia geleden is het beeld gemengd: er zijn zowel goed als slecht verlichte straten en gebieden. Vooral de gelijkmatigheid van de verlichting is slecht⁶. Resultaat is een oncomfortabele verlichting met donkere en fel verlichte plekken;
- bij recent gerenoveerde verlichting is de kwaliteit goed. Het lichtniveau is op orde (niet te laag en niet te hoog) en de gelijkmatigheid is goed tot zeer goed.

In 2016 zal er opnieuw een lichtmeting worden uitgevoerd.

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Openbare verlichting'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
13: Beheer Openbare Ruimte :	OPENBARE VERLICHTING	392.625	396.551	396.551	396.551	396.551

Verkeersregelininstallaties

De gemeente Maastricht heeft 56 verkeersregelininstallaties (inclusief zeven afsluitingen) in beheer en onderhoud. In de nota verkeerslichten Maastricht zijn de concrete tactische kaders vastgelegd voor het al dan niet plaatsen, regelen, ontwerpen en beheren van de verkeersregelininstallaties in de gemeente Maastricht. De nota geldt voor de periode van 2010 tot 2018.

Vanaf 2016 wijzigt de verkeerssituatie in de gemeente Maastricht structureel als gevolg van de ondertunneling van de A2, de aanleg van de tram en de verlegging van de Noorderbrug. Na 2016 zal opnieuw worden bekeken of en hoe de gewijzigde verkeerssituatie om nieuw beleid vraagt ten aanzien van verkeerslichten.

Beleidskader

Nota verkeerslichten Maastricht, opgesteld in 2010, nog niet vastgesteld (in afwachting van het afronden van de toekomstvisie Dynamisch VerkeersManagement).
Beleidsbrief 'Op weg naar een duurzame bereikbaarheid',
Bestuursakkoord: 'bevorderen fiets en openbaar vervoer'
Fietsplan

Onderhoudsniveau

Verkeersregelininstallaties zijn onderdeel van de te beheren openbare ruimte en dus geldt de zogenaamde basiskwaliteit schoon, heel en veilig uit het Beleidsplan IBOR. Om te concretiseren wat dit kwaliteitsniveau inhoudt voor het beheer en onderhoud van verkeersregelininstallaties is de publicatie 145 van het C.R.O.W. van toepassing.

Zowel de frequentie als de basis uitrusting is vergeleken met wat in Maastricht de laatste jaren gangbaar is. Hieruit blijkt dat de frequenties vrijwel overeen komen met de frequenties, die de gemeente Maastricht hanteert bij het beheer en onderhoud van verkeersregelininstallaties. De basis uitrusting van een "CROW" verkeersregelininstallatie is echter in vergelijking met een Maastrichtse verkeersregelininstallatie soberder.

Naast dat de verkeersregelininstallaties schoon, heel en veilig moeten functioneren, moeten verkeersregelininstallaties blijvend een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. Een verkeersregelininstallatie met de basis voorzieningen, die het CROW hanteert, volstaat dan niet in Maastricht. In de praktijk betekent dat bij de vervanging van verkeersregelininstallaties extra voorzieningen worden ingebouwd om de bereikbaarheid van Maastricht te optimaliseren.

Relatie tot programma's

Programma 12, Product Beheer, onderhoud en monitoring verkeersinfrastructuur.

⁶ Gelijkmatigheid U_h is een maat voor de verhouding tussen de lichte en donkere delen van het te verlichten vlak. Het is een van de belangrijkste parameters voor het meten van het lichtcomfort.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2015	2016	2017	2018	2019
12: Verkeer & Mobiliteit: Beheer, Onderhoud en Monitoring Verkeersinfra- structuur	VERKEERSREGELINSTALLATIES (VRI)	392.663	396.590	396.590	396.590	396.590
	ANWB-BEWEGWIJZERING	94.593	97.194	97.194	97.194	97.194
	PARKEER ROUTE INFORMATIE SYSTEEM (PRIS)	18.584	18.769	18.769	18.769	18.769

4.6.1 Vastgoed

De totale gemeentelijke vastgoedportefeuille (exclusief tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden en objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie) heeft per 01.01.2015 een boekwaarde van € 1,187 mln. De portefeuille bestaat op 2 juli 2015 onder andere uit:

Bebouwd	Gemeentelijke huisvesting	10
	Kantoor en overige bedrijfsruimte	47
	Overige ruimte	147
	Schoolgebouwen (incl. in pandige gymzalen)	80
	Sociaal/cultuur/welzijn/maatschappelijke huisvesting	39
	Winkels	8
	Sportaccommodaties binnen	29
	Sportaccommodaties buiten	45
	Woningen (incl. planexploitatie)	253
Onbebouwd	Grond	937
	Jacht-/visgebied	17
	Parkeergarage	9

Het gemeentelijk vastgoed in de gemeente Maastricht omvat zes categorieën vastgoed, waarbij het maatschappelijk vastgoed drie subcategorieën kent:

1. Huisvesting voor de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie;
2. Onderwijs (primair, voortgezet en speciaal);
3. Maatschappelijk vastgoed;
 - a. Culturele voorzieningen;
 - b. Welzijnsvoorzieningen;
 - c. Sportgebouwen en terreinen;
4. Overig vastgoed, onder andere commercieel vastgoed (woningen, winkels, kantoren);
5. Tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden, objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie (BGE);
6. Onbebouwde terreinen (OOG).

Algemeen beleidskader

In 2012 is de Structuurvisie vastgesteld. Dit is een beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn, tot 2030, is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd. In 2012 is parallel aan de structuurvisie de kadernota Grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2012 vastgesteld.

Via de structuurvisie en de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid wordt aangegeven hoe en met welke instrumenten de komende jaren aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wordt gegeven.

Ten aanzien van het vastgoedbeleid zijn de uitgangspunten voor een kostendekkende exploitatie, zoals die al langer gehanteerd werden, herbevestigd. Voor nieuwe vastgoedinvesteringen of nieuwe vastgoedaankopen, ongeacht onder welke voor de bovenstaande vastgoedsoorten zij vallen, wordt gestuurd op sluitende business cases. Indien bij deze nieuwe projecten geen sluitende business case

aanwezig is voor zowel de investering als voor de daarop volgende exploitatie, kan het project niet worden gerealiseerd. Meerjarenonderhoudsplanningen maken onderdeel uit van de betreffende business case.

Voor structureel verliesgevende, niet meer in de vastgoedportefeuille passende vastgoedobjecten, wordt een afweging gemaakt tussen behouden of afstoten.

Met betrekking tot de sociaal culturele accommodaties geldt de kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid). Hierin zijn een aantal uitgangspunten vastgelegd voor het accommodatiebeleid die voor het maatschappelijk vastgoed richtinggevend zijn. De uitgangspunten hebben betrekking op

- verantwoordelijkheid en multifunctionaliteit:
- kostendekkendheid, tarieven en subsidies:
- spreiding en bezetting:
- eigendom, investeringen en onderhoud.

In de kadernota IAB zijn principes vastgelegd voor het onderscheid tussen private, commerciële voorzieningen en publieke en/of gesubsidieerde voorzieningen. Voor de laatste geldt de lijn van kostendekkendheid in het vastgoedbeleid en subsidiering van huurders die de kosten niet kunnen opbrengen.

Het onderhoud van het vastgoed gebeurt binnen de gemeente op basis van meerjarenonderhoudsplanningen die zijn vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Van het vastgoed is hierin vastgelegd wat de staat van onderhoud is en wat er jaarlijks dient te gebeuren om zoveel mogelijk conditiescore 3 (volgens de NEN 2767) te kunnen aanhouden. Conditiescore 3 betreft een redelijke kwaliteit waarbij incidenteel storingen kunnen optreden. Bij het reguliere (eigenaars)onderhoud wordt rekening gehouden met het feit dat de gemeente duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. In 2014 en 2015 zijn de panden onderworpen aan een herinspectie aangaande de staat van onderhoud. Vanaf eind 2015 is dan de meerjarenonderhoudsplanning van de gehele portefeuille geactualiseerd.

De gemeente zet in op duurzaam onderhoud. Zo wordt bij reguliere vervangingen van bijvoorbeeld c.v.-ketels, daken of beglazing gekeken naar de mogelijkheid om hier duurzame maatregelen in mee te nemen door een energiezuinigere c.v.-ketel te plaatsen of enkel glas te vervangen door dubbel glas. Naast het verankeren van duurzaamheid in het reguliere onderhoudsprogramma ligt er een plan van aanpak voor het verdergaand verduurzamen van een aantal gemeentelijke objecten in de portefeuille. Met het eerste object is in het laatste kwartaal van 2014 gestart. In 2015 is gestart met het opstellen van een bestek om overige gemeentelijke panden van zonnepanelen te voorzien. Hierna zal een aanbesteding volgen. Er wordt gestart met 5 objecten waarna eventueel verder uitgerold kan worden. In het kader van het lokale energieakkoord zal vanuit beheer en onderhoud een energie-scan aangeboden worden aan de diverse huurders van het vastgoed. De eventuele verbeterpunten kunnen samen met de gemeente worden opgepakt. De financiering hiervan zal verrekend worden in de huur.

In 2015 is een dakprotocol opgesteld mbt het veilig betreden van de gemeentelijke daken. Hierna is van een groot deel van het vastgoed de daken geïnspecteerd. Hieruit volgen aanpassingen die in het 2^e deel van 2015 danwel begin 2016 moeten worden doorgevoerd in het kader van de veiligheid.

- Eind 2015, begin 2016 zal een groot deel van het dak van het Geusselt stadion worden aangepakt. Dit dak bevat veel lekkages en ook een aantal liggers hebben niet meer de kwaliteit die benodigd is om een veilig gebruik te kunnen garanderen. Na de zomerstop zal een onderzoek plaatsvinden waarna reparaties/vervangingen kunnen worden opgestart.
- Begin 2015 is het vastgoedobject MECC in zijn geheel door de gemeente Maastricht aangekocht. Het 60.000 m² grote object komt in portefeuille bij Vastgoed. In 2015 worden vervolgfafspraken gemaakt over de verdere verhuring, onderhoudsplannen en aanspreekpunten. Het MECC wordt meegenomen in de herinspectieronde NEN 2767 om zo een beter beeld te verkrijgen van de actuele benodigde onderhoudskosten.
- Vastgoed in tijdelijk beheer dat in het verleden is aangekocht voor planontwikkeling wordt niet meegenomen in de reguliere onderhoudsplanningen zoals ze in het geautomatiseerde systeem verwerkt zijn. Voor deze objecten geldt een apart onderhoudsregime dat uitgaat van zeer sober en alleen noodzakelijk (calamiteiten)onderhoud.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna afzonderlijk ingaan op ingaan op onderwijs, gemeenschapshuizen, sport en cultuur.

Onderwijs

Investerings in onderwijshuisvesting gebeuren langs de lijn van de bestaande spreidingsplannen basisonderwijs en speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. Geactualiseerde spreidingsplannen voor het primair onderwijs worden in goed overleg met de betrokken schoolbesturen voorbereid. Het aantal huidige locaties zal over enkele jaren met de realisering van de Integrale Kind Centra naar verwachting worden gehalveerd. Daarbij speelt aan de ene kant de ontgroening (minder leerlingen) een grote rol. Maar aan de andere kant spelen ook inhoudelijke ontwikkelingen zoals de combinatie met andere voorzieningen in het IKC (harmonisatie peuterspeelzaalwerk-kinderopvang), passend onderwijs en het versterken van basisvoorzieningen bij de decentralisatie Jeugdzorg.

Voor het voortgezet onderwijs is door het betreffende schoolbestuur een nieuw spreidingsplan vastgesteld. Basis van dit spreidingsplan is de vorming van drie domeinen. Het spreidingsplan moet er toe leiden dat het aantal locaties op termijn vermindert van 9 locaties op dit moment naar 3 à 5 locaties op de langere termijn. Ook hier speelt passend onderwijs een rol, maar ook het realiseren van doorgaande leerlijnen vmbo-mbo bijvoorbeeld bij de inrichting van het techniek onderwijs. De locatie Bonenfantencollege aan de Tongerseweg is door het schoolbestuur reeds afgestoten.

Onderhoudsniveau

Voor onderwijshuisvesting beschikken wij niet over een meerjarenonderhoudsplan. Per 1 jan. 2015 is het onderhoud van de scholen in het primair onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeente zal geen aanvragen meer ontvangen voor een financiële bijdrage in de kosten van onderhoud. Een situatie die reeds sinds 2005 geldt voor het voortgezet onderwijs. De gemeente kan wel nog worden aangesproken op zgn. constructiefouten (w.o. asbestsaneringen). In het kader van de verwachte vrijkomende schoolgebouwen zullen een aantal schoolgebouwen de komende jaren aan de gemeente worden teruggeleverd. Teneinde te kunnen beoordelen of deze gebouwen alsdan in dezelfde conditie worden teruggeleverd als verkregen, zullen ook voor deze gebouwen onderhoudsinspecties noodzakelijk zijn.

Gemeenschapshuizen

Op basis van de Bestandsanalyse gemeenschapshuizen zijn het aanbod van gemeenschapsaccommodaties en de knelpunten in kaart gebracht teneinde te komen tot een gewenste spreiding van accommodaties. Door de vaststelling van de kadernota Grond- en vastgoedbeleid in 2012 heeft uw raad de bestaande uitgangspunten over kostendekkende huur en subsidiëring uit de kadernota IAB en de bestandsanalyse opnieuw vastgesteld..

Vanwege een o.a. teruglopend kader komt het beheer en exploitatie door de vrijwilligers steeds meer onder druk te staan.

Sport

In 2013 is de sportnota 2020 vastgesteld. Ten aanzien van *buitensportaccommodaties* blijft de ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler 'accommodaties' overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen.

Het beheer en onderhoudsniveau van onze sportaccommodaties is gericht op het niveau: schoon, heel en veilig.

Ten aanzien van *binnensportaccommodaties* is afgesproken dat de nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbestemd of gesloten. De gemeenteraad heeft in 2015 daartoe de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij besloten is dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik. Uit nader onderzoek is gebleken dat additioneel nog twee extra locaties kunnen worden afgestoten.

Het nieuwe *Geusseltbad* is qua beheer en planmatig groot onderhoud goed ingebed in de gemeentelijke vastgoed organisatie. Er zijn afspraken gemaakt met Maastricht Sport over het dagelijks beheer en onderhoud en gedeelde verantwoordelijkheden.

De nieuwbouw van *sporthal Geusselt* vormt een onderdeel van de sportieve omgeving van het Geusselpark. Op basis van een sluitende businesscase incl. meerjarenonderhoudsplan zal de sporthal onderdeel gaan uitmaken van de gemeentelijke vastgoed portefeuille. De verwachting is dat de sporthal in het najaar van 2016 opgeleverd zal worden.

Onderhoudsniveau

In het kader van het spreidingsplan is een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd bij alle bestaande *buitensportaccommodaties* in eigendom zijnde van de gemeente. Conclusie uit dit onderzoek is dat het onderhoudsniveau op basisniveau is (=veilig en functioneel). In het kader van het spreidingsplan is vastgesteld dat alle gemeentelijke accommodaties ook op dit basisniveau worden onderhouden. Een hoger onderhoudsniveau dan basis is alleen aan de orde bij die accommodaties die als multifunctioneel sportpark gekenmerkt zijn.

Voor de gemeentelijke *binnensportaccommodaties* (sporthallen, sport- en gymzalen) bestaat een meerjaren onderhoudsplan. Er wordt zoveel mogelijk volgens dit plan gewerkt, hoewel het onderhoudsbudget de afgelopen jaren wel extra onder druk staat waardoor meerdere malen reguliere onderhoudswerkzaamheden (niet zijnde calamiteiten) worden doorgeschoven. Op grond van de bestandsanalyse blijkt dat de onderhoudsstaat overwegend voldoende is maar er blijven onvolkomenheden die nadere aandacht behoeven. Om het niveau 'voldoende' te kunnen blijven garanderen zal op termijn echter een extra impuls noodzakelijk zijn als gevolg van het feit dat een gemiddelde accommodatie 30 jaar oud is.

Hier tegenover staat dat het terugbrengen van het aantal accommodaties en hogere bezettingsgraden, financiële ruimte geven voor een extra impuls bij de structureel noodzakelijke accommodaties.

Voor het in mei 2013 in gebruik genomen nieuwe *zwembad Geusselt* en de in het gebouw geïntegreerde kleed-/clubaccommodaties voor hockey en voetbal zijn op basis van het definitief opgeleverde gebouw meerjaren onderhoudsplanningen gemaakt.

De reservering groot onderhoud is bij raadsbesluit van 24 april 2012 naar beneden bijgesteld.

Ervaringen in de eerste paar jaar van exploitatie zullen leren in hoeverre er aanpassing van de jaarlijkse storting ad. € 192.000 nodig is om het gewenste onderhoudsniveau te kunnen waarmaken en storingen in de omvangrijke installaties te voorkomen.

In de exploitatieberekeningen van de nieuwe *sporthal Geusselt* is rekening gehouden met een jaarlijkse reservering voor groot onderhoud om het gewenste onderhoudsniveau te kunnen blijven garanderen. De meest recente planning voor de nieuwbouw voorziet erin dat deze in het najaar 2016 gereed is, waardoor de substantiële onderhoudskosten van de huidige sporthal die in de periode 2015-2019 zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.

Cultuur

Het streven is een stad met duurzame structurele voorzieningen voor culturele carrières voor iedereen; professional, amateur, burgers en voor de stad als geheel.

De raad heeft in 2012 definitief ingestemd met de 1e fase van de Timmerfabriek. In deze 1e fase zou de Timmerfabriek in afgeslankte vorm verbouwd worden en onderdak bieden aan filmhuis Lumière, Bureau Europa, Toneelgroep Maastricht en een exoruimte. In oktober 2014 besloot de gemeenteraad het plan Timmerfabriek zodanig te wijzigen dat er in structurele huisvesting voor poppodium Muziekgieterij voorzien werd door de bouw van een grote club. Toneelgroep Maastricht maakt dan niet langer deel uit van het Timmerfabriekplan. Het pand is medio 2014, op basis van een sluitende businesscase en op basis van aannames en benchmarkgegevens, overgedragen van de WOM Belvédère naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De exploitatie van het pand valt nu nog binnen het project Timmerfabriek en heeft daardoor geen effect op de exploitatie van de vastgoed portefeuille.

Financiële consequenties/begroting.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar.

- Jaarlijks is gemiddeld een bedrag van € 2.830.000 nodig om de gemeentelijke vastgoedportefeuille in de huidige bouwkundige staat van onderhoud te houden. Dit bedrag is gebaseerd op een aantal vaste factoren;
 - 10-jaren meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) vanuit Planon.
 - Reservering voor kleine calamiteiten
 - Reservering voor beperkte wettelijke verplichtingen.
 - Reservering voor onderhoudscontracten.
 - Reservering voor Project uitvoeringskosten.

Vanuit de vastgoedexploitatie wordt jaarlijks € 2.1 mln. gestort in het onderhoudsfonds. In dit bedrag is geen rekening gehouden met eventuele buitensporige calamiteiten (bijv. grootschalige asbestsaneringen, of ingrijpende wettelijke verplichtingen).

De komende 10 jaren vindt er diverse malen een tussentijdse evaluatie plaats om, met name, mutaties in de portefeuille goed op te kunnen vangen. Nadat in 2015 de herinspecties zijn afgerond zal een eerste evaluatie van de storting plaatsvinden op basis van de nieuwe inspectiegegevens en mutaties in de portefeuille

- In het kader van de centralisatie van het maatschappelijk vastgoed is voor een deel van de sportaccommodaties tussen het gemeentelijke organisatieonderdeel Vastgoed en het intern verzelfstandigde Maastricht Sport een huurovereenkomst gesloten voor de buitensportaccommodaties op basis waarvan jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds plaatsvindt ad. € 134.809
Daarnaast heeft er een jaarlijkse storting plaats van € 134.590 voor onderhoud van het Geusselt stadion
Op basis van het huidige bestand binnensportaccommodaties (exclusief Geusseltbad) wordt jaarlijks gemiddeld € 287.000 excl. BTW en excl. beheerskosten gereserveerd De beschikbare middelen zijn taakstellend en zullen derhalve toereikend moeten zijn

Voor het Geusseltbad en Stadion Geusselt worden separate onderhoudsvoorzieningen aangehouden.

	Saldo 1 jan. 2014	Saldo 31 dec. 2014
Voorziening		
Preventief onderhoud Bebouwd Onroerend goed	1.354.097	533.530
Preventief onderhoud scholen	1.629.508	295.474
Preventief onderhoud stadion Geusselt	204.533	317.408
Voorziening onderhoud buitensport	7.760	103.375
Voorziening onderhoud Geusseltbad	169.000	367.725
Voorziening jachthaven St.Pieter	39.758	79.758
Totaal	3.404.656	1.697.270

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Grond- en vastgoedbeleid algemeen

Grond- en vastgoedbeleid zijn beide ondersteunende disciplines voor de realisatie van gemeentelijke (beleids)doelstellingen en maken onderdeel uit van een breder scala instrumenten (net als bijvoorbeeld bestemmingsplannen). Beleidskeuzes gaan vooraf aan de inzet van instrumenten zoals grond- en vastgoedbeleid. Bij grondbeleid gaat het vaak om ruimtelijke doelstellingen, samenhangend met stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen en grote projecten. Bij vastgoedbeleid gaat het over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig gerealiseerd worden.

Om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden is een duurzaam gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid van groot belang. De economische en demografische ontwikkelingen en de gevolgen van de aanhoudende economische crisis met bijgevolg grootscheepse Rijksbezuinigingen vragen om forse bijstellingen.

4.7.2 Vigerende beleidskaders

Structuurvisie

In 2012 vastgesteld, is dit hét beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn (tot 2030) is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd.

Kadernota grond- en vastgoedbeleid

De gemeenteraad heeft in april 2012, na een daartoe gehouden consultatie met marktpartijen en samenwerkingspartners, een nieuwe koers vastgelegd in de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid. Met de nota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken de komende jaren uitvoering wenst te geven. De kadernota is een van de bouwstenen en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het vernieuwde ruimtelijk ordeningsbeleid van de gemeente, zoals vastgelegd in de structuurvisie.

De gemeente Maastricht heeft in de kadernota aangegeven een actieve rol met een proactief aankoopbeleid op de grond- en vastgoedmarkt te willen continueren voor zover het de acht aangewezen brandpunten betreft, zij het met maatwerk. Buiten de aangewezen brandpunten zal de gemeente vooral regulerend en kaderstellend optreden door middel van het publiekrechtelijke instrumentarium. Van dit laatste kan overigens bij raadsbesluit worden afgeweken.

In de kadernota wordt ook nog op andere onderwerpen nader ingegaan, waarnaar korthedshalve zij verwezen,

m.b.t. grondbeleid:

- publiek private samenwerking (PPS)
- verwervingsbeleid
- gronduitgifte en grondprijzenbeleid
- faciliteren private initiatieven
- financiële uitgangspunten risico-reserve
- besluitvormingsprocedure, kaderstelling en controle

m.b.t. vastgoedbeleid:

- beleid op gebouw- of projectniveau: sluitende business case
- besluitvorming investeringsprogramma en –projecten
- beleid op vastgoedportefeuilleniveau (geïntegreerd meerjarenprogramma, dekking portefeuillebeleid, segmenten in het portefeuillebeleid, zijnde maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting, monumenten, tijdelijk beheer en verduurzaming).
- kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid).

4.7.3 Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's

Middels bouwgrondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en faciliteren in gemeentelijke vastgoedaccommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programmaplannen van deze begroting.

Naast het specifieke Programma 10 Stadsontwikkeling, wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van:

- Programma 2 "Veiligheid" doordat mede via de grondexploitatie invulling wordt gegeven aan het spreidingsbeleid Coffeeshops (coffeecorner Köbbesweg, coffeecorner Beatrixhaven);
- Programma 3 "Economie en werkgelegenheid" doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen (Revitalisering Beatrixhaven, Bedrijventerrein Maastricht-Eijsden), kantoorlocaties, locaties voor bijzondere doeleinden (bijv. Randwyck, Mecc, UM, Health Campus) worden aangelegd, waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd.
- Programma 5 en 6 "Samenleven", doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat welzijnsaccommodaties (zoals gemeenschapshuizen) gerealiseerd kunnen worden en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals opvang dak- en thuislozen, vrouwenopvang, anti-discriminatie voorziening, kinderopvang etc.
- Programma 7 "Sport", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat sportaccommodaties worden aangelegd en dat voorzien wordt in de realisatie van binnen- en buitensportaccommodaties (bijv. Multifunctionele kwaliteitssportparken, Zwembad Geusselt, nieuwe Sporthal) alsook ster- en speelvoorzieningen.
- Programma 8 "Kunst en Cultuur", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden gefaciliteerd ten behoeve van het versterken van de aanwezigheid van (kunst)instellingen en kunstproducenten en via nieuwbouw en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen. Te denken valt hier aan Timmerfabriek (Muziekgieterij, Toneelgroep Maastricht) Kunstateliers (Theresiaplein),
- Programma 9 "Onderwijs", doordat mede via grondexploitatie terreinen en via inzet/verkoop van gemeentelijke vastgoedaccommodaties worden gefaciliteerd ten behoeve van onderwijsvoorzieningen. Te denken valt aan realisatie Internationale Onderwijs-campus en locatie voor UWC, verkoop vastgoed aan de UM (w.o. Grote gracht 85 en doorlevering van gebouwen van de voormalige Tapijnkazerne) e.e.a. met het oog op het totstandkomen van Maastricht Internationale Kennisstad.
- Programma 11 "Wonen", doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) de in programma 10 vermelde projecten onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties.
- Programma 12 "Verkeer en mobiliteit", doordat mede middels het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan het A2-project, het Maaskruisend verkeer in Programma Noord, Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht en de realisatie en uitgifte in erfpacht van nieuwe openbare parkeergarages bijv. bij Parallelweg).
- Programma 14 "Natuur, milieu, water en afval" doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld bij Geusseltbad, A-labeling bij nieuwbouw, vervanging door energiezuinige installaties in gebouwen.

4.7.4 Ontwikkelingen

Algemeen

De vitaliteit van steden en regio's hangt sterker dan ooit af van hun aantrekkelijkheid om te werken en te wonen en van goede verbindingen met andere aantrekkelijke woon- en werkplekken. De demografische veranderingen in de bevolkingsontwikkeling tezamen met de economische crisis hebben ingrijpende gevolgen voor de woning- en vastgoedmarkt. De vraag naar nieuwe woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen is sterk afgenomen en vrijwel tot stilstand gekomen. De verwachting is dat deze ontwikkeling zich evenals voorgaande jaren ook voor 2016 blijft voortzetten; diverse maatregelen, zoals verhoogde hypotheekgarantie en verlaging overdrachtsbelasting, ten spijt.

De terugloop in de gronduitgifte, zowel in volume als in hoogte, leidt tot minder inkomsten vanuit grondexploitaties. Tegenover dalende inkomsten - en de toenemende behoefte aan een nieuw verdienmodel - staan grotere uitgaven. Gemeenten zijn immers steeds meer aangewezen op herstructurering van bestaand stedelijk gebied. Herstructurering betekent echter minder inkomsten en complexere projecten met hogere uitvoeringskosten en meer risico's; herstructurering kent per definitie een onrendabele top.

Als gevolg van de economische en financiële crisis ontbreken particuliere initiatieven en is er minder behoefte aan bedrijfs- en kantoorruimte. In rapporten van Deloitte en correspondentie van de minister van Infrastructuur en Milieu aan de 2e Kamer wordt uitgesproken dat de gezamenlijke gemeenten nog voor € 0,7 tot € 2,7 miljard grondexploitatie-risico's lopen die tot verliezen zouden kunnen leiden.

Daarnaast zullen grote verschuivingen en veranderingen plaatsvinden op het gebied van het maatschappelijk vastgoed. Te denken valt hierbij aan een flinke toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. Het vrijkomend 'onderwijsvastgoed' betekent een aanzienlijke herbestemmingopgave met risico's van (langdurige) leegstand. De leegstand en het ontbreken van perspectief op korte termijn drukt de exploitatieresultaten van dergelijke complexen. Hiermee komt de courantheid van de gebouwen in de stad onder druk te staan en dus ook de waarde. De ontwikkelingen in het onderwijsveld hebben daarbij tevens gevolgen voor het aantal binnensportaccommodaties (gymzalen), die daarbij vrijkomen.

En niet in de laatste plaats de veranderingen in de sector zorg en welzijn o.a. als gevolg van zeer zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en Wmo (landelijk ad ruim € 4 miljard) zullen grote gevolgen met zich meebrengen in o.a. het afstoten door deze organisaties van hun maatschappelijk vastgoed. Daarmee dreigt landelijk zo'n 20 mln. m² leegstand van maatschappelijk vastgoed, waarbij gemeenten als grootste eigenaren van bibliotheken, buurthuizen en sportcomplexen de meeste risico's lopen. De afgelopen periode is dan ook werk gemaakt van gezamenlijke planvorming over vorming IKC's naar aanleiding van het 'Magnefiek akkoord' met als doel integraal huisvestingsplan. Verder doet de Structuurvisie uitspraken over toekomstbestendige spreiding van gemeenschapshuizen passend bij de genoemde veranderingen. Discussie over concrete uitwerking loopt. Ook met de zorg- en welzijnsinstellingen voeren wij discussie over hoe zij de ontwikkelingen het hoofd bieden en ook de gewenste zorg in de wijken kunnen bieden.

In de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV, zie hierna) wordt middels een doorkijk in meerjarenperspectief geschetst wat een en ander voor Maastricht zou kunnen betekenen.

Stedelijke programmering woningbouw

In 2010 is de stedelijke programmering woningbouw vastgesteld uitgaande van ca. 3.750 nieuwe woningen in 10 jaar, waarvan ca. 2.000 vervangende nieuwbouw. Rekeninghoudend met een aantal pijplijnplannen, moesten deze in een beperkt aantal brandpunten gerealiseerd worden. De sloopopgave lag bij de corporaties, die per saldo "nul" nieuwe woningen in de herstructureringswijken mochten toevoegen. Op dat moment was de planvoorraad (hard en zacht) ca. 12.000 woningen. Door diverse maatregelen werd deze in 2011-2012 teruggebracht tot een planvoorraad van ca. 4.800 woningen.

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

Op 26 januari 2010 is de "Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019" vastgesteld. Tengevolge van dit besluit dienden voorgenomen (NIEGG) en lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties als gevolg. Het onvermijdbare

verlies van de stedelijke programmering (inclusief afwikkelen tekort Karosseer) bedroeg hierbij € 55,2 mln. Afspraak hierbij is dat verliesneming plaatsvindt middels het treffen van verliesvoorzieningen op projectniveau. Daadwerkelijke verliesneming en inherent hieraan de inzet van de voorziening vindt plaats op het moment dat het verlies onherroepelijk is.

Inmiddels is komen vast te staan dat voor een bedrag ad € 14,5 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorziening plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorziening stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog € 40,7 mln.

In de stedelijke programmering werd een uitzondering gemaakt voor studentenwoningen, woningen in het topsegment en zorgwoningen. Van deze drie segmenten werd aangenomen dat deze onvoldoende in de stad aanwezig waren, geen verdrinking op de woningmarkt veroorzaakten en/of niet gerealiseerd zouden worden, als er geen behoefte aan zou zijn.

De afgelopen jaren zijn er netto gemiddeld ca. 200 woningen (incl. uitzonderingen) aan de markt toegevoegd. Dit is in aantallen geheel in lijn met hetgeen in de programmering was voorzien. Dit werd wel relatief veel door pijplijnplannen gerealiseerd en slechts beperkt in de brandpunten.

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met een woonbehoefte onderzoek dat in maart 2015 door STEC is opgeleverd. Ook is een plan van aanpak gereed dat op 31 maart aan de gemeenteraad is gepresenteerd. Ten aanzien van de woonbehoefte op basis van het rapport van STEC, wordt daarin het volgende aangegeven:

Voorstelprogramma	Behoeft van doelgroepen	Jaarlijkse netto toevoeging	Aandeel van totaal
Koop grondgebonden	+	60 -65	35%
Koop appartement	0	15 -20	10%
Huur grondgebonden	0	7 -10	5%
Huurappartement (nultreden/patio)	++	85 -95	50%
Totaal		165 -185	100%

Uit de diverse onderzoeken moet niet alleen de woonbehoefte blijken, maar dient tevens een beeld verkregen te worden hoe om te gaan met specifieke segmenten en bijzondere uitdagingen. Voorts wordt een traject met de belangrijkste ontwikkelende partijen in de stad (corporaties, WOM Belvédère en Avenue2) opgepakt. De herijking zal in ieder geval resulteren in een aanpassing van de programmering voor wat betreft zowel inhoud als aantallen. Uiteindelijk dient op basis van de herijkte stedelijke programmering tevens input gegeven te worden aan de regionale woonvisie Heuvelland, welke geïntegreerd zal worden in de structuurvisie Wonen Zuid Limburg.

Grondprijzenbeleid en uitgiftevoorwaarden

In 2013 is de nieuwe Nota grondprijzen 2013 vastgesteld gevolgd door een nieuwe grondprijzenbrief van het college begin 2014. In 2013 zijn door de raad de algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden vastgesteld.

PPS

Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de risicoparagraaf.

MPGV

In de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid Maastricht 2012 zijn met het oog op een intensievere risicobeheersing een aantal nadere uitwerkingsnota's aangekondigd (MPGV, nota algemene risico(bedrijfs)reserve en nota waarden en afschrijven), onder meer ter uitvoering van de gedane aanbevelingen van de Rekenkamer in het kader van het onderzoek naar het gemeentelijk Grondbeleid in 2011.

Op basis van voornoemde kadernota is in 2013 een aanvang gemaakt met de eerste Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV). Deze meerjarenprognose plaatst daarmee niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoed-exploitaties in meerjarenperspectief. De MPGV gaat hiermee verder dan de aanbeveling van de Rekenkamer.

Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van de aan te houden algemene bedrijfsreserve voor Beleid & Ontwikkeling, waarbij ingeval van ontoereikendheid van deze reserve uiteindelijk de gemeentebrede Algemene Reserve als achtervang fungeert.

De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- De stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën.
- Ontwikkelingen in het afgelopen jaar.
- Prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte.
- Overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Grondexploitatie

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterende bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering zorgden er voor, dat in 2010 een substantiële afwaardering en verliesvoorziening (Voorziening Stedelijke Herprogrammering) met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

Deze kenmerken, tezamen met de in verleden genomen verliesneming stedelijke herprogrammering, zorgen ervoor dat de meest recente hercalculaties een geprognoseerd resultaat laten zien van € 0,06 mln. positief (contante waarde). Hierbij nopen de aanhoudende economische crisis en negatieve ontwikkelingen in de grond- en vastgoedmarkt tot terughoudendheid en voorzichtigheid. Specifieke aandacht vergt hierbij de stedelijke programmering woningbouw. Zoals eerder genoemd is de afspraak dat na vijf jaar de stedelijke programmering wordt herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met een woonbehoefte onderzoek dat in maart 2015 door STEC is opgeleverd. Ook is een plan van aanpak gereed dat op 31 maart aan de gemeenteraad is gepresenteerd. De herijking zal in ieder geval resulteren in een aanpassing van de programmering voor wat betreft zowel inhoud als aantallen.

Beheer en exploitatie vastgoed

Ten aanzien van het beheer en exploitatie van het gemeentelijk vastgoed is sprake van een aantal vastgoedobjecten welke fors negatief op de vastgoedportefeuille drukken en waarvan het uiteindelijk nadelig resultaat ten laste komt van het gemeentebrede resultaat. Bedoeld zijn hier in het bijzonder de leegstand in de gemeentelijke panden Randwycksingel 22, Francois De Veyestraat 4-6, Francois de Veyestraat 9. Voorts drukken de kosten van de leegstand gedurende verkoop van Hoogfrankrijk 27 en Statensingel 138 op het resultaat.

De aanhoudende slechte economische situatie en vergaande rijksbezuinigingen, met forse reorganisatiegolven in de cultuur- (bijv. Huis van Bourgondië) en welzijnssector (bijv. Traject, MIK) houden hierbij, zoals hierboven geschetst ook het gemeentelijk vastgoed van Maastricht in zijn greep. De afname in leerlingenaantallen en afstoting van schoolgebouwen aan de gemeente (bijvoorbeeld Bonenfantencollege Tongerseweg) hebben hun uitwerking in toenemende herhuisvestings-bewegingen en daardoor toenemende leegstand bij gemeentelijke gebouwen. Voorts heeft de gemeenteraad op 21 april 2015 de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij besloten is dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik. Herinvulling en herbesteding in deze tijden is door de crisis extra moeilijk. Deze ontwikkelingen leiden niet alleen tot toenemende tijdelijke beheerskosten, maar ook dat

afwaarderingen onvermijdelijk en noodzakelijk zullen zijn. Ook hieraan wordt in de MPGVB aandacht besteed.

Weerstandsvermogen/Algemene reserve

Met de vaststelling van de reeds in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid aangekondigde uitwerkingsnota "algemene reserve en weerstandsvermogen grond- en vastgoedexploitaties" vindt de verdere uitwerking van de algemene reserve en het benodigde weerstandsvermogen plaats in de MPGVB. Samenvattend kan gesteld worden dat:

De benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties wordt jaarlijks in de MeerjarenPrognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGVB) bepaald aan de hand van de optelsom van:

- de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de plannen in ontwikkeling;
- het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;
- de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage.

De generieke risico's voor zowel voor de grond- als de vastgoedportefeuille worden jaarlijks in de MPGVB benoemd, waarbij de kans dat een bepaald risico zich zal voordoen, wordt omgezet naar een wegingsfactor. De wegingsfactoren zijn 75% bij een hoog risico, 50% bij een middelgroot risico en 25% bij een laag risico. Voor de MPGVB zijn de generieke risico's met bijbehorende wegingsfactoren bepaald. De wegingsfactoren generieke risico's bouwgrondexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Stijging van de kosten 25%
- Daling van de opbrengsten 50%
- Vertraging van de afzet 75%

De wegingsfactoren generieke risico's vastgoedexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Indexering van de kosten/opbrengsten 50%
- Leegstand 75%

Actuele ontwikkelingen

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 worden gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Wetsvoorstel "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen"). Deze invoering zal leiden tot een belastingplicht voor de bouwgrondexploitatie. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen van dit wetsvoorstel en eventuele beheersmaatregelen voor de gemeente in kaart te brengen.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De commissie BBV is voornemens om een nieuwe notitie omtrent grondexploitaties te publiceren. De uit deze notitie voortkomende wijzigingen (looptijd grondexploitatie max. 10 jaar, werkelijke rente en niet toerekenen aan eigen geïnvesteerd vermogen, afschaffing van categorie NIEGG) hebben mogelijk gevolgen voor de begroting 2016. Middels een gemeentebrede werkgroep worden de deze momenteel in kaart gebracht.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Samenstelling van het college van B&W

De samenstelling van het college met ingang van 1 juli 2015:

Mw. Annemarie Penn –
te Strake

Burgemeester,
Veiligheid & Openbare
orde, (Eu)regionale
Samenwerking, Public
Affairs, Lobby,
Communicatie, Toezicht &
Handhaving,
Woonwagenzaken

Dhr. André Willems

Wethouder Sociale
Zekerheid, Re-integratie
en Arbeidsmarktbeleid,
Armoede, Integraal
Ouderenbeleid,
Stadsbeheer, Sport &
Recreatie en tevens
loco-burgemeester

Mw. Mieke Damsma

Wethouder Cultuur,
Onderwijs, Jeugdzorg,
Gezondheid en Student
& Stad

Dhr. Jack Gerats

Wethouder Wmo,
Welzijn,
Burgerparticipatie,
Buurten en
Vergunningverlening

Dhr. Gerdo van
Grootheest

Wethouder Ruimtelijke
Ontwikkeling, Wonen,
Landschapsinrichting,
Natuur, Monumenten,
Archeologie,
Duurzaamheid, Milieu,
Water en Dierenwelzijn

Dhr. John Aarts

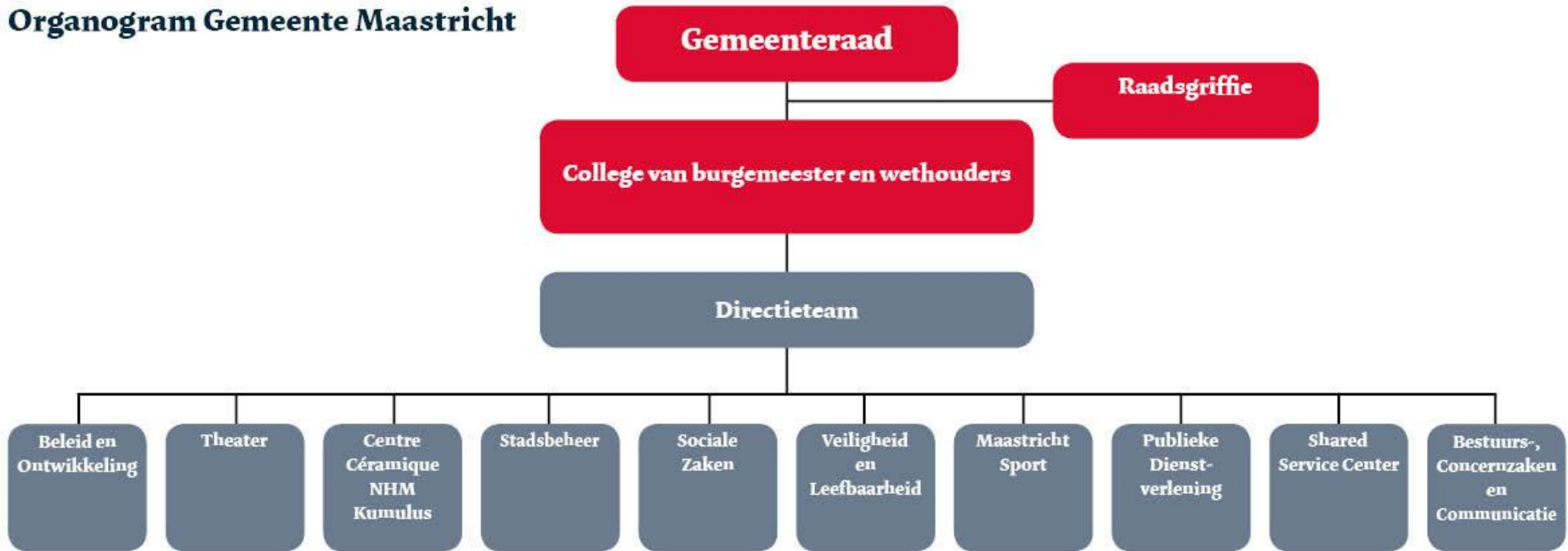
Wethouder Economie,
Mobiliteit, Financiën,
Vastgoed, Personeel &
Organisatie

Dhr. Piet Buijtels

Gemeentesecretaris

Organogram Gemeente Maastricht

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 1-1-15	rente 2015	storting	onttrekking	Stand per 31-12-15
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
Productiemiddelen BCC	1	BCC	f	s	5,8%	0%	40.000	2.321	13.617	15.197	40.740
Productiemiddelen PD	1	PD	f	s	5,8%	0%	1.273.265	73.849	141.747	16.357	1.472.505
Verkiezingen	1	PD	br	s	0%	0%	254.439	0	171.176	160.000	265.615
							1.567.704	76.170	326.540	191.554	1.778.860
Programma 2: Veiligheid											
Reserve Frontière	2	VL	br	i	0%	0%	525.000	0	0	425.000	100.000
							525.000	0	0	425.000	100.000
Programma 3: Economie en werkgelegenheid											
Wervingsfonds acquisitie	3	BO	br	i	0%	0%	65.833	0	72.471	100.000	38.304
							65.833	0	72.471	100.000	38.304
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie											
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	4	SZ	er	i	0%	0%	783.689	0	0	250.000	533.689
Meeneemregeling 2014	4	SZ	br	i	0%	0%	0	0	0	0	500.000
Productiemiddelen SZ	4	SZ	f	s	5,8%	0%	717.004	41.586	103.015	28.773	832.832
							1.500.693	41.586	103.015	278.773	1.866.522
Programma 5 en 6: Samenleven											
Innovatieopdracht Welzijn & Zorg	6	BO	br	i	0%	0%	2.696.840	0	0	569.000	2.127.840
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6	BO	br	i	0%	0%	0	0	2.800.000	200.000	2.600.000
							2.696.840	0	2.800.000	769.000	4.727.840
Programma 7: Sport en recreatie											
Combinatie functie	7	SP	br	i	0%	0%	944.814	0	0	0	944.814
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	7	SP	er	i	0%	0%	89.789	0	0	0	89.789
Productiemiddelen Sport	7	SP	f	s	5,8%	0%	34.108	1.978	0	0	36.086
Spreadingsplan Sport	7	SP	br	s	5,8%	0%	5.276.072	306.012	720.101	0	6.302.185
							6.344.783	307.990	720.101	0	7.372.874
Programma 8: Kunst en cultuur											
Economische/culturele impulsprojecten	8	BO	br	i	0%	0%	3.044.240	0	0	644.240	2.400.000
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	8	KUMCC	er	i	0%	0%	461.448	0	0	0	461.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	8	KUMCC	er	i	0%	0%	331.353	0	0	0	331.353
Heiligdomsvaart	8	BO	br	i	0%	0%	26.263	0	8.386	0	34.649
Reuzenfestival	8	BO	br	i	0%	0%	1.970	0	5.177	0	7.147
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	8	TH	er	i	0%	0%	197	0	0	0	197
Kumulius: automatisering	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	149.223	8.655	0	0	157.878
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	8	KUMCC	br	i	2,0%	0%	23.224	464	0	0	23.688
Productiemiddelen Kumulus / Centre Ceramique	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	778.544	45.156	296.030	176.030	943.700
Productiemiddelen Theater	8	TH	f	s	5,8%	0%	41.816	2.425	103.443	139.374	8.310
Evenementenfonds	8	BO	br	i	0%	0%	263.028	0	40.000	160.500	142.528
							5.121.306	56.700	453.036	1.120.144	4.510.898
Programma 9: Onderwijs											
Egalisatiereserve kap.lasten onderwijshuisvesting	9	BO	er	s	0%	0%	428.650	0	175.478	482.599	121.529
							428.650	0	175.478	482.599	121.529
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Bestemmingsreserve project A2	10	BO	br	i	4,0%	0%	52.512.187	2.100.487	4.132.947	58.644.398	101.223
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	10	BO	br	i	0%	0%	8.066.873	0	0	1.875.000	6.191.873
Natuurcompensatie	10	BO	br	i	0%	0%	19.288	0	0	19.288	0
MECC	10	BO	br	s	0%	0%	210.766	0	1.515.359	500.000	1.226.125
							60.809.114	2.100.487	5.648.306	61.038.686	7.519.221
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Mobiliteitsfonds	12	BO	br	i	0%	0%	8.079.044	0	1.608.466	4.873.853	4.813.657
Productiemiddelen verkeersregelinstanties	12	BO	f	s	5,8%	0%	1.733.043	100.516	864.481	33.803	2.664.237
							9.812.087	100.516	2.472.947	4.907.656	7.477.894
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	13	BO	br	i	0%	0%	119.502	0	131.354	140.000	110.856
Verhandingen	13	BO	br	i	0%	0%	2.872.080	0	0	1.800.000	1.072.080
Openbare verlichting	13	BO	f	s	5,8%	0%	673.594	39.068	832.300	594.461	950.501
							3.665.176	39.068	963.654	2.534.461	2.133.437

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 1-1-15	rente 2015	storting	onttrekking	Stand per 31-12-15
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Algemene reserve	15	AD	ar	i	0%	0%	6.518.426	0	0	0	6.518.426
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	15	AD	bbr	s	5,8%	5,8%	146.073.272	8.872.842	1.890.284	26.522.608	130.313.790
Sociale infrastructuur & buurten	15	AD	br	i	5,8%	0%	1.907.180	0	0	872.054	1.035.126
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	15	SSC	er	i	0%	0%	419.361	0	24.323	250.000	193.684
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	15	VL	er	i	0%	0%	301.435	0	38.000	0	339.435
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	15	PD	er	i	0%	0%	0	0	84.495	0	84.495
Productiemiddelen SSC	15	SSC	f	s	5,8%	0%	3.543.198	205.505	4.950.618	4.730.085	3.969.236
Reserve I&A	15	BCC	f	s	5,8%	0%	2.874.487	136.270	1.075.000	1.872.254	2.213.503
Egalisatiereserve I&A	15	BCC	er	i	0%	0%	0	0	775.000	775.000	0
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	15	BCC	er	s	0%	0%	154.788	0	122.629	0	277.417
Organisatieontwikkeling/frictie	15	BCC	br	i	0%	0%	643.293	0	50.000	100.000	593.293
Productiemiddelen BO	15	BO	f	s	5,8%	0%	192.579	11.170	196.910	113.421	287.238
Productiemiddelen VL	15	VL	f	s	5,8%	0%	772.926	44.830	121.597	75.321	864.032
Productiemiddelen SB	15	SB	f	s	5,8%	0%	3.626.907	0	1.850.000	1.669.832	3.807.075
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	15	SB	er	i	0%	0%	227.344	0	0	130.000	97.344
Cofinancieringsfonds	15	AD	br	i	0%	0%	1.039.423	0	3.410.000	9.571.562	-5.122.139
Incidenteel resultaat 2015/2016	15	AD	br	i	0%	0%	3.639.238	0	0	2.499.000	1.140.238
Herijking Belvedere	15	AD	br	i	0%	0%	2.325.000	0	0	0	2.325.000
							174.258.858	9.270.617	14.588.856	49.181.137	148.937.193
Totaal reserves programma's 1 t/m 15							266.796.044	11.993.136	28.324.403	121.029.011	186.584.572

Voorzieningen	Progr.	Onderdeel	Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 1-1-15	rente 2015	storting	onttrekking	Stand per 31-12-15
Programma 1: Bestuur en dienstverlening										
APPA	1	BCC	v	0%	0%	2.195.335	0	0	0	2.195.335
						2.195.335	0	0	0	2.195.335
Programma 7: Sport en recreatie										
Onderhoud sportaccommodaties	7	SP	v	0%	0%	1.467.833	0	433.387	750.000	1.151.220
Onderhoud sport	7	BO	v	0%	0%	103.986	0	283.346	190.000	197.332
Onderhoud zwembad	7	BO	v	0%	0%	367.724	0	257.810	80.000	545.534
Jachthaven St.Pieter	7	BO	v	0%	0%	79.758	0	40.600	0	120.358
Speelvoorzieningen	7	SP	v	0%	0%	492.298	0	15.600	250.000	257.898
						2.511.599	0	1.030.743	1.270.000	2.272.342
Programma 8: Kunst en cultuur										
Kumulus: instrumentarium (incl. Valkenburg)	8	KUMCC	v	0%	0%	220.644	0	12.835	0	233.479
Groot onderhoud Kumulus	8	KUMCC	v	0%	0%	92.108	0	73.062	36.161	129.009
Groot onderhoud Centre Ceramique/NHMM	8	KUMCC	v	0%	0%	607.916	0	101.374	51.010	658.280
Theater: Groot onderhoud	8	TH	v	0%	0%	187.375	0	85.579	64.364	208.590
						1.108.043	0	272.850	151.535	1.229.358
Programma 9: Onderwijs										
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	9	AD	v	0%	0%	71.138	0	0	0	71.138
						71.138	0	0	0	71.138
Programma 10: Stadsontwikkeling										
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	10	BO	v	0%	0%	533.531	0	2.171.742	2.100.000	605.273
Onderhoud stadion Geusselt	10	BO	v	0%	0%	317.408	0	136.609	127.000	327.017
Preventief onderhoud MECC	10	BO	v	0%	0%	0	0	874.300	0	874.300
						850.939	0	3.182.651	2.227.000	1.806.590
Programma 11: Volkshuisvesting										
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	11	BO	v	5,0%	0%	1.910.269	95.513	0	963.000	1.042.782
						1.910.269	95.513	0	963.000	1.042.782
Programma 12: Verkeer en mobiliteit										
Parkeerbijdrage-regeling	12	BO	v	0%	0%	1.190.422	0	0	250.000	940.422
						1.190.422	0	0	250.000	940.422
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken										
Achterstallig groot onderhoud riolen GRP	13	BO	v	0%	0%	4.505.318	0	0	2.500.000	2.005.318
Productiemiddelen riolen GRP	13	BO	v	5,8%	0%	6.641.462	385.205	5.008.898	1.682.269	10.353.296
IBOR groen/bomen	13	BO	v	0%	0%	656.078	0	1.032.902	1.311.180	377.800
IBOR verhardingen	13	BO	v	0%	0%	912.936	0	2.771.778	2.184.714	1.500.000
IBOR kunstwerken	13	BO	v	0%	0%	471.515	0	596.836	804.465	263.886
IBOR walmuren/vestingwerken	13	BO	v	0%	0%	989.754	0	241.896	702.942	528.708
IBOR infrastructurale werken	13	BO	v	0%	0%	37.178	0	70.880	108.058	0
						14.214.241	385.205	9.723.190	9.293.628	15.029.008
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid										
Afval	14	BO	v	5,8%	0%	1.432.191	83.067	203.000	301.236	1.417.022
ISV 2 Bodem	14	BO	v	0%	0%	4.925.368	0	0	1.005.871	3.919.497
ISV 2 Lucht	14	BO	v	0%	0%	597.025	0	0	38.962	558.063
ISV 3 Fysiek	14	BO	v	0%	0%	1.679.134	0	0	658.079	1.021.055
						8.633.718	83.067	203.000	2.004.148	6.915.637
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven										
Mediamix effecten	15	SSC	v	0%	0%	20.260	0	20.260	20.260	20.260
WGA (werkherovating gedeeltelijk Arbeidsongeslacht)	15	SSC	v	0%	0%	165.825	0	0	0	165.825
FLO overgangsrecht	15	BCC	v	0%	0%	29.994	0	0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	15	VL	v	0%	0%	789.482	0	0	639.482	150.000
Personele voorziening algemeen	15	BO	v	0%	0%	233.082	0	0	233.082	0
MTB	15	AD	v	0%	0%	5.000.000	0	0	0	5.000.000
Voorziening suppletie tunnel operators	15	AD	v	0%	0%	111.971	0	0	91.000	20.971
						6.350.614	0	20.260	983.824	5.387.050
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15						40.026.318	563.785	14.432.694	18.133.135	36.889.663
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN						306.822.362	12.556.922	42.757.097	139.162.145	223.474.235

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-15	rente 2016	storting	onttrekking	Stand per 31-12-16
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
Productiemiddelen BCC	1	BCC	f	s	5,8%	0%	40.740	0	13.753	14.094	40.399
Productiemiddelen PD	1	PD	f	s	5,8%	0%	1.472.505	0	143.164	21.572	1.594.097
Verkiezingen	1	PD	br	s	0%	0%	265.615	0	171.176	180.000	256.791
							1.778.860	0	328.093	215.666	1.891.287
Programma 2: Veiligheid											
Reserve Frontière	2	VL	br	i	0%	0%	100.000	0	0	100.000	0
							100.000	0	0	100.000	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid											
Wervingsfonds acquisitie	3	BO	br	i	0%	0%	38.304	0	73.196	100.000	11.500
							38.304	0	73.196	100.000	11.500
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie											
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	4	SZ	er	i	0%	0%	533.689	0	0	250.000	283.689
Meeneemregeling 2014	4	SZ	br	i	0%	0%	500.000	0	0	0	500.000
Productiemiddelen SZ	4	SZ	f	s	5,8%	0%	832.832	0	123.015	170.942	784.905
							1.866.522	0	123.015	420.942	1.568.595
Programma 5 en 6: Samenleven											
Innovatieopdracht Welzijn & Zorg	6	BO	br	i	0%	0%	2.127.840	0	0	510.000	1.617.840
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6	BO	br	i	0%	0%	2.600.000	0	0	1.300.000	1.300.000
							4.727.840	0	0	1.810.000	2.917.840
Programma 7: Sport en recreatie											
Combinatie functie	7	SP	br	i	0%	0%	944.814	0	0	0	944.814
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	7	SP	er	i	0%	0%	89.789	0	0	0	89.789
Productiemiddelen Sport	7	SP	f	s	5,8%	0%	36.086	1.263	0	0	37.349
Spreadingsplan Sport	7	SP	br	s	5,8%	0%	6.302.185	0	61.290	4.000.000	2.363.475
							7.372.874	1.263	61.290	4.000.000	3.435.427
Programma 8: Kunst en cultuur											
Economische/culturele impulsprojecten	8	BO	br	i	0%	0%	2.400.000	0	0	1.200.000	1.200.000
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	8	KUMCC	er	i	0%	0%	461.448	0	0	0	461.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	8	KUMCC	er	i	0%	0%	331.353	0	0	0	331.353
Heiligdomsvaart	8	BO	br	i	0%	0%	34.649	0	8.470	0	43.119
Reuzenfestival	8	BO	br	i	0%	0%	7.147	0	5.229	0	12.376
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	8	TH	er	i	0%	0%	197	0	0	0	197
Kumulius: automatisering	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	157.878	0	0	0	157.878
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	8	KUMCC	br	i	2,0%	0%	23.688	0	0	0	23.688
Productiemiddelen Kumulus / Centre Ceramique	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	943.700	0	477620	165385	1.255.935
Productiemiddelen Theater	8	TH	f	s	5,8%	0%	8.310	0	112.604	116.562	4.352
Evenementenfonds	8	BO	br	i	0%	0%	142.528	0	40.000	81.000	101.528
							4.510.898	0	643.923	1.562.947	3.591.874
Programma 9: Onderwijs											
Egalisatiereserve kap.lasten onderwijshuisvesting	9	BO	er	s	0%	0%	121.529	0	175.478	151.017	145.990
							121.529	0	175.478	151.017	145.990
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Bestemmingsreserve project A2	10	BO	br	i	4,0%	0%	101.223	0	28.821.060	28.756.451	165.832
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	10	BO	br	i	0%	0%	6.191.873	0	0	2.075.000	4.116.873
Natuurcompensatie	10	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
MECC	10	BO	br	s	0%	0%	1.226.125	0	1.094.784	0	2.320.909
							7.519.221	0	29.915.844	30.831.451	6.603.614
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Mobiliteitsfonds	12	BO	br	i	0%	0%	4.813.657	0	1.618.051	4.627.101	1.804.607
Productiemiddelen verkeersregelinstallaties	12	BO	f	s	5,8%	0%	2.664.237	0	873.126	218.908	3.318.455
							7.477.894	0	2.491.177	4.846.009	5.123.062
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	13	BO	br	i	0%	0%	110.856	0	132.668	160.000	83.524
Verhardingen	13	BO	br	i	0%	0%	1.072.080	0	0	1.072.080	0
Openbare verlichting	13	BO	f	s	5,8%	0%	950.501	0	840.623	571.906	1.219.218
							2.133.437	0	973.291	1.803.986	1.302.742

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-15	rente 2016	storting	onttrekking	Stand per 31-12-16
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Algemene reserve	15	AD	ar	i	0%	0%	6.518.426	0	0	0	6.518.426
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	15	AD	bbr	s	5,8%	5,8%	130.313.790	8.482.413	5.362.339	12.256.603	131.901.939
Sociale infrastructuur & buurten	15	AD	br	i	5,8%	0%	1.035.126	0	0	522.054	513.072
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	15	SSC	er	i	0%	0%	193.684	0	0	75.000	118.684
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	15	VL	er	i	0%	0%	339.435	0	0	25.000	314.435
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	15	PD	er	i	0%	0%	84.495	0	0	0	84.495
Productiemiddelen SSC	15	SSC	f	s	5,8%	0%	3.969.236	0	5.552.711	5.368.976	4.152.970
Reserve I&A	15	BCC	f	s	5,8%	0%	2.213.503	0	1.085.750	1.152.805	2.146.448
Egalisatiereserve I&A	15	BCC	er	i	0%	0%	0	0	782.750	782.750	0
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	15	BCC	er	s	0%	0%	277.417	0	108.149	0	385.566
Organisatieontwikkeling/frictie	15	BCC	br	i	0%	0%	593.293	0	90.000	100.000	583.293
Productiemiddelen BO	15	BO	f	s	5,8%	0%	287.238	0	198.879	198.111	288.006
Productiemiddelen VL	15	VL	f	s	5,8%	0%	864.032	0	122.813	218.768	768.076
Productiemiddelen SB	15	SB	f	s	5,8%	0%	3.807.075	0	1.850.000	2.000.896	3.656.179
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	15	SB	er	i	0%	0%	97.344	0	0	30.000	67.344
Cofinancieringsfonds	15	AD	br	i	0%	0%	-5.122.139	0	1.560.000	7.680.000	-11.242.139
Incidenteel resultaat 2015/2016	15	AD	br	i	0%	0%	1.140.238	0	0	1.140.238	0
Herijking Belvedere	15	AD	br	i	0%	0%	2.325.000	0	0	0	2.325.000
							148.937.193	8.482.413	16.713.391	31.551.202	142.581.795
Totaal reserves programma's 1 t/m 15							186.584.572	8.483.676	51.498.698	77.393.219	169.173.727

Voorzieningen	Progr.	Onderdeel	Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-15	rente 2016	storting	onttrekking	Stand per 31-12-16
Programma 1: Bestuur en dienstverlening										
APPA	1	BCC	v	0%	0%	2.195.335	0	0	0	2.195.335
						2.195.335	0	0	0	2.195.335
Programma 7: Sport en recreatie										
Onderhoud sportaccommodaties	7	SP	v	0%	0%	1.151.220	0	437.721	750.000	838.941
Onderhoud sport	7	BO	v	0%	0%	197.332	0	286.179	211.000	272.511
Onderhoud zwembad	7	BO	v	0%	0%	545.534	0	260.388	30.000	775.922
Jachthaven St.Pieter	7	BO	v	0%	0%	120.358	0	41.006	0	161.364
Speelvoorzieningen	7	SP	v	0%	0%	257.898	0	15.756	250.000	23.654
						2.272.342	0	1.041.050	1.241.000	2.072.392
Programma 8: Kunst en cultuur										
Kumulus: instrumentarium (incl. Valkenburg)	8	KUMCC	v	0%	0%	233.479	0	12.835	0	246.314
Groot onderhoud Kumulus	8	KUMCC	v	0%	0%	129.009	0	73.062	53.564	148.507
Groot onderhoud Centre Ceramique/NHMM	8	KUMCC	v	0%	0%	658.280	0	101.374	336.651	423.003
Theater: Groot onderhoud	8	TH	v	0%	0%	208.590	0	75.579	64.364	219.805
						1.229.358	0	262.850	454.579	1.037.629
Programma 9: Onderwijs										
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	9	AD	v	0%	0%	71.138	0	0	0	71.138
						71.138	0	0	0	71.138
Programma 10: Stadsontwikkeling										
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	10	BO	v	0%	0%	605.273	0	2.193.459	2.100.000	698.732
Onderhoud stadion Geusselt	10	BO	v	0%	0%	327.017	0	148.835	60.000	415.852
Preventief onderhoud MECC	10	BO	v	0%	0%	874.300	0	883.043	0	1.757.343
						1.806.590	0	3.225.337	2.160.000	2.871.927
Programma 11: Volkshuisvesting										
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	11	BO	v	5,0%	0%	1.042.782	0	0	1.042.781	1
						1.042.782	0	0	1.042.781	1
Programma 12: Verkeer en mobiliteit										
Parkerbijdrageregeling	12	BO	v	0%	0%	940.422	0	0	415.000	525.422
						940.422	0	0	415.000	525.422
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken										
Achterstallig groot onderhoud riolen GRP	13	BO	v	0%	0%	2.005.318	0	0	2.005.318	0
Productiemiddelen riolen GRP	13	BO	v	5,8%	0%	10.353.296	0	5.058.987	1.270.812	14.141.471
IBOR groen/bomen	13	BO	v	0%	0%	377.800	0	1.043.231	899.415	521.616
IBOR verhardingen	13	BO	v	0%	0%	1.500.000	0	2.799.496	4.299.496	0
IBOR kunstwerken	13	BO	v	0%	0%	263.886	0	611.253	546.000	329.139
IBOR walmuren/vestingwerken	13	BO	v	0%	0%	528.708	0	244.315	773.023	0
IBOR infrastructurale werken	13	BO	v	0%	0%	0	0	71.589	71.589	0
						15.029.008	0	9.828.871	9.865.653	14.992.226
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid										
Afval	14	BO	v	5,8%	0%	1.417.022	0	205.030	272.263	1.349.789
ISV 2 Bodem	14	BO	v	0%	0%	3.919.497	0	0	1.150.000	2.769.497
ISV 2 Lucht	14	BO	v	0%	0%	558.063	0	0	268.500	289.563
ISV 3 Fysiek	14	BO	v	0%	0%	1.021.055	0	0	385.000	636.055
						6.915.637	0	205.030	2.075.763	5.044.904
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven										
Mediamix effecten	15	SSC	v	0%	0%	20.260	0	0	0	20.260
WGA (werkherhating gedeeltelijk Arbeidsongeschikt)	15	SSC	v	0%	0%	165.825	0	0	0	165.825
FLO overgangsrecht	15	BCC	v	0%	0%	29.994	0	0	0	29.994
Fricctie/Mobiliteit VL	15	VL	v	0%	0%	150.000	0	0	150.000	0
Personele voorziening algemeen	15	BO	v	0%	0%	0	0	0	0	0
MTB	15	AD	v	0%	0%	5.000.000	0	0	0	5.000.000
Voorziening suppletie tunnel operators	15	AD	v	0%	0%	20.971	0	0	20.971	0
						5.387.050	0	0	170.971	5.216.079
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15						36.889.663	0	14.563.138	17.425.747	34.027.054
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN						223.474.235	8.483.676	66.061.836	94.818.966	203.200.781

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-16	rente 2017	storting	onttrekking	Stand per 31-12-17
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
Productiemiddelen BCC	1	BCC	f	s	5,8%	0%	40.399	0	16.000	19.129	37.270
Productiemiddelen PD	1	PD	f	s	5,8%	0%	1.594.097	0	143.164	219.596	1.517.665
Verkiezingen	1	PD	br	s	0%	0%	256.791	0	171.176	200.000	227.967
							1.891.287	0	330.340	438.725	1.782.902
Programma 2: Veiligheid											
Reserve Frontière	2	VL	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
							0	0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid											
Wervingsfonds acquisitie	3	BO	br	i	0%	0%	11.500	0	73.196	80.000	4.696
							11.500	0	73.196	80.000	4.696
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie											
Bedrijfs/egalitatie reserve SZ	4	SZ	er	i	0%	0%	283.689	0	0	250.000	33.689
Meeneemregeling 2014	4	SZ	br	i	0%	0%	500.000	0	0	0	500.000
Productiemiddelen SZ	4	SZ	f	s	5,8%	0%	784.905	0	123.015	349.915	558.006
							1.568.595	0	123.015	599.915	1.091.695
Programma 5 en 6: Samenleven											
Innovatieopdracht Welzijn & Zorg	6	BO	br	i	0%	0%	1.617.840	0	0	506.000	1.111.840
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6	BO	br	i	0%	0%	1.300.000	0	0	1.300.000	0
							2.917.840	0	0	1.806.000	1.111.840
Programma 7: Sport en recreatie											
Combinatie functie	7	SP	br	i	0%	0%	944.814	0	0	0	944.814
Bedrijfs/egalitatie reserve Sport	7	SP	er	i	0%	0%	89.789	0	0	0	89.789
Productiemiddelen Sport	7	SP	f	s	5,8%	0%	37.349	1.307	0	0	38.656
Spreadingsplan Sport	7	SP	br	s	5,8%	0%	2.363.475	0	59.701	1.000.000	1.423.176
							3.435.427	1.307	59.701	1.000.000	2.496.435
Programma 8: Kunst en cultuur											
Economische/culturele impulsprojecten	8	BO	br	i	0%	0%	1.200.000	0	0	1.200.000	0
Bedrijfs/egalitatie reserve CC	8	KUMCC	er	i	0%	0%	461.448	0	0	0	461.448
Bedrijfs/egalitatie reserve NHMM	8	KUMCC	er	i	0%	0%	331.353	0	0	0	331.353
Heiligdomsvaart	8	BO	br	i	0%	0%	43.119	0	8.470	0	51.589
Reuzenfestival	8	BO	br	i	0%	0%	12.376	0	5.229	0	17.605
Bedrijfs/egalitatie reserve Theater	8	TH	er	i	0%	0%	197	0	0	0	197
Kumulus: automatisering	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	157.878	0	0	0	157.878
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	8	KUMCC	br	i	2,0%	0%	23.688	0	0	0	23.688
Productiemiddelen Kumulus / Centre Ceramique	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	1.255.935	0	440039	624679	1.071.295
Productiemiddelen Theater	8	TH	f	s	5,8%	0%	4.352	0	114.216	87.604	30.964
Evenementenfond	8	BO	br	i	0%	0%	101.528	0	40.000	75.000	66.528
							3.591.874	0	607.954	1.987.283	2.212.545
Programma 9: Onderwijs											
Egalisatiereserve kap.lasten onderwijshuisvesting	9	BO	er	s	0%	0%	145.990	0	175.478	0	321.468
							145.990	0	175.478	0	321.468
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Bestemmingsreserve project A2	10	BO	br	i	4,0%	0%	165.832	0	0	165.832	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	10	BO	br	i	0%	0%	4.116.873	0	0	2.225.000	1.891.873
Natuurcompensatie	10	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
MECC	10	BO	br	s	0%	0%	2.320.909	0	1.045.859	0	3.366.768
							6.603.614	0	1.045.859	2.390.832	5.258.641
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Mobiliteitsfonds	12	BO	br	i	0%	0%	1.804.607	0	1.618.051	2.478.238	944.420
Productiemiddelen verkeersregelinstallaties	12	BO	f	s	5,8%	0%	3.318.455	0	873.126	440.486	3.751.095
							5.123.062	0	2.491.177	2.918.724	4.695.515
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	13	BO	br	i	0%	0%	83.524	0	132.668	160.000	56.192
Verhardingen	13	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Openbare verlichting	13	BO	f	s	5,8%	0%	1.219.218	0	840.623	681.395	1.378.446
							1.302.742	0	973.291	841.395	1.434.638

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-16	rente 2017	storting	onttrekking	Stand per 31-12-17
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Algemene reserve	15	AD	ar	i	0%	0%	6.518.426	0	0	0	6.518.426
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	15	AD	bbr	s	5,8%	5,8%	131.901.939	8.514.843	6.136.599	12.256.602	134.296.779
Sociale infrastructuur & buurten	15	AD	br	i	5,8%	0%	513.072	0	8.982	522.054	0
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	15	SSC	er	i	0%	0%	118.684	0	0	75.000	43.684
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	15	VL	er	i	0%	0%	314.435	0	0	135.000	179.435
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	15	PD	er	i	0%	0%	84.495	0	0	0	84.495
Productiemiddelen SSC	15	SSC	f	s	5,8%	0%	4.152.970	0	5.529.736	5.543.618	4.139.089
Reserve I&A	15	BCC	f	s	5,8%	0%	2.146.448	0	1.085.750	1.187.299	2.044.899
Egalisatiereserve I&A	15	BCC	er	i	0%	0%	0	0	782.750	782.750	0
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	15	BCC	er	s	0%	0%	385.566	0	21.026	0	406.592
Organisatieontwikkeling/frictie	15	BCC	br	i	0%	0%	583.293	0	35.000	95.338	522.955
Productiemiddelen BO	15	BO	f	s	5,8%	0%	288.006	0	198.879	215.564	271.321
Productiemiddelen VL	15	VL	f	s	5,8%	0%	768.076	0	122.813	233.136	657.753
Productiemiddelen SB	15	SB	f	s	5,8%	0%	3.656.179	0	1.850.000	2.068.518	3.437.661
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	15	SB	er	i	0%	0%	67.344	0	0	30.000	37.344
Cofinancieringsfonds	15	AD	br	i	0%	0%	-11.242.139	0	1.560.000	1.265.000	-10.947.139
Incidenteel resultaat 2015/2016	15	AD	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Herijking Belvedere	15	AD	br	i	0%	0%	2.325.000	0	0	0	2.325.000
							142.581.795	8.514.843	17.331.535	24.409.879	144.018.294
Totaal reserves programma's 1 t/m 15							169.173.727	8.516.150	23.211.546	36.472.753	164.428.671

Voorzieningen	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-16	rente 2017	storting	onttrekking	Stand per 31-12-17
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
APPA	1	BCC	v		0%	0%	2.195.335	0	0	0	2.195.335
							2.195.335	0	0	0	2.195.335
Programma 7: Sport en recreatie											
Onderhoud sportaccommodaties	7	SP	v		0%	0%	838.941	0	437.721	750.000	526.662
Onderhoud sport	7	BO	v		0%	0%	272.511	0	286.179	211.000	347.690
Onderhoud zwembad	7	BO	v		0%	0%	775.922	0	260.388	30.000	1.006.310
Jachthaven St.Pieter	7	BO	v		0%	0%	161.364	0	41.006	0	202.370
Speelvoorzieningen	7	SP	v		0%	0%	23.654	0	15.756	0	39.410
							2.072.392	0	1.041.050	991.000	2.122.442
Programma 8: Kunst en cultuur											
Kumulus: instrumentarium (incl. Valkenburg)	8	KUMCC	v		0%	0%	246.314	0	12.835	0	259.149
Groot onderhoud Kumulus	8	KUMCC	v		0%	0%	148.507	0	73.062	100.217	121.352
Groot onderhoud Centre Ceramique/NHMM	8	KUMCC	v		0%	0%	423.003	0	101.374	43.398	480.979
Theater: Groot onderhoud	8	TH	v		0%	0%	219.805	0	75.579	64.364	231.020
							1.037.629	0	262.850	207.979	1.092.500
Programma 9: Onderwijs											
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	9	AD	v		0%	0%	71.138	0	0	0	71.138
							71.138	0	0	0	71.138
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	10	BO	v		0%	0%	698.732	0	2.193.459	2.100.000	792.191
Onderhoud stadion Geusselt	10	BO	v		0%	0%	415.852	0	148.835	15.000	549.687
Preventief onderhoud MECC	10	BO	v		0%	0%	1.757.343	0	883.043	0	2.640.386
							2.871.927	0	3.225.337	2.115.000	3.982.264
Programma 11: Volkshuisvesting											
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	11	BO	v		5,0%	0%	1	0	0	0	1
							1	0	0	0	1
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Parkeerbijdrageregeling	12	BO	v		0%	0%	525.422	0	0	525.422	0
							525.422	0	0	525.422	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Achterstallig groot onderhoud riolen GRP	13	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
Productiemiddelen riolen GRP	13	BO	v		5,8%	0%	14.141.471	0	5.058.987	1.879.884	17.320.574
IBOR groen/bomen	13	BO	v		0%	0%	521.616	0	1.043.231	1.043.231	521.616
IBOR verhardingen	13	BO	v		0%	0%	0	0	2.799.496	2.799.496	0
IBOR kunstwerken	13	BO	v		0%	0%	329.139	0	617.187	420.000	526.326
IBOR walmuren/vestingwerken	13	BO	v		0%	0%	0	0	244.315	244.315	0
IBOR infrastructurale werken	13	BO	v		0%	0%	0	0	71.589	71.589	0
							14.992.226	0	9.834.805	6.458.515	18.368.516
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid											
Afval	14	BO	v		5,8%	0%	1.349.789	0	205.030	398.673	1.156.146
ISV 2 Bodem	14	BO	v		0%	0%	2.769.497	0	0	1.050.000	1.719.497
ISV 2 Lucht	14	BO	v		0%	0%	289.563	0	0	270.000	19.563
ISV 3 Fysiek	14	BO	v		0%	0%	636.055	0	0	225.000	411.055
							5.044.904	0	205.030	1.943.673	3.306.261
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Mediamix effecten	15	SSC	v		0%	0%	20.260	0	0	0	20.260
WGA (werkherhvatting gedeeltelijk Arbeidsongeschikt)	15	SSC	v		0%	0%	165.825	0	0	0	165.825
FLO overgangsrecht	15	BCC	v		0%	0%	29.994	0	0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	15	VL	v		0%	0%	0	0	0	0	0
Personele voorziening algemeen	15	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
MTB	15	AD	v		0%	0%	5.000.000	0	0	0	5.000.000
Voorziening suppletie tunnel operators	15	AD	v		0%	0%	0	0	0	0	0
							5.216.079	0	0	0	5.216.079
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15							34.027.054	0	14.569.072	12.241.589	36.354.537
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN							203.200.781	8.516.150	37.780.618	48.714.342	200.783.207

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-17	rente 2018	storting	onttrekking	Stand per 31-12-18
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
Productiemiddelen BCC	1	BCC	f	s	5,8%	0%	37.270	0	16.000	18.559	34.711
Productiemiddelen PD	1	PD	f	s	5,8%	0%	1.517.665	0	143.164	265.852	1.394.977
Verkiezingen	1	PD	br	s	0%	0%	227.967	0	171.176	200.000	199.143
							1.782.902	0	330.340	484.411	1.628.831
Programma 2: Veiligheid											
Reserve Frontière	2	VL	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
							0	0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid											
Wervingsfonds acquisitie	3	BO	br	i	0%	0%	4.696	0	73.196	75.000	2.892
							4.696	0	73.196	75.000	2.892
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie											
Bedrijfs/egalitatie reserve SZ	4	SZ	er	i	0%	0%	33.689	0	0	33.689	0
Meeneemregeling 2014	4	SZ	br	i	0%	0%	500.000	0			500.000
Productiemiddelen SZ	4	SZ	f	s	5,8%	0%	558.006	0	123.015	342.353	338.668
							1.091.695	0	123.015	376.042	838.668
Programma 5 en 6: Samenleven											
Innovatieopdracht Welzijn & Zorg	6	BO	br	i	0%	0%	1.111.840	0	0	502.000	609.840
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
							1.111.840	0	0	502.000	609.840
Programma 7: Sport en recreatie											
Combinatie functie	7	SP	br	i	0%	0%	944.814	0	0	0	944.814
Bedrijfs/egalitatie reserve Sport	7	SP	er	i	0%	0%	89.789	0	0	0	89.789
Productiemiddelen Sport	7	SP	f	s	5,8%	0%	38.656	0	0	0	38.656
Spreidingsplan Sport	7	SP	br	s	5,8%	0%	1.423.176	0	58.112	1.000.000	481.288
							2.496.435	0	58.112	1.000.000	1.554.547
Programma 8: Kunst en cultuur											
Economische/culturele impulsprojecten	8	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Bedrijfs/egalitatie reserve CC	8	KUMCC	er	i	0%	0%	461.448	0	0	0	461.448
Bedrijfs/egalitatie reserve NHMM	8	KUMCC	er	i	0%	0%	331.353	0	0	0	331.353
Heiligdomsvaart	8	BO	br	i	0%	0%	51.589	0	8.470	60.058	1
Reuzenfestival	8	BO	br	i	0%	0%	17.605	0	5.229	0	22.834
Bedrijfs/egalitatie reserve Theater	8	TH	er	i	0%	0%	197	0	0	0	197
Kumulus: automatisering	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	157.878	0	0	0	157.878
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	8	KUMCC	br	i	2,0%	0%	23.688	0	0	0	23.688
Productiemiddelen Kumulus / Centre Ceramique	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	1.071.295	0	429366	598989	901.672
Productiemiddelen Theater	8	TH	f	s	5,8%	0%	30.964	0	113.784	70.956	73.792
Evenementenfonds	8	BO	br	i	0%	0%	66.528	0	40.000	75.000	31.528
							2.212.545	0	596.849	805.003	2.004.391
Programma 9: Onderwijs											
Egalisatiereserve kap.lasten onderwijshuisvesting	9	BO	er	s	0%	0%	321.468	0	0	94.701	226.767
							321.468	0	0	94.701	226.767
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Bestemmingsreserve project A2	10	BO	br	i	4,0%	0%	0	0	0	0	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	10	BO	br	i	0%	0%	1.891.873	0	0	1.425.000	466.873
Natuurcompensatie	10	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
MECC	10	BO	br	s	0%	0%	3.366.768	0	801.232	0	4.168.000
							5.258.641	0	801.232	1.425.000	4.634.873
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Mobiliteitsfonds	12	BO	br	i	0%	0%	944.420	0	1.618.051	1.652.795	909.676
Productiemiddelen verkeersregelinstallaties	12	BO	f	s	5,8%	0%	3.751.095	0	873.126	555.923	4.068.298
							4.695.515	0	2.491.177	2.208.718	4.977.974
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	13	BO	br	i	0%	0%	56.192	0	132.668	160.000	28.860
Verhandingen	13	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Openbare verlichting	13	BO	f	s	5,8%	0%	1.378.446	0	840.623	682.294	1.536.775
							1.434.638	0	973.291	842.294	1.565.635

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-17	rente 2018	storting	onttrekking	Stand per 31-12-18
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Algemene reserve	15	AD	ar	i	0%	0%	6.518.426	0	0	0	6.518.426
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	15	AD	bbr	s	5,8%	5,8%	134.296.779	8.652.601	5.146.263	12.256.601	135.839.042
Sociale infrastructuur & buurten	15	AD	br	i	5,8%	0%	0	0	0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	15	SSC	er	i	0%	0%	43.684	0	0	40.000	3.684
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	15	VL	er	i	0%	0%	179.435	0	0	70.000	109.435
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	15	PD	er	i	0%	0%	84.495	0	0	0	84.495
Productiemiddelen SSC	15	SSC	f	s	5,8%	0%	4.139.089	0	5.654.672	4.879.237	4.914.524
Reserve I&A	15	BCC	f	s	5,8%	0%	2.044.899	0	1.085.750	1.444.319	1.686.330
Egalisatiere reserve I&A	15	BCC	er	i	0%	0%	0	0	782.750	782.750	0
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	15	BCC	er	s	0%	0%	406.592	0	0	30.974	375.618
Organisatieontwikkeling/frictie	15	BCC	br	i	0%	0%	522.955	0	90.000	0	612.955
Productiemiddelen BO	15	BO	f	s	5,8%	0%	271.321	0	198.879	232.403	237.797
Productiemiddelen VL	15	VL	f	s	5,8%	0%	657.753	0	122.813	200.697	579.869
Productiemiddelen SB	15	SB	f	s	5,8%	0%	3.437.661	0	1.850.000	2.107.276	3.180.385
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	15	SB	er	i	0%	0%	37.344	0	0	30.000	7.344
Cofinancieringsfonds	15	AD	br	i	0%	0%	-10.947.139	0	2.560.000	370.000	-8.757.139
Incidenteel resultaat 2015/2016	15	AD	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Herijking Belvedere	15	AD	br	i	0%	0%	2.325.000	0	0	0	2.325.000
							144.018.294	8.652.601	17.491.127	22.444.257	147.717.765
Totaal reserves programma's 1 t/m 15							164.428.671	8.652.601	22.938.339	30.257.425	165.762.185

Voorzieningen	Progr.	Onderdeel	Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-17	rente 2018	storting	onttrekking	Stand per 31-12-18
Programma 1: Bestuur en dienstverlening										
APPA	1	BCC	v	0%	0%	2.195.335	0	0	0	2.195.335
						2.195.335	0	0	0	2.195.335
Programma 7: Sport en recreatie										
Onderhoud sportaccommodaties	7	SP	v	0%	0%	526.662	0	437.721	750.000	214.383
Onderhoud sport	7	BO	v	0%	0%	347.690	0	286.179	212.000	421.869
Onderhoud zwembad	7	BO	v	0%	0%	1.006.310	0	260.388	30.000	1.236.698
Jachthaven St.Pieter	7	BO	v	0%	0%	202.370	0	41.006	0	243.376
Speelvoorzieningen	7	SP	v	0%	0%	39.410	0	15.756	0	55.166
						2.122.442	0	1.041.050	992.000	2.171.492
Programma 8: Kunst en cultuur										
Kumulus: instrumentarium (incl. Valkenburg)	8	KUMCC	v	0%	0%	259.149	0	12.835	0	271.984
Groot onderhoud Kumulus	8	KUMCC	v	0%	0%	121.352	0	73.062	55.197	139.217
Groot onderhoud Centre Ceramique/NHMM	8	KUMCC	v	0%	0%	480.979	0	101.374	77.321	505.032
Theater: Groot onderhoud	8	TH	v	0%	0%	231.020	0	75.579	64.364	242.235
						1.092.500	0	262.850	196.882	1.158.468
Programma 9: Onderwijs										
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	9	AD	v	0%	0%	71.138	0	0	0	71.138
						71.138	0	0	0	71.138
Programma 10: Stadsontwikkeling										
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	10	BO	v	0%	0%	792.191	0	2.193.459	2.100.000	885.650
Onderhoud stadion Geusselt	10	BO	v	0%	0%	549.687	0	148.835	100.000	598.522
Preventief onderhoud MECC	10	BO	v	0%	0%	2.640.386	0	883.043	0	3.523.429
						3.982.264	0	3.225.337	2.200.000	5.007.601
Programma 11: Volkshuisvesting										
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	11	BO	v	5,0%	0%	1	0	0	0	1
						1	0	0	0	1
Programma 12: Verkeer en mobiliteit										
Parkeerbijdrageregeling	12	BO	v	0%	0%	0	0	0	0	0
						0	0	0	0	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken										
Achterstallig groot onderhoud riolen GRP	13	BO	v	0%	0%	0	0	0	0	0
Productiemiddelen riolen GRP	13	BO	v	5,8%	0%	17.320.574	0	5.058.987	2.617.109	19.762.452
IBOR groen/bomen	13	BO	v	0%	0%	521.616	0	1.043.231	1.043.231	521.616
IBOR verhardingen	13	BO	v	0%	0%	0	0	2.799.496	2.799.496	0
IBOR kunstwerken	13	BO	v	0%	0%	526.326	0	623.121	837.887	311.560
IBOR walmuren/vestingwerken	13	BO	v	0%	0%	0	0	244.315	244.315	0
IBOR infrastructurale werken	13	BO	v	0%	0%	0	0	71.589	71.589	0
						18.368.516	0	9.840.739	7.613.627	20.595.628
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid										
Afval	14	BO	v	5,8%	0%	1.156.146	0	205.030	289.447	1.071.729
ISV 2 Bodem	14	BO	v	0%	0%	1.719.497	0	0	1.050.000	669.497
ISV 2 Lucht	14	BO	v	0%	0%	19.563	0	0	19.563	0
ISV 3 Fysiek	14	BO	v	0%	0%	411.055	0	0	225.000	186.055
						3.306.261	0	205.030	1.584.010	1.927.281
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven										
Mediamix effecten	15	SSC	v	0%	0%	20.260	0	0	0	20.260
WGA (werkhereniging gedeeltelijk Arbeidsongeschikt)	15	SSC	v	0%	0%	165.825	0	0	0	165.825
FLO overgangsrecht	15	BCC	v	0%	0%	29.994	0	0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	15	VL	v	0%	0%	0	0	0	0	0
Personele voorziening algemeen	15	BO	v	0%	0%	0	0	0	0	0
MTB	15	AD	v	0%	0%	5.000.000	0	0	0	5.000.000
Voorziening suppletie tunnel operators	15	AD	v	0%	0%	0	0	0	0	0
						5.216.079	0	0	0	5.216.079
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15						36.354.537	0	14.575.006	12.586.519	38.343.024
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN						200.783.207	8.652.601	37.513.345	42.843.944	204.105.208

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-18	rente 2019	storting	onttrekking	Stand per 31-12-19
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
Productiemiddelen BCC	1	BCC	f	s	5,8%	0%	34.711	0	16.000	17.989	32.722
Productiemiddelen PD	1	PD	f	s	5,8%	0%	1.394.977	0	143.164	294.349	1.243.792
Verkiezingen	1	PD	br	s	0%	0%	199.143	0	171.176,00	0,00	370.319
							1.628.831	0	330.340	312.338	1.646.833
Programma 2: Veiligheid											
Reserve Frontière	2	VL	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
							0	0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid											
Wervingsfonds acquisitie	3	BO	br	i	0%	0%	2.892	0	73.196	76.088	0
							2.892	0	73.196	76.088	0
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie											
Bedrijfs/egalitatie reserve SZ	4	SZ	er	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Meeneemregeling 2014	4	SZ	br	i	0%	0%	500.000	0			500.000
Productiemiddelen SZ	4	SZ	f	s	5,8%	0%	338.668	0	123.015	395.038	66.646
							838.668	0	123.015	395.038	566.646
Programma 5 en 6: Samenleven											
Innovatieopdracht Welzijn & Zorg	6	BO	br	i	0%	0%	609.840	0	0	502.000	107.840
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	6	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
							609.840	0	0	502.000	107.840
Programma 7: Sport en recreatie											
Combinatie functie	7	SP	br	i	0%	0%	944.814	0	0	0	944.814
Bedrijfs/egalitatie reserve Sport	7	SP	er	i	0%	0%	89.789	0	0	0	89.789
Productiemiddelen Sport	7	SP	f	s	5,8%	0%	38.656	1.353	0	0	40.009
Spreidingsplan Sport	7	SP	br	s	5,8%	0%	481.288	0	56.523	454.000	83.811
							1.554.547	1.353	56.523	454.000	1.158.423
Programma 8: Kunst en cultuur											
Economische/culturele impulsprojecten	8	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Bedrijfs/egalitatie reserve CC	8	KUMCC	er	i	0%	0%	461.448	0	0	0	461.448
Bedrijfs/egalitatie reserve NHMM	8	KUMCC	er	i	0%	0%	331.353	0	0	0	331.353
Heiligdomsvaart	8	BO	br	i	0%	0%	1	0	8.470	0	8.471
Reuzenfestival	8	BO	br	i	0%	0%	22.834	0	5.229	28.063	0
Bedrijfs/egalitatie reserve Theater	8	TH	er	i	0%	0%	197	0	0	0	197
Kumulus: automatisering	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	157.878	0	0	0	157.878
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	8	KUMCC	br	i	2,0%	0%	23.688	0	0	0	23.688
Productiemiddelen Kumulus / Centre Ceramique	8	KUMCC	f	s	5,8%	0%	901.672	0	425.634	580.239	747.067
Productiemiddelen Theater	8	TH	f	s	5,8%	0%	73.792	0	113.352	61.784	125.360
Evenementenfonds	8	BO	br	i	0%	0%	31.528	0	40.000	71.528	0
							2.004.391	0	592.685	741.614	1.855.462
Programma 9: Onderwijs											
Egalitatiereserve kap.lasten onderwijshuisvesting	9	BO	er	s	0%	0%	226.767	0	0	88.143	138.624
							226.767	0	0	88.143	138.624
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Bestemmingsreserve project A2	10	BO	br	i	4,0%	0%	0	0	0	0	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	10	BO	br	i	0%	0%	466.873	0	0	466.873	0
Natuurcompensatie	10	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
MECC	10	BO	br	s	0%	0%	4.168.000	0	617.762	0	4.785.762
							4.634.873	0	617.762	466.873	4.785.762
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Mobiliteitsfonds	12	BO	br	i	0%	0%	909.676	0	1.618.051	2.467.050	60.677
Productiemiddelen verkeersregelinstanties	12	BO	f	s	5,8%	0%	4.068.298	0	873.126	676.481	4.264.943
							4.977.974	0	2.491.177	3.143.531	4.325.620
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	13	BO	br	i	0%	0%	28.860	0	132.668	161.528	0
Verhandingen	13	BO	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Openbare verlichting	13	BO	f	s	5,8%	0%	1.536.775	0	840.623	725.225	1.652.173
							1.565.635	0	973.291	886.753	1.652.173

Reserves	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-18	rente 2019	storting	onttrekking	Stand per 31-12-19
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Algemene reserve	15	AD	ar	i	0%	0%	6.518.426	0	0	0	6.518.426
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	15	AD	bbr	s	5,8%	5,8%	135.839.042	8.741.171	5.832.317	12.256.600	138.155.930
Sociale infrastructuur & buurten	15	AD	br	i	5,8%	0%	0	0	0	0	0
Bedrijfs/egalitatie reserve SSC	15	SSC	er	i	0%	0%	3.684	0	0	0	3.684
Bedrijfs/egalitatie reserve VL	15	VL	er	i	0%	0%	109.435	0	0	0	109.435
Bedrijfs/egalitatie reserve PD	15	PD	er	i	0%	0%	84.495	0	0	0	84.495
Productiemiddelen SSC	15	SSC	f	s	5,8%	0%	4.914.524	0	5.667.789	4.763.560	5.818.753
Reserve I&A	15	BCC	f	s	5,8%	0%	1.686.330	0	1.085.750	1.362.762	1.409.318
Egalisatiereserve I&A	15	BCC	er	i	0%	0%	0	0	782.750	782.750	0
Bedrijfs/egalitatie reserve BCC	15	BCC	er	s	0%	0%	375.618	0	0	30.974	344.644
Organisatieontwikkeling/frictie	15	BCC	br	i	0%	0%	612.955	0	110.000	0	722.955
Productiemiddelen BO	15	BO	f	s	5,8%	0%	237.797	0	198.879	203.702	232.974
Productiemiddelen VL	15	VL	f	s	5,8%	0%	579.869	0	122.813	218.961	483.721
Productiemiddelen SB	15	SB	f	s	5,8%	0%	3.180.385	0	1.850.000	2.133.886	2.896.499
Bedrijfs/egalitatie reserve SB	15	SB	er	i	0%	0%	7.344	0	0	0	7.344
Cofinancieringsfonds	15	AD	br	i	0%	0%	-8.757.139	0	2.560.000	0	-6.197.139
Incidenteel resultaat 2015/2016	15	AD	br	i	0%	0%	0	0	0	0	0
Herijking Belvedere	15	AD	br	i	0%	0%	2.325.000	0	0	0	2.325.000
							147.717.765	8.741.171	18.210.298	21.753.195	152.916.039
Totaal reserves programma's 1 t/m 15							165.762.185	8.742.524	23.468.287	28.819.573	169.153.423

Voorzieningen	Progr.	Onderdeel		Structureel/ Incidenteel	Rente % 2015	Rente % 2016 e.v.	Stand per 31-12-18	rente 2019	storting	onttrekking	Stand per 31-12-19
Programma 1: Bestuur en dienstverlening											
APPA	1	BCC	v		0%	0%	2.195.335	0	0	0	2.195.335
							2.195.335	0	0	0	2.195.335
Programma 7: Sport en recreatie											
Onderhoud sportaccommodaties	7	SP	v		0%	0%	214.383	0	437.721	600.000	52.104
Onderhoud sport	7	BO	v		0%	0%	421.869	0	286.179	211.000	497.048
Onderhoud zwembad	7	BO	v		0%	0%	1.236.698	0	260.388	70.000	1.427.086
Jachthaven St.Pieter	7	BO	v		0%	0%	243.376	0	41.006	0	284.382
Speelvoorzieningen	7	SP	v		0%	0%	55.166	0	15.756	0	70.922
							2.171.492	0	1.041.050	881.000	2.331.542
Programma 8: Kunst en cultuur											
Kumuluis: instrumentarium (incl. Valkenburg)	8	KUMCC	v		0%	0%	271.984	0	12.835	0	284.819
Groot onderhoud Kumulus	8	KUMCC	v		0%	0%	139.217	0	73.062	36.843	175.436
Groot onderhoud Centre Ceramique/NHMM	8	KUMCC	v		0%	0%	505.032	0	101.374	48.208	558.198
Theater: Groot onderhoud	8	TH	v		0%	0%	242.235	0	75.579	64.364	253.450
							1.158.468	0	262.850	149.415	1.271.903
Programma 9: Onderwijs											
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	9	AD	v		0%	0%	71.138	0	0	0	71.138
							71.138	0	0	0	71.138
Programma 10: Stadsontwikkeling											
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	10	BO	v		0%	0%	885.650	0	2.193.459	2.100.000	979.109
Onderhoud stadion Geusselt	10	BO	v		0%	0%	598.522	0	148.835	15.000	732.357
Preventief onderhoud MECC	10	BO	v		0%	0%	3.523.429	0	883.043	0	4.406.472
							5.007.601	0	3.225.337	2.115.000	6.117.938
Programma 11: Volkshuisvesting											
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	11	BO	v		5,0%	0%	1	0	0	1	0
							1	0	0	1	0
Programma 12: Verkeer en mobiliteit											
Parkeerbijdragerregeling	12	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
							0	0	0	0	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken											
Achterstallig groot onderhoud riolen GRP	13	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
Productiemiddelen riolen GRP	13	BO	v		5,8%	0%	19.762.452	0	5.058.987	2.646.383	22.175.056
IBOR groen/bomen	13	BO	v		0%	0%	521.616	0	1.043.231	1.043.231	521.616
IBOR verhardingen	13	BO	v		0%	0%	0	0	2.799.496	2.799.496	0
IBOR kunstwerken	13	BO	v		0%	0%	311.560	0	629.055	626.088	314.527
IBOR walmuren/vestingwerken	13	BO	v		0%	0%	0	0	244.315	244.315	0
IBOR infrastructurele werken	13	BO	v		0%	0%	0	0	71.589	71.589	0
							20.595.628	0	9.846.673	7.431.102	23.011.199
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid											
Afal	14	BO	v		5,8%	0%	1.071.729	0	205.030	416.734	860.025
ISV 2 Bodem	14	BO	v		0%	0%	669.497	0	0	550.000	119.497
ISV 2 Lucht	14	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
ISV 3 Fysiek	14	BO	v		0%	0%	186.055	0	0	186.055	0
							1.927.281	0	205.030	1.152.789	979.522
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven											
Mediamix effecten	15	SSC	v		0%	0%	20.260	0	0	0	20.260
WGA (werkhervatting gedeeltelijk Arbeidsongeschikt)	15	SSC	v		0%	0%	165.825	0	0	0	165.825
FLO overgangsrecht	15	BCC	v		0%	0%	29.994	0	0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	15	VL	v		0%	0%	0	0	0	0	0
Personele voorziening algemeen	15	BO	v		0%	0%	0	0	0	0	0
MTB	15	AD	v		0%	0%	5.000.000	0	0	0	5.000.000
Voorziening suppletie tunnel operators	15	AD	v		0%	0%	0	0	0	0	0
							5.216.079	0	0	0	5.216.079
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15							38.343.024	0	14.580.940	11.729.307	41.194.657
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN							204.105.208	8.742.524	38.049.227	40.548.880	210.348.079

Bijlage 4

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele Baten en Lasten					
(bedragen x € 1.000)		2016	2017	2018	2019
Incidentele Lasten	Incidentele storting reserves exclusief rente				
Programma 3	Storting reserves	73	73	73	73
Programma 8	Storting reserves	54	54	54	54
Programma 10	A2 tunnel	28.821			
Programma 12	Mobiliteitsfonds	1.618	1.618	1.618	1.618
Programma 13	Storting reserves	133	133	133	133
Programma 15	Cofinancieringsfonds	1.560	1.560	1.560	1.560
	Storting reserves	873	818	873	893
Totaal Incidentele Lasten		33.131	4.264	4.310	4.330
Incidentele Baten	Incidentele onttrekking reserves				
Programma 2	Onttrekking reserves	100			
Programma 3	Onttrekking reserves	100	80	75	76
Programma 4	Onttrekking reserves	250	250	34	
Programma 5 & 6	Onttrekking reserves	510	506	502	502
	Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	1.300	1.300		
Programma 8	Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	1.200	1.200		
	Onttrekking reserves	81	75	135	100
Programma 10	A2 tunnel	28.756	166		
	Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	2.075	2.225	1.425	467
Programma 12	Mobiliteitsfonds	4.627	2.478	1.653	2.467
Programma 13	Onttrekking reserves	160	160	160	162
	Verhandingen	1.072			
Programma 15	Cofinancieringsfonds	7.680	1.265	370	
	Onttrekking reserves	2.675	1.640	923	803
Totaal Incidentele Baten		50.587	10.673	3.316	3.608

Bijlage 5 Overzicht subsidies

De staat van subsidies is geen verplicht onderdeel van de begroting maar wordt sedert enkele jaren opgenomen om toch een indruk te geven van de te verstrekken subsidies. De begroting 2016 bevat immers subsidiebudgetten maar geen subsidies. Deze zijn immers nog niet vastgesteld. Naar aanleiding van signalen vanuit de raad zal ingaande Programmabegroting 2016 de subsidieparagraaf geen overzichtlijstje bevatten van betaalde subsidies van twee jaren voorafgaande aan het nieuwe begrotingsjaar. Dit doet immers geen recht aan de door de raad gewenste transparantie en meer beleidsgestuurde informatie bij begroting en verantwoording bij rekening. In dit overzicht zijn weergegeven de vanuit beleid voorgenomen maximale subsidies van structurele aard en de bovenliggende regelingen en doelen voor flexibele subsidies in het aankomende jaar. Bij de jaarrekening zal een gedetailleerd overzicht worden verstrekt van alle beschikte subsidies compleet met de onderliggende regelingen.

De gemeente Maastricht heeft een structurele subsidierelatie met circa 50 instellingen en verleent daarnaast ongeveer 500 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Gemeente Maastricht 2015 en de diverse nadere regelingen/verordeningen.

Overzicht structurele 'instandhoudingsubsidies'

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de begroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de voorgenomen maximale structurele/instandhouding subsidies voor 2016⁷. Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.

<i>Naam instelling</i>	<i>Maximaal</i>
<i>Programma 2 – Integrale Veiligheid</i>	
Stichting Halt	€ 60.000
<i>Programma 3 - Economie en Werkgelegenheid</i>	
Stichting VVV	€ 863.000
<i>Programma 5&6 - Samenleven</i>	
Adviescommissie CIMM	€ 25.000
Adviescommissie ASM (seniorenbeleid)	€ 25.000
Adviescommissie Wmo Raad	€ 35.000
Adviescommissie Jongerenraad	€ 39.000
Stichting Radar	€ 75.000
Stichting RIBW	€ 146.000
Stichting Impuls	€ 151.000
Stichting Anti Discriminatie Voorziening(ADV) Limburg	€ 234.000
Stichting Relim	€ 744.000
Steunpunt Mantelzorg	€ 847.000
Stichting Koraalgroep	€ 948.000
Mondriaan	€ 1.318.000
Leger des Heils	€ 1.526.000
GGD (Gemeenschappelijke regeling)	€ 1.880.000
Stichting STEPS	€ 2.169.000
Xonar Vrouwenopvang	€ 2.538.000
Stichting Envida	€ 2.645.000
Stichting Trajekt	€ 7.405.000
<i>Programma 8 - Kunst en Cultuur</i>	
Stichting Sint Nicolaas Maastricht	€ 2.000
Stichting Hogeschool Zuyd	€ 3.000
Stichting Oranje Comite Maastricht	€ 5.000
Stichting Studium Chorale Maastricht	€ 6.000
Bestuur Nederlands Bachvereniging	€ 7.000
Stichting Viewmaster	€ 10.000
Stichting Bruis	€ 60.000 ⁸

⁷ Het besluit niet indexerend van subsidies moet nog verwerkt worden (exclusief cultuur).

Stichting Grafische Ateliers Maastricht	€ 15.000
Stichting Fashion Clash	€ 20.000
Stichting Art2Connect	€ 30.000
Stichting Project Sally Maastricht	€ 25.000
Theatergroep Hoge Fronten	€ 25.000
Stichting Jazz Maastricht	€ 36.000
Stichting Uit- Het Parcours	€ 41.000
Jan van Eijck Academie	€ 41.000
Stichting Intro	€ 43.000
Stichting Via Zuid Maastricht	€ 51.000
Stichting Opera Zuid	€ 77.000
Stichting Nederlandse Dansdagen	€ 82.000
Stichting Ateliers Maastricht (beeldende kunst)	€ 97.000
Stichting Musica Sacra	€ 102.000
Nederlandse Architectuurinstituut / Bureau Europa	€ 159.000
Toneelgroep Maastricht	€ 170.000
Marres – Maastricht	€ 191.000
Stichting Lumiere Maastricht	€ 193.000
Philharmonie Orkest Zuid Nederland	€ 208.000
Muziekgieterij	€ 365.000
Stichting Kabelomroep Zuid Limburg (RTV Maastricht)	€ 396.000
Regionaal Historisch Centrum Limburg	€ 884.000

Programma 14 - Natuur, Milieu en Afval

Stichting Kinderboerderij De Wieringerberg	€ 4.000
Stichting Dierenpark	€ 11.000
Stichting Dierenambulance	€ 16.000
Stichting Daalhoeve	€ 28.000
Stichting Eugène Gebhard	€ 81.000
Stichting Centrum Natuur en Milieu Educatie	€ 434.000

Overzicht activiteiten subsidies en subsidieplafonds

Naam regeling	Doel	Doelgroep/subsidieplafond
Subsidieregeling “Bewegen chronisch zieken”	Meer chronisch zieken in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	Verenigingen en stichtingen Subsidieplafond : € 15.000,-
Subsidieregeling “Lokaal Educatieve Agenda”	Gericht op het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur in relatie tot en in afstemming met relevante gemeentelijke beleidsthema's.	Schoolbesturen primair onderwijs. Subsidieplafond : € 198.000
Subsidieregeling “vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg” Basissubsidies	Basissubsidie gericht op het realiseren/behouden van een basis van vrijwilligers-organisaties als fundament van de sociale infrastructuur. Aanvullend op de basis-subsidie kunnen vrijwilligers-organisaties via tenders activiteitensubsidies aanvragen	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 1.104.000,-
Tenderregeling 1 “Samenwerken over grenzen” Flexibele subsidies	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven in de samenwerking tussen organisaties gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 215.000,-
Tenderregeling 2 “zoveel	Vrijwilligersorganisaties kunnen	Vrijwilligersorganisaties

⁸ De helft van de Bruis subsidie wordt gedekt via programma 5&6.

mogelijk mensen doen mee" Flexibele subsidies	subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Maastricht Subsidieplafond € 196.000,-
Tenderregeling 3 "Vrijwilligers koesteren" Flexibele subsidies	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6 zoals vastgelegd in de tenderregeling.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 178.000,-
<i>Subsidie bewonersinitiatiefgeld</i> <i>voor buurten</i>	Het verbeteren van de eigen woon- en leefomgeving	<i>Bewoners en bewonersgroepen</i> <i>Subsidieplafond € 119.000,-</i>
<i>Subsidie Opvoeding en Ontwikkeling (op basis van subsidieregeling professionele instellingen)</i>	Deze regeling is bedoeld voor professionele instellingen ter subsidiering van versterking van de voorkant en innovatie van het systeem om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.	<i>Professionele instellingen op het gebied van opvoeding en ontwikkeling</i> <i>Subsidieplafond € 1.374.000,-</i>
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Structurele subsidies cultuurparticipatie	Betreft structurele (boekjaar)subsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, lidmaatschap erkende bond, jaarlijks openbaar optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. Verenigingen die onder deze regeling vallen, kunnen hiernaast geen projectsubsidies aanvragen (zie hieronder)	Verenigingen Subsidieplafond € 326.000,-
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Projectsubsidies	- projectsubsidies ten behoeve van amateurkunstactiviteiten, NIET zijnde activiteiten van verenigingen die onder de structurele (boekjaar) subsidieregeling vallen. Wordt getoetst op: kwaliteit, Innovatie en participatie.	Verenigingen en stichtingen die geen structurele subsidie (zie hierboven) ontvangen. Subsidieplafond € 36.000,-
beleidsregels 'beeldende kunst en vormgeving " Project subsidies beeldende kunsten		Subsidieplafond € 25.000,-
Diverse Evenementensubsidie jongerenparticipatie	Gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij met name onder jongeren. Inhoudelijke Onderlegger is de nota DDDjongerenpodium.	Subsidieplafond € 134.000,-

Ontwikkelingen

Subsidies t.b.v. innovatie van de nieuwe taken op het sociaal domein worden nog geëvalueerd en bijgesteld. In 2015 is vervolg gegeven aan een aantal verbeteringen. Deze zullen – indien van toepassing - verder in 2016 en 2017 worden geoptimaliseerd / geïmplementeerd zoals:

1. Het “lean”beoordelen en implementeren van de subsidieprocessen;
2. Het meer gebruik maken van standaard beschikkingen brieven;
3. Het introduceren van een nieuwe subsidieparagraaf in de programmabegroting;
4. Het implementeren van een subsidiemodule (digitaal workflowsysteem), ter ondersteuning van het subsidieproces.

Bijlage 6 EU subsidies

Overzicht Maastrichtse projecten die medegefinancierd worden met Europese middelen per 15 september 2015

Europees EFRO-programma OP Zuid-Nederland 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Cultuurfabriek	25.765.706	9,70%	2.500.000
Stimuleren creatieve broedplaatsen – realisatie atelierversamelgebouwen Nazareth en Biesland	1.433.747	26,99%	387.018,00
United World College Maastricht (2013)	12.001.800	33,28%	3.995.000

Interreg-programma Noordwest Europa, Interreg IVB 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
RoCK, lightrail Vlaanderen-Maastricht (met De Lijn)	2.700.000	50,00%	1.350.000

Trans Europese Netwerken programma (TEN-T) 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ondertunneling A2-traverse, deelproject van de totale investeringsopgave (2012)	50.000.000	10,00%	5.000.000

Europees Sociaal Fonds 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Onderzoek duurzame inzetbaarheid Stadsbeheer en Maastricht Sport (beschikking 5 januari 2015) (ESF <i>Duurzame inzetbaarheid</i>)	20.000	50,00%	10.000

URBACT III 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Freight TAILS, 1e fase (internationaal consortium o.l.v. Westminster, partnerbudget Maastricht)	8.850	70,00%	6.195

NB Gezien het feit dat vrijwel alle grote Europese subsidieprogramma's pas in de loop van 2015 open zijn gegaan voor het doen van aanvragen worden nieuwe toekenningen van Europese subsidies pas richting eind 2015 en begin 2016 verwacht.

Bijlage 7 Hercalculaties grondexploitaties

Omschrijving	Begroting 2016
<i>Investerings</i>	14.121.000
<i>Nog te maken kosten:</i>	
Grondverwerving	4.862.000
Bouwrijp maken	27.520.000
Overige kosten c.q. bijdragen	24.287.000
Niet terugvorderbare omzetbelasting	-
Rentekosten	9.329.000
Omslagkosten	-
Fonds bovenwijkse voorzieningen	-
Toevoeging reserves	-
<i>Totaal nog te maken kosten</i>	<i>65.998.000</i>
<i>Totaal boekwaarde en nog te maken kosten</i>	<i>80.119.000</i>
<i>Nog te realiseren opbrengsten</i>	
Voorraad bouwgrond	64.444.000
Te ontvangen subsidies	660.000
Bijdrage SVF/ISV en de algemene dienst	6.998.000
Overige opbrengsten	7.913.000
Beschikking reserves	179.000
<i>Totaal nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>80.194.000</i>
Geraamd nader te concretiseren exploitatieresultaat	75.000

Bijlage 8 Berekening EMU saldo

	Omschrijving	2015	2016	2017
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-82.899	-17.274	-4.589
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	23.146	25.190	27.507
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	14.997	14.563	14.569
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	104.638	59.857	48.909
+5	Bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen die niet op exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht onder 4	0	0	0
+6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa tegen verkoopprijs voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	
+8	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs) voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-9	Betalings ten laste van voorzieningen	18.133	17.426	12.242
-10	Betalings die niet onder de bij 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande vragen	0	0	0
+11	Verloop van deelnemingen en aandelen (ja/nee) Zo ja, wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	nee --	nee --	nee --
Berekend EMU-saldo		-167.527	-54.804	-23.664

De berekening van het EMU saldo per gemeente is van belang voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Voor het begrotingstekort op nationaal niveau geldt dat dit maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) mag bedragen. Omdat het EMU saldo op een andere wijze wordt berekend dan de wijze waarop de gemeentebegroting is samengesteld, kan het zo zijn dat het EMU saldo negatief is terwijl er toch sprake is van een sluitende begroting.

Om meer te kunnen sturen op het EMU saldo bepaalt het Rijk elk jaar referentiewaarden voor de decentrale overheden. Als alle gemeenten onder hun referentiewaarde blijven, wordt de norm op landelijk niveau niet overschreven. De referentiewaarde voor Maastricht in 2015 is ruim € 20 mln. de referentiewaarde in 2016 is nog niet bekend. Naar verwachting overschrijden we in 2015 en 2016 de referentiewaarde nog fors maar in 2017 niet meer. De grote afwijkingen in de jaren 2015 en 2016 worden veroorzaakt door het project A2.

Programma	Product	Portefeuillehouder	Organisatieonderdeel
Programma 1	Bestuur en dienstverlening		
	Bestuur	Burgemeester	BCZ
	Bestuurlijke en (eu-)regionale samenwerking	Burgemeester	B&O-Ruimte/BCZ
	Raad (incl. griffie)	Burgemeester	BCZ
	Concenzaken	Weth. Aarts	BCZ
	Voormalig personeel	Weth. Aarts	BCZ
	Interne dienstverlening	Weth. Aarts	BCZ/SSC
	Publieke dienstverlening	Weth. Aarts	BCZ/PD
Programma 2	Veiligheid		
	Veilige woon- en leefomgeving	Burgemeester	V&L
	Bedrijvigheid en veiligheid	Burgemeester	V&L
	Jeugd en veiligheid	Burgemeester	V&L
	Fysieke veiligheid	Burgemeester	V&L
	Integriteit en veiligheid	Burgemeester	V&L
Programma 3	Economie en werkgelegenheid		
	Economische kaderstelling	Weth. Aarts	B&O-Economie
	(Internationale) kenniseconomie	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Economische structuurversterking	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Economie en werkgelegenheid: B&O algemeen	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Vrijtijdseconomie	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Lobby en fondswerving	Weth. Aarts	B&O-Economie
Programma 4	Sociale zekerheid en re-integratie		
	Werk	Weth. Willems	B&O-Sociaal/SZ
	Inkomen	Weth. Willems	SZ
	Zorg/bijzondere bijstand	Weth. Willems	B&O-Sociaal/SZ
	Kinderopvang	Weth. Damsma	SZ
Programma 5 en 6	Samenleven		
	Maatschappelijke Participatie	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Informatie & Advies en Cliëntenondersteuning	Wethouders Damsma/Gerats	B&O-Sociaal
	Ondersteuning vrijwilligers & Informele Zorg	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Opvoeding & Ontwikkeling	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Gezondheidszorg	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Opvang & Onderdak	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Inburgering	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Wmo begeleiding	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Wmo beschermd wonen	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Jeugdzorg	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Beleidsontwikkeling en vernieuwing	Wethouders Damsma/Gerats	B&O
	Voorzieningen	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Welzijnsaccommodaties	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
Programma 7	Sport en recreatie		
	Verbeteren bewegingscultuur van de stad	Weth. Willems	B&O-Sociaal
	Binnensport	Weth. Willems	Sport
	Buitensportaccommodaties	Weth. Willems	Sport
	Speelvoorzieningen	Weth. Willems	Sport
	Sportinfrastructuur	Weth. Willems	Sport
	Buitensport met sportparkmanagement	Weth. Willems	Sport
	Geusseltbad	Weth. Willems	Sport
	Sport- en bewegingsstimulering	Weth. Willems	Sport
	Sporthal Geusselt	Weth. Willems	Sport
Programma 8	Kunst en cultuur		
	Cultuurparticipatie	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Cultureel erfgoed en culturele identiteit	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Productieklimaat	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Kumulus/Theater/CC/NHMM	Weth. Damsma	Cult. instellingen
	Kunst & cultuur: Beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Damsma	B&O-Economie

Programma 9	Onderwijs		
	Versterken onderwijsinfrastructuur	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Zorg in en om de school	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Onderwijshuisvesting	Wethouders Damsma en Aarts	B&O-ontwikkeling
	Vergroten aantal jongeren dat kwalificatie haalt	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Leerlingenvervoer	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Onderwijs: Beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Damsma	B&O
Programma 10	Stadsontwikkeling		
	Bestemmingsplannen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Grootstedelijke Projecten	Weth. Van Grootheest	B&O-ontwikkeling
	Bouwtoezicht	Weth. Willems	V&L
	Cultuur erfgoed	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Beheer en exploitatie onroerend goed	Weth. Aarts	B&O-ontwikkeling
	Stadsontwikkeling: BenO algemeen	Weth. Aarts	B&O-ontwikkeling
Programma 11	Wonen		
	Wonen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Wonen: beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
Programma 12	Verkeer en mobiliteit		
	Verkeer & mobiliteit: BenO algemeen	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Alternatieve vervoerswijzen	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Parkeren als sturingsinstrument	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Straatparkeren	Weth. Aarts	V&L
	Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
Programma 13	Beheer openbare ruimte		
	Openbare ruimte beleid en ontwikkeling	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Water	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Algemene begraafplaats	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Buurtgericht werken	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Beheer en ingebruikgeving infrastructuur	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Baten reclameopbrengsten	Weth. Aarts	BCZ
Programma 14	Natuur, milieu en afval		
	Groen, natuur en landschap	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Milieu en bedrijf	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Milieu en stad	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte / V&L
	Afval	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Natuur, milieu & afval: BenO algemeen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
Programma 15	Algemene inkomsten en uitgaven		
	Diverse posten	Weth. Aarts	B&O-Sociaal
	Belastingopbrengsten OZB	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten Toeristenbelasting	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten Hondenbelasting	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten precario	Weth. Aarts	BCZ
	Bijdragen van en aan deelnemingen	Weth. Aarts	AD
	Algemene uitkering	Weth. Aarts	AD
	Stelpost onvoorzien	Weth. Aarts	AD
	Risicobuffer	Weth. Aarts	AD
	Stelpost personeelskosten	Weth. Aarts	AD
	Kapitaallasten MJIP	Weth. Aarts	AD
	Rente	Weth. Aarts	AD
	Diverse stelposten	Weth. Aarts	AD
	Kapitaallasten oude investeringen	Weth. Aarts	AD
	Planning & Control	Weth. Aarts	AD
	Financiering	Weth. Aarts	AD

Bijlage 10 **Stand van zaken burgerinitiatieven**

Sinds 2004 is het mogelijk om in Maastricht een burgerinitiatief in te dienen. Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdthonk, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven. Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat. Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt. In deze bijlage is de stand van zaken per 1 september 2015 weergegeven.

Burgerinitiatief Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen

Op 14 juni 2011 is het burgerinitiatief "Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen" namens de werkgroep Tapijnkazerne overhandigd aan de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van de raad. De volgende beslispunten staan hierin vermeld:

- a. Het kazerneterrein gaat volledig deel uitmaken van het park
- b. Enkel de waardevolle (monumentale) gebouwen worden behouden
- c. Hierin wordt een variëteit aan (binnenstad)-functies gehuisvest waaronder de universiteit
- d. De wandel- en fietsverbinding met het Jekerdal, onderlangs de Jeker wordt hersteld.

De raad heeft bij amendement besloten beslispunt c. te schrappen en beslispunt d. te vernummeren tot c. met als overweging "dat het niet mogelijk is om beslispunt c. te honoreren omdat de voorwaarden en omstandigheden waaronder de Tapijnkazerne kan worden aangekocht niet bekend zijn" en "de gemeente naar de burgers toe eerlijk willen zijn over hetgeen wel en niet tot de mogelijkheden behoort".

Stand van zaken per 1-9-2015

Zoals bekend heeft de gemeenteraad in mei 2013 besloten om de Tapijnkazerne per 01-10-2013 aan te kopen en de opstallen direct door te verkopen aan het samenwerkingsverband Universiteit Maastricht en Provincie Limburg. E.e.a. met als doel om het gebied fasegewijs te ontwikkelen tot openbaar park waarin de gebouwen een functie krijgen binnen de bestemming onderwijs en onderzoek en daaraan gerelateerde activiteiten. Naar aanleiding van dat raadsbesluit, het aankoopcontract en de samenwerkingsovereenkomst is een proces in gang gezet om - in dialoog met de stad - de vastgelegde kaders en uitgangspunten uit te werken in een visie voor de lange termijntransformatie van de Tapijnkazerne. Deze transformatievisie Tapijn 2014-2023 is in september 2014 vastgesteld en geeft invulling aan alle drie vastgestelde beslispunten van het burgerinitiatief.

Parallel hieraan is in september 2014 reeds de helft van Tapijn opengesteld en toegevoegd aan het stadspark. De gebouwen die in het openbare gedeelte liggen zijn deels al in gebruik genomen door de Universiteit Maastricht als onderwijslocatie, deels tijdelijk in gebruik genomen voor creatieve activiteiten en er is een brasserie geopend. In de openbare ruimte is een tijdelijke moestuin aangelegd door stichting Tapijntuin en er vinden op het terrein regelmatig culturele activiteiten plaats. Door deze openstelling is Tapijn inmiddels een levendige plek in Maastricht waar studenten, medewerkers van de Universiteit Maastricht en inwoners en bezoekers van de stad elkaar ontmoeten.

De transformatievisie is in 2015 uitgewerkt in een programma van eisen voor het ontwerp van het gebied. Deze is in juni 2015 vastgesteld door de stuurgroep en gepresenteerd aan de stad. Ook in dit programma van eisen zijn de drie vastgestelde beslispunten uit het burgerinitiatief opgenomen. In juli is de aanbesteding van het ontwerp gestart. Als resultaat van deze aanbesteding zal eind 2015 een schetsontwerp voor het gebied gemaakt zijn en zal het winnende bureau deze begin januari presenteren aan de stad. Dit ontwerp wordt vervolgens begin 2016 vertaald in een ontwerpbestemmingsplan. Daarvoor zal een proces worden ingericht waarin vóór de officiële ter inzage legging wederom de dialoog met de stad wordt gezocht. Vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien in juni 2016. Begin 2016 zal het schetsontwerp ook worden vertaald in een definitief ontwerp met bijbehorend investeringsvoorstel. Dit investeringsvoorstel kan dan verwerkt worden in de kaderbrief voor de begroting van 2017, zodat de raad kan besluiten over het toekennen van de benodigde investeringsmiddelen voor de gebiedsontwikkeling.

Buurt-Burgerinitiatief Trichterveld

Op 8 juli 2014 heeft de raad het ontvangen buurt-burgerinitiatief Trichterveld inhoudelijk behandeld. Verzoek aan de raad is het college opdracht te geven met Maasvallei in overleg te treden over:

- 1) Respectering en instandhouding van de met de bewoners afgesloten convenant en de uitvoering daarvan
- 2) Het leveren van maatwerk aan en in overleg met de bewoners van de huidige huurwoningen
- 3) Het resultaat van het overleg tussen college en Maasvallei terug te koppelen met de indieners van dit burgerinitiatief en met de gemeenteraad.

De raad is akkoord gegaan met alle beslispunten van dit voorstel.

Verder is er een amendement ingediend op 8 juli 2014 door PvdA, D66, SBM, SP, SPM, CDA en GroenLinks. Hierin is gevraagd om de beslispunten van het raadsvoorstel (zoals hierboven omschreven) te wijzigen in:

1. Het college van burgemeester en wethouders vanuit een toezichthoudende rol zullen toezien dat naast de verplichtingen uit het sociaal plan maatwerk zal leveren aan de 17 huishoudens die gedwongen moeten verhuizen door het aangepaste plan voor Trichterveld.
2. Dat wat de gemeenteraad betreft het maatwerk de volgende zaken zijn:
 - a. Een zo vloeiend mogelijke overgang naar de nieuwe woning zonder tussenverhuizing. Bewoners die in Trichterveld willen blijven kunnen zonder tussenverhuizing in hun nieuwe woning trekken.
 - b. Indien burens in de toekomstige situatie naast elkaar willen wonen dan zal Maasvallei zich daarvoor inspannen binnen de mogelijkheden van het plan en de huurders.
 - c. Er zal financieel maatwerk geleverd worden, zodat de woonlasten passen bij de financiële mogelijkheden en het inkomen van de huurder.
 - d. Bewoners met een Wmo-indicatie krijgen, als zij dat willen, een gelijkvloerse woning aangeboden in Trichterveld. Hierbij zal het financiële maatwerk zoals genoemd in beslispunt 2c ook geleverd worden.
 - e. Het aanvragen en begeleiden van Wmo-trajecten voor bewoners.
 - f. Het aanvragen van huurtoeslag voor bewoners.
 - g. Het regelen van de verhuizing in organisatorische zin.
 - h. Het begeleiden van bewoners bij werkzaamheden in of aan de nieuwe of huidige woning.
 - i. Het adviseren en ondersteunen van bewoners om de energielasten en daarmee de woonlasten te beperken.
 - j. Het ondersteunen van bewoners met een bruikleenovereenkomst of tijdelijk huurcontract bij het vinden van een nieuwe woning.
 - k. Tijdige communicatie naar bewoners met een bruikleenovereenkomst dan wel tijdelijk huurcontract over wanneer de overeenkomst opgezegd zal worden.
 - l. Waar mogelijk worden bruikleenovereenkomsten omgezet in tijdelijke huurcontracten indien de bewoners dat zelf wensen.
 - m. Binnen de kaders van het gewijzigde plan voor Trichterveld en het maatwerk zal Maasvallei regelmatig overleg voeren met de bewonersbelangenvereniging van Trichterveld.

De raad heeft het ingediende amendement tijdens de vergadering op 8 juli 2014 aangenomen.

Stand van zaken per 1-9-2015

Naar aanleiding van het raadsbesluit van 8 juli 2015 is er regelmatig overleg gevoerd met Maasvallei. Hierbij was er onder andere aandacht voor de voortgang, het maatwerk en de communicatie. Ook is in het kader van maatwerk en zorgvuldigheid waar nodig contact geweest met bewoners, raadsleden en overlegorganen BBVT.

Het betreft in totaal 17 huishoudens die te maken krijgen met een gedwongen verhuizing naar aanleiding van het aangepast plan Trichterveld.

Inmiddels is duidelijk dat er met alle 4 de huishoudens voor de 1e fase tot een oplossing is gekomen. Voor de 2^e fase betreft het 13 gedwongen verhuizingen. Van deze groep is er met 8 huishoudens tot een oplossing gekomen. Van de resterende 5 huishoudens is er met 2 duidelijkheid over de wensen en de mogelijkheden en is het nog een kwestie van formaliseren.

Met de resterende 3 huishoudens gaat Maasvallei nu verder in gesprek om ook daar tot een oplossing te komen voor 1 januari 2016.

Voor de groep tijdelijke huurders is afgesproken dat zij ook direct de informatie over de ontwikkelingen ontvangen via Maasvallei. Zo is er sneller duidelijk wanneer er wijzigingen zijn te verwachten. Ook spant Maasvallei zich in om waar dit nodig is een vervangende woonruimte te vinden voor deze huurders, ondanks dat dit geen verplichting is.

De gestarte communicatie van Maasvallei is voortgezet. Bewoners worden geïnformeerd via diverse nieuwsbrieven. De eerstvolgende volgt medio september 2015. Ook is er voor de huurders wekelijks een spreekuur in de wijk. Tot half juli was dit in de voormalige Kookpit. Door het vervallen van deze locatie is er naar een andere plek gezocht. Vanaf 16 september aanstaande start het wekelijks spreekuur weer elke woensdag van 10.30 uur tot 12.00 uur in het Buurtcentrum Mariaberg.

Zoals eerder gemeld houdt Maasvallei tweemaal per jaar (voor- en najaar) een informatiebijeenkomst voor alle buurtbewoners van Trichterveld. De eerstvolgende zal plaatsvinden op 20 oktober 2015. Tot slot is er ook een volgend overleg gepland met de BuurtBelangenVereniging Trichterveld (BBVT) op 17 september 2015.

Burgerinitiatief Onze Pietersberg

In de Stadsronde van 1 september 2015 heeft de raad gesproken over het ontvangen burgerinitiatief Onze Pietersberg. Besloten is het initiatief ontvankelijk te verklaren en inhoudelijk te bespreken in de raadsronde van 29 september 2015.

Verzoek aan de raad is te bepalen of de huidige ontwikkelingen van de berg in overeenstemming zijn met de in het verleden door de raad bepaalde kaders voor de toekomst van de Sint Pietersberg.

Bijlage 11 **Lijst met gebruikte afkortingen**

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
AO/IC	Administratieve organisatie en interne controle
AU	Algemene Uitkering
AVL	Afvalverwijdering Limburg N.V.
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&O	Beleid & ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BAG	Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCC	Bestuurs-, Concernzaken en Communicatie
BCF	BTW Compensatie Fonds
BDU	Brede doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIS	Bestuursinformatiesysteem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOG	Bebouwd Onroerend Goed
BOP	Buurtontwikkelingsplan
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CC	Centre Céramique
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
DD	Doelmatigheid en doeltreffendheid
DECL	Duurzame Energiecentrale Limburg
DOH	Decentralisatie Onderwijshuisvesting
DMS	Document Management Systeem
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMM	Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V.
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
FiDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FPU	Flexibel pensioen en uittreden
FWI	Fonds Werk en Inkomen
GAM	Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratie Dienst
GEM	Gemeentelijke exploitatiemaatschappij
GEO	Geografische (informatie)
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIOS	Grootschalig groen in en om de stad
GOB	Gemeenschappelijke Ontsluiting Basisregistraties
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX wet	Grondexploitatie wet
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GWW	Grond-, weg- en waterbouw
HOF	Houdbare overheidsfinanciën
HST	Hoge Snelheidstrein
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
IAB	Intergaal Accommodatie Beleid

IAS	Informatie en Automatisering Services
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOI	Index Bruto Overheid Investerings
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
I/D	Instroom/Doorstroom
I-NUP	Implementatie-Nationaal Uitvoeringsprogramma
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC	Innovatie prestatie contract
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing
IV 3	Informatie voor Derden
KBL	Kredietbank Limburg
KIM	Kinderopvang Maastricht
KVO	Keurmerk veilig ondernemen
LED	Limburg Economic Development
LFA	Limburgse Federatie Amateurtoneel
LSO	Limburgs Symfonie Orkest
MAA	Maastricht Aachen Airport
MARAP	Managementrapportage
MCH	Maastricht Culturele Hoofdstad
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MAHHL	Maastricht-Aken-Heerlen-Hasselt- Luik
ME	Maatschappelijke effecten
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanung
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
MOP	Meerjarig Ontwikkelingsprogramma
MPE	Maastrichts Planologisch Erfgoed
MPGV	Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MTO	Medewerkers Tevredenheids Onderzoek
MVV	Maastrichtse Voetbal Vereniging
NHMM	Natuurhistorisch Museum Maastricht'
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NOx	Stikstofoxiden
NSL	Nationale saneringstool
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde
NWA	Netwerkanalyse
OALT	Onderwijs Allochtone Levende Talen
OBM	Ontwikkelingsbedrijf Maastricht
OCB	OntwikkelingsCombinatie Belvédère BV
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelasting
PDV	Perifere Detailhandels Vestiging
PISA	Project Integrale Saneringen
PO	Primair Onderwijs
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
P&C	Planning en Control
P&R	Park en Ride
P&W	Park en Walk
PRIS	Parkeer Route Informatie Systeem
PTA	Projectteam Archeologie
RAL	Rijksarchief Limburg
RAIL	Regionaal arbeidsmarkt Informatiesysteem Limburg

REA	Reïntegratie arbeidsongeschikten
RIF	Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RIS	Raadsinformatiesysteem
RKMC	Rekenkamer Commissie Maastricht
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMP	Ruimtelijk mobiliteitspakket
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
ROR	Raamplan Openbare Ruimte Binnenstad
RUDDO	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SAM	Samenwerkende Ateliers Maastricht
SAM	Sector advies en managementondersteuning
SBM	Stadsbus Maastricht
SHCL	Sociaal Historisch Centrum Limburg
SIB	Sociale Infrastructuur en Buurten
SISA	Single Information Single Audit
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal medische indicatie
SOV	Strafrechtelijke Opvang Verslaafden
SSC	Shared service centre
STEPS	Stedelijke Peuterspeelzaal Stichting
STIREA	Stimulering ruimte voor economische activiteiten
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVO	Stuurgroep Vermindering Overlast
TGV	Train à Grande Vitesse
TIS	Team Integrale Schuldhulpverlening
TraXs	Traject Extreem en Sport
UM	Universiteit Maastricht
UP	Uitvoeringsplan 2000
UVI	Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid
UWCM	United World College Maastricht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VIS	Vroegtijdig Interventie Systeem
VLG	Vereniging Limburgse gemeenten
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOL	Voortgezet Onderwijs Limburg (stichting)
VOM	Vervoer Op Maat
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VTV	Voorwaardelijke vergunning tot verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WIJ	Wet investeren in jongeren
WIK	Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WIZ	Werk, Inkomen en Zorg
WKC	Warmte kracht centrale
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOM	Werk Ontwikkelingsmaatschappij

WOR	Wet op de Ondernemingsraad
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPV	Wet Personen Vervoer
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicaptten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
(X)AMA	Ex alleenstaande minderjarige allochtonen
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

